AYKUT KÜÇÜKKAYA

RÜŞVETİN DEŞİFRESİ

Hangi ülke Türkiye'ye 30 milyon dolarlık rüşvetin belgesiyle şantaj yaptı?

SİYAH BEYAZ

RÜŞVETİN DEŞİFRESİ

AYKUT KÜÇÜKKAYA

SİYAH BEYAZ KİTAP	17
Aletya Kütüphanesi	9
Genel Yayın Yönetmeni	Volkan YARAŞIR
Dizi Editörü	Özge OZAN
Kapak Tasarımı	Ahmet SUNGUR
Baskıya Hazırlık	Mehtap ÇAĞ
Basıldığı Yer	Ezgi Matbaacılık, Sanayi Caddesi, Altay Sokak, Çobançeşme-İSTANBUL
Tel	(0212) 452 23 02
ISBN	978-9944-490-22-1

© Siyah Beyaz Kitap, 1. Baskı, Ekim 2007

© Bu eserin yayın hakları Siyah Beyaz Basım Yayın Dağıtım'a aittir. Yayınevinin izni olmadan basılamaz, cd. v.b. şekliyle çoğaltılamaz. Kaynak gösterilecek yazılar dışında alıntı yapılamaz

Siyah Beyaz Basım Yayın Dağıtım
Bahariye Caddesi Ünertan Pasajı No: 35/38
Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 337 03 09
Faks: (0216) 337 03 32
www.siyahbeyazkitap.com
siyahbeyazyayinlari@gmail.com
siyahbeyazkitap@gmail.com

Aykut KÜÇÜKKAYA: 16 Ocak 1973 tarihinde Zonguldak'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Zonguldak'ta tamamladı. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nden 1994'te mezun oldu. Üniversite son sınıfta Cumhuriyet Gazetesi'nde "gece muhabiri" olarak çalışmaya başladı. İlk kitabı "Alnından Vururlar" 2002'de yayımlandı. İkinci kitabı "Şef" 2007 yılında Cumhuriyet Kitapları'ndan çıktı. Çağdaş Gazeteciler Derneği Gazetecilik Başarı Ödülleri'nde (2006) "Yılın Haber Ödülü"nü kazandı. "Bülent Dikmener Jüri Özel Ödülü"ne (2007) layık görüldü. Mesleğini "haber editörü" olarak Cumhuriyet'te sürdürüyor.

RÜŞVETİN DEŞİFRESİ

'Yolsuzlukları ortaya çıkaran emekli albaylar anlatıyor...'

AYKUT KÜÇÜKKAYA

SİYAH BEYAZ

Aletya Kütüphanesi:
Unutamama. Yunanca'da "hakikatin" ete kemiğe bürünmesi anlamına gelir.
Bu seriden Bilim, Politika, Araştırma-İnceleme ve Kuramsal kitaplar yayınlanır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 15
BAŞLARKEN 17
Her Şeyi Başlatan Küçük Sony kaset 18
Rüşvet Şeması 19
Maltepe Pazarından Alınan Kasetle Rüşveti Kaydettiler 23
Dananın Kuyruğu Kopuyor, Hükümet Operasyonu Duyuyor 25
Tantan'ın Odasında Tarihi Diyalog 25

Birinci Bölüm: İLK HEDEF JANDARMA 31
Ecevit'ten Şaşırtıcı Yanıt 34
Yılmaz'dan Saddam Çarkı 37
Düğmeye Basan Albay 38
BİR GERÇEK, BİR İPUCU 40
Suskun Bakan Konuşuyor 40
Gerçeğin Özü Hikaye Gibi 43
Devletin Rantı Deniz 46
TELEFONDAKİ RÜŞVET EVLERDE BULUNUYOR 48
Ve Selvi Çözülüyor 48
Bir Haber, İki Açıklama 49
Ersümer İçin Suç Duyurusu 52
Enerji Bakanı Korundu mu? 52
SUÇLU AYAĞA KALK 55
Rüşvet Diyalogları 57
Hissetmekten İbaret 64
İKİNCİ HEDEF ŞALK 65
Türk'ten Şalk'a Müdahale 66
Hükümete Hukuk Dersi 68
YA TUTARSA 70
Kasetler Kaybolursa 72
ÜLKEYİ SOYDURTMAYIZ 74
İpleri Koparan Tarihi Diyalog 74

İkinci Bölüm: 50 YERDE ERSÜMER ADI 79
'ERSÜMER SUÇ İŞLEMİŞTİR' 87
Düğmeye Jandarma Bastı 87

Suç Organizasyonunun Anatomisi 88
Rüşvet Trafiği 88
Sanıkların Gizli İşbirliği 89
Göz Göre Göre Kamu Zararı 89
Mazı 3 Projesi'nde Görevi Suistimal 89
Yabancı Sermaye Aldatmacası 90
Sahte Sözleşme 90
Kamu Yararı Gözetilmedi 90
Bakan Ersümer'in Talimatıyla Yasa İhlali 90
Mirzaoğlu'nun Uyarıları Dikkate Alınmadı 91
'Cumhur Ersümer Suç İşledi' 91
Alım-Satım Garantisi Soygunu 92
Enerji'de Tekelci Yapı Oluşacak 92
İhalede Rekabeti Men Suçu 93
Firmalardan Rüşvet Yağmuru 93
Bakan Oluruyla Zarar 93
İfadede ANAP'a Rüşvet 94
Bakanlıkta Çete 95
İhaleye Fesat İşareti 95
TEAŞ'ta da Çete 96
Şirket Karına Çalışıldı 96
Sanıklara Ağır Cezalar İstendi 96
İddianame Açıktı 97
ZORAKİ İSTİFA 98

Üçüncü Bölüm: RÜŞVETİN ADI 50 MİLYON DOLAR 103
Yılmaz'dan Tazminat Davaları 106
6 kez Ertelenen İhale 107
Rüşvetin Belgesi Yurtdışında 112
Yılmaz Hukuka Sarılıyor 116
Jandarmaya Yaylım Ateşi 117
'Yargılanmadan İş Bitecek' 118
JANDARMA'DAN ÜLTİMATOM, ŞALK'TAN DEVAM 120
'Yılmaz İddialarını Kanıtla' 120
Soybaş Kalp Krizi Geçiriyor 121
Ve İkinci Perde 121
Jandarmanın Hedefleri 124
Beyaz Enerji'de İkinci Dava 126
Keşif Bedelinden Yüzde 1 126

'Parayı Sen Almazsan, Müteahhit Alacak' 127
Şanlıurfa'ya Uzanan Çete 127
67 Yıl Hapis İstemi 127
'O SAVCIYI ALNINDAN VURURLAR" 129
Siyasetin Kirli Çarkı Dönüyor 131
Şalk'ın Hatası 132
BİLİRKİŞİ BİLMECESİ 134
Mektupta Neler Yazıyor? 135
Büyükanıt İzin Veriyor, Ergen Ecevit'e Gidiyor 136
DEMİREL'İN TELEFONU DİNLENİR Mİ? 139
MAYIS AYI KISKAÇ AYI 143
Şalk'tan İtiraz 143
Dava Dosyası Ortalıkta Dolaşıyor 144
ETİK SKANDAL 146
Jandarmada İlk Tasfiye 148
Şık mı Değil mi? 151

Dördüncü Bölüm: TANTAN DEPREMİ 153
Raslantının Böylesi 162
Ersümer Tehdit Etti 164
RTÜK RÜŞVETİ 170
'Tasarı İhanettir' 171
YILMAZ'IN İKİNCİ RAUNDU 175
Üç Maymunun Oynadığı Tabu 176
Muhtıra Gibi? 178
Yılmaz'ın Amacı Neydi? 180
Belge Nedir, Ne Değildir? 180
YAŞ'TA BEYAZ TASFİYESİ 183
Özbek Paşa'ya Tenzil-i Rütbe 184
Erbakan'ın Gizli Sevinci 185
Kadro Operasyonu 186

Beşinci Bölüm: BEYAZDAN ÖNCE; BEYAZDAN SONRA 187
Yiğitgüden'e Yargı Yolu 189
Yargıya Kaba Müdahale 190
Yiğitgüden'e 3 Yıl Hapis İstemi 190
Müsteşarın Zırhına İtiraz Davası 191
Savcılara Yetki Tırpanı 192
TEDAŞ'TAN SONRA BİR DE BEDAŞ 194

ÇETE SUÇLARI AĞIR CEZA'YA 197
11 Ay Sonra Tutuklu Sanık Yok 198
Beyaz 'Bembeyaz' 199
Örtülü Af Sezer'den Dönüyor 199
Gülen Taraf Yine Yılmaz 201
Kişiye Özel Yasa Olmaz 201
Susurluk İç Güvenliği Tehdit Ediyor 202
Hortumcuların İlişkileri Karmaşık 203
Çete Adli Yargıyı Aşar 203
'Olacak Şey Değil' 205
ADIM ADIM YARGI SÜRECİ 207
Beyaz Enerji'de Ceza Yağıyor 208
Ve Karar! 209
İşadamlarına Trilyonluk Ceza 211
Bürokratlara Ceza Yağıyor 211
Çete Suçundan Beraat 212
Dava Dosyası Yargıtay'da! 213
Gelelim Bozma Kararlarına 214
Yargıtay; Ayrı Ayrı Hüküm Kur 216
Yeniden Yargılama Yolu Açılıyor 217
Üç Tutuklu Sanık Salıveriliyor 217
Mahkeme Bilirkişi Arıyor 218
4 Yıl Sonra Bilirkişi Raporu 220
Keyfiyet Firmaya Bırakılmış 221
Temeli Mesut Yılmaz Atmış 221
'Bakanlıktan TEAŞ'a Dayatma' 222
Öncelikli Proje Değil 222
Hazine'ye Yük 223
Sorun Siyasi Yapılanma 223
İkinci Karara Doğru: 2008 224
Sönmez'i Zamanaşımı Kurtardı 225
YÜCE DİVAN'A GİDEN SÜREÇ 226

BİTİRİRKEN 231
RÖPORTAJLAR 233
Mavi Çelişkiler 233
"Soruyorum Neden?" 238
METİN 247

Sevgili eşim Yasemin ve yuvamızın
fırtınası oğlum Poyraz'a...

TEŞEKKÜRLER

Beyaz Enerji Operasyonu'nda düğmeye basan Emekli Jandarma Kurmay Kıdemli Albay Aziz Ergen'e, Beyaz Enerji'nin önemli bir kolunu Manisa'da yürüten Emekli Jandarma Kıdemli Albay Erdal Sarızeybek'e ve "Rüşvetin Deşifresi"ni okurlarla buluşturan "Siyah Beyaz Kitap"a teşekkürler...

ÖNSÖZ

Bir küçük kasetle başladı her şey!..

Bir küçük kaset Enerji Bakanlığı'ndaki rüşvet şebekesini ortaya çıkaracaktı...

Rüşvet, ihale yolsuzlukları, vurgunlar ve hortumlar ülkeyi "örümcek ağı" gibi sarmıştı!..

Çıkar amaçlı suç örgütleri; çeteler ülkeyi kuşatmıştı.

Jandarmaya yolsuzluk dosyaları yağmur gibi yağıyordu.

Yolsuzlukla mücadelede bir ufuk, bir umut, temiz bir sayfa açılmalıydı. Ve jandarma operasyonlarda kullanacağı kelimeyi bulmuştu:

"Beyaz!..

"2001"de "Beyaz" bir çok yolsuzluk operasyonuna isim oldu:

Beyaz Benzin... Beyaz Şahin... Beyaz Ahtapot... Beyaz Elmas... Beyaz Başak... Beyaz Koza... Beyaz Ev Beyaz Tilki... Beyaz Sahil... Beyaz Havuz...

Ne var ki hiçbirisi 2001'in ilk günlerinde ülke gündemine bomba gibi düşen "Beyaz Enerji" kadar etkili olamadı...

Gün geçmiyordu ki; Beyaz Enerji diye adlandırılan ope-

rasyon "Bu kadar da olmaz" dedirtmesin!..

Beyaz Enerji Operasyonu kelimenin tam anlamıyla o yıllara damgasını vurdu. 2008'e yaklaştığımız şu günlerde bile konuşuluyor...

Fırtınalar koparan operasyonda 6 buçuk yıl sonra bile "giz perdesi" aralanamıyor.

"Rüşvetin Deşifresi"nde bu süreci okuyacaksınız...

Bir de "dün" yaşananları "bugün" nasıl unuttuğumuzu...

Elinizde tuttuğunuz kitapta iki askerin çok önemli açıklamalarını bulacaksınız...

Yolsuzluk operasyonlarını ortaya çıkaran; ancak ortaya çıkardıkları için "üstleri çizilen" bu emekli albayların 2007 Ağustosu'nda söylediklerini okuduğunuzda yazdıklarıma inanamayacaksınız!..

Ancak hepsi doğru!..

Okudukça düşüneceksiniz...

Çünkü ben yazarken düşündüm uzun uzun doğru olamaz diye!..

Çocukken bir haber okumuştum...

Fırat Nehri'ne set vuran Keban Barajı'nın ürettiği "elektrik enerjisi" İstanbullara kadar ulaşır, gecenin karanlığını aydınlatırmış; ama ne hikmetse barajın dibindeki köyde bir ampul bile yanmazmış.

Acaba neden?

Aykut KÜÇÜKKAYA
13 Eylül 2007

BAŞLARKEN

Her şey 2000 yılının Mayıs ayında başladı...

Batman'da görevli Albay Aziz Ergen, tayininin Ankara'ya çıktığını öğrendi. Ağustos ayında Batman'dan ilişiğini keserek başkente geldi. Albay Ergen artık Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı'ydı...

Bu daire Jandarma Genel Komutanlığı Harekat Başkanlığı'na bağlıydı. Harekat Başkanlığı'nın başında Tümgeneral Osman Özbek bulunuyordu. Kurmay Başkanı Korgeneral Yusuf Soybaş, Jandarma Genel Komutanı ise Aytaç Yalman'dı.

Albay Ergen'in başına getirildiği daire iki yıl önce kurulmuştu. Sınır ve Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Sınır Kaçakçılık Şubesi olarak faaliyet gösterirken, 1998 yılında Daire Teşkilatı kurulmuş ve adı konmuştu:

"Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi...

Sınır bölümü ise, dairenin içerisinde bir şube olarak teşkilatlanmıştı. Jandarmanın üst düzey yetkilileri ve özellikle Korgeneral Soybaş, iki yıl önce kurulan bu dairenin artık ka-

rargah içi "yazışma dairesi" değil, jandarma sınıfının itibarını artıracak operasyonlara imza atacak bir birim olmasını istiyordu.

Albay Ergen ve ekibini zor günler bekliyordu...

İçten içe "Beni Batman'dan neden bu daireye atadılar?" diye düşünüyordu. Haksız da değildi. Çünkü ne bir teçhizat, ne bir ödenek vardı. Emrinde iki sivil araç her biri 4 kişilik iki tim vardı. Toplam personel sayısı da subay, astsubay, uzman jandarma, sivil personel 35-40 kişi arasındaydı. Böyle bir daire illerden gelen yazışmalar ve karargah faaliyetlerinin yoğunluğundan ancak evrak ve yazılara yanıt verme telaşı içindeydi...

Görevine yeni başlayan ve başkanı olduğu dairenin sıkıntılarını geldiği gün anlayan Albay Ergen arkadaşlarını toplayarak onlara şöyle seslendi:

"Arkadaşlar biz mutlaka bir şeyler yapmalıyız. İşe küçük çaplı kaçakçılıkla mücadele işinden başlayalım..."

Her Şeyi Başlatan Küçük Sony Kaset...

Aradan tam 2 ay geçti. İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'la Portekiz'e gidecek olan Albay Ergen, havalimanına gideceği sırada nizamiyeye 1994'lü yıllardan tanıdığı bir kişi çıkageldi. Bu kişi yurtdışı firmalara iş yapan özel bir şirketin sahibiydi...

Elinde bir zarf vardı, zarfı Albay Ergen'e verdi...

İşte 2001 yılına damgasını vuran Beyaz Enerji Operasyonu'na start verecek o küçük sony kaset Albay Ergen'in elindeydi.

Her şeyi başlatan küçük kaset...

Albay Ergen kasette ne konuşanları biliyordu ne de konuşulanları?..

Kaseti getiren kişi o küçük emaneti vermiş ve eklemişti:

"Dinleyince görürsünüz!..

Albay da öyle yaptı...

Kaseti teybe koydu ancak sesler anlaşılmıyordu...

Ergen, Tantan'la birlikte Lizbon'a uçarken; Türkiye'yi yerinden oynatacak kaset de çözüm için Kriminal Laboratuar Daire Başkanı'na gidiyordu...

Kasetin çözümünden daire başkanı ile birlikte iki subay dışında kimsenin bilgisi yoktu.

Çözüm büyük bir gizlilik içinde yapılıyordu ki beklenen "kitap" Albay Ergen'in önüne konuldu...

Evet...

O küçük kasetin çözümü sanki bir kitap gibiydi...

Albay Ergen elindeki o kitabı geldiği gün tam üç kez okudu... Kasetin çözümünü şu sözlerle özetledi:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı TEAŞ Genel Müdürlüğü'ndeki Kayseri Yamula Barajı'nın sözleşmesinde yine TEAŞ yönetim kurulu üyesi, eski ANAP milletvekilliği ve devlet bakanlığı yapmış olan Birsel Sönmez ile Demir Enerji Genel Müdürlüğü arasında geçen bir rüşvet pazarlığı idi. Bakanlık içerisinde organize olan bürokratlar ile Enerji firmalarının yetkilileri ve siyasilerin etkileriyle, ülkemizin santrallerini, barajlarını devleti zarara uğratarak firmalara haksız kazançlar sağlatıp, rüşvetler karşılığında onaylamalarıydı...

Rüşvet Şeması...

Askerin elindeki belgelere göre Enerji Bakanlığı'nın içerisinde bir rüşvet şebekesi oluşmuştu. Bürokratlar, siyasetçiler

1) Kirli Ellerin İttifakı, Aziz Ergen.

karşılıklı bir rüşvet çarkının içine girmişlerdi. Devletin elindeki santraller ve barajlar adeta rüşvet pazarlıkları ile peşkeş çekiliyordu.

Albay Ergen ve adamları ilk önce bu peşkeşin, rüşvet ağının şemasını çizdiler. Çizilen bu şema ilk önce Tümgeneral Osman Özbek Paşa'ya anlatıldı. Sonra Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanı Yusuf Soybaş'a...

Artık konuyu kasetten bilgisi olan Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman'a aktarmak gerekiyordu. Albay Ergen, Tümgeneral Özbek, Korgeneral Soybaş karargahta Aytaç Yalman Paşa'nın makamındaydı...

Albay Ergen, o anı, Orgeneral Yalman ile Korgeneral Soybaş arasındaki söz düellosunu dün gibi hatırlıyor...

A. Yalman: Bunu Genelkurmay Başkanımıza aktaracağım.

Y. Soybaş: Komutanım; ayrıca bunu İçişleri Bakanımıza aktarmamız gerekir. Çünkü; biz, jandarma olarak kolluk kuvvetiyiz. Bakan mülki amir konumunda yasalar gereği sayın İçişleri Bakanımızın mutlaka bilgi almasında fayda vardır.

Yalman: Hayır olmaz, sadece Genelkurmay Başkanı bunu bilmeli. Bakana söylenmeyecek.

Y. Soybaş: Komutanım; bu işin ortaya çıkması için Genelkurmay Başkanımız dahil kesinlikle İçişleri Bakanı bilmelidir. Bu rüşvet olayları, hükümete bağlı bir bakanlıkta oluyor, İçişleri Bakanlığı ve Cumhuriyet Savcılığı devreye girmelidir.

Yalman: Bir kurmay başkanı, komutandan ayrı düşünemez. Düşünürse birlikte çalışamaz.

Y. Soybaş: Sayın komutanım; tabii ki zat-i alinizle aynı düşünüyoruz. Ancak; sayın İçişleri Bakanımızın kesinlikle bu

konuyu bilmesi gerekir Bu konu her şekilde duyulacaktır sonuçta o zaman hesabını kimse veremez. Bu konuda kendimizi de ortaya koyuyoruz...

Albay Ergen'in deyimiyle ortam buz kesmişti!..

Aziz Ergen anılarında bu görüşme için, "Gerçekten de, sonradan kaybedeceğimiz maçın ilk raundu kazanılmıştı" diyecekti...

Harekat Başkanı Tümgeneral Osman Özbek de Korgeneral Yusuf Soybaş'ın fikrine katıldığını beyan etti.

Telefonu çeviren Yalman Paşa, İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ı arayacaktı. Tantan'ın yanına da Albay Ergen gidecekti...

Bir gün sonra Albay Ergen bu kez Tantan'ın odasındaydı. Albay Ergen'in elinde yine rüşvetin şeması vardı. Odada yalnız değillerdi. Emniyet Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı Emin Arslan da Tantan'ın makamındaydı...

Albay Ergen konuşmaya başlamıştı. Tantan hem hükümetin İçişleri Bakanı'ydı hem de rüşvet diyaloglarının geçtiği Enerji Bakanlığı'yla aynı partidendi...

Albay Ergen nereye gitse "operasyona devam" diyecek isimleri buluyordu. Koalisyon hükümetinin İçişleri Bakanı Tantan, belgeleri görünce Ergen'e şunları söyleyecekti:

"Aziz Albayım; bunlar çok önemli bilgiler. Türkiye'yi havaya kaldırıp indirecek deliller. Tamamen sonucu yukarılara kadar dayanıyor bu bilgiler, eğer mahkeme kararıyla operasyona dönüşürse yer yerinden oynayacak. Ancak; Aziz Albayım bu operasyon sonuçta seni de, beni de yiyecek. Ben hükümetin İçişleri Bakanı olarak bu işin sonucuna hazırım. Vatan sağ olsun...

Anlayacağınız Tantan ileriyi gören bir siyasetçiydi...

Bu sözler İçişleri Bakanlığı'nın makamında duvarları çınlatırken; Albay Ergen bu kez Emin Arslan ile birlikte önemli bir kişinin daha yolunu tutuyordu:

"Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Talat Şalk!..

Jandarma Genel Komutanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı derken deliller artık savcının elindeydi...

Savcı Talat Şalk'ın elinde...

Belge ve bilgileri inceleyen Şalk'ın tepkisi bir cümlelikti:

"Hemen bu operasyonu yapabiliriz, bu deliller yeterlidir...

O ana kadar hiçbir çekincesini dile getirmeyen Albay Ergen, Savcı Talat Şalk'a o an aynen şunları söyledi:

"Sayın Savcım; bu bakanlık emniyetin sorumluluk sahasında. Jandarmanın sorumluluğu belediye hudutları dışında başlıyor. Bu operasyonu bizim yapmamız yanlış anlamalara sebep olabilir...

Ergen'in bu görüşüne hem Şalk hem de Arslan karşı çıktı. Emniyet Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı Arslan'ın konuşması bir Türkiye gerçeğini ortaya koyuyordu:

"Sayın Savcım, bu operasyonu biz yaparsak siyasiler iki günde bitirir. Operasyona katılan herkesin kafasını koparırlar."

Bu arada emniyet mensubu Arslan da ileri görüşlüymüş!..

Talat Şalk da Arslan gibi düşünüyordu. Yasalar açıktı, 1999 yılı Ağustos ayında çıkarılan 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasası jandarmaya da yetki veriyordu. Zaten en önemli detay delillerin de jandarmaya gelmiş olmasıydı. Demek ki delilleri getiren kişi de böyle bir operasyonu ancak askerin yapabileceğini düşünüyordu...

Savcı Şalk operasyonu askere vermeye karar vermişti. Ka-

rar vermekle kalmamış, "Enerji Bakanlığı'ndaki bu organizasyonun faaliyetlerini bir süre daha teknik takibe alarak ellerindeki delilleri güçlendirmelerini" istemişti.

Elde önemli deliller vardı ancak henüz düğmeye basılmamıştı!..

Daha vakit vardı...

Boyutlarının nereye uzandığını öğrenmek zorundalardı.

Asker, Enerji Bakanlığı'ndaki bürokratları Aralık ayı sonuna kadar dinledi, izledi...

Bu süreçte dinlemeyi Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığı üstlendi...

Çünkü jandarmanın sadece masa telefonlarını dinleme imkanı vardı. O makineler de 8 ve 12 hatlı il jandarma komutanlıklarında mevcuttu. Jandarmanın cep telefonlarını dinleme teçhizatı ise yoktu...

Maltepe Pazarından Alınan Kasetle Rüşveti Kaydettiler

Emniyet dinleme için jandarmadan kaset istiyordu. Albay Ergen de ödeneği olmadığı için Maltepe pazarından dairedeki arkadaşlarıyla birlikte para toplayarak 100 kaset aldı...

Tam 100 kaset...

Her gün iki adet kaset Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığı'na bir üsteğmen tarafından götürülüyordu. Akşam geri dönen dolu kasetler mesai bittikten sonra demirbaş teypten dinleniyordu. Daha sonra CD'ye geçiriliyor; her gün tutanakla imzalanıp çelik kasalara konuluyordu.

İlk dinlenen bürokratlar o küçük Sony kasette ismi geçen rüşvet pazarlığını yapan bürokratlardı. Sonra bunlara diğer bürokratlar da eklendi. Bunlara daha sonra işadamları da ekleniyordu...

Şalk izin veriyor Ergen dinliyordu...

Şalk haftada bir gün karargaha geliyor "telefona takılan rüşvet pazarlıklarını" takip ediyordu.

Artık şema tam anlamıyla oturmuştu:

"Siyaset-bürokrat-işadamı-mafya...

Albay Ergen'in dört silahşörleri!..

Şalk'ın verdiği izinlerle yapılan dinlemelerde 18 kişinin kayıtları mevcuttu. Bunların 14'ü Enerji Bakanlığı içindeki bürokratlardı. Bürokratları dışarıda arayan bazı şahıslar konuşmalara takılıyor ve çember giderek büyüyordu. Aziz Ergen dört silahşörlerine bir silahşörü daha ekledi:

"Yabancı firmaların temsilcileri...

Bu temsilciler organizasyonun tam bileşimini oluşturuyordu. İş artık Türkiye sınırlarından çıkmış, uluslararası bir boyut kazanıyordu. ABD, Rusya, Almanya, Kanada ve Fransa gibi ülkeler Akkuyu'da kurulacak nükleer enerji santrali için ihalelere giriyordu. Ve ne yazık ki telefon konuşmalarına Akkuyu da takılıyordu...

Aradan iki ay geçmişti...

Artık operasyon yapılabilirdi...

Çünkü belgeler Şalk'a göre artık yeterliydi!..

Aralık ayının tam ortasında Sadettin Tantan'ın odasında bir toplantı yapıldı. Bu toplantı bakanlığa düzenlenecek operasyonun tarihini belirleyecekti...

Tantan'ın masasında Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Yalman, Tümgeneral Özbek, DGM Savcısı Şalk ve Albay Ergen vardı...

Tantan, Yalman'a dönerek, "Sayın Paşam, cezaevlerinde olaylar gittikçe tırmanıyor, hükümet çok zor durumda ve sıkıntıda. Eğer; Enerji Bakanlığı'ndaki yolsuzluklarla ilgili ope-

rasyonu da yaparsak hükümet kesinlikle yıkılır, önce bu cezaevleri operasyonunu yapalım" isteğinde bulundu...

Bu istek kabul edildi. Enerji Bakanlığı'na düzenlenecek operasyon 2001 yılına sarkıtılmıştı.

Dananın Kuyruğu Kopuyor, Hükümet Operasyonu Duyuyor...

Tarih: 3 Ocak 2001...

Yer: İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın makam odası...

Katılanlar: Tantan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer, DGM Savcısı Talat Şalk ve Albay Aziz Ergen...

Odada bir sessizlik vardı. Aylardır bakanlığı dinlenen Ersümer, kendi partisine mensup Tantan'ın odasında öğrenecekti her şeyi!..

Tantan'ın Odasında Tarihi Diyalog

İsterseniz, bu diyaloğu Albay Ergen'in "Kirli Ellerin İttifakı" adlı kitabından aynen aktaralım:

Tantan: Sayın Bakanım, Enerji Bakanlığı'nızda bazı bürokratların rüşvet ilişkileri içerisine girdikleri konusunda jandarmanın eline bazı belge ve bilgiler ulaşmıştır. Bu konuda Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Talat Şalk detayları size açıklayacaktır.

Şalk: Bakanlığınızda; görevli bazı bürokratlar, özelleştirme yasası kapsamında, menfaatler karşılığı bazı iş çevreleri ile bir rüşvet ilişkisine girmiş durumdalar. Yapılan ihbarlar, elde edilen belge ve bilgiler sonucunda; Bakanlığınız Devlet Güvenlik Mahkemesi kararıyla 3 aydan beri dinlenmektedir.

Bu kişilerden bazılarının rüşvet aldıkları delillerle tespit edilmiştir. Bunların gözaltına alınması gerekmektedir. Şimdi Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı size daha detaylı açıklayacaktır

Ersümer: Hayır olmaz öyle şey. Ben bürokratlarıma güveniyorum, onlara kefilim, benim bakanlığımda böyle bir şey olmaz!

Ergen: Sayın bakanım; sizin bürokratlarınız, Enerji şirketlerinin hegomanyasına girmiş durumdadır. Özelleştirilen santrallerin rüşvet pazarlıkları yönetim kurulu üyeleriniz arasında alenen yapılmaktadır. Özellikle TEAŞ ve diğer genel müdürlükleriniz birer rant yeri olmuş durumdadır. Barajlar ve santrallerin özelleştirilmesi rüşvetler karşılığı yapılmaktadır. Hangi bürokratınızın kaç para aldığı, ses kasetleri ve dinleme metinleri bu klasörler içerisindedir. Devlet Güvenlik Mahkemesi kararlarıyla bürokratlarınız dinlenmektedir. Her şey hukuki düzen içerisinde yapılmıştır. Bütün bu dinlemeler mahkeme kararıyla yapılmıştır. Her bürokrata ait mahkemenin dinleme kararı mevcuttur. Bu bürokratların savcılığımız emri ile gözaltına alınması gerekmektedir. Ayrıca kefil olduğunuz bürokratlarınız hakkında geçen yıl açtırmış olduğunuz soruşturmanın süresinin zamanaşımından dolmasına bir haftanın kaldığını biliyor muydunuz?

Ersümer: Peki Albayım ne yapmak gerekiyor, bu bürokratlar kimlerdir?

Odadaki herkes gibi Ersümer de bu bürokratların kim olduğunu biliyordu...

Bürokratlar halen masa başında görev yapmaktaydı ve jandarma tarafından halen dinlenmekteydi...

Tantan o an bir formül düşündü...

Odadakilere danıştı...

Yedi bürokratın birden görevlerinin başında gözaltına alınmalarının, devletin manevi şahsiyetini inciteceğini düşünen Tantan, Ersümer'den kefil olduğu bürokratları görevden almasını istedi. Buna karşılık Ersümer, yapılacak operasyonu bürokratlara bildirmeyecekti...

Şalk ve Ergen de Tantan'ın bu fikrinde birleşti. Ersümer, Tantan'ın odasından çıktığında istikameti belliydi: Enerji Bakanlığı...

Bir an önce yapması gereken bir iş vardı. Aynı günün gecesi Ersümer'in kefil olduğu yedi bürokrat yine Bakan tarafından görevinden alındı.

Ajans bültenlerine ilk önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndaki görevden almalar düştü.(4 Ocak 2001)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ersümer, Müsteşar Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu ve TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi'yi geçici süreyle görevden alırken, Genel Müdür Yardımcısı Ünal Peker, Enerji İşleri Genel Müdür Vekili Osman İlhan, TEAŞ Yük Tevzii Başkanı Mustafa Arslan, TEAŞ Hukuk Müşaviri Saba Soytekin ile TEAŞ Avukatı Duran Belge'yi görevlerinden uzaklaştırıyordu.

Bürokratların görevden alınmalarının gerekçesi basına sızan ilk bilgiye göre, "soruşturması yapılan bir konuda dava açılmasının engellenmesi"ydi.

Haberi gazeteler manşetten veriyor, TV kanalları ilk haber yapıyordu. Hükümet rahat mı rahattı... Basına göre düğmeye Ersümer basmıştı!..

Ancak jandarmada bu sırada hazırlıklarını tamamlamak üzereydi...

Başkentte kopacak fırtınaya sayılı saatler kalmıştı...

İlk önce dinleme evraklarının tamamı Çankaya İlçe Jandarma Komutanlığı'na teslim edildi. Operasyon, Demetevler'deki İl Jandarma Komutanlığı'nda yapılacaktı. Sorgu odaları hazırlandı...

Peki operasyonun adı ne olacaktı?

Özbek Paşa "Sessiz Akım"ı önerdi. Bazılarının aklına da "Beyaz Akım" "Beyaz Elektrik" geldi. Sonunda mutabakata varıldı, operasyonun adı konulmuştu:

"Beyaz Enerji!"

5 Ocak sabahı saat 08.00'de Beyaz Enerji Operasyonu'nun emri verildi. Çankaya İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan her bürokrat için sivil giyimli iki rütbeli ekip hazırlandı. Bürokratlar evlerinden, "Sayın bürokrat İl Jandarma Komutanlığı'na davetlisiniz" denilerek alındı.

Saatler sabah 10.00'u gösterdiğinde 7 bürokrat da gözaltındaydı...

Bu kez ajans bültenlerine İçişleri Bakanlığı'nın "Beyaz Enerji" operasyonuyla ilgili resmi açıklaması düştü.(7 Ocak 2001)

Kolluk kuvveti jandarma 2001 yılının ilk günlerinde "düğmeye bastı(!)" Ancak düğmeye basıldığından ne Ersümer'in, ne İçişleri Bakanlığı'nı üstlenen ANAP'lı Bakan Sadettin Tantan'ın genel başkanı Mesut Yılmaz'ın ne de 57 Hükümetin Başbakan'ı Bülent Ecevit'in haberi vardı. Hatta MİT'in bile başlangıçta operasyondan haberi olmamıştı. Ersümer ve ANAP'ın kurmayları operasyondan bir kaç gün önce haberdar olmuş alelacele hedefteki bürokratları görevden almakla yetinmişlerdi. Ancak bu yetinme, ANAP kanadınca yalanlanacak, yaşanan bir aylık süreç bile bu yetinmenin doğruluğunu ortaya koyacaktı.

Resmi açıklamada bir isim dikkatleri hemen üzerinde topladı:

"Eski ANAP'lı Devlet Bakanı Birsel Sönmez...

Sönmez'le birlikte Muzaffer Selvi, Ünal Peker, Mustafa Arslan, Eski TEAŞ Yönetim Kurulu Üyesi Hanifi Baş ve Angora Evleri'nin ünlü müteahhidi Hüseyin Arabul da gözaltına alınan isimler arasındaydı. Açıklamadan bir gün sonra gözaltındaki bürokratların sorgusu sürerken Şalk'ın istemi üzerine Müsteşar Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu da gözaltına alındı.

Talat Şalk, aralarında üstdüzey bürokratların da bulunduğu 7 kişiyi gözaltına almasına almıştı ama düşünmeden de edemiyordu.

"Beyaz Enerji" Operasyonu'nu savcılık ayağını yürüten Talat Şalk, İçişleri Bakanlığı'nın açıklamasından bir gün sonra Anadolu Ajansı'na içini döktü. Cumhuriyet Savcısı sanki ileride başına gelecekleri o günlerde görür gibiydi.

Talat Şalk, soruşturma sırasında "soğukkanlı davranamadığını" itiraf ediyor acı bir gerçeği daha operasyonun ilk günlerinde açıkça söylüyordu:

"Çünkü bu insanlar ya Türkiye için önemli bir holdingin sahibi ya da müsteşar yardımcısı gibi önemli insanlar oluyor. En ufak bir hatamızda bundan Türkiye zarar görür. Bu nedenle çok hassas ve özenli davranıyoruz. Bir kişi hakkında gözaltı talimatı vermeden önce çok düşünüyorum. Göründüğüm gibi soğukkanlı da değilim.

Talat Şalk, böyle önemli soruşturmalara başlamadan önce "Acaba bir şey çıkmaz da zor durumda kalır mıyız" diye çok düşündüğünü, sancılandığını söylemekten de geri kalmadı.

Savcı sancılanmaya başlamıştı ki; Beyaz Enerji'yi ikinci plana iten polemik, bir gazetenin manşetine oturdu. Manşe-

te çıkan "düğme tartışması" yolsuzlukların üzerine gittiği iddiasındaki hükümet ile Türk Silahlı Kuvvetleri'ni karşı karşıya getirmeye yetti. Operasyon derinleştikçe bu suni tartışmaların niye ortaya çıkarıldığı daha da iyi anlaşılacaktı. Çünkü her iddia Cumhur Ersümer'e dolayısıyla ANAP'a yöneliyordu. Şalk'ın sancıları, içini dökmesinden sonra daha da arttı.

Sahi!.. Neydi bu "düğme tartışması"

Birinci Bölüm

İLK HEDEF JANDARMA

Aslına bakarsanız "Beyaz Enerji Operasyonu"nun başlarında her şey normaldi. 3 aydan bu yana soruşturmayı yürüten Ankara DGM Savcısı Talat Şalk 2001 yılının ilk günlerinde talimatı verdi. Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlar Daire Başkanlığı da sanık bürokratları gözaltına aldı.

Başkentte normal olan bu hava 8 Ocak'ta Hürriyet'in manşetten yayımladığı haberle bir anda değişti. Aynı gazetede bir gün önce operasyonda düğmeye Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in bastığı yazılıydı. Bir gün sonra ise "Ersümer'in üstü çizildi" bu da Ankara'yı karıştırmaya yetti. Hükümetin tansiyonu yükseldi. Operasyonla sarsılmayan hükümet ve özellikle ANAP kanadı, ismi ve rütbesi açıklanmayan bir askeri yetkilinin, "Operasyondan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in son anda haberi oldu. Bir kere onun kesinlikle üstünü çizin. Bundan böyle pisliğe, rüşvete bulaşan kim varsa onun üzerine gitmekte kararlıyız. Üzücü olan şey, bürokratların bu pisliğin içine girmesi" demeciyle sarsıldı.

Operasyonda askerin ön plana çıkartılması hükümette büyük rahatsızlık yarattı. Anlaşılan operasyonun siyasilere uzanması hükümeti kızdırmıştı. O gün Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan, sabah saatlerinde İçişleri Bakanı Sadettin Tantan ve Cumhur Ersümer'le görüştü. Başbakan Bülent Ecevit, Özkan'ın kendisini bilgilendirmesinden sonra Başbakanlık Merkez Binası'nda sinirli bir şekilde basın mensuplarının karşısına çıktı.

Ecevit'in sesi titriyordu...

Konuşmasına 57 Cumhuriyet Hükümeti'nin yolsuzlukların ve rüşvetin üzerine şimdiye kadar görülmemiş ölçüde kararlılıkla yürüyen bir hükümet olduğunu belirterek başlayan Ecevit, sert bir üslupla konuştu:

"Bunu kabul etmek mümkün değildir. Güya Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bilgisi dışında, enerjiyle ilgili, elektrikle ilgili bir takım soruşturmalar jandarma tarafından gündeme getirilip açıklanmıştır. Hükümet sanki devre dışı bırakılmak istenmektedir. Bu arada ilgili bakan için 'düğmeye o değil biz bastık' ifadesi kullanılmaktadır. 'Bakanın ismini çizin' yollu iddialar, ifadeler yer almaktadır. Bunlar son derece yakışıksızdır, kabul edilemeyecek bir tavırdır, demokratik hukuk devletiyle kabul edilemeyecek, bağdaşamayacak bir davranıştır. Bu konunun üzerine yürüyeceğiz. Kimler bu yayını yaptırmışlardır, bununla ilgili incelemeleri yapacağız."

Ecevit'ten Şaşırtıcı Yanıt

Başbakan, gergin bir ortamda yaptığı açıklamalarının ardından gazetecilerin sorularını da yanıtladı. Ecevit, bir gazetecinin yönelttiği, "operasyonu neden jandarmanın yaptığı konusunun merak edildiği" sorusuna dikkat çekici bir yanıt verdi:

"O da benim zihnimde bir soru işareti. Bütün bunları inceleyeceğiz ve demokratik hukuk devletinin tüm kuralları ile işlemesini sağlayacağız.

Ecevit, hem operasyondan hem de operasyonu yürüten jandarmadan rahatsızlığını daha operasyonun ilk günlerinde böyle dile getirdi. Dile getirmekle kalmadı. Genelkurmay Başkanı Hüseyin Kıvrıkoğlu'nu telefonla arayarak açıklama yapan askeri yetkilinin bulunmasını da istedi.

ANAP kanadı ise Ecevit'ten daha gergindi. Enerji Bakanlığı'ndaki operasyonu jandarmanın üstlenmesi Başbakan Yardımcısı ve ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz ve Cumhur Ersümer'de panik yarattı. Basının karşısına Ersümer'le birlikte çıkan Mesut Yılmaz'ın sesi titremiyordu ama Ecevit'ten daha sinirliydi. Hem Yılmaz hem de Ersümer ilk başta haberin düzmece olduğunu söylediler. Yılmaz, gazetede bir gün önce Ersümer'e atfen yayımlanan beyanların bir gün sonra yayınlanacak habere kılıf hazırlamak için yapıldığını açıkça ifade etti. Ersümer de aynı gazetede bir gün önce yayımlanan haberi hayali olarak niteledi.

Haberin hayali olarak nitelenmesine karşılık operasyonu yürüten jandarma ve Türk Silahlı Kuvvetleri, Mesut Yılmaz'ın hedefi olmaktan kurtulamadı. Yılmaz'ın açıklaması üslup olarak da biraz farklıydı. Yılmaz, Türk toplumunun en güven duyduğu kurumların başında gelen Türk Silahlı Kuvvetleri'ni ağır bir dille eleştirdi:

"Sivil siyasetin yerine geçecek alternatif kurum hangisidir, soruyorum. Siyasete yüklenen, siyasiyi kirli gösteren gazetecilere soruyorum, neyin özlemi içindedirler. Yeniden askeri yönelimlere özlem mi var?"

Mesut Yılmaz'ın beyanatları bir gün sonra daha da ağırlaş-

tı. Jandarma Genel Komutanlığı'nın "böyle bir beyanatlarının olmadığını" açıklamasına rağmen "asker" Yılmaz'ın boy hedefi haline geldi. Partisinin grup toplantısında konuşan Yılmaz, operasyonda partisine yönelik suçlamaları, karşı suçlamayla sürdürdü:

"Siz sanıyor musunuz ki askeri yönetim gelse yolsuzluk olmayacaktır. Tam tersine daha çok yolsuzluk olacaktır. Çünkü o zaman daha karanlık olacaktır. Karanlıkta yolsuzlukla mücadele edemezsiniz."

Koalisyon hükümetinin Başbakan'ı, Yılmaz'ı desteklemekte gecikmedi. ANAP Başkanlık Divanı'ndan bir gün sonra DSP grup toplantısında konuşan Ecevit de topluma "dikta özlemcilerine dikkat" uyarısında bulundu. Ecevit yine titreyen ses tonuyla alışılmadık konuşuyordu;

"Bir takım gizli görevliler demokrasinin üzerine gölge düşürüyor. Neyse ki, edindiğim izlenime göre bu gizli görevlilerin arkasında örgüt yok, devletin resmi istihbarat örgütlerinden biri yok, Genelkurmay Başkanı yok."

3 gün boyunca tartışmaların içine ülkenin Başbakanı, Başbakan Yardımcısı tarafından çekilmek istenen Genelkurmay Başkanlığı, Bülent Ecevit ve Mesut Yılmaz'a beklenen sert yanıtı vermekte gecikmedi. Yanıt, 11 Ocak'ta 2.5 sayfalık bir açıklama ile geldi. Genelkurmay Başkanlığı, Yılmaz'ın, "askeri dönemlerde en büyük yolsuzlukların yapıldığı" ifadesini, tartışmayı AB ekseninde yürütmeye çalışması ve Türk Silahlı Kuvvetlerini de ima ederek operasyonu AB karşıtlarının düzenlediği savlarını, "konuyla hiç ilgisi bulunmayan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne karşı yapılmış en büyük iftira" olarak niteledi. Genelkurmay, Yılmaz'ın işaret ettiği "karanlığı özleyen" kişilerin gerçek anlamda, "Türk Silahlı Kuvvetleri'ni

yıpratıp pasifize ederek siyasi çıkar ve çekişme alanlarına çekmek isteyenler" olduğunun da altını çizdi.

Genelkurmay Başkanlığı, TBMM'deki grup toplantısında, "demokrasiyi özümseyememiş kişi ve grupların varlığı"ndan söz eden Ecevit'e de örtülü şekilde yanıt vererek, Başbakan'ın net bir bilgi vermesi durumunda gerekli yasal işlemleri yapacağını açıkladı.

Yılmaz'dan Saddam Çarkı

3 gün boyunca siyasilerin ağır eleştiri oklarına hedef olan Türk Silahlı Kuvvetleri'nin açıklaması üzerine beklenen oldu ve hükümet geri adım atmak zorunda kaldı. Ecevit, konunun kapatılmasını isterken, Almanya'nın Berlin kentinde bulunan Yılmaz, söylediklerinden çark ederek, "Askeri yönetim gelirse daha çok yolsuzluk olur" sözleriyle, Türkiye'deki askeri rejim dönemlerini değil, "Saddam rejimini" kastettiğini iddia etti. Yılmaz'ın bu iddiası tabi ki inandırıcı bulunmadı.

Ne Ecevit ne de Yılmaz söylediklerinin arkasında durabildi. Ancak, istenilen başarıldı.

Artık, başkentte operasyonun siyasi uzantıları değil operasyonu neden jandarmanın yaptığı tartışılıyordu.

Yolsuzluk operasyonu ekseninde yürüyen tartışma içine çekilmek istenen ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin açıklamasıyla gerilen Ankara'da, koalisyonun büyük ortağı DSP'liler kulislerde Ecevit'in hiç yokken askerle kavgaya girdiğini konuşuyordu. DSP Ankara Milletvekili Uluç Gürkan, iki-üç günde yaşanan tartışmalarla gelinen noktayı belirledi:

"Bu ortamda, maalesef yolsuzluklara karşı siyasetçiye rağmen mücadele edildiği izlenimi doğmaktadır. Bu da siyaset dışı kalması gereken kurumların siyasete bulaşmasını tahrik

etmekledir Son olayda, ne yazık ki Mesut Yılmaz tarafından bir jandarma operasyonunun rejim tehdidi anlamına geldiği abartmasıyla tartışmaya açılması ve silahlı kuvvetlerin doğrudan hedef alınmasıyla bu tahrik bir başka içerikle sürdürülmüştür "

Bu, Beyaz Enerji Operasyonu'nun ardından Başbakan Bülent Ecevit ile Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'ın Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ilk çıkışıydı ancak ne var ki son çıkışları olmayacaktı...

Düğmeye Basan Albay!..

Ecevit ve Yılmaz'ın askere yüklenmelerine yol açan; Türkiye'nin gündemini değiştiren Beyaz Enerji'de düğmeye kim basmıştı?

Tabii ki Albay Aziz Ergen!.

Hükümet "Kızılay'ın göbeğinde jandarmanın ne işi var" diye basına demeç verirken o asker yine boş durmuyordu...

Enerji bürokratlarını Abdullah Öcalan, Şemdin Sakık gibi isimlerin sorgusuna katılan deneyimli rütbeliler sorguluyordu. Akşam başlayan sorgu sabah 04.00'e kadar sürüyordu.

Albay Ergen 7 Ocak'ta üç gündür ilk kez odasındaki koltuğuna oturmuştu... Oturmuştu ki telefon çaldı...

Telefondaki ses şunları söyledi:

"Aziz Albayım bu Beyaz Enerji Operasyonu'nda Enerji Bakanı Cumhur Ersümer'in düğmeye bastığını, kendisinin jandarmaya yaptırdığını söylüyor herkes. Bakan da bu konuda sesini çıkarmıyor...

Albayın tansiyonu yükselmişti. Ve onu bir gazetenin manşetine oturtacak o cümleler ağzından dökülüverdi:

"Hayır arkadaş, düğmeye bakan değil biz bastık, bakanın

son anda haberi oldu. Pisliğe ve rüşvete bulaşan kim varsa üzerine gidilecektir. Bu olay PKK kadar önemlidir. Devletin hayati stratejik kararları satılıyor. Çocukların geleceği satılıyor. Bakanın üstünü çizin.

Artık Hürriyet'in manşeti belliydi:

"Düğmeye o değil biz bastık."

8 Ocak'tı ve Ankara karışmıştı...

Neyse ki haberde yüzü gizli dört yıldızlı bir general resmi vardı. Gazeteci Kadir Ercan da haber kaynağını açıklamamıştı...

Ancak Ecevit, Genelkurmay Başkanı'nı arıyor "askerin bulunup, cezalandırılmasını" istiyordu...

Bir gün sonrasıydı...

Jandarma karargahında Yalman Paşa, Soybaş Paşa, Osman Paşa ve Albay Ergen oturuyordu...

Yalman kızgındı...

"Düğmeye ben basmadım" diyerek herkese sırayla sordu. Korgeneral Soybaş ve Tümgeneral Özbek de düğmeye basmadıklarını söyledi.

Sıra Albay Ergen'e gelmişti...

Gel-gitler yaşayan Ergen de operasyonun geleceğini düşünerek Yalman Paşa'ya "Hayır düğmeye ben basmadım" yanıtını verdi...

Oklar haberde kullanılan resimden dolayı Özbek Paşa'ya yöneliyordu. Özbek Paşa, o toplantıdan çıkarken sanki düğmeye basanın Albay Ergen olduğunu bilircesine, "Kafana takma bu düğme olayını sen operasyona devam et" diyordu.

Aziz Albay o tarihte düğmeye bastığını bir tek telefondaki gazeteciye bir de eşine söylemişti.

Emekli olduktan sonra ise 2007'de kamuoyuna kendisi açıklayacaktı!..

BİR GERÇEK, BİR İPUCU...

Ankara'da siyasiler "düğmeye kim bastı"yı tartışırken gazete sayfalarına bir haber yansıdı. Haberle birlikte, "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in, devletin 1997 yılı fiyatlarıyla 4 trilyon lira zarara uğratıldığı, Devlet Güvenlik Mahkemesi soruşturmasına konu olan Konya-Yeşilhisar iletim ihalesiyle ilgili teftiş kurulu raporunu onayladığı ancak bir yıl boyunca işleme koydurmadığı" ortaya çıktı.

Haberin gazetelerde yayımlandığı 9 Ocak 2001 günü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer ile bir grup gazeteci arasında TBMM kulisinde 10 dakika kadar süren kısa bir soru-yanıt diyalogu yaşandı.

Suskun Bakan Konuşuyor...

Bir gün önce Başbakan Bülent Ecevit ve Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın beyanatları üzerine, "Benim bir şey söylememe gerek kalmadı" diyerek susmayı yeğleyen Ersümer, yayımlanan haberle birlikte konuşmaya başladı.

Soru: Soruşturma sürecinde size bilgi verilmiyor mu?

Ersümer: Hayır.

Soru: Doğrusu size bilgi verilmesi değil midir?

Ersümer: Bu, özel kanuna göre yürütülüyor. 4422 sayılı kanun var. Bana ulaşan bilgiler itibarıyla ben gerekeni yaptım zaten.

Soru: Bürokratların görevden alınmasına yol açan Konya ihalesiyle ilgili bakanlık içinde bir soruşturma açtınız mı?

Ersümer: Bizim görevden aldığımız görevlilerle ilgili daha önce konu Teftiş Kurulu'na intikal ediyor. Bakanlığımızın

teftiş kurulu bir rapor düzenliyor. Yanılmıyorsam 1999 Aralık ayında hazırlanıyor bu rapor. Bu rapor bana intikal ediyor Burada devletin zarara uğratıldığına ilişkin tespitler var Ben de 2000 yılının Ocak ayında bu raporu onaylıyorum. Ve bu raporda belirtildiği gibi adı geçenlerle ilgili, devletin uğratıldığı zararın tahsiline yönelik hukuk davasının açılmasını içeren bu raporu onaylıyorum. Benim Bakan olarak bir KİT'te dava açmam sözkonusu değil. Bu davayı açma konusundaki yetkili, ilgili kişi, Genel Müdür. Ve ben bu hususu Genel Müdür'e intikal ettiriyorum 13 Ocak 2000 tarihinde. Genel Müdür bu davayı açmıyor. Davanın açılmama sebebini de şifahi görüşmelerimizde bize çeşitli sebepler öne sürerek intikal ettirdi. İşte burada devletin zarara uğratılmadığı, böyle bir zararın sözkonusu olmadığı... Bazı Akademik görevlilerden raporlar alındığı, Bayındırlık Bakanlığı Fen Heyeti'nin de zarar olmadığı konusunda beyanları olduğu noktasında bana bilgiler intikal ettirildi. Müteakiben Teftiş Kurulu Başkanlığı davanın açılmaması nedeniyle Genel Müdür'ün, Yönetim Kurulu üyesinin ve hukuk müşavirinin görevden alınmasını bana önerdi. Ben bunu değerlendirdiğim esnada bu bilgiler intikal etti. Ben de müfettişlerin raporuna istinaden TEAŞ Genel Müdürü, Yönetim Kurulu Üyesi ve Hukuk Müşaviri'nin görevden alınmasıyla ilgili müfettiş raporunu onayladım. Müteakiben görevden aldım. Göreve getirdiğim yeni Genel Müdür'e de bu davanın hemen açılması gerektiğini söyledim. Çünkü dava 13 Ocak itibarıyla zaman aşımına uğrayacaktı.

Soru: Jandarmanın bu süreçte rolü ne?

Ersümer: Sayın Başbakan da merak ediyor. Ben bazı konulurda eksik bilgilere sahibim. Şimdi benim konuştuğum

konu Yeşilhisar ihalesiyle ilgili ve görevden almalarımız da bu ihaleye istinadendir. Söz konusu ihale dışında hangi ihaleler inceleniyor ve hangilerinde yolsuzluk iddiaları var? Savcının beyanlarına göre telefonlar dinlenmiş. Hangi konuyla ilgili bu telefonlar dinlendi? Dinlemelerde neler elde edildi? Savcı hangi ihalelerle ilgili dava açacak? Bunlarla ilgili bilgi sahibi değilim. Ben bu ana kadar sustum, hukuka saygım sonsuz bir hukukçu olarak. Yine yargıya intikal eden konularla ilgili bir şey söylemiyorum. Çünkü net bir bilgi sahibi değilim.

Soru: Sadece Yeşilhisar ihalesiyle ilgili mi soruşturma açtınız.

Ersümer: Benim Enerji Bakanı olarak kimsenin telefonunu dinleme imkanım yok. Bana Teftiş Kurulu'ndan (şurada

yolsuzluk olmuş) diye intikal eden bir bilgi yok. Ayrıca bana intikal eden bütün bilgileri Teftiş'e yolluyorum. Bakan olarak ancak idari soruşturma yapabilirim. Ben cezai bir soruşturma yapamam. Bir kişinin evinde gidip arama yapamam, onları dinleyemem veya gözaltına alıp bir soruşturma yapamam.

Soru: Eski ANAP'lı Bakan Birsel Sönmez'i TEAŞ Yönetim Kurulu üyeliğinden neden aldınız.

Ersümer: Birsel Sönmez, 53. Hükümet döneminde (Anayol) atandı ve daha sonraki hükümetlerde de görevine devam etti. Tekrar TEAŞ Yönetim Kurulu Üyeliği görevini uygun görmedik. ANAP'ın mahalli teşkilatlarından Sönmez'in göreve devamı için öneriler geldi. Ben bu isteklerden rahatsızdım. Birsel Bey'in bu iddia konusu olay dışında da bazı girişimleri olduğuna dair gayriresmi bilgiler intikal etmiştir. Bunların hiçbiri net değildir. Suçlama olarak da ifade etmiyorum ama ben tekrar göreve devam etmesini uygun görmedim.

Soru: İçişleri Bakanı Tantan sizi bilgilendirmiyor mu, sonuçta jandarmanın yürüttüğü bir operasyon?

Ersümer: Jandarma operasyonunun İçişleri Bakanlığı ve polisle birlikte yürütüldüğünü biliyorum. Sorduğunuz soruyla Tantan'ın beni bilgilendirmesi çok farklı şeyler Tantan'ın da bu konuda beni bilgilendirmesi sözkonusu. Dava açıldığında DGM Savcısı normal mahkemelerde görülebilecek bir dava olduğu kanaatine varırsa görevsizlik kararı verir, DGM'nin bakacağı bir suç tespit ederse o zaman DGM'ye dava açabilir. Bunu ne Tantan ne de ben bilebilirim.

TBMM kulisinde gazeteciler ile Bakan Ersümer arasında yaşanan bu diyalog da operasyonun başında bir gerçeği bir de ipucunu ortaya çıkardı.

Gerçek, yaşanan yolsuzluğa karşın, teftiş kurulu raporlarının bakanlık raflarında bir yıl beklediği ve davayı açmayan TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi başta olmak üzere bürokratların bu süre zarfında görevlerini sürdürmeleriydi.

Gerçeğin Özü Hikâye Gibi

Aralık 1999'da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı Tuğrul Turhan, TEAŞ Genel Müdürlüğü'nde bazı yolsuzlukların altını çizerek aralarında Genel Müdür Muzaffer Selvi'nin, bürokrat Birsel Sönmez'in, Oktay Şatıroğlu'nun, Timuçin Tümer'in, Zeki Köseoğlu'nun, Duran Belge'nin de bulunduğu yetkililerin görevlerinden alınmalarını ve bunların kuruma 3.5 trilyon lira zarar verdiklerini işaretle bunlar hakkında takibata geçilmesini talep ediyor.

Bakan Cumhur Ersümer de bu rapor karşılığında bu kişileri görevden almayarak onlara şöyle diyor:

"Siz kendiniz hakkında mahkemeye hukuk davası açın."

Aradan bir yıl geçiyor. Tam 365 gün... Beyaz Enerji Operasyonu gizlice başlıyor. Ersümer, operasyonu son anda haber aldıktan sonra yine suçlanan bürokratlara bu kez şöyle diyor;

"Siz bu soruşturmayı açtınız mı kendiniz hakkında?" Onlar da Ersümer'e suçlu suçlu (!) yanıt veriyor;

"Hayır açmadık...

Sonrası malum, Bakan Ersümer, çok kızıyor, hepsini görevden alıyor.

Ama tam bir yıl gecikmeyle.

Zaten görevden alınmasalar Albay Ergen tarafından gözaltına alınacaklardı. Çünkü Albay Ergen operasyon öncesi bakanlık bürokratlarını mahkeme kararıyla dinlerken, telefon kayıtlarına yolsuzlukla suçlanan bürokratların haklarında açılması istenen davanın "zamanaşımı"ndan düşeceğine yönelik diyaloglar takılıyordu. Rapor, 13 Ocak 2000 tarihinde bakan oluruyla genel müdüre gönderiliyordu. Zamanaşımının tamamlanmasına bir ay kala kendi aralarında konuşan bürokratların, "Süre dolmasına az kaldı, bakan bir şey yapamaz artık" sözleri teybe kaydediliyordu. Yukarıda detaylarıyla anlattığım Tantan'ın odasındaki tarihi görüşmede (3 Ocak 2001) Albay Ergen zamanaşımına bir hafta gibi kısa bir süre kaldığı için bu konuyu da gündeme getiriyordu. Aziz Ergen, Ersümer'in yanıtını hafızasına şöyle yazıyordu:

"Eyvah!.. Demek o davayı halen genel müdür açmamış!"

Ersümer, gazetecilerle kısa diyaloğunda bir "ipucu"nu da çözmesi için kamuoyunun önüne uzattı. Bakan Ersümer, son derece bilinçli davrandı. İpucu, partisinin bir üyesi bir eski milletvekili hatta bakanı da olan, Birsel Sönmez ile ilgiliydi. Birsel Sönmez, Mesut Yılmaz'ın ilk hükümetinde devlet ba-

kanlığı yaptı. Daha sonraki seçimlerde Niğde'den yeniden parlamentoya giremeyince kimi eski politikacılar gibi, siyasi iktidardaki arkadaşlarına başvurup kendisine bir KİT'de yönetim görevi istedi ve aldı.

Ersümer, Beyaz Enerji Operasyonu'nun önde gelen sanıklarından Birsel Sönmez'in TEAŞ'taki yönetim kurulu üyeliğinin ANAYOL hükümetindeki atanmayla başladığını ve o günden bu yana sürdürüldüğünü, kendisinin süresi bitince, partiden gelen bütün ısrarlara rağmen atamayı yinelemediğini gazetecilere net bir ifadeyle açıkladı. Ersümer, salt bu sözleri ile bile Beyaz Enerji Operasyonu'nun kilit isimlerinden birisine karşı duyduğu "güvensizliği" hemen ele veriyordu.

İşte tam bu sırada Ersümer'in bir de Beyaz Enerji Operasyonu'nda gözaltına alınan Barmek Holding'in sahibi Hüseyin Arabul'un, Angora Evleri'nde (S.S Kooperatif 18 Konut Yapı Kooperatifi) hissesi bulunduğu ortaya çıktı. O da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca, Ersümer'in 17 Nisan 1990 tarihinde üye olduğu kooperatif hissesinin başka olaylarla ilişkilendirilmesinin, "hiçbir iyi niyetli düşünceyle bağdaşmayacağı" açıklamasıyla ortada kaldı.

Yapımını süper müteahhit Hüseyin Arabul'un üstlendiği Angora Evleri'nin öyküsü, 1980'lerin ikinci yarısında başladı. Ahmet Karaevli Başkanlığı'nda, "18. Milletvekilleri Konut Yapı Kooperatifi" kuruldu.

Karaevli kim mi?

Susurluk skandalına ve yolsuzluk olaylarına adı karışan eski ANAP'lı milletvekili ve devlet bakanı.

Kooperatif, aradığı arsayı 1987 yılında Hacettepe Ormanı'nın hemen yanıbaşında buldu. Zamanın Arsa Ofisi Genel Müdürü Özal Baysal da Hazine'ye ait bu araziyi değerinin al-

tında olan rakamlarla kooperatife devretti.

Baysal kim mi?

1994'te Genel Müdürü olduğu Türkiye Kalkınma Bankası'nın paralarını batan bankalara yatırmaktan 12 yıl hapse mahkum olan bürokrat...

'Devletin Rantı Deniz'

Yıldırım Akbulut'un başbakanlığı döneminde, devir işlemleri gerçekleştirilen arsa, bu büyük kooperatife yetmedi. Bunun üzerine Beytepe Köylülerinin arazileri Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin de eliyle sudan ucuza kamulaştırıldı. Böylece kooperatif, bir anda 1 milyon metrekareyi aşkın arazinin sahibi oluverdi. Kooperatif bu araziyi, süper müteahhit Hüseyin Arabul'un sahibi olduğu Barmek Holding'e kat karşılığı verdi. Arabul, arazinin bir bölümüne önemli şahsiyetler için her biri 400 metrekarelik 700 adet villa yaptı. Geri kalan bölümüne de, bin dairelik apartmanlar inşa etti.

İnşaatlar başlarken, Hazine arazisinin satışını inceleyen Sayıştay, Angora Evleri arsasıyla ilgili usulsüzlük raporu hazırladı. Ancak rapor işleme konulmadı. Raporu hazırladıktan bir süre sonra emekliye ayrılan Ali İhsan Saner, "Devletin Rantı Deniz" kitabında bu raporu şöyle anlatıyor:

"Rapor unutuldu gitti. Halbuki Angora Evleri'nin inşaatı henüz başlamıştı. Arsalar geri alınabilirdi. Artık inşaat bitmek üzere. Atı alan Üsküdar'ı geçti. Arsalar gitti, gider."

Diğer taraftan arazileri düşük paralarla ellerinden alınan Beytepe köylüleri de adalete başvurdu. Köylülerin hukuk mücadelesi başladığında Sayıştay denetçisinin kitabında belirttiği gibi iş çoktan bitmişti.

Süper lüks villaların sahipleri arasında kimler mi var?

Mesut Yılmaz, Cumhur Ersümer, Yıldırım Akbulut, Deniz Baykal, Tansu Çiller, Hüsamettin Cindoruk, Sümer Oral, Fikret Ünlü, Mehmet Keçeciler, İsmet Sezgin, Mehmet Gölhan, Hikmet Çetin, Murat Karayalçın, Cavit Çağlar, Ali Şener.

Tabii bir de, kendi adlarına değil, akrabalarının adına alan enerji bürokratları var.

Peki... Ya Birsel Sönmez'le Hüseyin Arabul'un kanıksanmayan yakın ilişkisi? Birisi enerji yatırımlarından sorumlu devlet KİT'inin değişmez yönetim kurulu üyesi, öteki, enerji alanında büyük yatırımlara imza atan bir holdingin sahibi. Ve o kooperatifte kat karşılığı villa yapımını üstlenen firmanın patronu. Sönmez'in tekstil fabrikası, et lokantası, araziler, Bilkent'te lüks ev, Ataköy'de daire, Karum ve Ankuva'da dükkanlar, işhanı, enerji nakil hattı ile vinç üretimi alanında faaliyet gösteren şirketlerden oluşan muazzam mal varlığı. Ve iki dostun jandarmada kelepçeli buluşması.

İnsan bir an düşünmeden edemiyor, "Birsel Sönmez, bu kadar işinin arasında nasıl vakit bulup da TEAŞ Yönetim Kurulu Üyeliği'ni sürdürebildi" diye.

İnsan yine bir an düşünmeden edemiyor, "Acaba, Ersümer, bu sorunun yanıtını çok önceden biliyor muydu!" diye.

TELEFONDAKİ RÜŞVET EVLERDE BULUNUYOR

Demetevler'de sorgu sürüyor, bir yandan gözaltılar devam ediyordu. İlk gün 7 bürokrat gözaltına alınmıştı. Sonra sırasıyla Osman İlhan (eski Enerji İşleri Genel Müdürü), Yavuz Gürsoy (Enerji İşleri Genel Müdürü), Hasan Hüseyin Çoğalan (Değişik Enerjiler Daire Başkanı) da gözaltına alındı.

Dediğim gibi sorgu sürüyor; bürokratların da dili çözülüyordu. Çözülmek zorundaydı çünkü gözaltı süreleri dolmadan jandarma ve savcılık delillere ulaşmak zorundaydı. Alınan paralar bir bir ele geçirilmeliydi. Dinleme metinlerine göre her şey tespit edilmişti. Ancak bürokratların bunları kabul etmeleri gerekiyordu.

Albay Ergen, özellikle TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi'yi konuşturmak istiyordu. Sorgudan sonra bile nezaret odasına gidip Selvi'nin yanına oturuyor, onunla çay içiyor, bürokratın telefona takılan konuşmalarını itiraf etmesini istiyordu...

Ve Selvi Çözülüyor!..

Albay Ergen'e dönen Selvi'nin ağzından, "Beni yaktılar şerefsizler, keşke o paraları almasaydım" itirafı dökülecekti.

Askerler, Selvi'nin evinde tarif ettiği yerde tam 345 bin ABD doları paraya ulaştı.

Askerin en önemli kozu gözaltına alınan isimlerin gözaltında kimlerin olduğunu bilmemeleriydi. Gözaltına alınan isimler farklı saatlerde binaya getirilmiş ve birbirlerinden haberdar olmamışlardı. Asker sorguda delilden suçluya ulaşma yöntemini kullanıyordu. Mesela dinlenen kasetlerde eski Devlet Bakanı Birsel Sönmez, TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer

Selvi'ye sürekli para karşılığı iş yaptırmaya çalışıyordu. Yine Sönmez, özel bir şirketin müdürüyle rüşvet pazarlığı yapıyordu.

Bir Haber, İki Açıklama...

Enerji ihale ve sözleşmelerindeki usulsüzlüklere yönelik Beyaz Enerji Operasyonu'nun, asker tarafından yürütülmesinden rahatsız olan hükümetin önüne, operasyondan yaklaşık 7 ay önce 24 Mayıs 2000 tarihinde Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca hazırlanan bir rapor konuldu. Kısaca, Aktaş ve Kayseri elektrik şirketlerinin işlemlerinde, devletin 100 trilyon lirayı aşan miktarda zarara uğratıldığını ortaya koyan bu rapor aylarca Başbakanlık'ta bekletilince, Beyaz Enerji Operasyonu'nun başladığı Ocak ayının ikinci haftasında Cumhuriyet Gazetesi'nde yayımlanmaya başladı.

Aslında, enerji dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesinin ardından konuyla ilgili yolsuzlukların araştırılması istemiyle hazırlanan ilk rapor, 8 Ağustos 1997'de 18/97-6, 20/97-76 ve 25/97-8 sayılarıyla hazırlandı. Rapordaki saptamalar üzerine, dönemin başbakanı Mesut Yılmaz, incelemenin soruşturmaya dönüştürülmesi istemiyle kendisine sunulan Teftiş M: 147 sayılı raporu 23 Eylül 1997'de onayladı.

Ama sadece onayladı...

Niye mi?

Başbakanlık'ta bu işlem sürerken, TBMM KİT Komisyonu'nda TEAŞ'ın hesaplarının incelenmesine başlandı. TEAŞ'ın hesaplarının KİT Komisyonu'nda görüşülmesi sırasında özelleştirilen elektrik dağıtım şirketlerinin hesaplarındaki mahsuplaşma ve diğer konularda usulsüzlükler ve yolsuzluklar tespit edildi. Komisyon, kusuru bulunan bürokratların yargı-

lanması istemiyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. TBMM KİT Komisyonu'nun suç duyurusunu değerlendiren Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, hazırlık soruşturması yürütmek amacıyla Başbakanlık'a "16 Eylül 1998 tarih, Hazırlık: 1998/38343-3/8" sayısıyla yazı yazdı. Başsavcılık, soruşturmanın yürütülmesi için Başbakanlık Teftiş Kurulu raporlarının kendisine gönderilmesini istedi.

Mesut Yılmaz'ın, REFAHYOL hükümetinin ardından kurduğu 55. hükümet, başsavcılığın bu istemine bütün soruşturma, teftiş ve yargılama usullerinin dışına çıkarak yanıt dahi vermedi. Başbakanlık'ın yanıt vermemesi nedeniyle suç duyurusu sonuçsuz kaldı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndaki yolsuzluk ve usulsüzlükler ile ilgili hazırlanan birinci raporun ardından Başbakan Bülent Ecevit'in döneminde ikinci bir rapor hazırlandı. Hazırlanan ve üst birimlere sunulan raporda, birinci raporda dikkat çekilen yolsuzluk ve usulsüzlük noktaları yeniden değerlendirildi.

Birincisi 8 Ağustos 1997'de hazırlanan rapora bir türlü "dokunulamadı." Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca hazırlanan diğer rapor, 22 Mayıs 2000 tarih, 18/00-02, 20/2000-91 ve 25/00-08 sayılı soruşturma raporları, 24 Mayıs 2000'de Başbakanlık'a sunuldu. Diğerinde yıllar geçti, bunda da aylar... Yine hiçbir işlem yapılmadı.

Söz konusu raporda neler mi yazılıydı?

Neler yazılmamıştı ki...

Raporda, bürokratların katıldığı iddiasında bulunulan vurgunun, sözleşmede yer verilen kaçak ve kayıp enerji oranının, olağanın çok üzerinde gösterilmesi ile sağlandığı dile getirildi. Rapora göre, kaçak ve kayıp olarak gösterilen oran yükseltilerek devletin kasasına gitmesi gereken paranın tahsilatı yapılmadı.

Daha sonra girilen hukuk mücadelesinde bir miktar devlet alacağının tahsil edilmesine karşın devlet zararının 2001 yılı başlarında 100 trilyonun üzerinde olduğuna dikkat çekildi. Vurgunun diğer bölümünün de devletin firmalardan alacağı diğer paraların yatırılmamasından kaynaklandığı belirlendi.

Elektrik dağıtım firmaları hakkında daha sonra hazırlanan raporlarda yapılan yolsuzluklar ve usulsüzlüklere de dikkat çekildi. Başbakanlık Teftiş Kurulu raporunda, yolsuzluklara dikkat çekilmesine ve Danıştay'ın iptal kararlarına karşın, bu firmalarla yeniden sözleşme imzalandığı, bunun da kamu zararının göre göre devam ettirilmesine neden olduğunu üstüne basarak vurgulanıyordu.

Raporda, yolsuzluk ve usulsüzlükler nedeniyle bir çok bürokrat hakkında soruşturma açılması da talep edildi. Ne büyük tesadüf ki; raporda adı sıralanan bürokratlardan bir çoğu Beyaz Enerji Operasyonu kapsamında jandarma tarafından gözaltına alınan isimlerdi. Raporda, haklarında soruşturma açılması istenen bürokratlar şöyle sıralandı:

Firmalarla ilişkileri yürüten İcra Komitesi: TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi, Ahmet Şenol, Celal Birinci, Zeki Göksu.

Yolsuzluk ve usulsüzlüklere katıldığı iddia edilen TEAŞ bürokratları: Zeki Köseoğlu, Muzaffer Selvi, Ünal Peker, Timuçin Tümer, Birsel Sönmez, Oktay Şatıroğlu.

Yolsuzluk nedeniyle haklarında soruşturma istenen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bürokratları: Yurdakul Yiğitgüden (Enerji Bakanlığı Müsteşarı), Haldun Atıf (Danışman), Mustafa Mendilcioğlu (Enerji Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) ve Osman İlhan (Enerji İşleri Genel Müdür Vekili).

Yukarıda ismi yazılı olanlardan Mendilcioğlu, Selvi, Peker ve Sönmez, Beyaz Enerji'de gözaltına alınan ilk 4 kişiydi.

Ersümer İçin Suç Duyurusu

Kuşkusuz, raporun en can alıcı bölümü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulması isteminin yazılı olduğu kısımdı. Kurul müfettişlerince hazırlanan raporun 55. sayfasının 3. bendinde, Ersümer için suç duyurusu yapılması istemi şu ifadelerle dile getirildi:

"Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda 1997 yılından sonra bakanlık görevi yapan, raporun gereklerinin yerine getirilmemesini sağlayan Sn. Cumhur Ersümer hakkındaki değerlendirmelerin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına sunulması arz olunur."

Raporda, Ersümer hakkında, "Ödenmeyen faturalar, hesapların sahte faturalarla kapatılması, usulsüz mahsuplaşmalara onay vermesi" nedeniyle suç duyurusunda bulunulması isteniyordu.

Enerji Bakanı Korundu mu?

Rapor, "dudak uçuklatan" cinstendi. Beklenen yazılı açıklamalar da birbiri ardına geldi.

İlk önce Başbakanlık Basın Merkezi bir açıklama yaptı. Başbakanlık, raporun varlığını doğruluyor, herhangi bir işlem yapılmamasını ise hazırlığın '7 ay 17 gündür' ve halen sürmesine bağlıyordu. Raporun, Başbakan Bülent Ecevit'in onayına sunulacak aşamaya gelmediği belirtilen açıklamada özetle, "Enerji dağıtımında görevli şirketlerle TEAŞ arasındaki mahsuplaşma işlemlerinde anlaşmazlıklar ortaya çıkması ve 1994

yılına ait geçici mahsuplaşmaların Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nca incelenmesinin temenni edilmesi üzerine, 25 Nisan 1996 tarihli Başbakanlık onayına dayanılarak 3 başbakanlık müfettişi, bir Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu başdenetçisi ile bir TEAŞ başmüfettişinden oluşan bir İnceleme ve Soruşturma Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyonca düzenlenen 8 Ağustos 1997 tarihli rapor üzerine alınan Başbakan onayı ile bir yandan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na gerekli talimatlar verilmiş, diğer yandan da Komisyon'a yapılacak mahsup işlemlerini izleme görevi verilmiştir. Sözü edilen rapor, bu izlemeye ilişkin olarak kurulan 5 kişilik komisyonun 3 üyesinin görüşlerini içeren metin olup diğer üyelerin görüşleri olmadığından söz konusu inceleme henüz tamamlanmamış durumdadır. Eksikliklerin giderilmesini müteakip inceleme tamamlanarak gereği yapılacaktır" denildi.

Bir diğer açıklama da Başbakanlık Teftiş Kurulu'ndan geldi. Kurul, enerji dağıtımında görevli şirketlerle mahsuplaşmayla ilgili olarak çalışan Denetleme Komisyonu'nun 1996 yılından beri görev yapmasının "hukuki ve teknik zorluklardan" kaynaklandığını ve "Başbakanlık oluru" ile yanlış bir öneri yapılmaması için "eksikliklerin tamamlanması çalışmalarının sürdüğünü" bildirdi.

Rapor, Başbakanlık kulislerinde büyük yankı buldu. Başbakanlık açıklaması, raporun 7 ayı aşkın bir süredir kim tarafından Başbakanlık'ta tutulduğu sorusunu gündeme getirirken; herkeste, "Acaba Ersümer korundu mu?" şüphesi uyandı.

Bir ara kulislere, raporları geciktiren siyasi olarak Başbakan'ın sağ kolu Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Hüsamettin Özkan ismi yayıldı.

Ancak bu söylenti doğrulanmadı.

Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun raporu Beyaz Enerji Operasyonu'nun henüz başlarında yalnız bir tek şeyi doğruluyordu, o da hükümetin yolsuzluk ve usulsüzlüklerle mücadele etme konusundaki gönülsüzlüğüydü...

1) Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporu hakkında 2001 yılının Şubat ayında Başbakanlık oluru verildi. Ancak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'e Yüce Divan yolunu açacak bu rapor hakkında, hükümet, soruşturma açılmasını isteyen 3 müfettişin yerine, iki denetçi üyesinin "kanıtlar yeterli değil" şeklindeki görüşünü benimsedi. Böylece rapor, Başbakanlık'ın tozlu raflarına kalktı. Daha sonra da bir çok yolsuzluk olayında yaşandığı gibi ilk önce gündemden düştü, sonra da unutuldu. Şimdilerde hiç kimse raporu hatırlamıyor bile!..

SUÇLU AYAĞA KALK

12 Ocak günü akşamı sorguları biten bürokratlar gözaltındaki Doğan Karadeniz'in doğum günü kutladılar; ve 13 Ocak günü sabahı 6 isim Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne sevkedildi. Hüseyin Arabul savcılık talimatıyla serbest bırakılmıştı. 5 kişi tutuklanmak üzere savcılık tarafından mahkemeye gönderildi. Mahkeme uzun sürmüştü...

Sanıklardan Birsel Sönmez, Muzaffer Selvi, Ünal Peker ve Doğan Karadeniz tutuklanmış, Mustafa Arslan serbest bırakılmıştı. Daha sonra da Mustafa Mendilcioğlu serbest bırakıldı. Eski bir devlet bakanının da tutuklandığı dava medyada ve kamuoyunda büyük yankı uyandırdı.

Beyaz Enerji Operasyonu'nda düğmeye basıldıktan sonra özellikle basının merak ettiği tek konu vardı. Acaba, "13 Ocak'ta tutuklanan enerji bürokratları jandarma ve DGM Yedek Hakimliği'nde neler demişlerdi?"

"Neler demişlerdi" sorusunun yanıtı adliye muhabirlerinin aldığı ilk bilgiler doğrultusunda, operasyondan on gün sonra gazete sütunlarına yansımaya başladı. Bürokratlar ilk ifadelerinde, bakanlıktaki yolsuzluklardan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'i sorumlu tutuyorlardı.

Enerji bürokratlarının ifadelerinde Ersümer'i suçlaması muhalefeti harekete geçirdi. FP, operasyonla ilgili araştırma önergesi verirken, DYP de Ersümer hakkında gensoru önergeşi verdi.

Operasyonda yolsuzluk suçlamalarının odağındaki ANAP, her yerde dillendirilmeye başlanan bürokrat ifadelerine karşılık, kendisini "temize çıkarma" stratejisini uygulamaya koydu. Yılmaz'ın, olağanüstü toplantıya çağırdığı başkan-

lık divanında Ersümer'in istifası konuşuldu. Ersümer'in istifası "suçlamaları haklı çıkaracağı" için kabul görmedi.

Ersümer suçlanıyordu ama ANAP lideri Yılmaz'ın derdi yine askerdi. Yılmaz toplantıda yaptığı konuşmada, "Mavi, yeşil, mor... bütün yolsuzlukların üzerine gidilsin. Hiç kimse bu mücadelede dokunulmaz olarak görülmemelidir. Yolsuzluk kimden, hangi kurumdan olursa olsun ayrım yapmadan üzerine gidilmelidir" sözleriyle askere "üstü kapalı" eleştiriler yöneltti.

Yılmaz'ın askeri hedef aldığı bu konuşmasından bir kaç gün sonra 18 Ocak'ta, operasyon çerçevesinde Jandarma Genel Komutanlığı'nın Ankara DGM Başsavcılığına gönderdiği soruşturma fezlekesi basına sızdı.

Jandarma fezlekesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda ki yolsuzluğun siyasi partilere ve bakanlara kadar uzandığını ortaya koyuyordu. Fezlekede en çarpıcı ifade, TEAŞ Genel Müdür Yardımcısı Ünal Peker'in, üç firmanın katıldığı nükleer santral ihalesinde konsorsiyumlardan birinde yer alan Kanada firmasının, bir bakana 50 milyon dolar rüşvet verdiğini itiraf ettiği sözlerdi. TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi de enerji ihalelerinde elde edilen paradan bir partiye pay aktarıldığını söyledi.

Tabii ki suçlanan Bakan Ersümer, parti de ANAP'tan başkası değildi.

Ankara DGM Başsavcısı Cevdet Volkan fezlekeyi doğrularken, haberi yapan gazeteciler hakkında, "gizliliği ihlal ettikleri" gerekçesi ile üç buçuk yıla kadar hapis cezası istemi ile soruşturma başlattı.

Fezleke, Ankara'da soğuk rüzgarlar estirmeye başlamıştı ki 19 Ocak 2001 günü Anadolu Ajansı "bombayı" patlattı.

Hem de ne "bomba"

Anadolu Ajansı, muhabiri Coşkun Ergül'ün ele geçirdiği Ankara DGM Yedek Hakimlik İfadeleri'ni servise koydu. Gazetelerin haber merkezleri, haberi Anadolu Ajansı'nın servise koyduğuna inanmamış olacak haber aynı gün içerisinde "tekrar" mahreciyle ikinci kez servise konuldu. Bürokratlar ve eski ANAP'lı Devlet Bakanı Birsel Sönmez'in rüşveti itiraf ettikleri ifadelerde, suçlanan ortak isim yine Cumhur Ersümer'di.

Rüşvet Diyalogları....

İşte enerji bürokratlarının, eski bir bakanın ve bir işadamının DGM Yedek Hakimliği'ne sıcağı sıcağına verdiği, insanı okudukça düşündüren inanılmaz ifadeleri:

MUZAFFER SELVİ: 1994 yılında TEAŞ'da daire başkanı olarak göreve başladım. 1996 yılında genel müdür yardımcısı, 1997 yılında da genel müdür oldum. Geçen yıl Haziran ayında TEAŞ yönetim kurulu üyeliğinden ayrılan eski Devlet Bakanı Birsel Sönmez, bakanlığın kendisine karşı yaptığı uygulamalardaki durumunu gözönüne alarak ileride mağdur olmaması açısından yardım niyetinde bana 195 bin dolar verdi. Aynı yılın Temmuz ayında Çayırhan Enerji Santralı'nın işletme hakkını devralan Park Holding ortaklarından Erhan Aygün de yine yardım niyetinde 100 bin dolar, Silopi'deki Gezer Elektrik Santralı ihalesini alan Doğan Karadeniz de yine yardım niyetinde 50 bin dolar verdi. Soruşturma başlayınca evimde bulunan bu paraları soruşturmayı yürüten kişilere verdim.

1997 yılında nükleer enerji santralının yapımı için ihale açtık ve konsorsiyumlardan teklifler aldık. Tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda Siemens Firması'nın teklifini 1. sıra-

da, Kanada Firması'nın teklifini 2. sırada ve Amerikan Firması'nın teklifini 3. sırada belirledik. Bu konuda Bakan Cumhur Ersümer, Bakanlar Kurulu ve koalisyonu oluşturan partilerin liderlerine brifing verdi. Ersümer daha sonra beni arayarak, "Sen sıralamada bir firmayı yönlendirdin, ön plana çıkardın. Bundan sonra seninle görüşürüz" dedi. Nükleer enerji santralının yapımı ihalesi gündeme geldiğinde Kanada Firması'nın 50 milyon dolar rüşvet dağıttığı söylentileri çıktı. Enerji Bakanlığı'nın bana karşı bir ön yargısı ve husumeti oluştu. 13 Ocak 2000'de Konya Yeşilhisar arasındaki enerji nakil hattının ihalesinden dolayı müfettiş incelemesi sonucu düzenlenen raporda belirtilen miktarın, bizden tahsil edilmesi ve dava açılması için Ersümer "olur" verdi. Daha sonra TEAŞ yönetim kurulu üyeleri hakkında 386 milyar liranın tahsili için dava açıldı. Bakan Ersümer, nükleer enerji santralının yapımı ihalesinin Kanada Firması'na verilmesi yönünde baskı yaptı. Ama bu baskıyı niçin yaptığını bilemiyorum.

Esenboğa Havalimanı yanında yapılacak Gezer Santral ihalesini AKSA Şirketi kazandı. Ancak Bakan Cumhur Ersümer ihalenin üçüncü sıradaki Park Holding'e verilmesi konusunda bize baskı yaptı. Güriş Firması, her yıl kendisinin tespit ettiği bürokrat, işadamı ve siyasileri tatil yörelerinde ağırladı. 1998 yılında böyle bir programa ben de katıldım. Orada Bakan Cumhur Ersümer, Ünal Peker ve Birsel Sönmez de vardı.

BİRSEL SÖNMEZ Müteahhittim. Milletvekili seçildikten sonra 1991 yılında 6 ay süreyle devlet bakanlığı yaptım. 1996 yılında Hüsnü Doğan Enerji Bakanı olunca TEAŞ yönetim kurulu üyeliğine atandım. 2000 yılı içinde yapılan Yamula Barajı ihalesini Demir Enerji Şirketi kazandı. Baraj böl-

gesinde şantiye kurulması ve makine parkının oluşturulması işini, adı geçen şirketten aldım. İş için şirketten bir miktar avans aldım. Fakat daha sonra şirketin sahibi olduğu Demirbank'a el konulması üzerine. Avans bende kaldı. Bu avanstan Ünal Peker'e 60 bin dolar, Muzaffer Selvi'ye de 40 bin dolar verdim. Önceden de Selvi'ye 150 bin dolar vermiştim.

TEAŞ yönetim kurulu üyesi olduğum dönemde, TEAŞ Genel Müdürü olan Muzaffer Selvi ve Genel Müdür Yardımcısı olan Ünal Peker, dönemin bakanının isteklerine ülke menfaatleri açısından karşı durdular. Bu nedenle haksız yere haklarında müfettiş incelemesi başlatıldı. İncelemeler sonucunda bana ve diğer iki kişi hakkında 10 trilyon liraya yakın zimmet çıkartıldı. Selvi ve Peker'in, haklarında her an açılabilecek davalar için paraya ihtiyaçları vardı. Tedirgin durumdaydılar. Ben de kendilerine 'dimdik ayakta durun, ben arkanızdayım' dedim. 2000 yılı içinde Selvi'ye karşılıksız 150 bin dolar verdim. Ancak, bu paraları kesinlikle TEAŞ'dan bir ihale ya da iş almak için vermedim.

Nükleer enerji ihalesine teklif veren firmaların tekliflerinin değerlendirilmesi sonucunda Siemens Firması'nın birinci olduğu sonucuna varıldı. Ancak Enerji Bakanı, özellikle Kanada Konsorsiyumu'nun birinci gösterilmesini istiyormuş, bu bize hissettirildi. Ancak, teknolojisi eski olan Kanada Konsorsiyumu ihaleyi alsaydı, ülkenin 1-2 milyar dolar zararı söz konusuydu. Bence Selvi bu tavrı ile ülkeyi zarardan kurtarmıştır. Ben, TEAŞ yönetim kurulu üyesi olduğum dönemde 5 ayrı enerji santralı ihalesi yapıldı. Ancak Bakan, Genel Müdüre, hangi ihaleyi hangi konsorsiyumun alacağı konusunda talimat verdi ve o şekilde anlaşmalar imzalandı.

ÜNAL PEKER: Birsel Sönmez'i, 2000 yılının Haziran ayı-

na kadar TEAŞ yönetim kurulu üyeliği yapması nedeniyle tanıyorum. Çocuklarımın kurduğu Kandera İnşaat Şirketi'ne "yardım olsun" diye karşılıksız 15 bin dolar verdi. Sönmez'in ekonomik durumu güçlüdür. Tahminen 10 trilyona yakın serveti vardır. Yardım yapmayı da sevmektedir. Bu nedenle bu parayı verdi. Sönmez, Demir Enerji Şirketi'nden yaptığı iş için 30 bin dolar aldı. Bunun 15 bin dolarını bana verdi kalan 15 bin doları da Muzaffer Selvi'ye verdim.

Park Holding ortaklarından Erhan Aygün'ü tanıyorum. Aygün, konuşmalarımızdan, Enerji Bakanı'nın bizi iletim hatları nedeniyle mahkemeye verdiğini, bizden para talep ettiğini, ekonomik sıkıntı içinde olduğumuzu, bilirkişiler için bir miktar para harcadığımızı biliyordu. Bu nedenle, beni de sevip saydığından bana 30 bin dolar verdi. Bu parayı iş için değil, yardım olsun diye verdi. TEAŞ Genel Müdürü'ne gelip giderken tanıştığım Orhan Karadeniz'e, Enerji Bakanı'nın hakkımızda açtığı davadan, çocuklarımın işsiz olduğundan, bir şirket kurma aşamasında olduklarından bahsettim, sıkıntılarım olduğunu söyledim. Bunun üzerine Karadeniz, 'sana yardım edeyim' dedi. Önce 18 bin dolar, bayramdan önce de 10 bin dolar verdi. Parayı iade etmek istedim, almadı, bende kaldı. Görev yaptığım süre içinde enerji santralı ihalesi veya başka ihale kazanan firmaların rüşvet dağıttığını görmedim, bilmiyorum. Rüşvet dağıtma olayı olsa benim haberim olurdu. Çünkü bizim denetim birimlerimiz ve teftiş kurulumuz vardır. Nükleer enerji santralı ihalesinin yapımı sırasında Kanada Firması'nın 50 milyon dolar rüşvet dağıttığı konusunda tüm kamuoyunda olduğu gibi Enerji Bakanlığı'nda da bazı söylentiler çıktı. Ancak benim görgüm ve bilgim yoktur. 1998 yılında GÜRİŞ Firması'ndan bir tatil daveti aldık. Bu ta-

tile, Enerji Bakanı Cumhur Ersümer ve bakanlık bürokratları olarak katıldık. Hiçbir ücret ödemedik. Bu tatil karşılığında GÜRİŞ firmasına herhangi bir kolaylık sağlamadık.

MUSTAFA ARSLAN: 1995 yılında TEAŞ Genel Müdürlüğü Yük Dağıtım Daire Başkanlığı'nda Şube Müdürü görevine atandım. Silopi'deki Mobil Elektrik Santralı'nın ihalesini alan Karadeniz Enerji Yatırımları Şirketi'nin sahibi Doğan Karadeniz, bir süre daire başkanlığına vekaleten baktığım dönemde odama gelerek beni ziyaret etti. Odamda bulunduğu sırada, eşimle konuşuyordum. Eşim telefonda 'bayram tatili için bir yerlere gidelim' dedi. Ben de, gidemeyeceğimizi bazı sıkıntılarımızın olduğunu söyledim. Doğan Karadeniz bunu duydu, 'sıkıntı para ise ben sana borç vereyim' dedi. Ben 'sıkıntının para olmadığını, borç alamayacağımı' söyledim. Ama bayramdan 2-3 gün önce yine odama geldi. Borç vermek istedi, kabul etmedim. Bir ara lavaboya çıkınca zarf içinde parayı bırakıp gitmiş. Parayı görünce Karadeniz'i aradım ve 'yaptığının yanlış olduğunu, bayramdan sonra gelip almasını' söyledim. Ancak bayramdan sonra hakkımızda soruşturma başladığı için parayı iade edemedim. Esasen Doğan Karadeniz'in benimle hiçbir işi yoktur. Parayı tamamen arkadaş olmamızdan dolayı yardım olsun diye borç olarak verdi.

DOĞAN KARADENİZ: Karadeniz Enerji Yatırımları Endüstri Ticaret Şirketi'nin sahibiyim. Soruşturmada adı geçen Muzaffer Selvi, Ünal Peker ve Mustafa Arslan'ı tanıyorum, Birsel Sönmez, Mustafa Mendilcioğlu ve Osman İlhan'ı ise çok iyi tanımam. TEAŞ Genel Müdürlüğü'nün açtığı 12 santral ihalesine katıldık. Bunlardan 4'ünü kazandık. Kazandığımız ihalelerden olan Batman Mobil Enerji Santralı ihalesini TEAŞ Genel Müdürlüğü bize vermedi. Bunun üzerine genel

müdürlüğe gidip bürokratları tahrik ettim. Baskı altında tuttum. En sonunda Muzaffer Selvi, 'Bu konuda çok üzerime geldin, bunalttın' dedi ve azarladı Yüzer Enerji Santral ihalesinde birinci olduğumuzu öğrenince işi yetiştirebilmek için 40 milyon dolarlık ithalat anlaşması yaptım. Hollanda'dan gemi kiraladım ve bu firmaya avans olarak 3 milyon dolar verdim. Ancak ihalenin bize verilmeyeceğini öğrendim. Çünkü bakanlıkta aleyhimizde propaganda girişimi vardı. Karadeniz bölgesi halkı ve siyasi liderleri, 'ölüm gemileri bölgemize geliyor' diye propaganda yaptılar. Selvi, bir konuşması sırasında bana 5 çocuklu dul bir kadına ev alacağını söyledi. Selvi'ye "yardım amacıyla" 50 bin dolar verdim. Ünal Peker'e de "yine yardım amaçlı" 28 bin dolar verdim. Mustafa Arslan'a da tatile gitmesi için 3 bin dolar para verdim.

Bu ifadeler 20 Ocak günü çıkan gazetelerin manşetini süsledi.

Ama ne süslemek...

Türkiye'de kamuoyunu büyük ölçüde belirleyen Sabah, Hürriyet ve Milliyet birinci sayfalarında haberin içeriğinden çok haberi veren kuruluşa dikkat çekmeyi tercih etti. Düğme delisine dönen basın, "Devlet ajansı da düğmeye bastı" başlıkları atmaktan bile çekinmedi. Anlaşılan, "yılın haberi" başlığını atabilecekleri haberi Anadolu Ajansı'nın yayımlaması kendilerine dokunmuştu. İfadeler bir yana Anadolu Ajansı'nın haberini sunuş tarzlarıyla Türk basınının gözde gazeteleri (!) sınıfta kaldı. Atılan başlıklar Anadolu Ajansı'nı sanki bir yerlere "ihbar" eden cinstendi.

Ve, Anadolu Ajansı'na, iki gün sonra yayımlanan haber nedeniyle haklarında başlatılan inceleme kararı haberini de servise koymak düştü.

Kimi sanıkların mahkeme tutanaklarına geçirilmiş sözleri başka operasyonlarda yayınlanınca ses çıkarmayan ANAP, nedense ajansın bu haberi karşısında farklı davranıyordu. Panik havasıyla, ANAP'lı Devlet Bakanı Rüştü Kazım Yücelen, Başbakanlığa gönderdiği yazıda, Mesut Yılmaz'ın Başbakanlığı döneminde atanan Anadolu Ajansı'nın Genel Müdürü Mehmet Güler hakkında ön inceleme için görevlendirme yapılmasını istedi. Yücelen, devlet bakanlığında ajans genel müdürü hakkında soruşturma yapacak yüksek düzeyde bir görevli bulunmadığını ileri sürüyor, başbakanlıktan yardım istiyordu.

İnceleme kapsamında Mehmet Güler, ajansın İç Haberler Müdürü Mesut Uyanık ve muhabir Coşkun Ergül DGM Savcısı Cengiz Köksal'a ifade verdi. Savcı Köksal, soruşturma hakkında görevsizlik kararı vererek dosyayı Ankara Cumhuriyet Basın Savcılığı'na gönderdi. Basın Savcısı Levent Tacer de konu hakkında takipsizlik kararı verdi.

Hissetmekten İbaret!

Bu sırada, operasyonun hedefteki ismi Ersümer, DYP'nin hakkında verdiği gensoru önergesinde hükümetin 32 fire vermesine karşılık kurtuldu. 169 kabul oyuna karşılık, 312 red oyuyla "aklanan" Ersümer, TBMM kürsüsünden, fezlekede kendisini zorda bırakacak tek satır olmadığını öne sürerken, DGM yedek hakimliğinin ifade tutanaklarında, kendisine yönelik suçlamaların ölçüsünün de "hissetmekten ibaret" olduğunu iddia etti.

Aklanan Ersümer'in ilk işi, operasyon çerçevesinde tutuklanan ve kendisini ifadelerde açıkça suçlayan TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi ile gözaltına alınarak serbest bırakı-

lan Enerji İşleri Genel Müdür Yardımcısı Osman İlhan'ı görevlerinden alarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı müşavirliğine getirmek oldu.

ANAP lideri Yılmaz, olup bitenleri, "Bizden kelle istiyorlar" diyerek kesip atarken, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal argoya kaçan söylemiyle gelinen noktayı özetliyordu:

"Biri tutmuş, öbürü tecavüz etmiş...

İKİNCİ HEDEF ŞALK...

Hükümet tarafından askerin hedef alınmasına yol açan "düğme tartışmasının yaratıcısı" Hürriyet Gazetesi'nin 31 Ocak 2001 günkü manşeti "Ankara'yı karıştıran belge"ydi.

Habere göre, Beyaz Enerji Operasyonu'nu yürüten Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk, Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'nı atlayarak (!) IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği'nin Ankara'daki temsilciliklerine yazı yazarak bilgi-belge istemişti.

Haberle birlikte hükümet, sanki, "Savcının bir açığını yakaladık" misali Talat Şalk'a saldırdı.

Savcının görevini yerine getirmesi özellikle Başbakan Bülent Ecevit'i fena şekilde kızdırdı.

Operasyonun başlarında jandarmayı hedef alan hükümetin ikinci hedefi bu kez yargıydı.

Haberin yayımlandığı gün Bülent Ecevit, soruşturmanın yargı ayağındaki en önemli ismi, operasyon üçüncü haftasını doldururken ağır ithamlarla suçladı:

"Sayın Savcı şimdiye kadar eşi görülmemiş bir yöntemle, Uluslararası Para Fonu'ndan, Dünya Bankası'ndan ve Avrupa Birliği'nden bilgi ve belge istemiştir. Bu girişimde bulunurken Adalet Bakanlığı'na veya Dışişleri Bakanlığı'na başvurma gereğini bile duymamıştır. Sayın savcının bu davranışı devletimizin saygınlığına gölge düşürecek niteliktedir."

İlgili uluslararası kuruluşların savcıdan gelen bu başvurular karşısında "ne yapacaklarını şaşırdıklarını" iddia eden Ecevit, yargıya müdahalesini açıkça sürdürdü:

"Aynı savcı daha önce de yetkilerini aşan davranışlarda bulunmuştu. Jandarma Genel Komutanlığı'nın bazı yetkilileri de

bildiğim kadar sayın komutanın bilgisi dışında, yadırgatıcı bazı davranışlarda bulunmuşlardır. Sağlam devlet kurallarımızla bağdaşmayan bu tür davranışlara karşı gereken önlemler alınacaktır. Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'na düşen görevler vardır. Bu konuda gereken önlemler alınacaktır."

Başbakan'ın dediği gibi "gereken önlemler" hemen alındı.

Türk'ten Şalk'a Müdahale

Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, aynı gün Şalk hakkında inceleme, daha sonra soruşturma başlattı.

Adalet Bakanı, Şalk'ın IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği'nin Ankara temsilciliklerinden istediği belgelerin ilgili devlet bakanlıklarında bulunduğunu savunuyordu. Türk, ilginç bir tespit de yaptı:

"Soruşturma TEAŞ'taki bir yolsuzlukla ilgilidir. Özelleştirme ve enerji politikalarının gözden geçirilmesi gereksizdir. Bunun altından ne savcılar, ne de bilirkişiler kalkabilir. Bu çok geniş kapsamlı."

Başbakan'ın ardından Adalet Bakanı da bu açıklamasıyla savcının görevine açıkça müdahale etti.

Talat Şalk'a "konuşma yasağı" koyan Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcısı Cevdet Volkan ise DGM'den ayrılırken gazetecilerin, "Başbakan Ecevit'in bu konuyla ilgili yaptığı açıklamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? İlk kez bir Başbakan, bir savcıya, bu şekilde sözler sarfetti" sorusunu, "Onların takdiridir" diye yanıtladı. Bir gazetecinin, "Kanuni olarak böyle bir şey mümkün mü? ' sorusuna Volkan, "Benim gitmem gereken yerler var. Beni daha fazla sıkıntıya sokmayın" diye kaçamak yanıt verdi. Başsavcı, "Hükümet, Beyaz Enerji Operasyonu'nu kapatmak mı istiyor" sorusuna karşılık bile vermedi.

Bir kaç saat içinde yapılan bu konuşmalar Cumhuriyet Savcısı'nın ne kadar "yalnız" olduğunu göstermeye yetti. Başbakan'ın suçladığı, Adalet Bakanı'nın inceleme başlattığı ve Başsavcı Volkan'ın "Kanuni olarak yetkisi var" diyemediği Şalk'ın etrafı bir anda kuşatıldı.

Başsavcı Volkan'ın DGM binasından ayrılmasından sonra Şalk, evine gitmek üzere akşam saatlerinde savcılıktan çıkarken suçlamalara kısa cümlelerle yanıt verdi:

– Ben özgürüm, bana kimse bir şey yapamaz. Ben yetkilerimi şimdiye kadar kullanmada aciz olmadım, şimdiden sonra da yetkilerimi kullanacağım. Tabii ki görev benden alınıncaya kadar.

– Başsavcı'ya bu konuda başından beri bilgi verdim. Ama her yazışmayı Başsavcı'ya duyurmam. Bu yazışmayla, iddia edildiği gibi, böyle bakanlık veya şu, bu atlanmış değildir. Ben bakanlığa yazmadım. Ama bu şahıslar Ankara temsilcisi ve diplomatik hüviyetleri yok. Yazılar da bana gelmiştir, yani adamlar şaşırmamışlardır.

– Bu yazılar bilirkişilerin olaya daha iyi bakabilmek için istedikleri bir takım prensipler. Bilirkişiler raporu daha sağlıklı hazırlamak için istediler.

– Adalet Bakanı, Başsavcı Volkan ile görüştü. Beni aramadı. Bir arkadaş (müfettiş) geldi ama önemli değil, yapılanları görecektir.

Şalk'ın yanıtları adresini bulurken, hükümetin hedefindeki isme Adalet Bakanlığı'nın vermesi gereken destek, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Eralp Özgen ile Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ndeki eski savunmanı Prof. Dr. Aslan Gündüz'den geldi.

Yargı ayağı tepkiliydi...

Belli ki Özgen, Ecevit'in savcı Şalk'a yönelik suçlamaları üzerine yazılı bir açıklama yapma gereksinimi hissetmişti:

"Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk'ın yürüttüğü soruşturma ile ilgili olarak Başbakan Bülent Ecevit'in açıklamalarını üzüntü ile karşıladık. Basından öğrendiğimize göre Sayın Savcı, IMF, Dünya Bankası ile Avrupa Birliği'ne yurt dışı yazısı yazmamış, bu kurumların Ankara'daki temsilciliklerine yazı yazarak bilgi istemiştir. Türkiye'de bulunan temsilciliklerden savcıların doğrudan bilgi istemesi yasalarımızın öngördüğü bir yoldur. Durum böyle iken Sayın Başbakan'ın bu davranışın 'devletimizin saygınlığına gölge düşürecek nitelikte' olduğu yolundaki görüşüne katılmıyoruz; çünkü Sayın Savcı'nın görevi gereği yaptığı inancındayız. Özellikle Sayın Başbakan'ın 'aynı savcı daha önce de yetkilerini aşan davranışta bulunmuştur' suçlaması da haksızdır. Sayın Savcı daha önce yetkilerini aşan davranışta bulunmuş ise o zaman neden gerekli soruşturmaların yapılmadığını yetkililere sormalı ve görevlerini ihmal eden bu yetkililer eleştirilmelidir. Sayın Başbakan'ın bu beyanı yargıya müdahale niteliğindedir. Yargı 'sav, savunma, karar' üçlüsünden oluşur. Bu üç temel öğeden hangisine olursa olsun müdahale, yargıya müdahale anlamını taşır. Söz konusu beyan toplumumuzda Beyaz Enerji Operasyonu'nun yeterince açıklanmasının istenmediği kuskununu da doğurmuştur."

Hükümete Hukuk Dersi

Özgen, kuşkusunu belirtirken Prof. Aslan Gündüz, hükümete hukuk dersi verdi.

Gündüz, Talat Şalk'ın AB, Dünya Bankası ve IMF Türkiye temsilciliklerinden bilgi istemesinin, AB üyesi ülkelerin im-

zaladığı "Lahey Tebligat Anlaşması" ile örtüştüğünü söyledi. Bu anlaşmanın, yargıç ve savcıların, diplomatik kanalı atlayarak başka ülkelerdeki kişi ve kurumlardan doğrudan bilgi istemesinin önünde yasal bir engel olmadığını, bu davranışın çağdaş ülkelerdeki yaklaşımlarla da paralellik taşıdığına dikkat çekti.

Prof. Gündüz, Şalk'ın eleştirilebilecek tek yanının yazışma dili olabileceğini vurgulayarak savcıya yüklenen Ecevit'e sordu:

"İlgili kurum yanıt veriyorsa hükümet neden gocunuyor? Şalk'ın doğrudan bilgi istemesi ülkenin saygınlığına gölge düşürmedi, tersine bağımsız yargıya örnek oluşturduğu için saygınlığını artırdı. Bence, hükümetin yaptığı, ülkenin saygınlığına gölge düşürmüştür."

Gündüz, tabiki hükümetten bir yanıt alamadı...

Özgen Adalet Bakanı'na, Gündüz Başbakan'a yargı dersi verirken, hükümetin veremediği yanıt, operasyonun birinci ayında yavaş yavaş belirdi. Beyaz Enerji soruşturması maksatlı bir şekilde "usul-usulsüzlük" tartışmasına çekiliyor, ortaya iddianame çıktığında, "Savcı maksatlı hazırlamış" diyebilmenin altyapısı hazırlanıyordu.

Hedefteki isim Talat Şalk ise, hem üstüne gelen basına hem de kendisini suçlayan siyasilere, "Neyi tartışıyorsunuz" der havasında bir cümlelik yanıt gönderdi:

"Benim istediğim belgeler geldi."[1]

1) IMF, Talat Şalk'ın istediği bilgi ve belgeleri gönderirken, AB gizli, Dünya Bankası ise Hazine Müsteşarlığı kanalıyla istenmesi gerektiğini bildirerek yanıt vermedi.

YA TUTARSA...

İlk önce bir TV kanalı (CNN Türk) haberi verdi. TV kanalı haber bülteninde, Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanı Korgeneral Yusuf Soybaş başkanlığındaki bir heyetin "Beyaz Enerji" soruşturması kapsamında, soruşturmaya konu olan iddiaların yurtdışı uzantılarını araştırmak üzere İngiltere'ye gittiği bilgisini içeren bir haber yayımladı.

Haberi fırsat bilen Türk basınının gözde gazeteleri(!), Korgeneral Soybaş'ın ziyaretini Beyaz Enerji Operasyonu ile ilişkilendirerek 6 Şubat 2001 tarihli sayılarında birinci sayfalarına taşıdı.

Hükümet sessizdi...

Anlaşılan yayımlanan bu haberden memnunlardı.

Senaryolarla adli makamlarca soruşturulmakta olan Beyaz Enerji Operasyonu, kamuoyunun zihninde bulandırılıyordu. Bunu da gözde basın büyük bir başarıyla yaptı.

Toplumda, "Sanki, jandarma, kanunsuz, usulsüz bir işlem yapıyormuş" havası yaratılmak isteniyordu.

Gelişmelerden rahatsız olan Jandarma Genel Komutanlığı, Korgeneral Soybaş'ın ziyaretiyle ilgili iddiaları yanıtlayan yazılı bir açıklama yaptı. Komutanlık Genel Sekreterliği'nce yapılan açıklamada, "haberlerin tamamen gerçek dışı" olduğu vurgulanarak, haberi sayfalarına taşıyan basın kuruluşlarına, "alışılmış faaliyetlerin hayali senaryolarla, Beyaz Enerji operasyonu ile ilişkilendirilmeye çalışılmasının ne tür yarar sağlayacağının anlaşılamadığı" soruldu. Basını eleştiren jandarmanın merak ettiği konu, "haberle neye hizmet edilmek istendiği"ydi...

Jandarma Genel Komutanlığı, heyetin İngiltere'nin başkenti Londra'ya yaptığı ziyaretin nedenini, açıklamada şöyle belirtti:

"Söz konusu heyet, İngiltere Dışişleri Bakanlığı'nın, Ankara'daki İngiliz Büyükelçiliği kanalıyla 11 Ocak 2001 tarihli ve ismen daveti üzerine, davet yazısında belirtildiği gibi, ikili ilişkiler kapsamında uluslararası suç ve uyuşturucu madde trafiği ile ilgili konuları görüşmek maksadıyla 4 Şubat 2001 tarihinde İngiltere'ye gitmiştir."

Jandarma Genel Komutanlığı'nın açıklamasında bir ifade hemen dikkat çekti:

"Heyetin görevlendirme gerekçesiyle hiçbir ilgisi olmayan bu tür iddialar, Beyaz Enerji Operasyonu'nu engellemeye yönelik çabalar kapsamında değerlendirilmektedir."

Jandarma Genel Komutanlığı "teşhisi" koydu...

Jandarma'nın teşhisi, soruşturmanın yargı ayağındaki ismi Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk tarafından da doğrulandı.

Savcı Şalk, yayınla hem jandarmanın hem de kendilerinin yıpratıldığını açıkladı. Açık konuşmayı seven Savcı Şalk, Beyaz Enerji Operasyonu'nun başladığı günden itibaren jandarmanın başsavcılıktan habersiz hiçbir şey yapmadığını belirterek, "Prosedür de budur. Gerisi hikaye, lafıgüzaf. Operasyonun başından beri, hem jandarmaya hem de bize haksızlık yapılıyormuş gibime geliyor" diye konuştu.

Hükümetin hedefindeki jandarma ve savcılık, açıkça dillendirmeseler de basını "yalan haber" yapmakla suçladılar.

Haksız da değillerdi...

İngiltere Dışişleri Bakanlığı bile açıklama yapma gereksinimi duyarak, Londra'yı ziyaret eden Türk askeri heyetinin, bakanlığın resmi davetlisi olduğunu ve ziyaret programında kaçakçılık ve yolsuzlukla mücadele birimleriyle görüşmelerin bulunduğunu bildirdi.

Ne yazık ki: Türk basının gözde gazeteleri (!) sansasyon yaratmak hevesindeydi. Heves, "düzmece haber" vermeyi tercih ettirdi.

Askeri heyette bulunan Albay Ergen bu haberleri, "Medya bir çekiç yolsuzluk yapanlara, 3 çekiç operasyonu yapanlara vuruyordu" sözleriyle yorumlayacaktı.

Kasetler Kaybolursa

CNN Türk, yine bir "son dakika" haberinde bu kez de telefon dinleme kasetlerinin kaybolduğu iddiasını ortaya attı. Haberde bir dizi iddia şöyle anlatıldı:

"Sanıkların jandarma tarafından dinlenen telefonlarının kaydedildiği kasetler kayboldu. Kasetlerin çözümü Jandarma Kriminal Laboratuvarları'nda yapıldı. Şalk, jandarmaya başvurarak kasetlerin orjinallerini istedi, fakat özel kasalarda tutulan kasetlerin kaybolduğu görüldü. Jandarma kendi içindeki köstebeği bulmak için soruşturma hazırlığına girişti. Kaybolduğu iddia edilen ses kasetleri, Birsel Sönmez ile bir enerji şirketinin yetkilisi arasında geçiyor. Görüşmede Sanık Sönmez, şirket yetkilisinden dönemin TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi ve yardımcısı Ünal Peker'e verilmek üzere 200 bin dolar para talep ediyor."

Verilen haber bu bilgiler doğrultusunda bir çok ulusal gazetede (bazılarında CNN Türk'ün haberine göre mahreciyle) yer aldı.

İlk haberde Beyaz Enerji'nin askeri ayağındaki Tümgeneral Osman Özbek'i aramayanlar, bu haberde de operasyonun yargı ayağındaki ismi Talat Şalk'ı aramayı nedense unutmuşlardı.

Çünkü ortada ne özel kasalarda saklanan bir kaset ne de kaybolan bir delil vardı.

Çünkü kaset denilenin aksine emanette değil Şalk'ın elindeydi. Zaten iddia da söz konusu kasedin Savcı Şalk'ın elinde olması nedeniyle ortaya atıldı.

Bu tür spekülasyon amaçlı haberlerin bir tek şeye hizmet ettiği açıktı;

"Beyaz Enerji Operasyonu'nu sanıkların lehine etkilemek."

Bir kaç günlüğüne de olsa Ankara'da hareketliliğe neden olan bu haberlerin "düzmece" olduğunu yaşanan süreç bir bir ortaya çıkaracak, gözde gazetelerin böyle haberleri yayımlamayı niye "tercih" ettikleri ise tüm çıplaklığıyla gözler önüne serilecekti.

Ancak yayımlanan haberlerden birisi gerçekti!..

Enerji bürokratlarını dinleyen jandarmanın telefonları da dinleniyordu!..

Ancak tek bir farkla:

Bürokratların telefonları mahkeme kararıyla; askerlerin telefonları ise mahkeme kararı olmaksızın...

Amaç belliydi... Önce suç unsuru var mı yok mu ona bakılıyordu. Suç unsuru varsa mahkeme kararı sonradan alınacaktı...

Tüm bu gelişmeler yaşanırken Yalman Paşa makamına çağırdığı Albay Ergen'e şunları söyleyecekti:

"Kendine dikkat et takip ediyorlar seni, korunman için talimat verdim...

Evet...

Operasyon olalı bir ayı geçmiş, çok sayıda bürokrat tutuklanmıştı. Ne var ki bu süreçte operasyona imza atan asker de savcı da çoktan yıpratılmaya başlanmıştı...

Bu durumdan rahatsızlık duyan çok önemli bir isim vardı!..

ÜLKEYİ SOYDURTMAYIZ...

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Anayasa Mahkemesi Başkanlığından Çankaya Köşkü'ne çıkması hiç kuşkusuz 2000 yılının Türk siyaseti açısından sürpriz gelişmesiydi.

Sezer'in ismini, gönlünde Süleyman Demirel yatan Başbakan Bülent Ecevit ortaya attı; üçlü koalisyon muhalefet liderlerinin desteğiyle Sezer'i Cumhurbaşkanı seçtirdi, ancak hükümet Çankaya Köşkü'nde hiç ummadığı bir "Cumhurbaşkanı" buldu.

Sezer, 16 Mayıs 2000 tarihinde TBMM'deki yemin törenine katılmak üzere gelirken arabasını "kırmızı ışıkta" durdurarak, yıllanmış politikacılarımıza ilk sinyali gönderdi. Ne var ki; Türkiye'nin yıllanmış politikacıları bunu hiç mi hiç anlamadı.

Bu hukuk adamıyla yıllanmış politikacılarımız arasındaki "doku uyuşmazlığı" yavaş yavaş gün yüzüne çıktı. Sezer, her vesileyle hükümete onay makamı olmadığını gösterirken, hükümet ve özellikle Ecevit, yaşanan her krizde Cumhurbaşkanı Sezer'i suçladı.

Buna karşın halkta Sezer ismine duyulan sevgi ve saygı gün geçtikçe arttı; Cumhurbaşkanlığı makamı Türk Silahlı Kuvvetleri gibi yurttaşın güven duyduğu kurumların başına yerleşti.

İpleri Koparan Tarihi Diyalog...

Cumhurbaşkanı Sezer ile hükümet arasındaki "doku uyuşmazlığı" Milli Güvenlik Kurulu'nun 2001 Şubat ayındaki toplantısında çatışmaya dönüştü. Devletin zirvesinde bir nevi yolsuzluk çatışması yaşandı. Bunun da temelinde Beyaz Enerji Operasyonu yatıyordu.

Tarih: 19 Şubat 2001.

Saat: 09.30

Yer: Çankaya Köşkü.

Gündem: Milli Güvenlik Kurulu şubat ayı olağan toplantısı.

Sezer: Devlet Denetleme Kurulu'yla (DDK) ilgili sözlerinizi üzüntüyle karşıladım.

Ecevit: Yönetim yetkimize müdahale ediyorsunuz. DDK'yi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'ndan çekin.

Sezer: DDK, anayasadan kaynaklanan görevini yerine getiriyor, her şeyi denetler. "Denetimin denetimi olmaz" diyorsunuz, olur Beni yıpratmaya çalışıyorsunuz. Siz ya bu Anayasa'yı okumuyorsunuz ya da okuduğunuzu anlamıyorsunuz. (Anayasayı gösterip sertçe Ecevit'in önüne bırakarak). Sürekli olarak hukuka aykırı kararnameleri önüme gönderiyorsunuz. Beni kamuoyu önünde küçük düşürmek istiyorsunuz. Hukuk bilmiyorsunuz, bilenlerden de yararlanmıyorsunuz. Yasamayı ve yargıyı, yürütmenin emri altına almaya çalışıyorsunuz.

Ecevit: Hukuk devletini oluştururken Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durumunu da anımsatırım. Her şey sabırla olur.

Sezer: İstikrar adına yolsuzlukların üzerine gidilmemesi hukuka saygısızlıktır Neden korkuyorsunuz. Savcılara müdahale ediyorsunuz. Yürüyen soruşturmalara müdahale ediyorsunuz. Bu, yargıya müdahaledir ve anayasaya aykırıdır

Ecevit: Bitti mi?

Sezer: Hayır bitmedi. Daha söyleyeceklerim var. Çamurun üzerinde oturuyorsunuz. Bazı bakanlarımızla ilgili ciddi id-

dialar var Enerji Bakanı'nın istifası gerekirdi, ettirmediniz. Yolsuzlukların örtbas edilmesine izin vermeyiz. Ülkeyi soydurtmayız. Yolsuzluklarla uğraşmıyorsunuz, uğraşana da yardımcı olmuyorsunuz. Bırakın biz yapalım.

Hüsamettin Özkan: Başbakan'la böyle konuşamazsın, nankör. Seni halk seçmedi. Sizi bu üç lider buraya getirdi, bu üslupla konuşamazsınız. Boşuna tribüne oynamayın. Türkiye'de insanların nasıl yaşadığını biliyor musunuz? Biz kiraları düşürmek için yasa çıkardık, siz kiracınıza yüzde 25 zam yaptınız. Anayasa Mahkemesi Başkanlığı yapmış birisiniz. Yasadan anladığınız bu mu?

(Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu araya girmeye çalışıyor)

Özkan (Nehrozoğlu'na dönerek): Sen işine bak.

Ecevit: Bu vaziyette çalışmamız mümkün değil. (Ayağa kalkıp toplantıyı terk ediyor.)

Çankaya Köşkü ile 57 Cumhuriyet Hükümeti arasındaki ipleri koparan diyalog Beyaz Enerji Operasyonu'nun bir buçuk ayını özetliyordu.

Operasyonda olup bitenlerden Türkiye'nin tepesindeki ismi rahatsızdı.

Yürütülen bir yolsuzluk operasyonu nedeniyle ülkenin cumhuriyet savcısı, ülkenin kolluk kuvveti, Başbakan Bülent Ecevit'in, Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'ın boy hedefi haline gelmişti

Yargıya Başbakan ve Adalet Bakanı tarafından açıkça müdahale ediliyor, Türk Silahlı Kuvvetleri, Başbakan Yardımcısı'nın hışmına uğruyordu.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Milli Güvenlik Kurulu'nda tarihe not düştü.

Cumhurbaşkanı, soruşturmanın yargı ayağındaki savcıya ve kolluk kuvveti jandarmaya sahip çıktı.

Sahip çıkmakla da kalmadı...

Soruşturmayı yürüten bağımsız yargıya ve jandarmaya 19 Şubat sonrası için de güven verdi.

Cumhurbaşkanı Sezer, 19 Şubat 2001 günü sabahı yalnızca 6 dakika konuştu.

Ama bir buçuk ayı anlatmaya yetti...

İkinci Bölüm

50 YERDE ERSÜMER ADI...

19 Şubat'ta Başbakan Bülent Ecevit'in Milli Güvenlik Kurulu'nu terk etmesiyle Ecevit MGK'yi terk eden ilk Başbakan olarak tarihe geçiyor böylece Türkiye'nin dibe vuran ekonomisi için suni kriz yaratılıyordu.

Yaşanan ekonomik kriz, "Beyaz Enerji Operasyonu"nu bir süre maskeledi. Ancak yargı ayağı bu durumdan memnundu. Ülke ekonomisi darboğaza girerken, baskıların odağındaki Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk, bir nebze de olsa rahatladı.

Şalk, Mart ayı ortalarında Beyaz Enerji Soruşturması'na yönelik iddianamenin yazımına başladı.

Bu arada, Şalk'ın talimatıyla operasyon doğrultusunda İstanbul'da Turgay Ciner'e ait Park Holding'in Genel İdare Merkezi ile enerji alanında faaliyet gösteren Park Elektrik Madencilik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne jandarma tarafından baskın yapıldı. Baskın sonrası elde edilen bilgi, belge ve muhasebe kayıtlarına el konularak, Ankara'ya gönderildi.

Baskın 13 Mart'ta oldu...

16 Mart'ta da yeni tutuklama geldi.

Ciner'in ortağı Erhan Aygün, Talat Şalk'ın istemiyle Ankara DGM'ce tutuklandı. 16 Mart akşamına gelindiğinde operasyonda tutuklananların sayısı 6'ya yükselmişti.

Birsel Sönmez, Muzaffer Selvi, Ünal Peker, Doğan Karadeniz, Mustafa Mendilcioğlu ve son olarak Erhan Aygün... Nisan ayına gelindiğinde tutuklu sayısı 9'a yükseldi.

Savcı Talat Şalk'ın iddianameyi Nisan ayı başında tamamlaması bekleniyordu. Şalk da, basın mensuplarıyla yaptığı bir konuşmada bunu dile getirmişti. Ne var ki; iddianame Nisan ayı başına yetişmedi. İddianamenin yazımının uzun sürmesi Savcı Şalk'ın üzerinde yeni baskılar olduğu kuşkusunu doğurdu. Şalk'a hükümetten değişik uyarılar gitmeye başladığı söylentisi yayıldı. Hatta; operasyonun en kilit anında Şalk'a; "Gel seni İzmir gibi güzel bir yere ya da nereyi istiyorsan oraya gönderelim" önerisi bile geldi. Şalk üzerindeki baskı "Siyasiler operasyona direniyor" kuşkusunu daha da belirginleştirdi. Bu kuşkular; TBMM'de kürsüye her çıkışında olay yaratan, TBMM TV'nin Nail Büyükerman'la birlikte reytingi en yüksek milletvekillerinden DYP Tunceli Milletvekili Kamer Genç tarafından parlamentoya da taşındı. Genç, ismini açıklamadığı ancak güvenilir bir kaynak olarak gösterdiği bir kişiye atfen iddianamenin 10 Nisan Salı günü tamamlandığını ancak mahkemeye verilmesinin bir haftadır engellediğini dile getirdi.

İddianamenin koalisyon liderleri tarafından geciktirildiğini savunan Genç, "Eğer doğru değilse çıkıp açıklasınlar, Cumhuriyet Başsavcısı'nın fezlekesi hazır değil mi? Kim engelliyor bunu" diye sormaktan kaçınmadı. Bu kuşkularla, 20 Nisan'a gelindiğinde iddianamenin yazımı Şalk tarafından ta-

mamlandı. İddianamenin CD'de bulunan bir örneğini Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcısı Cevdet Volkan'a sunan Şalk, iddianamenin 4 gün sonra açıklanacağını bildirdi.

Şalk, soruşturmada Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'na (4422 sayılı yasa) aykırılık bulmadı. Türk Ceza Kanunu'nun Cürüm İşlemek İçin Teşekkül Oluşturmak hükmünü içeren 313'üncü maddesinden davayı açmaya karar verdi. Talat Şalk davayı açacağını açıklarken, Cevdet Volkan, "Ne kadar da meraklıyız kameralara konuşmaya" diyerek Şalk'a tepki gösteriyordu. Volkan; "Okuyup inceleyeceğiz. Belki de dava açılmayacak. Ne kadar büyüttünüz işi" derken sanki Kamer Genç'in kuşkularını doğruluyordu. Şalk, iddianameyi Volkan'a sunduğu gün, basın mensuplarının merakını da giderdi. Şalk "Ersümer'in adının iddianamede geçip geçmediği" sorusunu yanıtsız bıraktı ama Şalk'ı tanıyan basın mensupları bunun hayır anlamına gelmediğini anladı.

24 Nisan'a üç gün kalmıştı. Basında da bu süre içerisinde bir çok haber yayımlandı. Sabah Gazetesi 22 Nisan'da Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in makamını boşalttığını duyurdu. Bir gün sonra Hürriyet Gazetesi, "İddianamede Adı Yok Ama..."[1] başlığıyla çıktı.

Ve 24 Nisan 2001...

Beyaz Enerji Operasyonu'nda artık dava aşaması başlıyordu. Sabah saatlerinde Cevdet Volkan, Talat Şalk'ı odasına çağırarak bir süre görüştü. Volkan ile Şalk'ın yaptığı toplantı

1) Haberi yazan Hürriyet Gazetesi muhabiri Nurettin Kurt ile Kurt'a iddianameyi sızdırdığı öne sürülen Savcı Talat Şalk'ın katibi Yücel Topsakal hakkında DGM Savcısı Hakan Kızılarslan soruşturma başlattı. Kızılarslan, Kurt hakkında yetersizlik karan vererek dosyayı İstanbul DGM'ye gönderdi. Kızılarslan, Topsakal hakkında ise 9 yıla kadar hapis ve kamu haklarından yasaklanması istemiyle Ankara 1 No'lu DGM'de dava açtı. Topsakal ilk duruşmada beraat etti.

yaklaşık 3 saat sürdü. Bu toplantı yapılırken, basın mensuplarının da DGM binasına girişi yasaklandı.

Toplantının ardından Başsavcı Volkan, Şalk'tan iddianame üzerinde bazı değişiklikler yapmasını isteyerek iddianameyi iade etti. Şalk, iddianame üzerinde son rötuşlarını yaptı ve ikinci kez iddianameyi başsavcı Volkan'a sundu.

Değişikliklerin usule ilişkin ve teknik yönden yapıldığı belirtilirken, iddianamede kamuoyuna açıklanmayan düzeltmeler de yapıldı.

Gazeteciler, dışarıda Beyaz Enerji davasının açılıp açılmayacağını konuşmaya başlamıştı ki; beklenen basın toplantısının duyurusu akşam saatlerinde geldi. Ankara DGM Başsavcısı Volkan ile Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk, Ankara 2 No'lu DGM'nin duruşma salonunda basın mensuplarının karşısına birlikte çıktı.

FP Grup Başkanvekili Avni Doğan'ın tabiriyle Volkan'ın suratı "Ağrı Dağı" gibiydi. Baskıların odağındaki isim Talat Şalk ise, sessiz görüntüsüyle dikkat çekiyordu. 4 aydır şanlı bir direniş (!) yapan Ersümer'le ilgili son nokta koyuldu:

"Bakan olmasa soruştururduk...

Başsavcı Volkan, Enerji Bakanı Cumhur Ersümer'in adının iddianamede, tanık ve sanık ifadelerinde geçtiğini belirterek olaylarla bağlantı kurulduğu ölçüde yer verildiğini söyledi.

İddianameyle ilgili bilgileri Başsavcı Volkan açıkladı. Soruşturma sırasında basın ve medyanın gereğinden fazla konunun üzerine eğildiğini belirten Volkan, bu durumun, savcılığın çalışmalarını aksatacak düzeye vardığını söyledi. Şalk'la aralarında anlaşmazlık varmış gibi gösterilmesinin kendisini son derece üzdüğünü belirten Volkan, soruşturma-

nın Şalk'ın sorumluluğunda başladığını fakat birlikte karar verildiğini ifade etti.

Cevdet Volkan, basın toplantısını izleyen gazetecilerin sorularını da yanıtladı.

Soru: Anayasa'nın 100'üncü maddesi olmasaydı, Ersümer sanıklar arasında olur muydu?

Volkan: Elbette, Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu'na göre soruşturması bizde olsaydı elbette yapılırdı. Bu, şu veya bu bakan için değil, herkes için... Kimseden çekinmiyoruz.

Soru: Ersümer hakkında TBMM'nin kendiliğinden hareket etmesini mi bekleyeceksiniz, yoksa bilgi notu mu göndereceksiniz?

Volkan: Sayın Bakan ile ilgili kamuoyuna, basın aracılığıyla haberler ulaştırılmıştır. Bu, TBMM üyelerinin bilgisine de ulaşmıştır. O bakımdan bizim başsavcılık olarak başbakan veya bakan hakkında, kişisel olarak benim hukuki görüşüme göre soruşturma yapmamız mümkün değildir. Bizden iddianame ve delil istenince elbette göndermekten kaçınacak halimiz yok.

Soru: Siyasi baskı gördünüz mü?

Volkan: Kimden ben baskı görebilirim ki... Baskı vardır deniliyorsa, basın ve medya kuruluşlarından gelmiştir.

Soru: Vicdanınız rahat mı?

Volkan ve Şalk: Vicdanen rahatız.

İddianame, saat 17:30'da Nöbetçi Ankara 2 No'lu DGM'ye gönderilerek, 9'u tutuklu 15 sanık hakkında Beyaz Enerji davası açıldı.

Başsavcı, "Bakan olmasa soruştururduk" derken, açıklamaları memleketi Çanakkale'den izleyen Ersümer'den beklenen yanıt geldi;

"Ben savcının açıklamalarında bir iddia göremedim."

Ersümer'in bir iddia göremediğim dediği Beyaz Enerji İddianamesi'nde devletin zarara uğratıldığı ve kaynakların peşkeş çekildiği tüm çıplaklığıyla ortaya konulurken; 60 sayfadan oluşan söz konusu iddianamede Sayın Ersümer'in ismi 50 yerde geçiyordu...

'ERSÜMER SUÇ İŞLEMİŞTİR..'

Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk'ın hazırladığı 60 sayfalık iddianame, Enerji Bakanlığı'nda rüşvet ve çıkar bağlantısıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin zarara uğratıldığını, özel sektöre enerji yatırımı adı altında ülke kaynaklarının nasıl peşkeş çekildiğini tüm bu işlemlerde de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in yer aldığını ortaya koydu.

"Ersümer suç işlemiştir, ANAP 50 milyon dolar rüşvet almıştır" yazılı DGM iddianamesine göre Cumhur Ersümer suçlu ama; sanık değil. Koalisyon ortaklarının birleştiği noktaya göre de Ersümer istifa etmeli ama yargılanmamalı.

İşte "Türkiye tipi demokrasinin eşsiz örneği"ni bir kez daha siyasi hayata geçiren Beyaz Enerji iddianamesinin "söze gerek yok'" dedirten satırbaşları:

Düğmeye Jandarma Bastı:

Jandarma Genel Komutanlığı Organize Suçlar Dairesi Başkanlığı'na TEAŞ ile Enerji Bakanlığı'ndan elektrik enerjisiyle ilgilenen firmalardan görevlilerce menfaat sağlandığı şeklinde çeşitli ihbarlar alınmış, sanıklardan Birsel Sönmez'in Demir Enerji Firması temsilcisiyle konuşmalarını içeren kaset, daire başkanlığına teslim edilmiştir. İhbarın ve kaset çözümünün incelenmesi sonucunda TEAŞ ile Enerji Bakanlığı içerisinde organize olan bir grup görevlinin firmalardan görevleriyle ilgili yaptıkları işler sebebiyle menfaat sağladıkları sonucuna varılmış, 4422 sayılı kanun hükümleri doğrultusunda, şahısların Cumhuriyet Başsavcılığı'mızca teknik takibe alınmaları kararlaştırılmış, sonucuna göre de, 6 Ocak 2001

'de sanıkların yakalanması, mahkeme kararına istinaden ev ve işyerlerinde arama yapılarak delil elde edilmesi işlemleri başlatılmıştır.

Suç Organizasyonunun Anatomisi:

TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi, Yönetim Kurulu Üyesi Ünal Peker ve Birsel Sönmez, Yamula Barajı İhalesi'ni alan Demirer Enerji A.Ş.'den aldıkları 200 bin dolar karşılığı yapılan satış anlaşmasını TEAŞ Yönetim Kurulu'ndan geçirdiler. Selvi, yapmakla yükümlü olduğu iş için sanıklar; Erhan Aygün'den 150 bin, Doğan Karadeniz'den 50 bin, Mustafa Gecek'ten 10 bin dolar, Ünal Peker'in yükümlü olduğu işi yapmak için Aygün'den 30 bin, Karadeniz'den 28 bin dolar rüşvet aldı. Demirer Holding yöneticisi Ahmet Araçman, De-

ğişik Enerjiler Daire Başkanı Hüseyin Çoğalan'a firmasının işini yaptırmak için bir zarf içerisinde 30 bin dolar vermeyi teklif etti. Selvi, Peker, Sönmez, Çoğalan'ın İlçe Jandarma Komutanlığı, DGM Yedek Üye Hakimliği'nde verdikleri ifade tutanakları kapsamında ve Jandarma Genel Komutanlığı Organize Suçlar Daire Başkanlığı'nca elde edilen telefon dinleme, kaset çözüm tutanağı gibi delillerle tespit edildi.

Rüşvet Trafiği:

Telefon konuşmaları Birsel Sönmez'le Demir Enerji temsilcisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymakta, Sönmez'e 200 bin doları Yamula Barajı çevresine şantiye ve makine parkı kurması için verdiğini, Sönmez'in 200 bin doları Selvi, Peker ve kendisi için istediğini göstermekte, ihaleyi kazanan Demir Enerji ile TEAŞ arasındaki elektrik alım-satım anlaşmasının şirketin menfaatlerine uygun şekilde imzalanmasını sağlama-

ya yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Selvi, Demir Enerji Şirketi temsilcisinden aldığı 345 bin doları Oran'daki evinde sakladığı yerden çıkararak görevlilere teslim etti.

Sanıkların Gizli İşbirliği:

Dosyaların incelenmesinden sanıklar Mustafa Mendilcioğlu, Yavuz Gürsoy, Hüseyin Çoğalan ve İlhan'ın yasa, yönetmelik, şartname hükümlerine uymadıkları, devamlı suç işledikleri görülmüştür. Alaçatı Rüzgar Enerjisi Santralı, Otluca Hidroelektrik Santralı, Kırklareli Doğalgaz Santralı projelerinde firmalara menfaat sağlanması için aynı şahıslar tarafından devamlı yasa, yönetmelik ve şartname hükümlerinin ihlal edilmesi bu şahıslar arasında gizli bir işbirliğinin mevcudiyetini gösterir.

Göz Göre Göre Kamu Zararı:

Alaçatı Rüzgar Enerjisi Santralı'nda (ARES) şirket ile Danıştay'ca onanan imtiyaz sözleşmesi taslağı imzalandıktan sonra ARES'in santralın yapımı için kullanacağı krediyi Vakıf Leasing yoluyla temin ettiği anlaşılmış, leasing anlaşmasının 3096 sayılı Kanun'un hükümleri ile imtiyaz sözleşmesi hükümlerini uygulanamaz hale getireceği biline biline Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in talimatı ve oluruyla Vakıf Leasing'e Hazine Teşvik'i verilmesi için Hazine Müsteşarlığı'na yazı yazılmış, firma lehine kamu zarara uğratılmıştır.

Mazı 3 Projesi'nde Görevi Suistimal:

Mazı 3 Projesi'nde Yavuz Gürsoy, Hasan Hüseyin Çoğalan ve Mustafa Mendilcioğlu, açıkça YAPISAN firmasını kollamışlar, adeta firmanın ortağı gibi hareket etmişlerdir.

Yabancı Sermaye Aldatmacası:

ARES Anonim Şirketi'nin ortağı olan şirketlerden bir kısmı yabancıdır. Bu şirketler, Türkiye'de kuracakları rüzgar enerjisi santralleri için kendi ülkelerinden kredi temin etmemiş, Türkiye'de Vakıfbank'tan temin ettikleri kredi ile rüzgar enerjisi santralı kurmuşlardır.

Sahte Sözleşme:

Finansal kiralama sözleşmesinden sonra oluşturulan imtiyaz sözleşmesi, Danıştay onayından geçen sözleşme değildir. Bu durumda, sözleşmenin yeniden Danıştay onayından geçirilmemesi yasaya aykırıdır. Enerji Bakanlığı'nın bir defaya mahsus izin verilmesi ifadesi de yapılan işlemin 3096 sayılı yasa ve imtiyaz sözleşmesi hükümlerini ihlal ettiğini bildiğini göstermektedir.

Kamu Yararı Gözetilmedi:

TEAŞ da, Alaçatı Rüzgar Enerjisi Santralı'nın üretim maliyetini çok yüksek bulmuş, bunu bakanlığa bildirmiştir. İlk on yıl için şirket ürettiği elektriği 9 cent/kilovatsaatten satacaktır. 1998 yılında TEAŞ, TEDAŞ'a 3.5 cent/kilovatsaatten elektrik satmaktadır Enerji Bakanlığı, TEAŞ'ın bu uyarısını nazara almamış, kamu yararı gözetmemiştir.

Bakan Ersümer'in Talimatıyla Yasa İhlali:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in talimatıyla Mustafa Mendilcioğlu, Yavuz Gürsoy, Müsteşar Yurdakul Yiğitgüden, Müsteşar Yardımcısı Haldun Atıf Danışman bilerek 3096 sayılı yasaya muhalif işlem yapmışlardır.

Mirzaoğlu'nun Uyarıları Dikkate Alınmadı:

Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu, 31 Ağustos 1998 tarihinde Enerji Bakanlığı'na gönderdiği yazı ile Afşin A Santralı'nın üzerine eklenen enerji birim fiyatından sonra firmanın 5-6 tevsii ünitelerinin yapımı için dışarıdan döviz getirilmesine gerek kalmadığını, Afşin B ile mukayese edildiğinden %100 pahalıya mal olduğu hususunu bildirdi. Bakanlık, TEAŞ ve Mirzaoğlu'nun görüşlerini dikkate almadan 1999 tarihli bakan oluruna istinaden Erg-Werbund Elektrik Ticaret ve A.Ş. ile imtiyaz sözleşmesi imzaladı. Buna göre TEAŞ'ın talep olmadığı için şirkete ürettirmediği elektrik enerjisi bedelini tarifede belirlenen fiyat üzerinden şirkete ödemek zorunda olduğu ve yakmadığı kömürün bedelini de ödediği ve bu durumda tüketiciye yansıyan maliyetin artmasına neden olduğu anlaşılmıştır.

'Cumhur Ersümer Suç İşledi'

Başından itibaren 3096 sayılı yasa ile ilgili yönetmelik hükümlerine uymayan bazı firmaların ihaleye katılmalarını önleyen ve Erg firmasına bırakılmasını sağlayan, ihale Erg firmasına bırakıldıktan sonra uygulama sözleşmesinin imzalanmasına kadar aradan geçen süre zarfında elektrik tarifesine esas olacak şartlarda kamu yararına değişiklikler olduğunu göz ardı eden ve kuruluşların ısrarlı uyarılarına rağmen kamunun zarara uğrayacağını bile bile uygulama sözleşmesini imzalayan Bakan Cumhur Ersümer, o tarihte Enerji İşleri Genel Müdürü olan Mustafa Mendilcioğlu, Müsteşar Yurdakul Yiğitgüden Türk Ceza Kanunu'nun ihaleye fesat karıştırmak fiilini düzenleyen 366/2 maddesinde yazılı suçu işlemişlerdir. Ancak bilirkişi raporu ve eklerinin incelenmesinden sa-

nıkların işledikleri bu suçun ötesinde Erg firmasının avukatları gibi davrandıkları da anlaşılmıştır

Alım-Satım Garantisi Soygunu:

Yap-işlet-devret modeliyle yapılan elektrik üretim tesislerinin ürettiği elektriği alım garantisi de olduğundan TEAŞ, Trakya'da tüketilmeyen elektrik enerjisinin kapasite bedelini de ödemek durumunda kalacaktır. Enerji Bakanlığı'nın elektrik enerjisi planlaması ve politikası olmadığı, Devlet Planlama Teşkilatı'nın Cumhuriyet Başsavcılığı'mıza gönderdiği bilgi notundan da anlaşılmaktadır. (DPT'nin 2000-2002 yıllarında sırasıyla 8.5 milyar kilovat saat, 9.5 milyar kilovat saat, 6.4 milyar kilovat saat enerji açığıyla karşı karşıya kalacağı, 2003-2007 döneminde ihtiyacın üzerinde santral yapılması ve gaz bağlantısına gidilmesi halinde, alım garantileri nedeniyle kullanılmayan elektrik ve gazın bedeli ödeneceği, bakanlığa yapılan yazılı uyarıların sonuç verememesi üzerine yapılan enerji planlaması çalışmalarında da makro planlama yaklaşımının bakanlık tarafından anlaşılmadığının görüldüğüne ilişkin alıntılar yapılıyor.)

Enerji'de Tekelci Yapı Oluşacak:

Elektrik Enerjisi Piyasası Kanunu'na konulan bazı hükümlerle, elektrik enerjisi üretimi ve ticaretinde rekabete dayanan serbest bir ticaret ortamı yaratılması, tüketiciye devamlı kaliteli, ucuz ve çevreyle uyumlu elektrik enerjisi sunulması kısa vadede imkansız hale getirilecektir. İşlemlerine devam edilen işletme hakkı devir projelerinin sonuçlandırılması durumunda şirketlerin görev bölgelerinde dağıtım ve ticaret alanında 20 yıl süreyle tekel olacaklardır. İlgili şirketler görev bölgele-

rinde münhasır yetkiye sahip olacak, TED AŞ ile 30 yıllık enerji satış anlaşması imzalayacak TEDAŞ'tan alacakları elektriği üzerine kar ve masraflarını da ekleyerek tüketicilere satacaklardır. Burada sözleşmeler sebebiyle Elektrik Piyasası Kanunu'nun öngördüğü çok sayıda elektrik alıcısı ile tükettiği enerjiyi istediği şirketten tedarik etme kolaylığına sahip serbest tüketicinin oluşması engellenmekte, sözleşmeler sebebiyle belli bölgelerde elektrik enerjisi ticaretinde münhasır yetkiye sahip tekeller oluşturulmaktadır. İşletme hakkı devrine konu 11 adet elektrik santralının Hazine garantisine bağlanması durumunda, ülkemizin 1999 yılı itibariyle toplam kurulu gücünün %51.6'sı tutarındaki elektrik enerjisi 20 yıllığına serbest piyasada rekabet koşulları dışında tutulacak.

İhalede Rekabeti Men Suçu:

Kırklareli Doğalgaz Santral İhalesi'nde 3096 sayılı yasa ile ilgili yönetmelik hükümlerine sanıklarca uyulmamış, ihaleye başka firmaların da katılmasını sağlayacak girişimlerde bulunulmamıştır. Başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer olmak üzere, diğer sanıklar Türk Ceza Kanunu'nun 366/2. maddesinde yazılı suçu işlemiştir.

Firmalardan Rüşvet Yağmuru:

Firmaların ihaleyi alabilmek için her kesimle ilişki kurdukları, ihalede görevli kişilere rüşvet teklif ettikleri de anlaşılmaktadır.

Bakan Oluruyla Zarar:

Ülkenin içinde bulunduğu enerji darboğazı ile makine ve teçhizatın gümrükte beklemekte olduğu da dikkate alınarak

projenin gecikmemesini teminen bir kereye mahsus olmak üzere ARES'e finansal kiralama yönteminin kullanılmasına izin verilmesi hususunda "Bakan oluru" alınmıştır. Müsteşar Yurdakul Yiğitgüden, Müsteşar Yardımcısı Haldun Atıf Danışman ve Enerji işleri Genel Müdürü Mustafa Mendilcioğlu'nun imzaladığı yazı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in oluruyla ARES adlı şirketle imzalanan imtiyaz sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasını imkansız kılacak bir işlem yapılmıştır.

Sanık Yavuz Gürsoy, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı'ndaki ifadesinde, "O zaman siyasi olarak bakanlık makamı imtiyaz sözleşmesinin hazırlanıp makam onayına sunulmasını istediğinden ARES firmasıyla imtiyaz sözleşmesi hazırlandı ve makam onayına sunuldu. Siyasi iradenin de isteğiyle, kanuna aykırı olduğunu bile bile bu anlaşmanın yapılmasına izin verdik. Anlaşma da değildir; yapılan siyasi iradenin kararıyla teşvik verilmesidir" dedi.

İfadede ANAP'a Rüşvet:

Ünal Peker, Cumhuriyet Başsavcılığı'mızda, "5 yıl içerisinde 3 büyük firma başvurup yarıştı. Ancak daha sonra hükümet kararı olarak ihaleden vazgeçildi. Bu ihale aşamasında tahminimce 6 ay veya 1 yıl kadar önce, ihaleye katılan Kanada Firması tarafından bakanlık seviyesinde birilerine 50 milyon dolar para verildiğini duydum. Bu paranın ANAVATAN Partisi adına alındığı şeklinde duymuştum. Bunu da, Güriş Firması'ndan Cem Özkök adında bir şahıstan duymuştum. Enerji Bakanlığı'nda yukarıda anlattığım konu, herkes tarafından bilinmektedir" demiştir. Sanık aynı sözleri İlçe Jandarma Komutanlığı'nda da söylemiş, Ankara DGM Yedek

Hakimliği'nde de, "İlçe Jandarma Komutanlığı ve Cumhuriyet Başsavcılığı'nda verdiğim ifadem doğrudur" demiştir.

Bakanlıkta Çete:

Mustafa Mendilcioğlu, Yavuz Gürsoy, Osman İlhan ve Hasan Hüseyin Çoğalan da, Enerji Bakanlığı içinde organize olmuşlar, cürüm işlemek için teşekkül oluşturmuşlardır Mustafa Mendilcioğlu ile Hasan Hüseyin Çoğalan'ın elektrik üretim tesisi ihalelerini belirli firmalara vermekte, ihalelerde istenen başvuru ve fizibilite raporlarını ihale şartnamesine uygunluğunu aramamaktadırlar. Sanıkların ihalelerde istedikleri firmayı kazandırdıkları, verilen fizibilite raporlarının içerdiği bilgilerin ihale şartnamesine uygunluğunu aramadıkları, Otluca Hidroelektrik Santralı Projesi'yle ilgili ihaleden de anlaşılmaktadır.

İhaleye Fesat İşareti:

Ersümer emriyle nükleer santral teklif değerlendirme aşamasında Komisyon Başkanı Nevzat Şahin'in görevden alınıp yerine Lütfi Sarıcı atandı. 1 Aralık 1999 günü ihaleyle ilgili Başbakan'a verilen brifing öncesinde Bakan Ersümer'in sanık Muzaffer Selvi'den nükleer enerji ihalesinin hangi aşamada ve sıralamanın nasıl olduğunu sorduğu, "Farz et ki, biz bu sıralama dışında başka bir firmaya bu ihaleyi verme durumumuz olur mu" dediği belirlendi. 28 Aralık 1999 tarihli Başbakan ve yardımcıları Hüsamettin Özkan, Devlet Bahçeli ve Mesut Yılmaz ile Ersümer'in bulunduğu toplantıda Selvi'nin, sıralamanın Alman Siemens, Kanada Candu, Amerikan Westinghouse şeklinde olduğunu, bu sıralama dışında bir konsorsiyum seçilmek isteniyorsa Bakanlar Kurulu kararı gerek-

tiğini söylediği, toplantıdan sonra Ersümer'in Selvi'yi cep telefonundan arayarak bir firmayı öne çıkartıp diğer firmaları göz ardı ettiğini de söyleyip "Bundan sonra seninle görüşürüz" diyerek telefonu kapattığı anlaşıldı. Sanık Önder Karaduman'ın Selvi'ye, ihaleyi Kanada Firması'nın kazanması karşılığı 1 milyon dolar rüşvet teklif ettiği, Güriş Firması yetkilisi sanık Cem Özkök'ün ilgililere 30 milyon dolar rüşvet dağıttığı, ihalede firmalar tarafından verilen tekliflerin değerlendirme aşamasında da sanık Tanju Tugal'in o tarihte TEAŞ Yönetim Kurulu'nda olan Birsel Sönmez'e 100 bin-200 bin dolar verdiği saptandı.

TEAŞ'ta da Çete:

Birsel Sönmez'le Demir Enerji temsilcisinin Mustafa Arslan'la sanık Nuri Doğan Karadeniz'in aralarında yaptıkları telefon konuşmaları, sanıklar Selvi, Peker ve Birsel Sönmez'in Cürüm İşlemek İçin Teşekkül Oluşturdukları'nı açıkça gösteren, delillerdir Sanıklar Nuri Doğan Karadeniz, Erhan Aygün, Mustafa Geçek, firmalarının işlerini yaptırabilmek için rüşvet vermişlerdir.

Şirket Karına Çalışıldı:

Elektrik enerjisi üretim santralleri, elektrik enerjisi iletim hatları ihalelerinde ve ihale sonucu yapılan imtiyaz ile uygulama sözleşmelerinde devamlı firmalar lehine hükümler konmuş, kamu menfaati korunmamış, sözleşmelerde daima kamu zarara uğratılmıştır.

Sanıklara Ağır Cezalar İstendi:

Muzaffer Selvi (Eski TEAŞ Genel Müdürü) ve Ünal Peker

(TEAŞ Genel Müdür Yardımcısı) ile Birsel Sönmez (Eski Devlet Bakanı ve TEAŞ Yönetim Kurulu üyesi): 9 yıldan 26'şar yıla kadar ağır hapis.

Nuri Doğan Karadeniz (Karadeniz Enerji'nin sahibi) ve Erhan Aygün (Park Enerji Ortağı): 13 yıldan 33'er yıla kadar ağır hapis.

Mustafa Geçek (ENKA Holding Genel Müdür Yardımcısı): 6 yıldan 16 yıla kadar ağır hapis.

Mustafa Mendilcioğlu (Enerji Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı), Osman İlhan (Eski Enerji işleri Genel Müdürü), Yavuz Gürsoy (Enerji İşleri Genel Müdür Yardımcısı), Hasan Hüseyin Çoğalan (Değişik Enerjiler Daire Başkanı): 6 yıldan 20'şer yıla kadar ağır hapis.

Ahmet Araçman (Demirer Holding Yöneticisi): 6 yıldan 16 yıla kadar hapis.

Önder Karaduman (AK Enerji Genel Müdürü): 4 yıldan 12 yıla kadar hapis.

İddianame Açıktı...

Ankara DGM Savcısı Talat Şalk, dört ayrı projede Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'i suçlu buldu. İddianamede Ersümer'in Türk Ceza Kanunu'nun ihaleye fesat karıştırma fiilini düzenleyen 366'ncı maddesi ve görevi kötüye kullanmayı düzenleyen 240'ncı maddesine göre suç işlediği belirtildi. İddianame Ankara'da yankı bulurken; Cumhur Ersümer, memleketi Çanakkale'de bakanlık koltuğuna sıkı sıkı sarılmış; bırakmaya pek de niyetli görünmüyordu.

ZORAKİ İSTİFA...

"Dört aydan bu yana geriye dönük, 10 yıllık bakanlık dosyalarını incelettik. Bir incelemeden geçirildi. İddianameye dikkatle baktığınızda; bakanlık ve benim şahsımla çok ciddi husumetleri olan sanıkların beyanlarının, çok uzun yıllar tartışılacak bilirkişi raporlarının dışında sayın savcıların bana yönelttikleri bir suçlama söz konusu değil. Hatta res'en herhangi bir bildirim yapmayacaklarını da beyan ettiler. Savcılar bana yönelik herhangi bir suçlama arzusunda olsalardı, herhalde daha önce uygulandığı gibi Adalet Bakanlığı'na benimle ilgili suçları tevliğ ederek, bildirimde bulunmaları gerekirdi. Bir kere bunu tercih etmemişlerdir

Ersümer, davanın açılmasından bir gün sonra, bu kadar anlaşılmaz konuşsa da beklenen sona artık yavaş yavaş yaklaşılıyordu. Ersümer, suçlamaları üzerine almazken; artık Ankara'da istifa sesleri iyiden iyiye duyulmaya başladı. Herkes, Ersümer'in bakanlık koltuğundan çekilmesi gerektiğini açıkça dillendirmeye başladı.

TBMM'de Ersümer'e yönelik suçlamaları konuşuluyordu. Siyasiler neler söylemiyorlardı ki:

MHP Grup Başkanvekili İsmail Köse: "Ersümer yargılanmalıdır

Milli Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoğlu: "Ben olsaydım istifa ederdim.

MHP'li Hakkı Duran: "Suçsuz bile olsa bu kadar ciddi iddia varken, bu kadar bürokrat yargılanırken koltuğunda oturmamalı.

DSP Bursa Milletvekili Ali Arabacı: "Bir bakan, bu şayiaların üzerinde oturamaz. Mutlaka istifa etmeli. Gensoru öner-

gesine evet oyu vereceğim."

DSP İstanbul Milletvekili Rıdvan Budak: "Ersümer derhal istifa etmeli

FP Genel Başkanı Recai Kutan: "Ersümer'in ahlaki açıdan istifa etmesi gerekir. Ve Yüce Divan'da yargılanması gerekir."

MHP Grup Başkanvekili Mehmet Şandır: "Bakan istifa edecektir, artık o makamda duramaz.

MHP Grup Başkanvekili Oktay Vural: "Doğrusu istifa etmesidir."

DSP Burdur Milletvekili Hasan Macit: "En doğru şey bakanın istifa etmesi olacaktır."

Çevre Bakanı Fevzi Aytekin: "Bakan kabine arkadaşımdır. Onun için bir şey söyleyemem.

DYP Genel Başkanı Tansu Çiller: "Acil olarak yapılması gerekli olan Hükümet'in hemen istifa etmesidir."

ANAP Grup Başkanvekili Beyhan Aslan: "Savcının hazırladığı iddianame bir hiç.

Turizm Bakanı Erkan Mumcu: "Beyaz Enerji olayında Cumhur Ersümer ile irtibat özellikle basın tarafından kurulmak isteniyor. Savcıların kuramadığı bir irtibatı kurma özgürlüğü kimde var?"

Başbakan Bülent Ecevit: "Ersümer'in neler söyleyeceği de önemli.

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz: "Önce bir iddianameyi görelim, sonra konuşuruz.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Taşar: "Cumhur Ersümer, hemen istifa etmelisin. Kamuoyunun tepkisine kulak tıkayamayız. Artık tutmuyor Kamuoyunda yalama olduk."

Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk: "Konu mah-

kemeye intikal etti. Ben artık konuşmayacağım.

Başkentte bunlar konuşulurken; Cumhur Ersümer'in adının Beyaz Enerji iddianamesinde ihaleye fesat karıştırma suçuyla birlikte geçmesi, hükümette ve özellikle MHP kanadında çalkantıya yol açtı. Operasyonu jandarmanın yapmasına başından bu yana kızan Başbakan Bülent Ecevit, her zamankinin aksine bu kez sakindi. Ecevit'in amacı iddianamenin hükümet krizine dönüşmesini önlemekti.

Ecevit, dava açıldıktan bir gün sonra, ANAP lideri Yılmaz'la sabah bir araya geldi. Bu ikili görüşmede Ersümer'in istifa kararı verildi. Ancak, liderler ortamın soğuması için birkaç gün bekleme kararı aldılar.

Yılmaz, 25 Nisan akşamı başkente son kez Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak gelen Ersümer'den istifasını istedi. Ersümer'in Yılmaz'a verdiği istifa dilekçesinin üzerinde 26 Nisan 2001 tarihi yazılıydı...

Bir gün sonra da Ersümer'e TBMM'de düzenlediği basın toplantısında 4 aydır sıkı sıkıya sarıldığı bakanlık koltuğunu bıraktığını açıklamak düştü.[1]

Ersümer'in istifasının ardından ANAP lideri Mesut Yılmaz, yeni stratejisini belirledi. Beyaz Enerji Operasyonu'nun başında "bizden kelle istiyorlar" diyen Mesut Yılmaz, kelime-

1) ERSÜMER'E KOALİSYON ZIRHI - Ersümer'in Yüce Divan'da yargılanması amacıyla FP milletvekillerinin verdiği soruşturma önergesi 22 Mayıs 2001 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda oylandı. Soruşturma önergesi 167 evet oyuna karşılık; 259 hayır oyuyla reddedildi. Tarihi oylamada iktidarın fireleri şu isimlerden oluşuyordu: DSP'den İsmet Varsavuş, Ulaç Gürkan, Sema Pişkinsüt, Ali Arabacı, Ziya Aktaş, İsmail Aydınlı, Rıdvan Budak, Zafer Güler,Tahir Köse,Hasan Metin, Ahmet Arkan, Emin Karaa, Nazif Topaloğlu, Ramis Savaş, Cengiz Güleç, Bayram Fırat Dayanıklı, MHP'den Hakkı Duran, Sadık Yakut, Edip Özbaş, Mehmet Ceylan, Sadi Somuncuoğlu, ANAP'tan Mehmet Fuat Fırat. DSP'den Salih Dayıoğlu ve Ertuğrul Kumcuoğlu da çekimser kaldı.

nin tam anlamıyla savaş açtı; hem jandarmaya, hem savcı Şalk'a dört koldan saldırmaya başladı. Ersümer'in istifasının ardından yaptığı her konuşmada, hedefi operasyonu yürüten yargı ve jandarma oldu. Yılmaz, iddianamenin yayımlanmasından sonra bir kişiyi daha hedef tahtasına aldı. Bu kişi partisinin İçişleri Bakanı Sadettin Tantan olacaktı.

Üçüncü Bölüm

RÜŞVETİN ADI; 50 MİLYON DOLAR...

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in istifasından çok Beyaz Enerji iddianamesinde sanık ifadelerinde geçen "ANAP'a 50 milyon dolar rüşvet verildiği" iddiaları düşündürüyordu.

Yılmaz kızgındı; bir o kadar da tedirgin... Çünkü, iddianın kanıtlanması durumunda genel başkanlığını yaptığı ANAP hakkında, Siyasi Partiler Yasası'na aykırı biçimde para kabul etmesi nedeniyle kapatma davasıyla sonuçlanabilecek bir soruşturmanın bile gündeme gelme ihtimali vardı. Yasanın 61. maddesinde partilerin gelir kaynakları kalemler halinde sıralanıyor, bu sıralamada böyle bir gelir kaynağına tahmin edebileceğiniz üzere yer verilmiyordu.

Beyaz Enerji iddianamesinde ayrıntılı olarak irdelenmeyen ancak "incelenecek dosyalardan biri" olarak nitelendirilen nükleer santral ihalesi ile ilgili bilirkişiler çalışmayı yürütürken, ihaledeki rüşvet trafiği tutuklu sanık TEAŞ Genel Müdür Yardımcısı Ünal Peker'in ifadesinde şöyle anlatıldı:

"5 yıl içerisinde 3 büyük firma başvurup yarıştı. Ancak daha sonra hükümet kararı olarak ihaleden vazgeçildi. Bu

ihale aşamasında tahminimce 6 ay veya 1 yıl kadar önce ihaleye katılan Kanada firması tarafından bakanlık seviyesinde birilerine 50 milyon dolar para verildiğini duydum. Bu paranın Anavatan Partisi adına alındığı şeklinde duymuştum. Bunu da Güriş firmasından Cem Özkök adında bir şahıstan duymuştum. Enerji Bakanlığı'nda yukarıda anlattığım konu herkes tarafından bilinmektedir."

Yılmaz'dan Tazminat Davaları

İddianamenin açıklanmasından sonra Mesut Yılmaz'ın ilk işi ağzına 50 milyon dolar lafını alan herkese ardı ardına tazminat davaları açmak oldu. Yılmaz, ilk önce, kendisi ve ANAP Genel Başkanlığı adına, sanık Ünal Peker ile Cem Özkök hakkında, iddianamedeki ifadelerinde kişilik haklarına hakaret ettikleri gerekçesiyle 25 milyar lira manevi tazminat davası açtı.

Dava açılmakla kalmadı, Yılmaz'ın avukatı Erden Arısoy'un Ankara Adliyesi'nde hukuk mahkemeleri tevzi bürosuna verdiği dava dilekçesinde Beyaz Enerji Operasyonu, yaşanan ekonomik krizin sorumlusu bile gösterildi;

"Ülkemizde yıllardır terör ve yolsuzluklarla mücadele edilmesine rağmen kamuoyunca 'beyaz enerji operasyonu' olarak adlandırılan yolsuzluk iddiaları ile gündemin başına geçen ve yaşadığımız ağır ekonomik krizin nedenlerinden birisi olarak görünen bu olay için hazırlanan iddianamede...

Dilekçenin sonunda, 25 milyar lira tazminatın uygulanacak yasal faiziyle davalılar Peker ve Özkök'ten tahsil edilmesi istendi.

Mesut Yılmaz bununla da kalmadı.

Radikal Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan ile

DYP Genel Başkan Yardımcısı Hasan Ekinci hakkında da aynı konu ile ilgili olarak toplam 75 milyar liralık iki ayrı dava açtı.

Davacılar, ANAP Genel Başkanlığı ve Mesut Yılmaz adına DYP Genel Başkan Yardımcısı Hasan Ekinci'den, her bir davacı için 25'er milyar lira tahsil edilmesini istedi. ANAP, Ekinci'nin Flash TV'de katıldığı 23. Saat adlı programda söylediği, "ANAP, 50 milyon dolar Kanada Firması'ndan para aldı diye bir ifade var..." şeklindeki konuşmasında suç unsuru buldu.

Yılmaz adına davalı Berkan hakkında açılan davanın dilekçesinde de, Berkan'ın CNN Türk Televizyonu'nda katıldığı "Ankara Kulisi" adlı programdaki, "Beş kişinin katıldığı liderler zirvesinde nükleer enerji ihalesinden vazgeçilmesine karar veriliyor... Ve iddiaya göre Mesut Yılmaz; Bu ihaleye katılan firmalar 20 yıldır bu ihaleyi kazanmak için yarışıyorlar, bir çok da masraf ettiler. Mümkünse örtülü ödenekten... sözleri gerekçe gösterilerek davacıdan 25 milyar Türk lirası talep edildi.

6 Kez Ertelenen İhale

İşte Yılmaz'ın neredeyse önüne gelene dava açtıran şu ünlü 50 milyon dolarlık rüşvet iddialarına yol açan Akkuyu Nükleer Santral İhalesi'nin pek de bilinmeyen öyküsü;

İhale, 1996 yılında açıldı. İhaleye katılan konsorsiyumlara 12 Aralık 1996'da şartname sunuldu. 15 Ekim 1997'de firmalar önerilerini sundular. İhale 6 kez ertelendi, 25 Temmuz 2000 tarihinde de Başbakan Bülent Ecevit, "Nükleer enerji seçeneğinden vazgeçilmediğini, ancak ekonomik programı aksatabileceği için" ihalenin iptal edildiğini açıkladı.

Nükleer santral 5 milyar dolara mal oluyordu. Ecevit, toplantıda, "5 milyar dolarlık bir borçlanma büyük yük getirir" görüşünü savundu. Sanki iptal gerekçesi 5 milyar doların ekonomiye büyük bir yük getireceği görüşüne kaydırılmışsa da asıl gerekçe açıktı. Çünkü Ecevit, Bakanlar Kurulu'ndan önce santralle ilgili rüşvet iddialarını Milli Güvenlik Kurulu'na taşımış, ihalenin iptal edilmesine daha önceden karar verilmişti...

Buna rağmen Enerji Bakanlığı, "İhale ekonomik programı etkilemez. Çünkü ödemeler 2005 yılında başlıyor" diye nükleer santral için ısrar etti. Neticede Ecevit'e 25 Temmuz 2000 günü Bakanlar Kurulu toplantısının ardından ihalenin iptal edildiğini açıklamak düştü.

Bu, ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın, hükümette yer aldıktan sonra Başbakan Yardımcısı olarak katıldığı ilk Bakanlar Kurulu toplantısıydı. Yılmaz'ın iptal kararının alındığı Bakanlar Kurulu'nda ihaleye katılan şirketlere masraflarının ödenmesi çağrısında bulunduğu bir gün sonraki 26 Temmuz 2000 günlü bazı gazetelerde yer aldı. Gazetelerde, Yılmaz'ın, "Türkiye'nin güvenilirliği açısından nükleer santral şirketlerinin 30 milyon dolar olduğu belirtilen harcamalarının karşılanmasını" istediği belirtiliyordu.

ANAP'lı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer, ihalenin iptal edildiği Bakanlar Kurulu toplantısına "bel kemiğinde 3 ayrı seviyede disk kayması" tespit edildiği için katılamadı. Ersümer, International Hospital'da gözetim altında tutuluyordu. Hazine'nin garanti vermemesine, enerji sektörüne yatırım yapan bazı işadamlarının bile "akılcı" bulmamasına karşın, Ersümer'in nükleer santral için olağanüstü ısrarı o dönemde de bir çok dikkatli yurttaşın dikkatini çekmişti.

Aslında, konsorsiyumların yaptığı harcamaların ödenmesi için yasal hiçbir gerekçe de yoktu. Çünkü konsorsiyumlara verilen 12 Aralık 1996 tarihli şartnamenin 3. maddesinde, "Tekliflerin uzatımı ile ilgili bütün giderler teklif sahibi tarafından karşılanacaktır" hükmü yer alıyordu. İhaleye katılan bütün konsorsiyumlar da, şartnameyi kabul etmişlerdi. 6 kez ertelenen ihalede firmalardan "resmi harcama" yapacaklarına yönelik hiçbir talepte de bulunulmamıştı.

O zaman neden ödeme yapılması isteniyordu? 30 milyon dolar rakamı neye göre ve nasıl telaffuz edilmişti? Neden 10, 20 ya da 40 değil de, 30 milyon dolardı?

Bu sorunun yanıtı pek de uzakta değildi. Ankara DGM Savcısı Talat Şalk'ın hazırladığı 24 Nisan 2001 tarih ve 2001/73 No'lu Beyaz Enerji iddianamesinde "gizlice (!)" yazılıydı. Kanadalı AECL Konsorsiyumu'nun Türk ortaklarından, "Güriş firması yetkilisi Cem Özkök'ün de ilgililere 30.000.000 ABD doları rüşvet dağıttığı... ifadesi küçük de olsa bir ipucu veriyordu.

Acaba, AECL'nin ihale için yaptığı harcama 30 milyon dolar, diğer firmaların ki 20 milyon dolar mıydı?

Hükümetin ihaleyi iptal kararının Kanada'da yarattığı şaşkınlık dikkat çekiciydi. Kanada hükümeti ve AECL yetkililerinin iptal haberi üzerine "yıkıldıkları" da yine o günlerde basına yansıdı.

Marmara depremi sonrası Türkiye'ye gelen Kanada Başbakanı Jean Chretien, AECL'nin ihaleyi kazanması için yoğun girişimlerde bulunmuştu.

Cumhuriyet Gazetesi'nin Kanada muhabiri Engin Aşkın 28 Temmuz 2000 günlü haberinde, AECL firmasının Başkanı Ailen Kilpatrick'in "Başbakan Ecevit'in aldığı iptal kararın-

dan büyük düş kırıklığına uğradığını" açıkladı. Kilpatrick, Aşkın'a, "İhaleyi kazanmak için Kanada'nın Türkiye'ye çok büyük harcamalar yaptığını" söyledi. Ancak ne kadar ve nerelerde harcama yaptıklarını Engin Aşkın'a açıklamamıştı!..

Peki AECL (Kanada) Konsorsiyumu hangi şirketlerden oluşuyordu;

Hitachi (Japonya), Gama Endüstrisi (Türkiye), Güriş İnşaat (Türkiye), Bayındır İnşaat (Türkiye), Ansoldo (İtalya) ve Daewoo (Güney Kore).

Bu konsorsiyum "Candu" markalı reaktörü Türkiye'de kuracaktı.

Beyaz Enerji iddianamesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer'in nükleer santral ihalesini AECL Konsorsiyumu'na vermek için, TEAŞ yöneticilerine baskı uy-
 guladığı ve teamül dışı atamalar yaptığı sanık ifadelerinde de geçmişti.

Nükleer santral ihalesi için TEAŞ Nükleer Daire Başkanı Nevzat Şahin başkanlığında 11 kişilik bir teklif değerlendirme kurulu oluşturuldu. Ama tekliflerin değerlendirme aşamasında Bakan Cumhur Ersümer'in talimatıyla Teklif Değerlendirme Komisyonu Başkanı Nevzat Şahin görevinden alındı. Yerine Ersümer'in isteğiyle Lütfi Sarıcı atandı. Sarıcı, 1 Mayıs 1999 tarihinde ihaleye katılan şirketlerle ilgili değerlendirme raporunu Genel Müdür Yardımcısı Budak Dilli'ye teslim etti.

Şahin'in nasıl görevden alındığı da yine iddianamede TEAŞ Yönetim Kurulu Üyesi Budak Dilli'nin ifadesinde netlik kazandı. Dilli, 51. sayfada yer alan ifadesinde, AECL Konsorsiyumu'nda yer alan Kamuran Çörtük'ün sahibi olduğu Bayındır Holding Genel Müdürü Önder Karaduman'ın kendile-

rini desteklemezse görevden aldıracağını söylediğini belirtiyordu.

Ersümer, Teklif Değerlendirme Kurulu Başkanı Şahin'i görevden aldıktan sonra, Kurul teklifleri değerlendirildi. 11 kişilik komisyonun 9 üyesi, nükleer santral ihalesinin Alman Siemens firmasının liderliğindeki konsorsiyuma verilmesi yönünde görüş bildirdi. Ersümer'in komisyon başkanlığına atadığı Lütfi Sarıcı ise karara, ihalenin Kanadalı AECL'nin liderliğindeki konsorsiyuma verilmesi gerektiği yönünde muhalefet şerhi koydu.

Eski TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi, Ankara DGM Savcılığı'na 13 Ocak'ta konuyla ilgili verdiği ifadesinde, "Şimdi geriye baktığımda Lütfi Sarıcı'nın Candu firmasını birinci yapmak için oraya getirildiği kanaatim oluştu" diyordu.

Muzaffer Selvi iddianamenin 50. sayfasında yer alan ifadesinde, ise "Nükleer enerji santral ihalesi yapımı gündeme geldiğinde Kanada firmasının 50 milyon dolar rüşvet dağıttığı ortada söylendi... Enerji Bakanı Ersümer'in nükleer santralın yapım işinin Kanada konsorsiyumuna verilmesi yönünde bir baskısı oldu ama, bu baskıyı niçin uyguladı bilmiyorum" dedi.

48. Hükümetin ANAP'lı bakanı, eski TEAŞ Yönetim Kurulu Üyesi Birsel Sönmez de iddianamenin 51. sayfasında yer alan, Ankara DGM Yedek Üye Hakimliği'ne verdiği ifadede ANAP'lı Bakan Ersümer'i şöyle suçluyordu:

"Enerji Bakanı özellikle Kanada Konsorsiyumu'nun birinci gösterilmesini istiyormuş. Bu bize hissettiriliyordu. Ancak Kanada Konsorsiyumu ihaleyi alsaydı, ülkenin bir iki milyar dolar zararı söz konusuydu. Çünkü Kanada Konsorsiyumu'nun teknolojisi eskiydi.

İddianamedeki bu ifadeler Kanada basınında da boy gösterdi. The Globe and Mail Gazetesi'nde, "Türk yetkili AECL'nin rüşvet verdiğini iddia etti" başlıklı bir haberde, Selvi'nin iddianamede de geçen, AECL'nin ortaklarından Bayındır Holding'in kendisine rüşvet teklif ettiği sözlerine yer verildi.

10 Haziran 2001 günü Aydınlık Dergisi'nde, "Beyaz Enerji iddianamesinde yer alan Kanadalı şirketle ilgili çarpıcı bir bilgiye ulaşıldığı" yazılıydı. Kanadalı araştırmacı bilimadamı Dave Martin çarpıcı bilgiyle ortaya çıkan kuşkulu durumu Türk dergisine şöyle açıkladı:

"AECL'nin ANAP'a rüşvet verdiği haberlerini biz de yakından takip ediyoruz. Fakat AECL, rüşvet olayına karıştığını reddetti. Ama AECL'ye bağlı şirketler muhtemelen böyle bir olaya karıştı. Türkiye'deki nükleer santral ihalesindeki rüşvet, AECL hakkındaki iddiaların ilki değil. Daha önce de Arjantin ve Güney Kore'de bu tür rüşvet verme haberleri olmuştu. Burada ilginç olan yan, AECL'nin bir süredir hükümete rapor vermeyi bırakmış olması. Uzun yıllar önce AECL'nin bir rüşvet skandalı patlamıştı. Bu skandaldan sonra hükümet şirkete yıllık rapor vermesi konusunda baskı yapmıştı. Hükümete 1977 yılından beri kendisine bağlı şirketler hakkında yıllık rapor veren AECL, en son raporunu 1998'de verdi ve sonra rapor vermeyi kesti. Bu kuşkulu bir durum çünkü zamanlama çakışıyor. Şirketin rapor vermeyi kestiği zaman, rüşvet verdikleri sözünün gündeme geldiği zaman.

Rüşvetin Belgesi Yurtdışında...

O dönem Beyaz Enerji Operasyonu'nun içinde yer alan bazı isimlere firmaların harcadığı paraların bir bölümünün

örtülü ödenekten verildiği bilgisi geldi. O zaman konu araştırılmalıydı!..

Öyle de yapıldı!.. Yine iki isim ortaya çıktı...

Hem Şalk'ın hem de Albay Ergen'in üzerinde inanılmaz bir baskı vardı. Gelen bilgiler sonucunda iki isim çok önemli bir bilgiye ulaşmıştı. Hem de dudak uçuklatan bir iddiaya:

"Yabancı bir ülkenin elinde alınan rüşvetlere ait bazı belgeler vardı...

Bir ülkenin elinde nükleer santral ihalesi için Türkiye'de dağıtılan rüşvetin belgesi vardı... Bu bilgiyi Şalk ve Ergen'in dışında üst düzey birkaç isim daha biliyordu. Şalk ve Ergen yapılması gerekeni yaptı...

Savcılık bilgisi dahilinde İçişleri Bakanlığı kanalıyla Dışişleri Bakanlığı'na bir yazı yazıldı. Şalk ve Ergen "o ülkenin" yetkililerinden görüşme için randevuyu almıştı...

Ancak o görüşme hiç yapılamadı!..

Gizli bir el alınan randevuyu iptal etmiş; Ergen ve Şalk'ın yurtdışındaki önemli bilgi ve belgelere ulaşmasını engellemişti...

Aradan tam 6 yıl geçti...

Emekli Albay Aziz Ergen'e telefonla ulaşıyorum...

Ve soruyorum:

"Rüşvetin belgeleri hangi ülkedeydi?"

Albay Ergen'in verdiği yanıtla irkiliyorum:

"Aykut Bey, o ülkeyi bilmek sizi riske sokar...

Emekli Albay Ergen, 6 yıl önce görüşmelerine müsaade edilmediği için yurtdışındaki delillere ulaşamamıştı...

6 yıl sonra bana şunları söylüyordu:

"Yine de yazın, gündeme getirin. O ülkeye bu kez başka birileri de gitmeyi denesin!"

Hem yazıyoruz, hem de tüm yetkililere sesleniyoruz:

Nükleer santral ihalesine rüşvet iddialarının ayyuka çıktığı bir dönemde operasyonu yürüten isimlerin yurtdışına gitmesine neden izin verilmedi? Hangi gizli el böyle bir görüşmeyi engelledi?

Türkiye'de dağıtılan rüşvetin belgesini elinde tutan ülke hangisiydi? Paralar bu ülkenin yaptığı şantaj yüzünden mi örtülü ödenekten geri ödendi?

Bu soruları yönelttikten sonra ilk önce bu önemli ihaleye hangi konsorsiyumlar katılmış -AECL Konsorsiyumu'nu yukarıda belirtmiştim- onlara bir bakalım:

Westinghouse-Mitsubishi Konsorsiyumu: Westinghouse (ABD), Raytheone ve Duke (ABD), Mitsubishi Heavy Int. (Japonya), Enka İnşaat (Türkiye), MNG (Türkiye).

NPI Konsorsiyumu: Siemens (Almanya), Hochtief (Almanya), Framatom (Fransa), Gec-Alsthom (Fransa), Campenon Bernard (Fransa), Garanti-Koza İnşaat (Türkiye), Tefken İnşaat (Türkiye).

İsterseniz şimdi ihaleye hangi ülkelerin katıldığını yazalım:

"ABD, Kanada, Japonya, Almanya, Fransa, İtalya, Güney Kore...

Toplam 7 ülke...

İpucu ararken çok ilginç bilgilere rastlıyorum... Kısaca anlatayım, inanamayacaksınız...

Türkiye Elektrik Üretim İletim A.Ş. tarafından açılan ihalede 2000 yılının ilk günlerinden itibaren birbiri ardında ertelenmeler yaşanıyor, konsorsiyumlardan tekliflerinin geçerlilik sürelerini uzatmaları isteniyordu. Üç konsorsiyum da ilk başta hükümetin bu tekliflerini kabul ederek süreyi uzatıyor-

du. Ancak ihaleye katılan ABD sermayeli Westinghouse 12 Mayıs 2000 tarihinde TEAŞ'a gönderdiği yazıyla teklif geçerlilik süresini son kez uzattığını bildiriyordu. Uzatılan son tarih 24 Temmuz 2000. İhalenin iptal edilmesinden bir gün önce... Ve yine aynı ABD sermayeli Westinghouse'un Akkuyu Nükleer Santrali'ni Hazine garantisi istemeden kurma talebine de sıcak bakılmıyordu? ABD'li firmanın resmi talebi karşılanmazken TEAŞ iptal kararını konsorsiyumlara 3 Ağustos 2000 tarihinde bildiriyordu. Mektubun altında Muzaffer Selvi'nin imzası yer alıyordu. Mektup şöyleydi:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, ekonomik istikrar programına bağlı olarak nükleer programını erteleme kararı almıştır.

Erteleme, yalnızca 'nükleer enerji santrali yapımı için uygun koşulların oluşmasını beklemek' içindir. Hükümetin kararına bağlı olarak, Akkuyu Nükleer Santrali için açılan ihalenin ve diğer tekliflerin durdurulması gerekli olmuştur. Bu nedenle hükümetin kararı ve ihale şartnamesine göre, teminat mektubunuz ivedilikle geri gönderilecektir

Akkuyu Nükleer Santrali Projesi'ne katkılarınız ve çalışmalarınız yüksek takdire şayandır Akkuyu Projesi'ne gösterdiğiniz ilgiye teşekkür eder, ilişkilerimizin gelecek projelerimizde de sürmesini dileriz."

Muzaffer Selvi kim hatırladınız mı?

Bu mektuptan yaklaşık 5 ay sonra Beyaz Enerji'de ilk gözaltına alınan isim... Albay Ergen'e Beyaz Enerji sorgusunda ilk çözülen kişi... Hani "beni yaktılar şerefsizler, keşke o paraları almasaydım" diyen kişi. Evinden 345 bin ABD doları çıkan kişi...

Peki Selvi iddianamenin 50. sayfasında ne demişti:

"Nükleer enerji santral ihalesi yapımı gündeme geldiğinde Kanada firmasının 50 milyon dolar rüşvet dağıttığı ortada söylendi... Enerji Bakanı Ersümer'in nükleer santralının yapım işinin Kanada konsorsiyumuna verilmesi yönünde bir baskısı oldu ama, bu baskıyı niçin uyguladı bilmiyorum.

Aaaa... Unutuyordum!..

Beyaz Enerji iddianamesinde yer alan rüşvet diyaloglarında önemli bir temsilcisinin adı geçen Park Holding, 15 Mart 2007'de Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na Akkuyu'da nükleer santral kurmak için başvuruyordu. Hem de alım garantisi istemeden!..

Yılmaz Hukuka Sarılıyor

Neyse 6 yıl sonra bile gerçeklerin açığa çıkmasını isteyen yürekli insanların olmasına sevinelim; ve biz yine 6 yıl öncesine dönerek kaldığımız yerden devam edelim?

Savcı Talat Şalk, 30 milyon dolarlık rüşvet diyaloğunu iddianameye taşımakla hayatının en büyük hatasını yapmıştı. Artık tek hedef Savcı Şalk'tı. Cumhuriyet tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir şekilde bir parti ve o partinin genel başkanı ülkenin Cumhuriyet Savcısı'na "topyekün savaş" açtı... Yılmaz'ın amacı savcının üzerine giderek onu yıpratmak ve tarafsızlığını gölgelemekti.

Enerji Bakanı'nı kaybeden Yılmaz'a göre Savcı Şalk, iddianamede müphem ve zorlama iddialar kullanmıştı. Yargının siyasallaştığını öne süren Yılmaz, operasyona değil de operasyon sürecinde hukukun en temel ilkelerinin gözardı edilmesine karşı olduğunu savunuyordu. Yargıyı statükoculukla suçlayan Yılmaz, herkesi güldürürcesine, "Yargıyı eleştirmiyor, olması gereken yere çıkarmaya çalışıyorum" açıklaması-

nı da yine yargıyı suçladığı İstanbul İl Merkezi'nde düzenlediği basın toplantısında söyledi.

Jandarmaya Yaylım Ateşi

İlk önce iddianameyi hazırlayan Şalk'a yüklenen Yılmaz, iki gün sonra 1 Mayıs'ta partisinin grup toplantısında kolluk kuvveti jandarmayı TBMM'de hedef aldı. Yılmaz, bu kez suçlayıcı konuşuyor, deyim yerindeyse jandarmaya görevini öğretmeye kalkıyordu.

Yılmaz, operasyonda mafya için kullanılan olağanüstü yöntemlerin izlendiği iddiasında bulundu. İhtilal dönemlerindeki yöntemlerin, sivil-siyasi kadroları tasfiye için kullanılmasının kabul edilebilir bir tarafının olmadığını söyleyen Yılmaz, belki de operasyon sürecindeki en düşündürücü demecini veriyordu;

"Ankara'nın göbeğindeki Enerji Bakanlığı'ndaki bir rüşvet olayının, jandarma tarafından soruşturulmasının başka hiçbir izahı yok.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakan Yardımcısı'nın derdi rüşvet iddialarının neden ortaya çıktığı değil de rüşvet ağını neden jandarmanın ortaya çıkarttığıydı.

Beyaz Enerji Operasyonu kapsamına giren suçların olağan olduğunu söyleyen Yılmaz, devlete yönelttiği gestapo yakıştırmasını da yine TBMM'deki konuşmasında yaptı; 4422 sayılı yasa kapsamında başlatılarak kanunun getirdiği olağanüstü yetkileri kullanmak, mahkeme safhasında başka bir kanun için suç isnadı yapabilir. Bu her zaman herkesin herhangi bir suçtan dolayı mafya için getirilen imkanlara maruz kalması demektir. Böyle bir durum devlet ve millet için son derece tehlikeli sonuçlar doğuracaktır. Böyle bir durumda,

'hukuk devleti olmaktan çıkıp bir gestapo, polis devleti mi oluyoruz' endişesi doğar."

'Yargılanmadan İş Bitecek'

Yılmaz'ın soruşturmayı yürütenlere yönelik çıkışları yargı çevrelerinde "soruşturmanın önünü tıkama girişimi" olarak değerlendirildi.

Eski Adalet Bakanı Hasan Denizkurdu, Yılmaz'ın yargının siyasallaştığı değerlendirmesinin tersine siyasetin yargıya müdahale ettiğini söyledi. Denizkurdu, Yılmaz'ın hukukun zorlandığı yönündeki iddialarına karşılık bir çok yetkilinin söylemekten çekindiği tespitleri bir bir yaptı;

"Eğer savcı hukuka aykırı işlem yaptıysa onun hakkında ne gibi müeyyide uygulanacağı bellidir. Mesut Yılmaz adeta iddianamenin içeriğinden rahatsız olmuş görünüyor. Ersümer hakkında sanık durumuna sokacak bir şey yok. Bakanlığın yarısı iddianame kapsamında, deliller ortada. Mesut Yılmaz, Ersümer'i yeniden göreve getireceğini söylüyor. Peki bürokratların suçu sabit görülür mahkum olurlarsa bırakın hukuken, siyaseten bakanın, ANAP'ın sorumluluğu yok mu? Yılmaz, geçmişte de 'Çamurun üstüne oturmam, Çiller aklansın, gelsin' derken arkasından kendi hakkında dosya çıkınca birbirlerini akladılar. Aynı senaryo yeniden gündemde. Herkesin gözü açıldı, o nedenle bu senaryo tutmaz."

Anayasa hukukçusu, Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu ise Yılmaz'ın söyleminde daha çok siyasetin yargıya müdahalesi eğilimlerinin ağırlık kazandığını söylerken tespitini de yaptı:

"Beyaz Enerji soruşturmasında hep böyle oldu. Yılmaz'ın açıklamasıyla en uç noktaya varıldı.

Kaboğlu, bu tespitinde haksız da değildi. Operasyonun

başladığı günden bu yana savcı ve jandarma siyasetin müdahalesi ile karşılaştı. Başbakan Bülent Ecevit, "Savcı yetkisini aşıyor" derken; Yılmaz sanki Şalk'a aba altından sopa gösteriyordu.

Kaboğlu'nun Yılmaz'a bir de önerisi oldu. Yılmaz'ın kendisini yargıç yerine koymaktan vazgeçmesi gerektiğini anımsatan Kaboğlu, Yılmaz'ın demeç vermek yerine Meclis'te mekanizmayı işleterek Cumhur Ersümer'i yargı önüne çıkarmak için yardımcı olmasını istedi.

Danıştay'ın kuruluşunun 133. yıldönümü nedeniyle düzenlenen törende konuşan Danıştay Başkanı Nuri Alan'ın Yılmaz'a gösterdiği tepki ise yargının yürütme organına bir başkaldırısıydı;

"İktidar yargıyı denetleyemez."

Yılmaz'ın birden hukuk ve hukukun özgürlüğü kavramlarına sarılması kuşku yarattı. Akıllara, "Acaba korktuğu bir şey mi var?" sorusu gelmeye başladı.

Açıktı... Mesut Yılmaz hem kendisi hem partisi için korkuyordu...

JANDARMA'DAN ÜLTİMATOM, ŞALK'TAN DEVAM...

Mesut Yılmaz'ın jandarmayı yaylım ateşine alan açıklamalarına Jandarma Genel Komutanlığı'nın beklenen yanıtı bir kaç günlük gecikmeyle geldi. Jandarma Genel Komutanlığı, özenle hazırladığı ve seçme cümlelerden oluşan oldukça sert açıklamasında; koalisyon hükümetinin ortağı ANAP'ın lideri Yılmaz'a sert çıktı.

Yılmaz'a yanıt niteliği taşıyan yazılı açıklamayla ilgili Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman, düşüncelerini ilk önce Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu'yla paylaştı. Genelkurmay Karargahı da açıklamadan yana tavır alınca Jandarma Genel Komutanlığı sessizliğini bozdu.

Yılmaz'ın jandarmayı hedef alan demeçlerine karşılık asker, Başbakan Yardımcısı'nı sorumsuzlukla suçladı. Açıklamada, Yılmaz'ın jandarmaya yönelik gestapo suçlaması da yanıt buldu;

"6 ay önce yasal sınırlar içinde başlatılan soruşturmanın, neden jandarma tarafından yürütüldüğünün tekrar tekrar gündeme getirilerek üzerinde ısrarla durulmasına bir anlam verilememektedir. Soruşturmanın jandarma tarafından yapılmasının olağanüstü dönemlere ilişkin bir uygulama gibi gösterilmeye çalışılması, hukuk devletinde ülkenin güvenliğini sağlamakla yükümlü bir kolluk kuvvetine gestapo yakıştırması ve polis devletinden bahsedilmesi ciddi bir sorumsuzluk olarak değerlendirilmektedir."

'Yılmaz İddialarını Kanıtla'

Açıklamada, "Görevleri yasalarla belirli olan jandarmanın,

bu görevlerini ifa ederek yasaların dışında hareket ettiğini ifade eden kişi ve kuruluşlar, bu iddialarını yasal yollara müracaat ederek kanıtlamak durumundadırlar" denilerek, ANAP lideri iddialarını kanıtlamaya çağırıldı.

Jandarma Genel Komutanlığı'nın açıklamasının en önemli kısmı ise Yılmaz'ı değil tüm siyasileri kapsıyordu. Askeri kesim, Yılmaz başta olmak üzere Türk politikacılarına önemli bir uyarı yapmaktan kendini alamamıştı:

"Soruşturma, yasaların yönetilenler için olduğu kadar aynı zamanda yönetenler için de olduğunu ifade eden hukukun üstünlüğü prensibi doğrultusunda hiçbir şahsı, kuruluşu hedef almaksızın tam bir tarafsızlık içerisinde yürütülmüştür."

Soybaş Kalp Krizi Geçiriyor

Yılmaz'a verilen bu yanıtı Beyaz Enerji'de hiç geri adım atmayan Korgeneral Yusuf Soybaş hazırlamıştı. Yanında da Albay Ergen vardı. Üzerindeki baskı o kadar yoğunlaşmıştı ki Soybaş'ın... Korgeneral Soybaş, ertesi gün yürüyüş için gittiği Jandarma Spor Okulu'nda kalp krizi geçirdi. Soybaş, Gülhane'de tedavi altına alındı.

Ve İkinci Perde?

Jandarmanın uyarısı Ankara'da pek ilgi görmezken, Yılmaz'ın iddianamenin yayımlanmasından sonraki hışmıyla geri adım atacağı zannedilen DGM Savcısı Talat Şalk, sıcak gelişmelerin yaşandığı Mayıs ayında Beyaz Enerji Operasyonu'na "devam" dedi. Ve Beyaz Enerji'de "ikinci perde" açıldı.

Şubat ayında Şanlıurfa TEDAŞ bürokratlarına yönelik görevi kötüye kullanma ve rüşvet iddialarıyla ilgili başlatılan soruşturma kapsamında tutuklanan eski Şanlıurfa TEDAŞ Mü-

essese Müdürü Şükran Kayacan'ın ihalelerden yüzde 10, hakedişlerden ise yüzde 20 komisyon aldığı belirlendi. Kayacan'ın ihalelerden aldığı komisyonun yarısını Ankara'da ihalelerin değerlendirildiği TEDAŞ İtiraz Komisyonu'na gönderdiği saptandı. Diyarbakır DGM'nin yürüttüğü soruşturmada, sanık ifadelerinde TEDAŞ Genel Müdürlüğü bürokratlarının da adının geçmesi ve olayın yalnızca bölgesel olmaması nedeniyle dosya Beyaz Enerji'yi yürüten Savcı Şalk'a gönderildi.

Şalk'ın talimatıyla TEDAŞ Genel Müdür Vekili Osman Nuri Doğan ile yardımcısı Hamit Özkan ve Dağıtım Proje Tesis Daire Başkanı Hasan Tiftik gözaltına alındı. Bürokratların sorgusuna Şalk ile birlikte Jandarma Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanı Kurmay Albay Aziz Ergen de katıldı. Soruşturmanın kapsamı Şanlıurfa'daki işlemlerle sınırlı tutulmazken, enerji dağıtım sözleşmeleri mercek altına alındı. Devirlerine ilişkin Bakanlar Kurulu onayı çıkmasına rağmen henüz devri yapılmamış olan elektrik dağıtım şebekelerinde kayıp-kaçak oranı yükseltilerek devlet zararına usulsüzlük yapıldığı tespit edildi. Suçları, "ihaleye fesat karıştırma, görevi kötüye kullanma, rüşvet alıp verme"ydi...

Enerji Yapı Yol Sendikası verilerine göre kayıp-kaçak oranlarında yapılan arttırımlarla firmalara sağlanan usulsüz kaynak aktarımı göz göre göre yapılıyordu. Söz konusu verilere göre;

– Samsun-Ordu-Sinop elektrik dağıtım bölgesinin işletme hakkı devir bedeli olarak şirketin 50 milyon dolar ödeyeceğine, buna karşılık 30 yıllık tahmini karının 576 milyon dolar olduğuna dikkat çekilirken, şirket, devlete ödediği 50 milyon dolarlık bedeli de 10 yılda faiziyle birlikte tüketicilerden 67 milyon dolar olarak geri tahsil edecek. Bu bölgedeki

1998 yılı kayıp-kaçak oranı yüzde 16.6'yken, sözleşmede kayıp-kaçak oram yüzde 19 olarak gösteriliyordu.

– Elazığ-Malatya-Tunceli-Bingöl elektrik dağıtım bölgesini ise 30 yıllık işletme hakkı karşılığı alan şirket, ödeyeceği 60 milyon dolarlık bedeli, 10 yılda halktan 83 milyon dolar olarak geri tahsil edecek. Bu elektrik dağıtım bölgesinin 60 milyon dolar karşılığı devredilmesiyle, 30 yılda şirkete tahmini olarak 498 milyon dolarlık kar bırakılmış olacak. Kayıp-kaçak oranı bu bölgede 1998 yılında yüzde 13.4'ken, sözleşmede yüzde 19.1'e çıkarıldığı belirlendi.

– Şanlıurfa Dağıtım Bölgesi'nin 30 yıllık işletmesi için devlete 45 milyon dolar ödeyecek olan şirket, bunu 10 yılda 80.5 milyon dolar olarak tüketicilerden geri toplayacak. 1998 yılında bu bölgedeki kayıp-kaçak oranı yüzde 38'ken, sözleşmede yüzde 60'a yükseltilerek kar sağlanacak.

– Zonguldak-Çankırı-Bartın-Karabük bölgesinin işletme hakkı devir bedeli olan 60 milyon doları tüketicilerden geri alacak şirket, 30 yıl boyunca buradan 738 milyon dolar kar sağlayacak. Bölgenin 1998 kayıp-kaçak oranı yüzde 14'ken, sözleşmede yüzde 16 olarak gösteriliyor.

Bu verilere göre, kayıp-kaçak oranı TEAŞ'a ödenen faturalardan düşüleceğinden gerçek kayıp-kaçak oranı daha düşük olduğundan bir kaynak aktarımı yapıldığı, ikinci olarak da şirketlerin kayıp-kaçak oranlarını düşürdükleri savıyla ideolojik olarak destek sağlanmaya çalışıldığı açıktı.

Savcı Şalk'ın TEDAŞ Genel Müdür Vekili Osman Nuri Doğan ile Dağıtım Proje Tesis Daire Başkanı Hasan Tiftik'i Türk Ceza Yasası'nın "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, rüşvet almak ve vermek" suçlarından tutuklanmaları istemiyle yedek yargıçlığa sevk ettiği 7 Mayıs'ta gelen 2 yeni

tutuklamayla Beyaz **Enerji soruşturmasında tutuklananların** sayısı 11'e yükseldi.

Jandarmanın Hedefleri

Jandarma Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi, Doğan ile Tiftik'in tutuklandığı soruşturmayı genişleterek sürdürdü. Jandarma'nın operasyonu ağırlıklı olarak şu projeler üzerinde odaklandı:

– ANAP Milletvekili Cumhur Ersümer'in seçim bölgesi Çanakkale ile Artvin'deki hizmet binaları inşaatı.

– TEDAŞ Teftiş Kurulu'nun da soruşturma açtığı elektrik arızalarını uzaktan belirlemeye dönük, 30 milyon dolarlık SCADA projesi.

– Genel müdürlük binası tadilat inşaatı.

– Trafo ihaleleri; dağıtım şebekeleri ve dağıtım hatları ihalelerinde kuruluş yararına olan 'açık eksiltme' yöntemi, TEDAŞ Yönetim Kurulu'nun 15.4.1999 tarih ve 5.196 sayılı kararıyla değiştirildi. TEDAŞ yönetimi, ihalelerin 'ortalaması usulü değerlendirme yöntemi' ile sonuçlandırılmasını kararlaştırdı. TEDAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan 15.9.2000 tarih ve 21 sayılı inceleme raporunda, ihalelerde gerçekten sektördeki işlerle uğraşan ve konularında uzmanlaşmış firmaların seçilmesinde özenli davranılmadığı kaydediliyor, yine Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın, 25.1.2000 tarih ve 31 sayılı soruşturma raporunda, bazı işlerde ihale öncesi keşiflerin ciddi ve gerçekçi olarak hazırlanmadığı belirtiliyordu.

– İzmir-Çeşme, Bodrum-Yalıkavak elektrik tesis inşaat işleri.

– TEDAŞ'ın bağlı ortaklığı Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş (BEDAŞ) Genel Müdürü Ender Gül ve kurulla ilgili ihbarlar

– İstanbul-Boğaziçi Elektrik A.Ş.'nin ihaleleri.

TEDAŞ'ın 64 dağıtım işletmesindeki alımları için 1999 yılında yapılan ödenek sarfiyatı 916 trilyon lirayı buluyordu.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun (YDK), 1999 yılı raporunda da ihalelerle ilgili eleştiriler yer almıştı. YDK uzmanları, Ekim 2000 tarihi itibarıyla yaptıkları denetimde ana hatlarıyla şu değerlendirmeleri yapmışlardı;

– Müesseseler arasında, aynı işlerin şartnamelerinin büyük farklılıklar göstermemesi ve oluşan fiyatın uygun olup olmadığının TEDAŞ tarafından Türkiye genelinde oluşan fiyatlarla mukayesesinin yapılmaması nedeniyle büyük fiyat farklılıkları oluşmaktadır.

Davetli ihaleler için repertuarda kayıtlı 200 civarında benzeri tesis işleri yapan yüklenici firmalar arasında yapılan seçimlerde hangi metod ve kriterin uygulandığı, benzer şekilde, hangi işlerin merkez, hangi işlerin müesseseler tarafından yapılacağının seçimi ve tayininde hangi kriterlerin kullanıldığı belli olmadığından bir keyfilik söz konusudur.

– Teklif veren firmaların aralarında anlaşma yaptığı, verilen tekliflerden çoğu kere anlaşılmaktadır. Örneğin, ihaleye giren veya ne şekilde davet edildiği belli olmayan bazı firmaların verdiği tekliflerin maksimum ve minimum tenzilatları arasında yüzde 1 mertebesinde değişikliklerin bulunması dikkat çekmektedir.

– Dağıtım yatırımları genelde zamanında tamamlanamamaktadır. Bazı ihalelerde yapılan tenzilatların çok cüzi olması (daha çok davetli ihalelerde) ve böylece işin pahalıya mal olması, bazı ihalelerde de aksine aşırı tenzilatla işin verilmesi ve neticede işin sürüncemede kalması riskini taşıması sıkça görülen durumlardır.

Beyaz Enerji'de İkinci Dava

TEDAŞ'taki rüşvet ve usulsüzlükleri soruşturan Savcı Şalk, Beyaz Enerji soruşturmasında ikinci davayı açtı. Savcı Şalk'ın hazırladığı ikinci iddianame 10 sayfadan oluşuyordu ama birinci iddianamedeki rüşvet ağını aratmıyordu. İddianamede, sanık Doğan'ın, aldığı maaşla '152 bin 200 dolar, 26 bin mark ve 37 milyar liralık' tasarruf yapmasının kuşkulu olduğu vurgulandı. Sanıkların, yüklü orandaki elektrik faturalarını düşürmek için fatura tutarının yüzde 5'ini alarak aralarında paylaştıkları belirtildi.

Keşif Bedelinden Yüzde 1

Şalk'ın iddianamesinde Doğan, Özkan ve Tiftik'in TEDAŞ'ın şehir şebekeleri ihalelerini kazanan müteahhitlerden ihale sonucunu onaylamaları karşılığı ihale keşif bedelinin yüzde 1'ini rüşvet olarak aldıklarını ifade etti. Müteahhitler Birliği'nce ihaleleri kazanan firmaların temsilcilerinden ihale keşif bedelinin yüzde 1'i oranında toplanarak elde edilen 200 milyar liranın, sanıklardan Hayri Koca'nın bürosunda Tiftik'e verildiği kaydedilen iddianamede, Tiftik'in de hissesini aldıktan sonra kalan parayı Doğan ve Özkan'a verdiği anlatıldı. İddianamede, işadamı sanıkların, aldıkları ihalelerin karşılığı olarak ihale bedelinin yüzde 1'ini komisyon olarak verdiklerini söylediklerine yer verildi. İddianamede, Müteahhit sanıklar Ali Cüneyt Kılıçöte, Hayri Koca ve Celal Kudret Erdem ile birlikte şehir şebekeleri ihalelerine katılan diğer müteahhitlerin ihale tarihinden iki üç gün önce toplantı yaptıkları, toplantılarda hangi firmanın hangi ihaleyi kazanacağını belirledikleri ve ihale günü yapılacak tenzilatlar üzerinde anlaştıktan da kaydedildi.

'Parayı Sen Almazsan, Müteahhit Alacak'

Sanık Doğan'ın jandarmada verdiği ifadesinde, bir ihalenin tamamlanmasından sonra Tiftik'in odasına geldiğini ve müteahhitlerin aralarında para topladıklarını, kendisine de buradan pay düştüğünü söylediği belirtildi. Doğan'ın bu parayı kabul edemeyeceğini söylemesi üzerine Tiftik'in, "Sen bu parayı almazsan müteahhitler alacak" dediği belirtildi.

Şanlıurfa'ya Uzanan Çete

İddianamede, ikinci olay olarak Şanlıurfa ve çevresindeki kaçak elektrik kullanımına da değinildi. İddianamede, kamuoyunda "Yüzde beş Şükran" olarak bilinen eski TEDAŞ Şanlıurfa Müessese Müdürü Şükran Kayacan ile sanıkların ayrı bir çete oluşturarak Şanlıurfa'da kullanılan kaçak elektrik tüketim bedellerinin Merkez Kaçak İtiraz İnceleme Komisyonu'nda düşürülmesi karşılığında borçludan fatura bedelinin yüzde beşi kadar komisyon alındığı da ifade edildi. Sanıklar Doğan, Behiç Suat Özparlak, Mehmet Akif Torunoğlu, Ümit Bilek ve Ercan Altınordu'nun eski TEDAŞ Müessese Müdürü Şükran Kayacan ile "cürüm işlemek için çete oluşturdukları" vurgulandı.

67 Yıl Hapis İstemi

Şalk iddianamede, TEDAŞ Genel Müdür Vekili Doğan'ın "cürüm işlemek için çete oluşturma, rüşvet alma, ihaleye fesat karıştırma" suçlarından 24 yıl 8 aydan 66 yıl 9 aya kadar ağır hapsini istedi. Doğan'ın yardımcısı Özkan ve Tiftik'in 9 yıl 3 aydan 22'şer yıla kadar hapisleri istenen iddianamede, Merkez Kaçak İtiraz İnceleme Komisyonu üyeleri Özparlak, Torunoğlu, Bilek ve Altınordu'nun 9 yıl 3 aydan 22 yıl 6'şar

aya kadar ağır hapisle cezalandırılması gerektiği belirtildi. Sanık işadamları için de 6 yıl 1 aydan başlayan hapis cezaları istendi.

ANAP'ın baskısıyla istifaya zorlanan Ankara DGM Savcısı Şalk, Beyaz Enerji Davası'nın devamı niteliğinde olan ikinci dava sürecini tüm baskılara karşın başlattı. Ulucanlar Cezaevi'nde tutuklu bulunan Doğan ve Tiftik ile 13 sanığın yargılanacağı dava kura sonucu Ankara 2 No'lu DGM'ye düşerken Savcı Şalk, ANAP lideri Yılmaz'a basın aracılığıyla mesaj gönderdi:

"Ben ne dersem o olur..."

'O SAVCIYI ALNINDAN VURURLAR..'

14 Mayıs 2001... Günlerden pazartesi. Beyaz Enerji Davası'nın ilk duruşmasına 3 hafta kala bir gazetenin sürmanşetine atılan başlık şöyle:

"Neden 10 günde yok etmediniz...

İddianamenin açıklanmasından sonra Savcı Talat Şalk'ın nefesini bile dinlemeye alan ANAP ve Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın ardından Hürriyet Gazetesi'nde sürmanşetten verilen haberle birlikte Cumhuriyet Savcısı'na bayrak açılıyor; daha duruşmalara bile başlanmadan Cumhuriyet Savcısı'ndan hesap soruluyordu.

Yok edilmeyen şey ise bir gün önce kardeş gazete Milliyet'in yayımladığı ve; eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile operasyonun ilk günlerinde gözaltına alınan daha sonra serbest bırakılan ünlü müteahhit Barmek Holding'in sahibi Hüseyin Arubul'un 13 Kasım 2000 tarihinde yaptığı telefon görüşmesi idi.

Arabul, Demirel'le saat 15.41'de cep telefonundan bir süre görüştü. Arabul'un Demirel'le yaptığı bu görüşme, Ankara DGM Savcılığı'na teslim edildi. Şalk, dinleme tutanaklarını Beyaz Enerji iddianamesinin dosyasına koydu.

Savcının bir açığı yakalanmaya görsün. Haberler, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'nun 2. madde ve aynı konudaki 4442 Sayılı Yönetmelik'te yer alan; "Şüphe ortadan kalkınca dinleme ile elde edilen veriler; Cumhuriyet Savcısı'nın denetiminde 10 gün içinde kolluk tarafından yok edilir" mantığı üzerine kuruluyor; ancak Savcı Şalk'ın bundan önce de bir dizi hata yaptığı öne sürülerek duruşmalara kısa bir süre kala Türkiye'nin bir Cumhuriyet Savcısı halkın

önünde yıpratılmak isteniyordu.

Bazı gazeteler 9. Cumhurbaşkanı Demirel'in dinlenmesini "Demirel bile dinlenmiş" başlığıyla duyururken; telefonu dinlenilenin operasyon sürecinde gözaltına alınan Hüseyin Arabul olduğu gerçeği ne yazık ki başlıklarla bağdaşmıyordu.

Gerçek; Şalk'ın eski Cumhurbaşkanı'nı dinlemesi değil, Arabul'un o tarihlerde şüphe üzerine dinlenen kişiler arasında bulunmasıydı. Şalk, telefonu dinlendikten yaklaşık 2 ay sonra Arabul'u gözaltına aldırtmış, daha sonra hakkında takipsizlik kararı vererek serbest bırakmıştı.

Savcının yaptığı öne sürülen gaflar bini aşmış olmalı ki haberin bir bölümünde bu gaflar sıralanıyordu. Ancak bu bölüm "gazetecilik etiğiyle" hiç mi hiç bağdaşmıyordu.

Birinci sayfadan, "Şalk'ın gafları bitmiyor" başlığı atılıyor,
 gazetenin 22. sayfasında ise "Beyaz Enerji soruşturmasının başından bu yana Savcı Talat Şalk, yanlışlık ve dalgınlıkla açıkladığı bir dizi hata yaptı" deniliyordu.

Gazeteye göre Savcı Şalk, "Hiç delil yokken" ANAP'a 50 milyon dolar rüşvet verildiği ifadesini kullanmış ve bu ifadeyi iddianameden dalgınlıkla çıkarmayı unutmuştu.

Bir gazete, savcı mıydı ki daha duruşmalarına başlanmayan bir dava için "hiç delil yokken" ifadesini üstüne üstlük birinci sayfasından yazabiliyordu.

Acaba asıl unutkan gazeteciliği unutanlar mıydı?

Çünkü Savcı Şalk, sanıklar Ünal Peker ve Cem Özkök'ün ifadelerini iddianamede bilerek kullanmıştı.

Çünkü Cumhuriyet Savcısı'na göre soruşturmada ANAP'a yönelik "blok suçlamalar" vardı.

Ancak Şalk bir hata yaptı.

Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'le yaptığı "özel konuş-

mada" bu konuya da değindi. Görüşmede Adalet Bakanı Türk'e bunun bir sanığın ifadesi olduğunu, tüm ANAP'lılar sıkıntı duyabilirler düşüncesiyle iddianameden çıkarabileceğini düşündüğünü ancak daha sonra çıkarmadığını açıkladı.

Siyasetin Kirli Çarkı Dönüyor

İşte bu noktada Şalk'ın fazlaca bilmediği siyasetin o ünlü çarkı devreye girdi. Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk bu görüşmeyi Yılmaz'a aktardı. Tabii Yılmaz da basına..

Adalet Bakanı'nın ağzından ANAP'a 50 milyon dolar rüşvet verildiğine ilişkin savın iddianameye yanlışlıkla girdiği açıklanıyordu. Türk aracılığıyla Şalk'ın Yılmaz'dan özür dilediği de kamuoyuna duyuruldu.

Şalk, gazeteci-yazar Mustafa Balbay'ın deyimiyle, "DSP'nin elinde olan ancak ANAP'a yakın duran Adalet Bakanlığı'ndan hiç beklemediği bir darbe yedi.

Yine Hürriyet'e göre Şalk, bilirkişiyi yanlış atamıştı. Haberde, "Bilirkişi olarak görev yapan Ankara Barosu avukatlarından Selim Sarıibrahimoğlu'nun TEAŞ: enerji politikalarından dolayı mahkemeye verdiği ve daha sonra davadan çekildiği ortaya çıktı. Şalk, bu olaydan sonra Sarıibrahimoğlu'nu bilirkişilikten azletti" yazılıydı.

Hürriyet, birinci bölümde değindiğimiz Şalk'ın IMF, AB ve Dünya Bankası'ndan bilgi ve belge istemesini de yine Savcı'nın yaptığı gaflardan biri olarak gösteriyordu.

Gazete süren bir operasyonda yine kesin tespitler yapmıştı.

Yapılmak istenen açıktı. Bu soruşturmada bilirkişi heyeti tek bir kişiden oluşmuyordu; Maliye Bakanlığı'ndan, TEAŞ'tan da yetkililerin bulunduğu 9 kişilik bir ekipti. Tartışma

sadece bir kişi üzerine yıkılıyor; hedef saptırılıyor; soruşturmanın etkisi basın aracılığıyla da düşürülmek isteniyordu.

Şalk'ın Hatası...

Beyaz Enerji soruşturması nedeniyle herkesin gözü önünde yıpratılmak istenen Cumhuriyet Savcısı, iddianamenin yayımlanmasından bu yana arkasına aldığı basın organlarıyla üzerine gelen Mesut Yılmaz ile ANAP'ın eline koz veren bir kaç cümlelik o talihsiz konuşmasını Hürriyet'in kendisini hedef alan manşetini yayımladığı günün akşamı yaptı.

Türk'ten yediği darbeye de kızgın olan Şalk, özel bir görüşmenin basına yansıtılmasını sağlayan siyasetçileri siyasi ahlaksızlıkla suçladı.

Akşam saatlerinde NTV'ye konuk olan Şalk, TV çıkışı DGM'ye gitti. Şalk, Ankara DGM binasının merdivenlerinde 5 aylık bir birikimin sinir harbiyle konuştu:

"Beni imha etmek istiyorlar. Bir takım çevreler beni yıpratmak; korkutup kaçırmak istiyorlar. Ancak korkup kaçmayacağım ve tüm bu olayların üzerine gideceğim. Kılıçlar çekildi, bana hayasızca saldırıyorlar. Benim işimi bitirmek istiyorlar. Ben de kılıçları çektim, savaşacağım.

Savcının "siyasi ahlaksızlıkla" suçladığı kişiyi merak eden basın mensuplarının yönelttiği, "Adalet Bakanı Türk mü, yoksa Yılmaz mı?" sorusunu da yanıtlayan Şalk siyasi ahlaksızlıkla Yılmaz'ı suçladığını açıkladı. Bir gazeteci Şalk'ın bu yanıtı karşısında şaşırmış olacak ki "Mesut Yılmaz'ın siyasi ahlakla bağdaşmadığını söylüyor musunuz?" sorusunu yinelemesi üzerine DGM binasının giriş kapısına yönelen Şalk, geriye dönerek televizyon ekranlarına yansıyan "kızgın adam" görüntüsüyle; "Bağdaşmıyor, evet aynen söylüyorum" diye bağırdı.

Evet...

Yapılmak istenen başarılmıştı. 5 aydır direnen Savcı Şalk tuzağa düşmüştü. Savcı Şalk televizyonların önünde sinirli bir şekilde konuşturulmuş, toplumda bir kaç günlüğüne de olsa, "Savcı bu olayda yanlı davranıyor" imajı yaratılmıştı.

Mesut Yılmaz'ın istediği olmuştu.

Yılmaz, vakit geçirmeksizin aynı gün Talat Şalk'ı Adalet Bakanlığı'na şikayet etti. Kendi el yazısıyla kaleme aldığı şikayet dilekçesinde Yılmaz, hukuka aykırı hareket etmekle suçladığı Şalk hakkında soruşturma açılmasını istedi.[1]

Şalk'ı Türk'e şikayet eden Yılmaz bir gün sonra partisinin grup toplantısında; eline geçirdiği kozu kullanmakta geri kalmadı. Yılmaz, kozu kullanmakta geri kalmadığı gibi işi Savcı Şalk'tan adalet beklenemeyeceğine getirdi. Yılmaz, Cumhuriyet Savcısı'nı aşağılayıcı bir şekilde konuşuyordu:

"Savcının televizyonlara yansıyan hırçınlığı gösteriyor ki, bu savcı sadece tarafsızlığını değil, televizyonlara yansıyan görüntülerinden anlaşılıyor ki, sinirlerini de kaybetmiş."

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Akarcalı, Şalk'ın davadan çekilmesini istiyor; dönemin Devlet Bakanı Yüksel Yalova da Adalet Bakanı Türk'e "hala neden savcıyı görevden almadığını" soruyordu.

Ya ANAP?

ANAP Muş Milletvekili Erkan Kemaloğlu'nun, Yılmaz'ın Şalk'ı suçladığı grup toplantısındaki tehdidi ürkütücüydü:

"Bir gün o savcıyı da alnından vururlar..."[2]

---

1) Savcı Talat Şalk hakkında ilk önce inceleme başlatıldı. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu 2001 Ekim'inde Şalk'a uyarı cezası vermeyi kararlaştırdı. Sinirlerine dizgin vuramayan insan Şalk kirli siyasete kılıçlarını çekmişti...

2) Cumhuriyet, 16 Mayıs 2001.

BİLİRKİŞİ BİLMECESİ...

Bilirkişiyi suçlayan kimlerdi?

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, zoraki istifa eden Cumhur Ersümer ve ANAP Grup Başkanvekili Beyhan Aslan başta olmak üzere neredeyse ANAP'lıların hepsi.

ANAP'lılar, bilirkişinin adını ezberlemekte epeyce zorlanıyorlar ama bilirkişiyi suçlamakta hiç mi hiç zorlanmıyorlardı.

İbrahim Selimoğlu'ndan Selim Sarı Bey'e kadar her türlü olasılığı kullanan ANAP'lılar; iddianamenin içeriğine değil de bilirkişinin hangi partiden olduğuna bakmayı tercih ettiler.

Cumhur Ersümer suçluyu çoktan bulmuştu. Bilirkişilerin, yürürlükteki bir yasayla ilgili olarak kendisine suçlamalar yönelttiğini savunan Ersümer, "Bilirkişiler bu tavrıyla kendilerini hem Meclis'in hem Anayasa Mahkemesi'nin, hükümetin ve Cumhurbaşkanı'nın yerine koymuşlardır" diye konuşuyor, bilirkişilerden birinin kendisine gönderdiği bir mektupta "Vahşi liberizasyonun ülkeyi risk altına sokacağını" yazdığını vurguluyordu. Ersümer bilirkişi heyetine yönelik suçlamasını şöyle sürdürdü;

"Bu bilirkişiler adeta şimdiye kadar yapılan uygulamayla, enerji özelleştirme politikalarıyla bir hesaplaşma içindedirler. Ülkenin dünyayla bütünleşmesiyle ilgili bir hesaplaşma vardır. Bu hesaplaşmayı çeşitli platformlarda sürdürenler şimdi bunu iddianameye taşımışlardır."

Ersümer'in suçlamalarıyla bahsettiği bilirkişi avukat Selim Sarıibrahimoğlu'ndan başkası değildi.

Ersümer'in lideri Mesut Yılmaz da bilmezkişi havasında bilirkişiyi muhbirlikle suçladı. Bilirkişinin Ersümer'e yönelik

eleştirilerde bulunan ve gönderdiği mektuplarda bunu dile getiren CHP Milletvekili adayı olduğu Yılmaz'ın diline dolandı.

ANAP'ın hukukçu milletvekillerinden Beyhan Aslan da bilirkişinin daha önce Ersümer'e mektuplar yollamış bir kişi olduğunu anımsatarak işi daha da ileri götürdü:

"Bu kişi mektuplarında 'Kapitalist Cumhur ülkeyi satıyorsun' diye yazmış. Savcı Şalk, bu bilirkişi ve Ersümer'e husumeti olan kişilere dayanarak yorum yapmış.

Aslan neredeyse sanıkların verdiği ifadeleri bile bilirkişinin uydurduğunu söyleyecekti.

Yılmaz'ın, Ersümer'in, Aslan'ın ve diğer ANAP'lıların diline doladığı şu ünlü mektup...

Herkes mektuptan bahsediyor bir kaç cümle zikrediliyor ama hiç kimse çıkıp da mektupta neler yazdığını merak etmiyordu.

Mektupta Neler Yazıyor?

Sarıibrahimoğlu, 4 Eylül 1998 tarihinde yazdığı mektupta, Cumhur Ersümer'in, "özelleştirme politikalarıyla hesaplaşma içinde olmak" suçlamasının tersine, uygulamalardaki aksaklıklara yönelik uyarılarda bulunuyor, dönemin yetkililerinin dikkatini çekmeye çalışıyor;

– Ulusların elektrik tüketim planı, düzenleyici kurulların denetiminde olması gerekirken, Enerji Bakanlığı'nın kendisine gelen teklifleri değerlendirdiği (ihale yapmaksızın), daha sonra da bu tekliflere göre enerji politikasını revize ettiği şeklindedir.

– Yap-işlet sisteminde TEAŞ'ın yüzde 85 alım garantisi çok yüksektir.

– Enerji sektöründeki özelleştirme işlemlerinin, rekabete

açık olduğu söylenemez.

– Yerli ve yabancı tekellerin önlenmesi gerekmektedir.

– Özelleştirmenin başarılı olabilmesi için fikir birliği gerekmektedir.

– Teknolojinin halka ve ülke kalkınmasına yaptığı katkı çok önemlidir. Vahşi liberizasyon, ülkeyi riske ve uluslararası müdahalelere açıcı olabilir [1]

Sarıibrahimoğlu mektubunda özetle sosyal, kamusal ve ekonomik yarar için gözden geçirilmesini istediği konuları sıraladı.

ANAP'ın tarafsız olmadığı suçlamasıyla karşı karşıya kalan Sarıibrahimoğlu'nun taraf olması için Ersümer'e dava açması gerekirdi. Ortada Ersümer'e açılan bir dava olmadığına göre bilirkişi nasıl taraf olabilirdi ki. Sarıibrahimoğlu, TEAŞ ve TEDAŞ'a açtığı tazminat davalarından feragat etmiş zaten bu davalarda tüzel kişilere karşı açılmıştı.

Ancak, 9 kişilik bilirkişi heyetinde ANAP'ın hedefindeki isim Avukat Selim Sarıibrahimoğlu yaratılan spekülasyonlar sonucu DGM Savcısı Şalk tarafından görevinden alındı.

Büyükanıt İzin Veriyor, Ergen Ecevit'e Gidiyor

Aslına bakarsanız Beyaz Enerji'de bilirkişi sayısı 9'du. Ve her türlü baskıya karşın Beyaz Enerji devam ediyordu. Şalk ile Albay Ergen bilirkişilerin hazırladığı bir dosyayı karargahta görüşmüştü. Bu görüşmede bilirkişilerin takip edildiği, tehdit mesajlarının gönderildiği gündeme geldi. Olay artık İçişleri Bakanı ve Adalet Bakanı'nın boyutunu aşmıştı. Dosyanın Başbakan Ecevit'e götürülmesi gerekiyordu.

Belki de Albay Ergen bu operasyondaki tek hatasını yapacaktı...

1) 28 Nisan 2001, Cumhuriyet.

Jandarma Genel Komutanı Yalman Suriye'deydi. Kurmay Başkanı Soybaş, Orgeneral Yalman'a ulaşmak istemiş ancak irtibat sağlayamamıştı. Korgeneral Soybaş, Genelkurmay'ı arayarak o dönem Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'tan izni aldı. Ergen, konuyu Başbakan Bülent Ecevit'e götürecekti...

Ergen elindeki dosyayı ilk önce Ecevit'e sonra Bahçeli'ye verdi. Dosya bilirkişi inceleme dosyasıydı. İçinde yapılan yolsuzluklarda ihmali bulunan eski ve yeni bakanların bir listesi vardı. Başbakan, bilirkişilere gelen tehdit mesajlarını sesli bir şekilde okudu. Ecevit tam anlamıyla şok olmuştu. Ancak şok olan yalnızca Ecevit değildi. Albay Ergen, Başbakan Ecevit'le görüşürken odada yalnız değildi. Yanlarında Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan da vardı. Özkan, Albay'ın getirdiği dosyadan nedense Ecevit kadar memnun olmamıştı. Albay Ergen'e göre Özkan, "Askerin Başbakanlığa dosya götürmesini içine sindirememişti...

Bu yolsuzluk dosyasından sonra ilk önce Hüsamettin Özkan, Suriye'den dönen Yalman Paşa'yı ziyaret etti. Özkan, Başbakan Yardımcısı olarak Beyaz Enerji Operasyonu'na imza atan rütbelilerden duyduğu rahatsızlığı iletti. Bu rahatsızlık daha sonra Ecevit tarafından bizzat Genelkurmay Başkanı'na iletildi...

Ecevit'in odada Ergen'le görüştüğü sırada oluşan olumlu fikrini değiştiren neydi ya da kimdi?

Yalman Paşa neden rütbeli subaylarını Başbakanlığa dosya götürdüğü için fırçalamıştı.

Daha sonra sivil giyimli bir albayın Başbakanlığa dosya götürdüğü haberi medyaya yansıdı...

Peki basına bu bilgileri kim sızdırmıştı?

Albay Ergen dosyayı Başbakan Ecevit'e teslim ederken içeride Ecevit ve Ergen dışında yalnızca Hüsamettin Özkan vardı?

O halde bir basın mensubuna bu bilgileri üç kişiden biri vermişti!..

Sizce kim vermiş olabilirdi?..

Yanıt açık değil mi!..

DEMİREL'İN TELEFONU DİNLENİR Mİ?

Peki... Demirel'in telefonu dinlenir mi?

İsterseniz, ilk önce ünlü müteahhit Hüseyin Arabul'un eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'le, Demirel'in Cumhurbaşkanlığı görevini Ahmet Necdet Sezer'e devrettikten yaklaşık 6 ay sonra 13 Kasım 2000 tarihinde dinlenen görüşmesini aktaralım:

Arabul: Efendim Emel Hanım.

Emel: Hüseyin Bey tekrar merhaba, beyfendi görüşecek bağlıyorum.

Demirel: Gözlerinden öperim.

Arabul: Sağolun Sayın Cumhurbaşkanım.

Demirel: Haydar Bey yarın öğleden sonra sizi kabul edecek.

Arabul: Sayın Cumhurbaşkanım yarın öğleden sonra nasıl yetişeceğim?

Demirel: Yetişeceksin, şöyle yetişeceksin. Sabahleyin İstanbul'dan Azerbaycan uçağı varmış. O uçağa... Osman Bey de zaten o uçakla gidiyor. Osman Bey'le beraber gideceksiniz.

Arabul: Hay hay...

Demirel: Osman Bey sizi kendisi götürecek şeye.

Arabul: Haydar Bey'e.

Demirel: Ee... Cumhurbaşkanına (kayıtta kısa süreli bozulma ve kesiklik var)

Arabul: Evet efendim.

Demirel: Ve benim mektubumu da götüreceksiniz. Ben söyledim ona, dedim benim mektubumu da getiriyor. Ondan sonra yarın mutlaka gör kendisini.

Arabul: Evet.

Demirel: Yarın akşam veya öbür gün kendisi buraya gelse...Gelebilsin. Gelsin geriye ki; perşembe günü. işi var.

Arabul: Evet efendim.

Demirel: Oldu mu?

Arabul: Evet ee... Osman Bey'i ben arayayım o zaman.

Demirel: Şimdi Osman Bey benim yanımda. Şimdi vereyim ben Osman Bey'i size.

Osman: Birlikte gideceğiz. Büyükelçiye rica eder bi çare buluruz. Eğer yer olmazsa, Emel Hanım sizden telefon bekliyor. Biz devreye gireceğiz.

Arabul: Tabii, tabii, tabii...

Şimdi de hayali cihan değer geçmişe bir göz atalım;

Ali Demirel... Yahya'nın babası. Süleyman'ın kardeşi.

1970'li yılların başında henüz hacı olmadığı günlerde Ziraat Bankası aracılığıyla yaptığı usulsüz işlemler ve yazdığı çekler karşılıksız çıkar.

Ali Demirel, hacı olduktan sonra da durum pek değişmez. Demirel, bu kez de pamuk ticareti yaparken verdiği çeklerin karşılıksız çıkması sonucu icra takibine uğrar. 1983 yılında yurtdışına çıkışının engellenmesi için sınır kapıları uyarılır. Hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarılır. 1 ay boyunca arandıktan sonra teslim olduğu gün mahkemeye çıkar, aynı gün 15 Şubat 1983'te tahliye olur.

Tarih 3 Mart 1976...

Türkiye'de hayali ihracatın mucidi olarak bilinen yeğen Yahya Demirel cezaevine konulur. Yahya Demirel'in tahliye istemi reddedilir. Amca başbakanken, Yahya, tutuklandıktan 2.5 ay sonra kefaletle serbest bırakılır.

2 sene sonra da hayali mobilya ihracatı nedeniyle yurtdı-

şına kaçar.

Türk vatandaşlığından çıkartılır.

6 yıl İsviçre'de yaşadıktan sonra bu kez oradan kaçarak Türkiye'ye gelir.

Türkiye yetmez, yavru vatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne el atar.

Kıbrıs'ta kurduğu banka aracılığıyla kamu bankalarından geri vermemek üzere kredi alır; banka malumunuz Aralık 1995'te batar.

Diğer yeğen 2. Yahya Murat Demirel de Egebank'ın içini boşalttığı için halen Kartal Cezaevi'nde hapiste. 2. Yahya, cepten para harcamadan banka sahibi olup, kendi bankasının içini boşaltmaya girişen bir kişi olarak tarihteki yerini alır...

Ya Süleyman Demirel'in "İşte benim ailem" diye gururla gösterdiği şu ünlü aile fotoğrafına ne demeli?

Demirel'in kayınbiraderi Ali Şener'in Büyükada'daki evinde Marmara Depremi'nden 3 gün önce çektirdiği fotoğrafta Demirel, eşi Nazmiye Demirel ile kadınlar ve çocuklar hariç tanıdık 4 erkek sima var.

Birincisi; fotoğrafın en çok gülen adamı. Demirel'in "dava arkadaşım" diye sahip çıktığı, başbakanken kamu bankalarından sorumlu Devlet Bakanı yaptığı manevi evladı Cavit Çağlar... Çağlar da yeğen 2. Yahya gibi banka batırır ve daha sonra yurtdışına kaçar. ABD'de yakalanan eski Devlet Bakanı 2. Yahya ile aynı hapishanede bir yıl yattı.

İkincisi; biraz somurtkan bir adam Kamuran Çörtük. Ülkeden çıkışı yasaklanan, bankası Bayındırbank'a ve mallarına tedbir konulan ünlü işadamı.

Üçüncüsü; Demirel'in kayınbiraderi Ali Şener'in kayınpe-

deri Hüsamettin Dinçer. Türkbank Yönetim Kurulu üyesi Hüsamettin Dinçer'in bankayı zarara uğrattığı iddia edildi.

Sonuncusu; adı bir çok yolsuzluk olayına karışan kayınbirader Ali Şener. Ne büyük tesadüf; Jandarma Genel Komutanlığı'nca DGM'ye gönderilen Beyaz Enerji fezlekesinin içinde kayınbirader Şener'in de ismi geçiyordu. Şener fezlekede ihale takipçiliğiyle suçlanıyordu. Gayrimenkul kralı Nevzat Ak'la da (halen hapiste) trilyonluk orman arazilerini gasp ettiği iddia edildi.

İşte Demirel'in ailesi...

Bir ailenin fertlerinden bu kadar çok kişinin hapishanelerde ceza çekmesi, insana ne fotoğrafmış dedirtecek kadar delik-deşik olmuş bir fotoğraf karesi.

Unutmadan!..

Dinlenen de Demirel'in telefonu değildi.

Görülmek istenmeyen gerçek, bu telefon görüşmesinden yaklaşık iki ay sonra Beyaz Enerji Operasyonu'nda zanlı olarak gözaltına alınan Arabul'un telefonunun numarasını Şalk'ın değil; Demirel'in çevirttiğiydi.

Tamam bu. telefon görüşmesini şüphe ortadan kalkınca 10 gün içinde yok etmeyen Savcı Şalk ve jandarma suçlu, ya delik-deşik fotoğraf karesi...

MAYIS AYI KISKAÇ AYI

Mayıs ayının başında operasyonda sıcak gelişmeler yaşanıyordu ki Ankara 1 No'lu DGM, 9'u tutuklu 15 sanıklı Beyaz Enerji Davası'nda beklenmedik bir karar verdi. DGM heyeti, Türk Ceza Yasası'nın "cürüm işlemek amacıyla çete oluşturmak" fiilini düzenleyen 313. ve 314. maddesi dışındaki, "rüşvet, ihaleye fesat karıştırma, görevi kötüye kullanmaya ilişkin suçlamalardan görevsizlik kararı aldı.

Siyaset baskısı altında yürüyen soruşturmada mahkemenin görevsizlik kararıyla böylece Beyaz Enerji davasında bütünlük bozulmuş oldu. Yargılamalar "örgüt ve onun eylemleri" çerçevesinden çıkarıldı; basit rüşvet, görevi kötüye kullanma ve ihaleye fesat karıştırma gibi suçlar çerçevesine kaydırıldı.

Şalk'tan İtiraz

DGM'nin bu kararına ilk tepki de Savcı Talat Şalk'tan geldi. Şalk, suçların ayrılmaması gerektiğini belirterek karara itiraz etti.

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın DGM'nin kararına gösterdiği ilk tepki ise, "Bugüne kadar yargıyı eleştiren kimdi?" sorusunu sordurtacak cinstendi:

"Bu, yargının işleyişidir. Bizim bu konularda bir ilgimiz olamaz."

Mahkemenin görevsizlik kararıyla, sanıkların yargılanması istenilen suçlamalar şöyleydi:

– TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi ve yardımcısı Ünal Peker, sanıklar Erhan Aygün, Doğan Karadeniz ve Mustafa Geçek'ten rüşvet almak. Birsel Sönmez, TEAŞ içinde Demirer

Enerji şirketi temsilcisi ile sanıklardan Tanju Tugal'dan "memuriyet görevinden dolayı yapacağı iş karşılığında rüşvet almak.

– Doğan Karadeniz ve Erhan Aygün, "rüşvet vermek" ve "ağırlaştırıcı sebep" başlığını taşıyan maddelerden.

– Eski Enerji Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu, Osman İlhan, Yavuz Gürsoy ve Hasan Hüseyin Çoğalan'ın bakanlıkta bir çok kez "görevi suistimal" ve "ihaleye fesat karıştırma" suçlarından.

– Mustafa Geçek'in "Selvi'ye 10 bin dolar rüşvet vermesi" Tanju Tugal'ın ise "Nükleer santralı ihalesi sırasında o tarihlerde TEAŞ Yönetim Kurulu üyesi Sönmez'e 100-200 bin dolar rüşvet vermesi," Haldun Atıf Danışman'ın "Alaçatı Rüzgar Enerji Santralı yapımı sırasında Enerji Bakanı Cumhur Ersümer'in talimatıyla 3096 sayılı yasanın hükümlerine aykırı işlem yapması"ndan.

– Mehmet Vehbi Bilgin'in "Enerji Bakanlığı içinde sanıklar Mendilcioğlu, İlhan, Gürsoy ve Çoğalan'a rüşvet teklifinde bulunma suçunu işlemesi" sanık Ahmet Araçman'ın ise, "Çoğalan'a rüşvet teklifinde bulunmaktan.

– Önder Karaduman'ın "Nükleer Enerji Santralı ihalesi sırasında, ihalenin Bayındır Holding'in ortağı olduğu Candu Konsorsiyumu'nda bırakılması için Selvi'ye 1 milyon dolar rüşvet verme teklifinde bulunduğu"ndan Selvi'den elde edilen ve rüşvet parası olduğu bildirilen 345 bin dolara el konulması istendi.

Dava Dosyası Ortalıkta Dolaşıyor

DGM, dosyayı ayırarak sanıkların bu suçlardan yargılanabilmeleri için yetkili ve görevli Nöbetçi Ankara Ağır Ceza

Mahkemesi'ne gönderilmesini kararlaştırırken dava dosyasını "siyasi belge" olarak niteleyen Yılmaz ve sanıklar biraz olsun rahatlamıştı.

Alınan görevsizlik kararı ile birlikte dava dosyasını süründemede bırakan gelişmeler de peşi sıra yaşandı.

İlk önce, Ankara 2 No'lu DGM, "Beyaz Enerji" davasını açan Savcı Şalk'ın karara yaptığı itirazı reddetti.

Daha sonra, dosyanın gittiği Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi tıpkı Ankara 1 No'lu DGM gibi görevsizlik kararı verdi. Ağır Ceza Mahkemesi'ne göre sanıklar bu suçlardan da DGM'de yargılanmalıydı.

Dava dosyası ortaya çıkan uyuşmazlığın giderilmesi için Yargıtay'a gönderildi. Yargıtay 5. Ceza Dairesi uyuşmazlıkta son noktayı koydu; Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 9'u tutuklu 15 sanık hakkında verdiği görevsizlik kararını kaldırdı.

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi de, Yargıtay'ın dosyayı mahkemelerine göndermesinin ardından, tensip tutanağını hazırladı ve ilk duruşma gününü 16 Temmuz olarak belirledi.

Dava süreci sancılı başlayan Beyaz Enerji Davası'nda artık suçlar ayrılmış çete bölümü DGM'de, rüşvet bölümü ağır cezada görülecekti. Bu; operasyonun dava sürecinde yaşanacak sancılı dönemin başlangıcıydı...

ETİK SKANDAL...

Beyaz Enerji Dosyası'nda Talat Şalk'ın ağırlığı kaldırılmıştı. Sıra asker ayağına gelmişti... Düğmeye basıldı!..

Tarih: 1 Mayıs...

Yer: Ankara'da Karum'un 6. katı...

Saat: 21.40...

Savcı Talat Şalk, Şalk'ın davetlisi Albay Ergen ve Sabah'ta çalışan yargı muhabiri Ersin Bal, Gazete'nin Ankara Temsilcisi Bilal Çetin ve Parlamento Büro Şefi Emin Özgönül birlikte yemek yiyor...

Operasyonu yürütenlerin üzerindeki baskı daha da artarken; bu yemekle birlikte Beyaz Enerji soruşturması gazetecilik meslek etiği tartışmalarını da içeren bir boyuta ulaşıyordu.

Her şey, Sabah Gazetesi'nin yüksek yargı muhabiri Ersin Bal'ın soruşturmayı yürüten Savcı Talat Şalk'ı "kesinlikle yazılmamak ve başka bir yerde aktarmamak" koşuluyla davet ettiği yemekle başladı. Şalk yemeğe Albay Ergen'i davet etmişti. Yemekli görüşme yaklaşık 1 saati aşkın sürdü.

Meslek gereği konuşulanların masada kalması gerekiyordu ama olmadı...

Görüşmeye ilişkin ayrıntılar, önce Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan'a sızdı. Özkan da görüşmeye ilişkin ayrıntıları Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'e iletti.

Ve Türk görüşmenin ertesi günü Savcı Talat Şalk'ı bakanlığa çağırdı. Adalet Bakanı, yanında Ankara DGM Başsavcısı Cevdet Volkan olduğu halde, Talat Şalk'a gazetedeki görüşmeyi ayrıntılarına kadar anlattı.

Şalk, Adalet Bakanı'nın konuşmasından sözkonusu görüşmenin hükümete de sızdırıldığını anladı. Ne olduysa da bundan sonra oldu...

"Kesinlikle başka yerde aktarılmamak kaydıyla" yapılan görüşmeler neredeyse bir kaç günde başkent Ankara'da tüm siyasiler tarafından bilinir olmuştu. Hatta Türk, Şalk'ın yemekte ne yediğini bile biliyordu.

Şalk, yazılmama ve üçüncü kişilere aktarılmama sözü ile katıldığı yemeğin sızdırılmasından duyduğu rahatsızlığı gazeteci Ersin Bal'a aktardı.

Bal, gazetenin Ankara Temsilcisi Çetin'den olayı aydınlatmasını istedi. Çetin'in Bal'a yanıtı komikti;

"Gazete bürosu dinlenmiş olabilir...

Bir darbe de basından yiyen Şalk ve Ergen, bir komploya alet olduklarını düşünmeye başlamışlardı ki; Şalk'ı ve Ergen'i Sabah'a davet eden Ersin Bal, Türk'e yemekte konuşulanları aktaran muhbirin ortaya çıkartılmaması üzerine gazeteciliğin en temel kurallarından olan "haber kaynağının gizliliği ve güvenilirlilik" ilkelerine aykırı davranıldığı için Sabah Gazetesi yönetimine istifasını sundu.

Sabah'ın İstanbul'daki yöneticileri devreye girerek, istifayı geri aldırmak istedi. Bal istifasını geri çekmezken, Sabah yönetimince Bal'ın istifası kabul edilmedi.

Ersin Bal, kabul edilmeyen istifa dilekçesini bu kez Ankara 44. Noterliği aracılığıyla gazete yönetimine iletti. Bal'ın dilekçesinde, "Meslek ahlakına aykırı şekilde konunun devlet katına aktarılmasıyla basın meslek etiği çiğnendiği, kendi onurunun da haber kaynakları karşısında rencide edildiği" yazılıydı.

Bal'a; 1 Mayıs 1995 tarihinde girdiği Sabah Gazete-

si'nden, yine 1 Mayıs akşamı gazetede yenilen bir yemeğin ardından onurlu gazeteci sıfatıyla ayrılmak düştü. İstifasını sunduğunda izinli olan Bal, izin bitimi olan 3 Haziran 2001 tarihi itibarıyla gazeteden ayrıldı.

Bal, başkentin göbeğinde gazetecilik dersi verirken; cebinde basın kartı taşıyan Bülent Ecevit'in başbakanlığında gazetecilik giderek zorlaşıyordu?

Hem Şalk hem de Ergen büyük bir komplonun kurbanı olmuştu. Basına ve internete yansıyan haberlere göre Şalk ve Ergen yemekte hükümet aleyhine atıp tutmuştu!..

Şalk, etkisiz hale getirilmişti...

Sıra jandarmaya ve düğmeye basan Albay Ergen'e gelmişti...

Olacak şey değildi!..

Albay Ergen'in üstü çizildi!..

Jandarmada İlk Tasfiye

Yemek asker ayağında da yankı buldu. 11 Mayıs 2001 günü gecesi Albay Ergen'in lojmandaki telefonu çaldı. Saat 22.30'du... Telefondaki ses şöyle diyordu:

"Hazır olun Bakü'ye gideceksiniz!..

Operasyonun en önemli isimlerinden biri düğmeye basıldıktan beş ay sonra görevinden alınıyordu. Ergen, askeri ataşe olarak 6 aylığına Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye gönderilecekti; ancak daha sonra bu görev yeri iptal edildi. Albay Ergen Beytepe Jandarma Okullar Komutanlığı Kurmay Başkanlığı'na atanmıştı... 14 Mayıs'ta Jandarma Genel Komutanlığı'nda Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Semineri vermeye hazırlanan Albay Ergen, ailesini de şok eden bir kararla odasındaki eşyalarını topluyor, Beytepe'nin yolunu tutuyordu.

Albay Ergen'in görevden alınması önemliydi. Operasyonun başından bu yana Savcı Şalk'la birlikte uyum içerisinde çalışan Ergen, Mesut Yılmaz'ın, Beyaz Enerji Operasyonu'nda hedef aldığı jandarmada kritik görevdeki etkin bir isimdi.

Ergen'in görevden alınışının Yılmaz açısından bir başka önemi daha vardı. Albay Ergen, 9 Kasım 2000 tarihinde operasyonun hazırlık aşamasında Ankara DGM Başsavcılığına üç kişilik "telefon dinleme ve takip" talebi listesi göndermişti. Bu listede, bir önceki listede yer alan Enerji Bakanlığı eski Müsteşar Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu'nun adı yine yer alıyordu. İkinci sırada ise dinlenilmesi istenen kişi Mesut Yılmaz'ın en yakın arkadaşı, "sırdaşı" eski Devlet Bakanı, İstanbul Milletvekili Cavit Kavak'tı. Dinlenilmesi istenen 3. kişi ise Yasin Erdinç'ti.

Ankara 2 No'lu DGM Hakimi Ramazan Aksan, Ergen'in, "Gizli olarak izlenmesi ve gözlenmesi"ne ilişkin talebini onayladı.

Ramazan Aksan talebi onaylamıştı onaylamasına ama Savcı Şalk'a Cavit Kavak'ın milletvekili olduğunu hatırlatmayı da ihmal etmedi. Bu hatırlatma üzerine Şalk ve Ergen ellerindeki dinleme listesinde yer alan Cavit Kavak ismini sildi... Ancak mahkeme kararında Cavit Kavak'ın ismi mevcuttu ve sanık avukatlarının mahkemeden aldığı belgede yazılıydı. Jandarmadaki liste Kavak'ın ismi silinmiş olarak Emniyet'e gönderilmişti. Emniyet bu yüzden Kavak'ı dinlememişti...

Albay Ergen sanki ileride bir şeyler olacağını tahmin ediyormuşçasına Emniyet'e gönderdiği silinen listeyi Jandarma'da kasaya kilitledi.

2000 yılındaki bu onay Mayıs ayında "Milletvekili dinlenmiş" diye ortaya çıkarken Sabah Gazetesi'nde yenilen yemeğin üstüne tuz-biber ekti.

Cavit Kavak jandarmanın kendisinden özür dilemesini isterken iki gün sonra Jandarma Genel Komutanı Aytaç Yalman Albay Ergen'i görevden aldı.

Böylece Ergen ile Şalk arasındaki uyumlu çalışma bir nebze de olsa sekteye uğradı.

Kurmay Albay Ergen'den boşalan göreve Hatay İl Jandarma Alay Komutanı Kurmay Albay Cengiz Yıldırım getirildi. Operasyonun eşgüdümünü ise içinde bulunduğu askeri konvoya 21 Mart 2001 tarihinde Çorum yakınlarında silahlı saldırı düzenlenen Ankara Jandarma Bölge Komutanı Tümgeneral Bekir Uğurlu'nun yürütmesi kararlaştırıldı. Bu karar operasyonun Albay Ergen'in o güne kadar başkanlığını yaptığı kaçakçılık dairesinden de alındığının göstergesiydi.

Jandarma Genel Komutanlığı'ndaki bu ilk tasfiye Ağustos Şurası'ndaki tasfiyenin de habercisiydi.

ŞIK MI DEĞİL Mİ?

Beyaz Enerji Operasyonu'nun başladığı ilk günlerde, "Operasyonu neden jandarma yürütüyor; o da benim zihnimde bir soru işareti" açıklamasıyla kolluk kuvvetine tepki gösteren Başbakan Bülent Ecevit, aylar sonra bile zihnini meşgul eden bu sorunun yanıtını bulamamıştı.

Mayıs ayının son günlerinde köy-kentlerin Doğu Anadolu örneğini oluşturmak için Erzurum'a giden Ecevit'le gazeteciler arasında Ankara dönüşünde ATA uçağında soru-yanıt diyalogu yaşandı. Jandarmanın yürüttüğü yolsuzluk operasyonlarından rahatsız olduğunu 5 ay sonra yine belirtmekten kaçınmayan Ecevit, "Tavır şık değil. Cumhurbaşkanı ile aramızdaki meşhur tartışmanın sebebi de buydu. Ama ben olayı büyütmemek için üzerine fazla gitmedim. Bundan dolayı da kaybettim" diye konuştu.

Ecevit'in, "O dönemde (Beyaz Enerji) Enerji Bakanlığı'na jandarmanın gitmesine siz karşı çıkarken Mesut Yılmaz gereken tepkiyi göstermedi mi?" sorusuna verdiği yanıt bir kelimelikti:

"Evet...

Ecevit, hiç de istemeden yaptığı açıklamasıyla yeni bir tartışmanın da odağına oturdu:

"Acaba kimin tavrı şıktı?"

Jandarmanın yolsuzluk operasyonlarındaki tavrının şık olmadığını savunan Ecevit'in sözleri, askeri yine rahatsız etmişti. Ecevit'in açıklamasından iki gün sonra 29 Mayıs'ta gerçekleştirilen Milli Güvenlik Kurulu toplantısına asker ayağı Ecevit'in sözlerinden duyduğu rahatsızlıkla katıldı. Beyaz Enerji MGK'nin gündemine bir kez daha oturdu. Toplantı

öncesi, Ecevit'in yolsuzluk operasyonlarının yürütülme biçimine ilişkin sözleri, Türk Silahlı Kuvvetleri'nce ayrıntılı bir biçimde irdelenmişti.

Askere göre; "asıl şık olmayan" Başbakan Ecevit'in açıklamasıydı. Yolsuzlukların üzerine giderken siyasi gücü arkasında görmek isteyen jandarma; operasyon süresince bu olmadığı gibi, böylesi suçlamalarla karşı karşıya kalınması nedeniyle üzülüyordu. Ecevit'e sitem dolu sözler sarfeden asker, hükümete, "Yasalardan aldığımız güçle hareket ediyoruz" mesajını verdi.

Mesajı alan Başbakan Ecevit, askerlerin kendisine yönelik eleştirilerine bir gün sonra yanıt verdi. MGK'deki eleştirilerin doğrudan kendisine yönelik olmadığını kaydeden Ecevit, gazetecilerden bu konuyu artık kaşımamalarını isteyerek üç-dört gün süren "kimin tavrı şık, kiminki değil" tartışmalarına son noktayı koydu;

"Cumhuriyet ne yazdıysa o..."

Dördüncü Bölüm

TANTAN DEPREMİ

Beyaz Enerji Operasyonu'yla birlikte İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'dan farklı düşündüğünü belirterek rahatsızlığını gizlemekten çekinmeyen Mesut Yılmaz'ın yargı ve jandarmadan sonra üçüncü hedefi belli oldu. Hedef bu kez parti içindendi?

Operasyon başladığında 'O' İçişleri Bakanı'ydı. Operasyona da onayı 'O' verdi. Soruşturma ilerledikçe operasyonun siyasi uzantıları bağlı bulunduğu partisi ANAP'a yöneliyor; ancak bu durumdan 'O' partisinin lideri kadar rahatsızlık duymuyordu.

Yılmaz operasyondan yaklaşık 4 ay sonra düğmeye bastı: "Tantan gidecekti!.."

Yılmaz, Tantan'dan farklı düşünüyordu. Hatta Yılmaz, kendi bakanından duyduğu rahatsızlığı Mayıs ayında yaşanacak gelişmelerden çok önce hükümet ortakları ile paylaşmıştı.

ANAP'lı Maltepe Belediye Başkanı Bahtiyar Uyanık'ı görevden alarak parti içinde eleştiri oklarını üstüne çeken Tantan, polislerin terfi sistemini düzenleyen yasanın görüşmele-

rinde de Yılmaz'a istifa resti çekmişti. Tantan, Emniyet Teşkilatı Yasası Meclis'ten geçerken, il emniyet müdürlüklerinde yapılacak atamalarda valilerin onay yetkisini kaldıran maddeyi geçirmek istedi. Yılmaz, grup başkan vekillerine talimat verip, maddenin geçişini engelledi.

İçişleri Bakanlığı makamında Ersümer, Talat Şalk ve Ergen'in katıldığı bir toplantıda operasyon kapsamında çözülen ve içinde "Sayın bakanı rüşvet olayında bir engel olarak gördüklerini" ifade eden bir kasedin iddianameye konulmadığı iddiası, ANAP liderinin Tantan'a olan kızgınlığını bir kat daha artırmıştı.

Tantan, mayıs ayının başında Yılmaz'la bir de "vali krizi" yaşadı. Tantan, dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Kazım Abanoz'la arası açık olan İstanbul Valisi Erol Çakır ile şimdilerde Kocaeli Valisi zamanın (Yılmaz'ın memleketi) Rize Valisi Erdal Ata'yı merkeze almak istedi. Tantan'ın, İstanbul'a düşündüğü isim OHAL Bölge Valisi Gökhan Aydemir'di. Yılmaz ile Tantan arasında ipleri koparan diyalog da bu dönemde yaşandı. Yılmaz, Tantan'ın bu istemine düşünmeden "olmaz" yanıtını verince İçişleri Bakanı, Yılmaz'a "Gereğini yapacağım" diye çıkıştı. Tantan'a "Bildiğin gibi yap" diyen ANAP liderinin aklındaki plan da yavaş yavaş belirliyordu;

"Tantan istifaya zorlanacaktı!..

İçişleri Bakanı Tantan, Yılmaz ile restleşmesinin ardından Köşk'e çıkarak, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e içini döktü. Bu görüşmeden bir kaç gün sonra Tantan 7 Mayıs'ta İran ziyaretine çıktı. Tantan'ın yerine o dönem Turizm Bakanı olan Erkan Mumcu vekaleten bakmaya başladı.

Mesut Yılmaz planını daha Tantan'ın uçağı Tahran'a varmadan devreye soktu. İçişleri Bakanlığı koltuğunda bir kaç

günlüğüne vekaleten de olsa Yılmaz'ın parti içindeki en güvendiği isim oturuyordu. Mumcu'ya güvenenlerin başında Yılmaz'ın eşi Berna Hanım da geliyordu.

Yılmaz, Tantan'ı istifa ettirebilmek için Mumcu'yu "jandarmayı sınırlandıran bir genelge yayımlamaya" zorladı. "Hiçbir birim bakana danışmadan açıklama yapmayacaktır" diye genelge yayımlatmak isteyen Yılmaz, Mumcu'dan Tantan'ın göreve getirdiği bazı isimleri görevden alarak yerlerine bazı atamalar yapmasını da istedi.

Eğer, Mumcu; Yılmaz'ın bu istemlerini yerine getirirse vekaleten yürüttüğü İçişleri Bakanlığı'na asaleten atanacaktı. Yılmaz, Mumcu'nun Turizm Bakanlığı'ndan hoşnut olmadığını biliyordu.

Ne var ki Yılmaz'ın bu hesabı tutmadı.

Çünkü Mumcu'nun 'gönlünde yatan aslan' başkaydı. Mumcu ilerisi için büyük düşünüyor; içten içe önümüzdeki süreçte ANAP Genel Başkanlığı'nı istiyordu.

O tarihlerde Yılmaz ailesinin en güvendiği isimlerin başında gelen Mumcu, İçişleri Bakanlığı'nı elinin tersiyle itti ve Yılmaz'ın istemlerini reddetti. Yılmaz'ın önünde çıkmasını o çok istediği genelge yerine; Mumcu'nun istifa dilekçesi duruyordu. Mumcu, Yılmaz'la görüşmeden Isparta'ya gitti.

Mumcu'nun istifa dilekçesiyle sinirlenen Yılmaz'ın kızdığı bir konu da Mumcu'nun Tahran'da bulunan Tantan'la yaptığı telefon görüşmesiydi. Tantan, arkasından dönen dolapları Tahran'da öğrendi.

Neyse ki araya Mumcu'yu ANAP'a kazandıran Isparta Yalvaç Belediye Başkanı Tekin Bayram girdi. Yılmaz yumuşadı; Mumcu da istifadan vazgeçti. Krizin doruğa ulaştığı ANAP'ta istifadan vazgeçen Mumcu, aynı günlerde Yılmaz ile

jandarma arasındaki olası yeni bir krizi de önledi.

Yılmaz'ın jandarmayı sınırlandıran bir genelge yayımlama arayışında olması Jandarma Genel Komutanı Aytaç Yalman'ı rahatsız etmişti. Genelkurmay Başkanlığı'na danışan Yalman, bu konuyla ilgili yeni bir açıklama hazırlayıp İçişleri Bakanı Vekili Mumcu'nun bilgisine sundu.

Mumcu, Yalman'ı arayarak açıklamanın askıya alınmasını rica etti. Mumcu'nun bu ricası Jandarma Genel Komutanlığı'nda kabul görürken; Yılmaz'ı ve ANAP'ı biraz daha yıpratacak bir açıklamadan Turizm Bakanı Mumcu sayesinde dönüldü.

Yılmaz, Mumcu'nun istifa tehdidiyle darbe yerken sırdaşı İstanbul Milletvekili Cavit Kavak'ın telefonlarının dinlendiğini iddia edilen haberle haberle sarsıldı.[1]

Adalet Bakanı Türk'ün, "Milletvekili kimliği anlaşıldıktan sonra hakkında herhangi bir soruşturma işlemi yapılmamış, telefonları da hakimlik kararına dayanılarak hiçbir zaman dinlenilmemiştir" açıklamasına karşın ANAP bu olayı gurur meselesi yaptı.

ANAP ilk önce Kavak'ın telefonlarının dinlenmesi nedeniyle jandarma ve dinlenme kararı alan DGM'yi TBMM Başkanı Ömer Izgi'ye şikayet etti. ANAP yönetimi jandarmayla girişti̇ği kavgada, bir nevi destek arayışına girdi. Kavak da, Savcı Şalk'a 10 milyar liralık manevi tazminat davası açtı.[2]

Yılmaz, bu olayı da İçişleri Bakanı'nı sıkıştırmak için kul-

1) 9 *Mayıs 2001, Hürriyet Gazetesi*

2) Beyaz Enerji Operasyonu sırasında telefonlarının dinlenmesine karar verilen ANAP İstanbul Milletvekili Cahit Kavak'ın, "özel hayatın gizliliğini ihlal ettiği" iddiasıyla Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk aleyhine açtığı 10 milyarlık manevi tazminat davası 4 Aralık 2001 tarihinde Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen duruşmada Yargıç Necati Söz tarafından reddedildi.

lanmak üzere harekete geçti.

Yolsuzluk operasyonları nedeniyle, İçişleri Bakanı Tantan hakkında "grup içi gensoru" vermeyi bile tartışan ANAP, kendi bakanını köşeye sıkıştırmak için ilk adımı, telefon dinleme konusunda Meclis araştırma önergesi vererek attı. 50 milletvekilinin imzaladığı önergede ilk sırada İstanbul Milletvekili Sunan Özkan'ın imzası yer alırken, ikinci imza Yılmaz'a aitti.

ANAP'lıları içten içe bir korku da sarmıştı; dinlenme korkusu... ANAP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Akarcalı, araştırma önergesindeki imzasının altına,

"1994'te Meclis telefonum dinlenmiş, ama hiç kimseden ilgi ve destek görmemiştim" notunu düşüyor, Ersümer'in yerine atanan yeni Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan ise kendisini ziyarete gelen partili milletvekillerini, konuşmalarına dikkat etmeleri konusunda uyarıyordu.[1]

ANAP yönetimince bu kapsamda, telefon dinlemeyi güvenceye alan 4422 sayılı yasanın çıkmasından bu yana Tantan'ın başında bulunduğu İçişleri Bakanlığı ve ilgili birimlerinin "keyfi olarak telefonları dinlendiği" savıyla hazırlanan önergeyle birlikte Tantan'la Yılmaz arasında atılan köprüler ANAP'ın kuşatmasına çevrildi. ANAP'a göre; Beyaz Enerji Operasyonu'nda ANAP'ın kontrolündeki Enerji Bakanlığı'nda bürokratların telefonları Tantan'a bağlı olan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Birimi'nce dinlenmesi de işin cabasıydı.

Yılmaz liderliğindeki ANAP, bakanı Tantan'a açıkça "seni istemiyoruz" diyordu.

Yılmaz, kurmaylarının getirdiği "Tantan'ı azledelim" öne-

1) ANAP Bartın Milletvekili Zeki Çakan 8 Mayıs 2001 tarihinde Ersümer'in istifasından boşalan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na atandı.

risini ise geri çevirdi. Yılmaz, böyle bir durumun kamuoyunda partisinin aleyhine kullanılacağı kaygısını taşımaktaydı. Yılmaz'ın amacı artık belliydi. ANAP Genel Başkanı, Bakanı'nı parti içinde yalnızlaştırarak istifaya zorlama taktiği izleme kararı aldı.

Yılmaz artık bir an önce Tantan'ın istifa etmesini istiyordu. Yılmaz bu isteğini Tantan'ın katılmadığı bazı grup toplantılarında da dile getirmeye başladı. Hatta Yılmaz'ın Tantan'ın istifasını istediği, Tantan'ın ise buna yanaşmadığı haberleri bile kulislere yansıdı.

Yolsuzlukların üzerine gidildiği bir dönemde kendi İçişleri Bakanı'nı istifa ettirebilmek için adeta sinir savaşına girişen Yılmaz, Mayıs ayının ortasında İstanbul'dan Tantan'ı istifaya çağırdı. Partisinin il kongresinde Tantan'ı şahsi menfaat peşinde koşmakla suçlayan Yılmaz, Tantan'ın partisi ANAP'ın yakasından düşmesini istedi.

Yılmaz, İçişleri Bakanı'nın İstanbul İl Kongresi'nde genel başkan gibi karşılanmasından ve kendisi gelmeden salondan ayrılmasından rahatsız olmuştu. Yılmaz rahatsızlığını da ifade etmekten kaçınmadı;

"Hiçbir parti ANAP kadar ihanete uğramadı. Yolsuzluğa karşı mücadeleden halk kahramanı çıkarmak isteyenler var. Bugün ANAP içinde şahsi hesabı, menfaati ve kendi reklamı için ANAP'ı isteyenler varsa, açıkça söylüyorum; artık yakamızdan düşün. ANAP içinde hala böyle insanlar varsa onları düşürmesini de biliriz.

Tantan da Mesut Yılmaz'a, "İnsanlık tarihi Nemrud ile Firavun'un sonunu bilseydi hata yapmazdı" yanıtını gönderirken, İçişleri Bakanı; kişi ve kurumların hizmetinde olan idarecileri de lanetledi.

Lanetlenen Yılmaz'dan başkası değildi. Tantan, yolsuzluk operasyonlarının süreceğini Ankara'ya bildirerek Yılmaz'a karşı direneceği mesajını da verdi.

Yılmaz ile Tantan artık bir araya gelmemeye özen gösteriyor; ne var ki yapılan açıklamalar adres sormuyordu.

Bir ara Yılmaz işi tehdide kadar götürdü. Uzun bir aradan sonra 22 Mayıs'ta yapılan grup toplantısına İçişleri Bakanı Tantan da katıldı. Tantan'a azil tehdidinde bulunan Yılmaz, bakanının yüzüne bakmıyor ancak partililerin ortasında Tantan'a gözdağı veriyordu:

"Milletvekilini halk seçer, bakanları parti seçer. Parti adına genel başkan olarak ben seçerim. Bakanları atama, değiştirme gücüm de cesaretim de var. Bakan arkadaşlar, benimle basın aracılığıyla haberleşmesinler. Yüz yüze konuşsunlar. Biz haksızlığa uğrayan bakanımıza sahip çıkarız. Bakanlar, parti disiplinleri dışında hareket edemezler, başka türlü işbirliği içine giremezler, kendilerine oynayamazlar. Parti görüşü dışında hareket edenler sonucuna katlanır. Bu arkadaşları bir kez daha ikaz ediyorum, böyle hareket edenlere karşı gereğini yaparım.

Grup toplantısına, Yılmaz-Tantan çekişmesi damgasını vurmuştu. Tek bir sözcük bile söylemeden grup toplantısından ayrılan Tantan'ın Yılmaz'a yanıtı da gecikmedi. Aynı günün akşamı bir TV kanalına çıkan Tantan artık söylemlerinde en çok "halk" kelimesini kullanıyordu;

"Halkın desteği sürdükçe, bizi hiçbir güç halka hizmetten geri döndüremez, yıldıramaz.

Tantan'a göre, Türkiye'yi tehdit eden en önemli konulardan biri menfaat hukukunun önde gözükmesiydi.

Artık, Yılmaz Tantan'dan gelen hiçbir isteme onay vermi-

yordu. Yılmaz, Tantan'ı yetkilerini kullanamaz hale getirdi. Tantan da kriz yaratan Valiler Kararnamesi'ni askıya aldı.

Aradan geçen bir haftalık süreçte tam bir fırtına öncesi sessizlik yaşandı. Bir ara ANAP'ın önemli isimlerinden Mehmet Keçeciler, Tantan ile Yılmaz'ın barışması için arabuluculukta bulundu.

Hatta Yılmaz ile Tantan arasında Mayıs ayının son günü objektiflere de yansıyan bir yakınlaşma yaşandı. Semahat Arsel ve Dr. Nüsret Arsel'in bağışlarıyla Etimesgut'ta yaptırılan ve Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı'na bağışladıkları Eğitim Parkı'nın açılış törenine katılan Yılmaz, alana gelişi sırasında protokolün ön sıralarında oturanlarla teker teker tokalaştı. Tantan'la tokalaşması sırasında foto muhabirlerinin yakın ilgi göstermesi üzerine Yılmaz, eliyle Tantan'ın yanağını okşadı.

Raslantının Böylesi...

Yılmaz, Tantan'ın yanağını okşarken 5 gün sonrasını çoktan planlamıştı. Yılmaz, Tantan'ı İçişleri Bakanlığı görevinden alacağının sinyalini de Tantan'ın yanağını okşamasından dört gün sonra ANAP MKYK'da, "Bazılarının kalması, gitmesinden daha çok zararlıdır" sözleriyle verdi.

Raslantının böylesi; İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın "kabine içi operasyonla" İçişleri Bakanlığı'ndan uzaklaştırıldığı gün Beyaz Enerji davasının ilk duruşma günü olan 5 Haziran 2001'e denk geldi... Yılmaz, Yüksel Yalova'nın istifasının ardından yerine bakan ataması yapmak üzere 5 Haziran Salı günü öğleden sonra operasyona başladı.

Yılmaz saat 16.20'de Başbakan Bülent Ecevit'le bir araya geldi. Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan'ın da katıldığı görüşmenin ardından Başbakan Ecevit, saat 17.30'da Çanka-

ya Köşkü'ne çıkarak hazırlanan kararnameyi Cumhurbaşkanı Sezer'e sundu. Ecevit, Köşk'e çıkmak için Başbakanlık'tan ayrılırken merdivenlerde tökezliyor, Ecevit'in düşmesini korumaları önlüyordu. Ecevit, Köşk'te yalnızca 10 dakika kaldı ve tekrar Başbakanlığa döndü. Ecevit, Mesut Yılmaz'la yeniden bir araya geldi. Ecevit, Yılmaz ve Özkan görüşmesi saat, 18.45'te sona erdi. Liderler artık kendi odalarına çekilmişlerdi. Başbakanlık'ın gözü-kulağı Çankaya Köşkü'nden gelecek yanıttaydı. Bu sırada kulislere Tantan'ın İçişleri Bakanlığı'ndan alınarak, Gümrüklerden sorumlu Devlet Bakanlığı'na getirildiği haberi yayıldı. Ecevit, Köşk'ten döneli neredeyse 3 saate yakın zaman geçmişti ancak Başbakanlık'tan resmi bir açıklama yapılmıyordu. Başbakanlık'ta Yılmaz'ın sıkıntı içindeki onay bekleyişi sürerken Tantan, Polis Akademisi'nde futbol oynuyordu.

Cumhurbaşkanı Sezer, Tantan'ın görevden alınmasını istemiyordu. Yılmaz'ın hükümetten çekilme tehdidi üzerine, Ecevit'in Sezer'e, "Onaylamazsanız, hükümet istifa edecek" restinde bulunduğu; Sezer'in de, Ecevit'ten Tantan'ın istifasını istediği iddiaları kulislere yayıldı.

3 saat gecikmeyle Sezer kararnameyi onaylamak zorunda bırakılırken saat 20.35'te Başbakanlık, yazılı açıklama yaparak Tantan'ın İçişleri Bakanlığı'ndan alınarak Gümrük Müsteşarlığı'ndan sorumlu Devlet Bakanlığı'na atandığını kamuoyuna duyurdu.

Tantan'ın yerine Rüştü Kazım Yücelen atandı. Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler de Yüksek Denetleme Kurulu, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü'nden sorumlu kılınırken, Yalova'nın istifasından boşalan özelleştirmeden sorumlu Devlet Bakanlığı'na Yılmaz

Karakoyunlu getirildi. Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü de Edip Safter Gaydalı'ya bağlandı.

Yılmaz, Beyaz Enerji Operasyonunun ardından kamuoyu önünde "örtülü bir savaş" yaşadığı Tantan'ı, İçişleri Bakanlığı'ndan uzaklaştırma operasyonunu büyük bir başarıyla sonuçlandırmıştı...

Ersümer Tehdit Etti

İçişleri Bakanı'nın görevden alındığı saatlerde yapılan Beyaz Enerji davasının ilk duruşmasında da Ankara 1 No'lu DGM'de hakim karşısına çıkan 9 tutuklu sanık ilk oturumda tahliye edildi. Duruşmaya tutuklu sanıklar Muzaffer Selvi, Ünal Peker, Birsel Sönmez, Nuri Doğan Karadeniz, Mustafa Mendilcioğlu, Osman İlhan, Yavuz Gürsoy, Hasan Hüseyin Çoğalan, Erhan Aygün ile tutuksuz olarak yargılanan sanık Mehmet Vehbi Bilgin katıldı. İddia makamında soruşturmayı yürüten DGM Savcısı Talat Şalk yoktu. Şalk'ın yerinde Savcı Hakan Kızılarslan'ın oturuyordu.

Savcı Kızılarslan iddianameyi özetleyerek okudu ve sanıkların eylemleri "örgüt bilinciyle" yaptıklarını söyledi. Sanık Selvi, Mahkeme Başkanı Orhan Karadeniz'in, "Yamula Barajı için Birsel Sönmez'den para aldın mı" sorusuna, "Ortak yargılandığımız mahkeme için 40 bin dolar aldım. Ama iddianamede söz edildiği gibi 150 bin dolar almadım" yanıtını verdi. Karadeniz'in iddianamede nükleer santralla ilgili bölümde yer alan, "Enerji Bakanı Ersümer'in Muzaffer Selvi'yi cep telefonundan arayarak bir firmayı öne çıkardığını, diğer firmaları göz ardı ettiğini söylediği ve 'Bundan sonra seninle görüşürüz' diyerek telefonu kapadığı" ifadesini anımsatması üzerine Selvi, bu görüşmenin doğru olduğunu ifade etti.

Mahkeme Başkanı Karadeniz; Nuri Doğan Karadeniz, Hasan Hüseyin Çoğalan ve Erhan Aygün'ün oybirliğiyle tahliyesine, tutuklu diğer 6 sanığın ise kendisinin muhalefeti nedeniyle oy çokluğuyla tahliyelerine karar verildiğini açıkladı.

9 tutuklu sanık çete iddiasından bir celsede kurtuldu. Ancak sanıklar "rüşvet alma ve verme, ihaleye fesat karıştırma" suçlarından Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanacaklarından serbest kalamadılar.

Kabine içi operasyondan bir gün sonra gözde basın evlere şenlikti. İşte başlıklar;

Hürriyet: Tantan gitti.

Milliyet: Hükümette ANAP revizyonu.

Sabah: Beklenen oldu.

İlk gün manşetler böyleydi. Beyaz Enerji davasının ilk duruşmasındaki 'jet tahliyeler' ise küçük başlıklar altında kısa haberlerle geçiştirildi.

Tantan bir gün sonra hem bakanlığı, hem de ANAP'ı bıraktı.

Hem bakanlıktan hem de ANAP üyeliğinden istifa ettiğini yazılı bir açıklama ile kamuoyuna duyuran, uygulamayı kişisel ve siyaset anlayışıyla bağdaştıramadığını kaydeden Tantan'ın, "Her türlü haksızlıkla olan mücadelemde hakimiyet odaklarına karşı halkımın, ülkemin ve devletimin menfaatleri doğrultusunda yaptığım hizmetlerin makamı, yeri ve zamanı hiç önemli değildir" sözleri gidişi kadar anlamlıydı.

Tantan bakanlığı bırakınca gazetelerde Tantan'la ilgili haber yapmayı bırakıverdi. Sanki Türkiye'de 737 gündür Tantan değil de bir başkası İçişleri Bakanlığı yapmıştı.

Gözde gazetelerin tek derdi artık varsa yoksa yeni İçişleri Bakanı Rüştü Kazım Yücelen'di...

Tantan'ın görevden alındığı gün Milliyet'e konuşan Yücelen; "İlk önce insan hakları" dedi.

Bir gün sonra da Sabah gazetesi "Çifte Güvence" başlığıyla Yücelen'i manşetine taşıdı. Gazeteye göre; Yücelen, yolsuzlukların üstüne aynı şiddetle gidilecek, hukuka ve insan haklarına saygılı olunacak açıklamalarıyla "halkı rahatlatmıştı"

İki gün sonra bu kez Hürriyet, "Söz veriyorum" başlığıyla birinci sayfasının manşetini Yücelen'e ayırıyordu. Yücelen, "Bir hafta içinde vatandaşlar dinlenmeden güven içinde telefonla konuşabilecek" sözünü veriyordu.

Gözde basın bir günde Tantan'ı bir kenara itmiş, denize düşen yılana sarılır misali Tantan diye birisi hiç bakan olmamışçasına Yücelen'e sarılmıştı.

Türkiye'nin yüksek tirajlı bu gazeteleri Tantan operasyonunu geçiştirmeye çalışırken, dış basından Tantan'a destek geliyordu. International Herald Tribüne gazetesi, Tantan'ın görevden alınmasını bizim gözde gazetelere inat, "Türkiye'deki yolsuzluk savaşçısı saf dışı bırakıldı" başlığıyla duyurdu.

The New York Times'ın internetteki haber sitesinde de, "Yolsuzluk karşıtı bakanın görevinden uzaklaştırılması endişe yaratıyor" yorumu yapıldı. Yorumda Beyaz Enerji Operasyonu'na da atıf yapılarak bir çok yolsuzluk operasyonunun Tantan döneminde başlatıldığı anımsatıldı.

Yılmaz, Tantan'ın çifte istifasını İngilizce, "No surprise; no comment" sözcükleriyle değerlendirirken, Tantan'ın memleketi Sakarya'nın Sapanca ilçesindeki parti binasının ANAP tabelası indiriliyordu.

Tantan'ın gidişiyle birlikte İçişleri'nde yaprak dökümü de başladı. En çarpıcı istifalar Emniyet Genel Müdürü Turan

Genç ile İstanbul Valisi Erol Çakır'la anlaşmazlığı resmi törenlere bile yansıyan İstanbul Emniyet Müdürü Kazım Abanoz'un gidişiydi.

Tantan ile Yücelen arasındaki fark da kısa bir dönemde gün-yüzüne çıktı. Yücelen bombası basının elinde patladı. Yücelen birbiri ardına maddi hatalar yaptı.

Musevi İşadamı Üzeyir Garih cinayetinin ardından "cinayeti çözdük" diyen Yücelen, 13 yaşındaki Fuat Nalkıran'ın katil zanlısı olduğunu açıkladı. Fuat'a 'deli' lakabı takılırken; işte bahsedilen insan hakları!..

Yapılan bu "acele" açıklama yüzünden Yücelen yine gözde basın tarafından ağır bir şekilde eleştirildi.

Yücelen, isim benzerliği nedeniyle Atatürk Havalimanı'nda yakalanan bir kişiyi de, "Suudi terörist Usame bin Ladin'in kardeşini yakaladık" diye basına bildirdi. Yanlışlık anlaşılınca da bir açıklama yapan İçişleri Bakanı, "Ne olmuş yani, çok mu büyük hata yapmışız" diye kendini savundu.

Daha nasıl bir hata yapılabilirdi ki?

Interpol tarafından uluslararası yakalama emriyle aranan Orhan Aslıtürk'ün ABD'nin Miami Havalimanı'nda gözaltına alınması ve iadesi ise Yücelen için tam bir skandala dönüştü. Aslıtürk, yakalandıktan bir saat sonra ABD polisince serbest bırakılırken, Yücelen Aslıtürk'ün hala Miami'de bir evde tutulduğunu zannediyordu. Yücelen, ABD Ankara Büyükelçisi Robert Pearson'a Aslıtürk'ün Türkiye'ye iadesi için dosya verirken, Aslıtürk çoktan ABD'den Londra'ya uçmuştu. Yücelen de İçişleri Bakanlığı'nda uçuyordu!..

Savcı Şalk sindirilmiş, dava dosyası ikiye ayrılmıştı. Albay Ergen, gece yarısı operasyonuyla görevden el çektirilmişti.

Operasyondan Kaçakçılık ve Organize Suçlar Dairesi el

çektiriliyor, İl Jandarma Komutanlığı'na devrediliyordu.

Sadettin Tantan, Beyaz Enerji Operasyonu başladıktan 5 ay sonra görevi bırakmak zorunda kalıyordu Arkasında kaderini aylar öncesinden belirleyen o tarihi konuşmasını bırakarak:

"Ülkemizde yaşanan bir çok sorunun temelinde yatan ve ileriye yönelik olarak toplumumuzu ve anayasal rejimimizi tehdit eden yolsuzluk ekonomisi Türkiye için birinci tehdittir.

...Yolsuzluk suçları; rüşvet, zimmet, irtikap, emniyeti suistimal, ihaleye fesat karıştırma biçiminde doğrudan kamu görevlileri tarafından kamu kurum ve kuruluşlarında işlenebildiği gibi, sermaye piyasalarında, bankalarda, yatırım ortaklıklarında, özel plan kurullarında, tefecilik, sahtecilik, dolandırıcılık, kara para aklama gibi yöntemler uygulanarak da işlenebilmektedir Yolsuzluk olayları, tehdit, şiddet ve sindirme boyutu da olan, karmaşık ilişkiler ağı içerisinde gelişen, ulusal ya da uluslararası organize eylemler şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Kirli siyasetin ve bürokrasinin koruması altında yolsuzluk ekonomisinden hayat bulanlar, toplum içerisinde kabul görmelerini sağlamak amacıyla değişik sivil toplum örgütleri ve "tapınak şövalyeleri" içerisinde de yapılanmaya gittiler. Ve giderek bu örgütlerin yönetiminde söz sahibi oldular ve ne yazık ki, bu soygun ve talan düzeninin baş aktörleri gerçekten de toplum ve kamu hayatımızda güçlü ve etkili olmaya muvaffak oldular, gündemimizi de onlar tayin ettiler. Halkımız, çoğunlukla onların tayin ettiği gündem çerçevesinde düşünmek, değerlendirmeler yapmak durumunda bırakıldı. Önemliyi önemsiz, önemsizi de önemli olarak göstermeye muvaffak oldular. Çünkü önemli ve önemsizi tayin etme tekeli onların

elindeydi. Böyle bir ortamda onların tayin ettiği sahte gündemin peşine takılanlar, övgüler kazandı. Aksine davrananlar kınandı, tecrit edildi.

Bu akbaba sürüsüne karşı azim ve kararlılık içindeyiz..."[1]

1) 30 Ekim 2000, Sadettin Tantan'ın Boğaziçi Üniversitesi'ndeki konuşmasından.

RTÜK RÜŞVETİ

Medya patronlarının başvurusu üzerine, 26 Nisan'da yapılması beklenen frekans ihalesinin Danıştay 10'uncu Dairesi'nin kararıyla durdurulmasının ardından hükümet ani bir kararla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Yasa Tasarısı için harekete geçti.

Aniden harekete geçilen yasa TBMM Genel Kurulu'nda 20'nci dönemde reddedilen bir tasarıydı. Bu yasama döneminde içeriği değiştirilerek yeniden Meclis'e sunuldu. Hükümetin 14 Haziran 2000'de TBMM'ye gönderdiği tasarı 6 ay boyunca alt komisyonda bekledi. Alt komisyon raporunu hazırlamayınca da bir süre askıya alındı. Medya patronlarına devlet ihalelerine girme yolunu sonuna dek açan tasarı hükümet ortağı ANAP'ın sarsıldığı bir dönemde, 17 Mayıs'ta TBMM Anayasa Komisyonu'nda kabul edildi.

Tasarıyla birlikte temiz toplum arayışları da rafa kaldırılıyordu. Ortalığa kirli ellerin aklanması sırasında siyasi iktidar-medya ittifakı kokusu yayıldı. Muhalefet partileri tasarının bazı medya kuruluşlarının isteğiyle hazırlandığını ifade ediyorlardı.

Frekans planlaması yetkisi bunu ancak 7 yılda hazırlayabilen RTÜK'den alınıyor, Telekomünikasyon Kurulu'na veriliyordu. Anlayacağınız bir 7 yıl daha beklenecekti. Tasarı, gerçek ve tüzel kişilerin tek başına radyo ve televizyon sahibi olmasının önündeki engeli de kaldırıyordu.

Medya-ticaret ilişkisinin özgürleştirilmesi gözleri karartı. Yıllık izlenme oranı yüzde 25'ten yüksek olan yayın kuruluşlarında hisse oranı yüzde 50 ile sınırlandırılıyordu. Ancak, yüzde 25'in altında izlenme oranına sahip yayın kuruluşları-

nın hisse oranları için herhangi bir sınırlama getirilmiyordu. Böylece izlenme oranları dikkate alındığında bir kişinin 260 televizyon ve bin 200 radyoyu ele geçirmesine engel kalmayacaktı.

'Tasarı İhanettir'

Tasarıyla hükümet resmen medya patronlarına devlet ihalelerine girme ödününü veriyordu. Ancak unutulan bir şey vardı:

"Medyada tekelleşmenin önünün açıldığı...

RTÜK Başkanı Nuri Kayış, "Tasarı ihanettir" diyor, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Orhan Erinç ise, tasarıyla demokrasi, siyasal partiler ve halkın bilgilenme hakkına büyük bir darbe vurulduğunu açıklıyordu. Nuri Kayış'ın dikkati çektiği bir konu ise neden taviz verildiğini günyüzüne çıkardı. Kayış'a göre, "Hükümetin, medyanın biraz yüklenmesi halinde ayakta duramayacağı" belliydi.

Bakın: Kayış'ın bu tespitini 3 Haziran 2001 günü yayımlanan Aydınlık Dergisi'ndeki Çivi Yazısı adlı köşesinde Hasan Yalçın alaylı bir dille nasıl anlatıyor:

"RTÜK Tasarısı Meclise gelmeseydi, patronlar Mesut Yılmaz'ı şeffaflaştıracaklardı.

Geçtiğimiz günlerde Danıştay Genel Kurulu medya patronlarının aldıkları kamu ihalelerinin tamamını iptal etti. Ne yazık ki, yürürlükteki RTÜK Yasası'na göre, televizyonlarda yüzde 10'dan fazla hissesi bulunanların kamu ihalelerine girmesi bile yasaktı.

Süper patronlar, hani şu TÜSİAD'ı bile yetersiz bularak kendi aralarında örgütlenen en büyük beş patron, buluşup konuştular. Danıştay kararından sıyrılmak mümkün değil

mi, sorusunu masaya yatırdılar. Niçin mümkün olmasındı? RTÜK Yasası istendiği şekilde değiştirilirse, Danıştay kararı boşlukta kalırdı.

Aydın Doğan, Mesut Yılmaz'ın önüne şeffaf bir dosya koydu. Dosyanın içinde bir kağıt parçası bile yoktu. Her yeri görünüyordu. Mesut Yılmaz şaşkındı. Aydın Doğan, ona "anlarsın ya" gibisinden bakıyordu. Dedi ki, "Mesut bey, ya RTÜK'ü şeffaflaştıracağız, ya sizi" Yani? Mesut Yılmaz'ın Mavi Akım, Beyaz Enerji, Kanada şirketinden 50 milyon dolar gibi vukuatları niçin yazılıp çizilmesindi. Halkın bunları bilmeye hakkı yok muydu? Medyanın görevi yazmak değil miydi?

Mesut Bey, "O zaman RTÜK'ü şeffaflaştıralım" dedi. DSP ve MHP'ye götürdü meseleyi. Onlar şeffaf olan her maddeye zaten bayılırlardı. Tasarı son sürat Meclis'in önüne çıktı. Tasarı, patronların kamu ihalelerine girmelerinin önündeki bütün engelleri tamamen ve toptan kaldırıyordu.

Medya patronlarının baskısıyla gündeme getirilen "Basına Sansür Yasası" pardon RTÜK Yasası, koalisyon liderlerinin zorlamasıyla 7 Haziran günü sabaha karşı 03.30'a kadar süren oylama sonucu TBMM Genel Kurulu'ndan geçirildi. Oylamada DSP'den Uluç Gürkan ile Ali Arabacı, MHP'den Mehmet Ceylan ile Sadık Yakut ve ANAP'tan Ertuğrul Yalçınbayır hayır oyu kullanıyor, iktidar 5 fire veriyordu. Yasa 189 oyla kabul edildi.

Tepkilere karşın yasa kabul edilmiş, büyük patronların isteği yerine getirilmişti.

Yasanın, haberlerin yayımlanmasına büyük kısıtlama getireceğini savunan gazeteler TBMM'nin RTÜK mesaisini büyük puntolarla manşetlerine taşırken, yasayı icat eden medya kuruluşları yasanın geçişine nedense (!) pek de ilgi göstermedi.

Birinci sayfalarında yasanın kabulüne yer vermekten kaçınan (okuyucu tepkisi mi?) Türk basının gözde gazeteleri, iç sayfalarında yasaya methiyeler düzdü.

Milliyet: Beyaz Cam'ı örten perde kalkıyor...

Sabah: Ekran karartma devri sona erdi...

Hürriyet: Menfaat için kullanılan televizyon kapanacak...

Radikal: Yeni yasa nihayet...

Ancak gazeteler, Beyaz Enerji Davası'nın Ankara DGM'deki ilk duruşmasından iki gün sonra, TBMM'de kabul edilen yasayla medya sahiplerinin devlet ihalelerine girmelerine engel teşkil eden yasağın kalktığına ilişkin tek satır etmiyordu. Mevcut yasada, bir radyo televizyon kuruluşunda yüzde 10'dan fazla hissesi olan kişi ve kurumların devlet ihalelerine girmeleri ve burada işlem yapmaları yasakken; yeni düzenlemeyle bu sınırlamanın kaldırıldığı da unutuluyordu. Basın Yasası'nda yer alan cezalar en az bin kat arttırılırken, en düşük para cezasının 10 milyara çıktığı başlıklara yansımıyordu.

RTÜK üyelerinin tamamını seçme yetkisi de TBMM'nin elinden alındı. Kurul üyeleri bundan böyle TBMM'nin seçeceği 5, Bakanlar Kurulu'nun atayacağı 4 üyeden oluşacaktı.

Koalisyon hükümetinin "gazeteci" Başbakanı Bülent Ecevit, yasayı, onaylaması için Çankaya Köşkü'ne gönderdi. Gözler Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e çevrildi. Medyanın sahibinin sesi yıldız yorumcularının yasaya sahip çıkışları akıl alır gibi değildi.

Medyadaki çürümüşlükle gözde gazetelerin köşe yazarları yasaya methiye düze dursun yasayı, "kamu malı niteliğindeki frekans ve kanalların çok uluslu sermaye ve ortakları tarafından yağmalanabilmesine olanak sağlamaya çok elverişli

genişletmelerle, yasa tekelleşmelerin ve yabancı sermayenin önündeki engelleri neredeyse tümüyle kaldırmaktadır" diye yorumlayan Prof. Dr. Ersan İlal, İletişim Fakültesi'nde okuyan öğrencilerine ders verircesine yasayı çıkarmaktan çekinmeyen siyasetçilere gelip-geçici olduklarını anımsatmadan edemedi:

"Bütün bu olumsuzluklara karşın Türkiye çok uluslu sermayenin muz cumhuriyetinde ürettiği çikita muzlara ve uluslararası örgütlerde yetiştirdiği değerli kurtarıcılara gereksinim duymadan bu zorlu sınavlardan da alnının akıyla çıkacaktır. Ülkemiz bir gün mutlaka bu tür siyasilerden kurtulacaktır ve bu zorlama yasalar değişecektir."[1]

Çankaya Köşkü'ndeki hukuk adamı, medya patronlarının timsah gözyaşlarına aldanmayarak, yasayı TBMM'ye iade etti. Cumhurbaşkanı Sezer'in iade gerekçesi açıktı:

"Kamu yararıyla bağdaşmayan, demokratik geleneklere, temel hak ve özgürlüklere, hukuka ve anayasal ilkelere uygun düşmeyen kurallar içeren yasanın yayımlanması uygun görülmeyerek TBMM'ye bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmiştir."

1) Prof. Dr. Ersan İlal, 15 Haziran 2001, Cumhuriyet, Olaylar ve Görüşler

YILMAZ'IN İKİNCİ RAUNDU...

Aslına bakarsanız Beyaz Enerji Operasyonu'nun başından bu yana askeri hedef alan ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın bunu planlı bir şekilde yaptığı bir sır değildi.

Yılmaz, 4 Ağustos'ta beşinci kez ANAP Genel Başkanlığı'na seçildiği ANAP Kurultayı'nda gündeme getirdiği "ulusal güvenlik sendromu" tartışmasını, 3 ay önce Beyaz Enerji iddianamesi yayınlandıktan sonra jandarmayla kavgayı daha da kızgınlaştırdığı dönemde tasarlamıştı.

Yılmaz'ın bu önceden planlı sendromunu, iddianamenin yayınlanmasından sonra Yılmaz'dan yana ağır basan haberler yapmaya başlayan Hürriyet Gazetesi'nin Genel Yayın Yönetmeni ve yazarı Ertuğrul Özkök 9 Mayıs'ta köşesinden duyuruyordu:

"İkinci raund geliyor...

Özkök'e göre ilk raund "Gestapo Savaşı"

Köşe yazarı yazısında 3 ay sonrasını şöyle haber veriyordu:

"Önceki akşam (yazı 9 Mayıs'ta çıktığına göre 7 Mayıs akşamı olsa gerek) ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'la sohbet ettim. Bu sohbetten çıkardığım sonuç şu: Jandarma ile arasındaki "gestapo savaşı" henüz sona ermemiş. Yılmaz önümüzdeki günlerde bu savaşın ikinci perdesini açmaya hazırlanıyor."

Bu arada, eğer Özkök'e göre bu bir boks maçıysa ulusal güvenlik spekülasyonu Yılmaz'ın Türk Silahlı Kuvvetleri'yle ancak 3. ya da 4 raundu olabilir...

Peki; Özkök'ün haber verdiği Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ikinci raundu ANAP Kongresi'nde başlatan Mesut Yılmaz neler mi söyledi?

Hürriyet'e göre Yılmaz, **en hassas tabu olan ulusal güvenlik** kavramına savaş açtı.

Üç Maymunun Oynadığı Tabu

Yılmaz, konuşmasında ulusal güvenliğin Türkiye'de gelişmeyi sağlayacak her adımı engelleyecek şekilde kullanıldığını iddia etti. Yılmaz, ulusal güvenliğin bir devletin bekasını sağlayan son derece hayati bir konu olduğunu ancak bunun Türkiye'de tam tersi şekilde kullanıldığını savundu.

Yılmaz, konuşmasında ulusal güvenliğin sınırlarını yeniden belirlemek gerektiğini öne sürerek özetle şöyle konuştu:

"Uyum çalışmalarındaki engelleyici rolü konusu herkesin çok az bilgi sahibi olduğu, ancak üç maymunları oynadığı bir tabu var. Ulusal güvenlik gerekleri. Ya da daha doğru bir isimlendirmeyle ulusal güvenlik sendromu. Bugün bu tabunun üzerindeki perdeyi çekip almanın zamanı gelmiştir. Ulusal güvenlik kavramı, devletimizin geleceğini sağlamlaştırıcı her adımın engelleyicisi konumuna getirilmiştir.

Devletin bekasını sağlayacak bir kavramı, devletin can damarlarını keser hale getirmeyi dünya üzerinde yalnız Türkiye becerebilirdi. Nitekim de öyle olmuştur. Türkiye'de değişimin anahtarı, ulusal güvenlik kavramında saklıdır. Ulusal güvenlik gerekçesiyle devletimizin bekasını sağlamlaştıracak, milletimizi rahat ve huzura erdirecek adımlar atılması adeta imkansızlaştırılmaktadır. Türkiye eğer, bir adım ileriye gitmek istiyorsa bu sendromdan kurtulmalıdır. Değişime adım atmanın, rotamızı Avrupa'ya çevirmenin gerçek anahtarı, şartı, ulusal güvenlik kavramının kapsam ve sınırlarını belirlemektir.

Bölücü terör ve irtica tehlikesine ilişkin yakın zamana ka-

dar yaşadıklarımızı unutmadık. Devletimizin bu iki alanda yaşanan sıcak mücadelenin yaralarını sarmamızın zamanı gelmiştir. Bunu da ancak ulusal güvenliği bir sendrom olmaktan çıkarıp, geleceği kucaklayan çağdaş bir anlayışa kavuşturarak yapabiliriz. Bu ülkenin geleceği için atılması gerekli her ileri adımın ulusal güvenlik gerekçesiyle kesilmesini kabul etmek mümkün değildir.

Geçmişte her yeniliği 'din elden gidiyor' diye önlemeye çalışmak, ülkeye de dine de büyük zarar vermiştir. Endişemiz o dur ki her açılımın önünün ulusal güvenlik elden gidiyor gerekçesiyle kesilmesi...

Halkın gücünü arkasına almış Anavatan Partisi'nin bu ülkede yıkamayacağı bir tabu, el atamayacağı bir sorun, gerçekleştiremeyeceği bir hedef yoktur."

Büyük bir özenle hazırlandığı her halinden belli olan konuşmasıyla ulusal güvenliği tartışmaya açan Yılmaz, Başbakan Bülent Ecevit'e göre "maksadı aşmıştı...

Askere göre ise haddini...

Başbakan Ecevit'te bunun farkına vardı ve Yılmaz'ın açıklamasından bir gün sonra askerin nabzını yokladı. Ecevit, Genelkurmay Başkanlığı'nın Yılmaz'a yanıt niteliği taşıyan bir açıklama yapmasını istemiyordu.

Ecevit, Genelkurmay Başkanlığı'nın açıklamasını durdurmak için konuşmadan iki gün sonra ulusal gazetelerin Ankara temsilcileriyle görüştü. Ecevit, havayı yumuşatmak istiyordu.

Yılmaz'ın kongre konuşmasını yadırgadığını söyleyen Ecevit, Başbakan Yardımcısı'nın "ulusal güvenlik sendromu" değerlendirmesine katılmadığını açıkladı.

Ecevit, gazeteciler aracılığıyla Genelkurmay Başkanlığı'na

koalisyon hükümetinin büyük ortağı olan partinin genel başkanı ve Başbakan'ı olarak Yılmaz'ın açıklamalarına katılmadığı mesajını iletti.

Muhtıra Gibi?

Ne var ki; Ecevit'in ortağına sitem **dolu sözleri bile** Genelkurmay karargahında ilgi bulmadı.

Genelkurmay Başkanlığı'nın yanıtı Başbakan Ecevit'in beklediğinden de erken geldi. Asker açıklamayı Ecevit'in açıklamalarının manşete oturduğu 7 Ağustos günü akşamı İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kapanışının ardından basın kuruluşlarına faksladı. Askerin yanıtı yalnızca Yılmaz'a yanıt niteliği taşımıyor aynı zamanda hükümeti topa tutuyordu.

Ecevit'in korktuğu başına gelmişti...

Muhtıra niteliğindeki açıklama Genelkurmay Başkanlığı'nın 28 Şubat'tan bu yana hükümete yönelik en sert uyarışıydı. Hükümete yönelik eleştiriler kapalı kapılar ardından ilk kez bu kadar açık olarak dile getiriliyordu.

Genelkurmay, Yılmaz'ın konuşmasını "mesnetten yoksun" ve "onursuz bir yaklaşım" olarak nitelendirdi.

Askeri kanat belki de son yıllarda hiçbir siyasi için böyle ağır bir ithamda bulunmamıştı.

Yılmaz'ın, "başkalarına saldırarak sorumluluktan kaçma ve başarısızlıktan kaçma gayreti" içinde olduğu belirtilen açıklamada Genelkurmay Başkanlığı Başbakan Yardımcısı'na sorumlu bir makamda bulunduğunu bir cümle ile anımsatmadan geçemedi:

"Meşru zeminlerde tartışmak yerine, dünyaya şikayet etme şeklinde gündeme getirilmesinin onurlu bir yaklaşım olarak kabul edilmesi mümkün değildir."

Ancak, hedef alınan yalnızca Yılmaz değildi. Çoğu ülkede bir hükümete istifa getirecek eleştiriler yenilir-yutulur cinsten değildi. Beyaz Enerji Operasyonu'nda bugüne kadar yaşananlar açıklamanın bu bölümüne birkaç maddeyle yansımıştı;

– Ekonomi iflas noktasına gelmişse...

– Ekonomiyi bu hale getirenler hakkında en ufak bir işlem yapılmıyorsa...

– Küreselleşme anlayışı ekonomik teslimiyetçilik olarak benimseniyorsa...

– Soygun düzeni normal davranış haline gelmişse...

– AB'ye girmeyi hedefleyen bir ülkede, ortaçağı hedefleyen zihniyetler devlet kadrolarında bile yer alabiliyor ve buralara özenle yerleştiriliyorsa...

– Ülke içinde siyasi istikrar, kişisel ihtiraslar nedeniyle bir türlü sağlanamıyorsa...

– Ülkenin bir parçasında ekonomik ve sosyal tedbirlerin alınamaması neticesi ayrılıkçı terörün, etnik-milliyetçi ve ayrılıkçı harekete dönüşmesi önlenemiyorsa...

Mesut Yılmaz'ın yanıt vermesi beklenen açıklamaya yanıt bir gün sonra ANAP Merkez Karar ve Yürütme Kurulu'ndan (MKYK) geldi.

MKYK bildirisi tipik bir Yılmaz klasiğiydi; hedefin asker olmadığı belirtiliyor, tartışma zemininin siyaset olduğu söyleniyordu.

Bu tabi ki Yılmaz'ın askere ilk çıkışı değildi. Nitekim son geri adımı da olmadı. Tıpkı Ecevit gibi...

Koalisyon hükümeti de hükümete yönelik sert eleştirileri görmezden geldi.

Genelkurmay Başkanlığı'nın suçlamalarını hiç kimse üzerine almıyordu.

Deyim yerindeyse açıklama ortada kaldı.

Yılmaz, "Çamur at, izi kalsın" misali bir kez daha kazandı.

Yılmaz'ın Amacı Neydi?

Yılmaz, açıklama havada kalınca birkaç günlüğüne de olsa demokrasi kahramanlığına soyundu.

Yılmaz, danışıklı olduğu her halinden belli televizyonlarda konuyu MGK toplantılarında gündeme getirdiğini söylüyor, ancak sonuç alamadığından yakınıyordu. Ama MGK'ye katılan hiçbir yetkili Yılmaz'ı doğrulamıyordu.

İnandırıcılığı zedelenen Yılmaz ve partisi çıkışı ulusal güvenlik tartışmasında arıyor, Güneydoğu'ya gönderilen mesajlarla baraja takılacağı gündeme gelen Yılmaz, bölge halkının oylarının peşine düşüyordu. Kendisini gündemde tutmaya çalışırken, kongre ve sonrası yaptığı açıklamalarla ilgili Bakanlar Kurulu'nda tek bir cümle bile söylemiyordu.

Belge Nedir, Ne Değildir?

Yılmaz'ın MGK'de konuşmadığı, Bakanlar Kurulu'nda tek bir söz bile etmediği ve sendrom olarak nitelendirdiği bu belge neyin nesiydi?

Her ülkenin kendi koşullarına özgü bir ulusal güvenlik stratejisi var. Bizimkinin adı: Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi...

Bu belge;

Ulusal güvenliğin tanımına ve kapsamına Milli Güvenlik Kurulu'nda (MGK) karar verilen,

Genelkurmay'ın önerisi üzerine MGK'de ele alınan, gerektiğinde yeniden düzenlenen,

İç ve dış tehditlere öncelikle yer verilen, bunlara yönelik önlemler de sıralanan,

Zannedildiği gibi içeriğine hiç dokunulmayan değil, MGK'de günün koşullarına göre sürekli yenilenen,

Temel değişikliği 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin yıkılması ve bölge dengelerinin yeniden oluşmasının ardından gerçekleştirilen,

28 Şubat 1997 MGK toplantısında yeniden gündeme gelen,

REFAHYOL hükümetinin de görevde olduğu dönemde tehdit sıralaması değiştirilen, bu tarihten sonra irtica tehlikesi ilk sıraya yerleştirilen,

Yılmaz'ın, her iki dönemde de sorumlu mevkilerde olduğu yıllarda değiştirilen,

Üzerindeki son stratejik değişiklik 30 Kasım 1998'de Mesut Yılmaz'ın başbakanlığı döneminde yapılan,

Sadece askeri zeminlerde değil, devlet katında üst yönetime gelmiş herkesle paylaşılan, bir belge...

Kısacası, 11 Eylül'de New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin ikiz kulelerinin terörist saldırılarla yıkılmasının ardından dünyada başlayan yeni çağla birlikte üzerinde yeniden çalışılmaya başlanan ve Türkiye için önemi biraz daha anlaşılan ulusal güvenlik kavramını ortaya koyan bir belge.

Yılmaz'a göre ise ulusal bağımsızlık ve laiklik ilkesine sahip çıktığı zaman saygı duyulan askerin iş ANAP'ı ilgilendiren bir yolsuzluğu deşmesine gelince "yolsuzluğun daha da deşilmemesi için tartışmaya açılan" bir belge.

Belge ortadayken, bazı gazeteler Yılmaz'ın çıkışlarıyla ulusal güvenlik tabusuna savaş açan bir kahraman olduğunu yazıyor; ne yazık ki bir gerçeği Yılmaz gibi unutuyorlardı;

"Başbakan Yardımcısı'nın topa tuttuğu, 28 Şubat'tan sonra güncelleştirilen Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi, Başbakan

olarak Mesut Yılmaz'ın imzasını taşımaktaydı.

Yılmaz'ın "ulusal güvenlik sendromu" bir süre sonra hükümet krizi de yarattı. Vurgun operasyonu'nun Türkiye gündeminde oturduğu sıralarda; liderler de bir araya gelmişlerdi. Anayasa değişikliklerini TBMM'ye gönderme konusunda prensip kararının da alındığı liderler zirvesinde MHP lideri Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli; başkentte ve siyasi çevreler arasında en çok konuşulan iki konuyu ANAP lideri Yılmaz'a sordu.

– Bazı çevrelerde sıkça konuşulan kardeşiniz Turgut Yılmaz'ın Milliyet Gazetesi'ne ortak olduğu söyleniyor bu doğrumudur?

– Yakın çevrenizde; "TSK'yı ulusal güvenlik konusunda oldukça silkeledik. Şimdi de vurgun operasyonu ile MHP'yi hırpalıyoruz" gibi bir söz dolaşıyor. Bu doğru mudur?

Ecevit'in şaşkın bakışları altında Bahçeli, Yılmaz'dan yanıt bekliyordu. Yılmaz'ın yanıtı bir cümlelikti:

"Bunu bir kahve içmeye gelmek suretiyle konuşabiliriz."

Bahçeli'nin odasında kahveler içildi Yılmaz'ın "böyle bir şey düşünmüyorum; böyle bir söz söylemedim" yanıtı MHP liderini biraz olsun rahatlattı.

Bahçeli'nin aylar sonra Yılmaz'a "inanış nedenini" açıkladığı sözlerinin altında bile güvensizlik yatıyordu;

"Yılmaz bir partinin genel başkanıdır. Öncelikle onun söylediği sözleri tarafımızdan kabul görür. Nitekim böyle oldu ve olayın üzerinde fazla durmadık..."

YAŞ'TA BEYAZ TASFİYESİ..

Beyaz Enerji Operasyonu'yla birlikte ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın üç hedefi vardı. Sanki üç düşman.

Birincisi Talat Şalk, ikincisi Sadettin Tantan, üçüncüsü jandarma. İlk önce hepinizin malumu operasyonun yargı ayağı gözde basının da desteğiyle sindirildi. Sonra da partinin değil de ülkenin bakanlığını yapmaya soyunan İçişleri Bakanı hem bakanlıktan hem de partisi ANAP'tan istifa ettirildi.

İki hedef de etkisiz hale getirilmişti.

Ya üçüncüsü?

Jandarmadaki ilk tasfiyenin Mayıs ayında Kurmay Albay Aziz Ergen'in görevden alınmasıyla başladığını "Etik Skandal" başlıklı konuda detaylarıyla irdelemiştik. Şimdi üst düzeyde temizlik yapılacaktı. Yılmaz, üst düzey kadronun tamamen dağıtılmasını istiyordu.

Yılmaz, Ergen'in Mayıs ayında görevden alınmasını ANAP'a gönderilmiş bir sinyal olarak algılamış olacak operasyonu yürüten jandarma yetkilileri hakkında artık daha da rahat konuşmaya başladı.

Yılmaz, açık dille konuşuyor, jandarmanın yürüttüğü operasyona kendisinin ve ailesinin bulaştırılması için her şeyin yapıldığını söylüyordu. Yılmaz, hatta bir köşe yazarına özel beyanatta bulundu; jandarmada verilen bir brifingde duvara şema asıldığını öne sürerek herkeste hayret uyandıran açıklamayı yaptı:

"En tepede benim ismim varmış. Altta öteki isimler. Ve bütün para bana akıyormuş. Böyle saçma sapan şemalar bile hazırlanmış."[1]

1) 9 Mayıs 2001, Hürriyet, Ertuğrul Özkök.

Mesut Yılmaz'ın ve hükümetin isteğiyle Başbakan Bülent Ecevit'in başkanlığını yaptığı Yüksek Askeri Şura'nın (YAŞ) 2001 Ağustos toplantısına siyasilerin 7 aylık birikimiyle girildi. YAŞ'da böylece "Beyaz Enerji tasfiyesine" dönüştü.

YAŞ'ta yapılan "kadro operasyonu" ile Beyaz Enerji'nin asker ayağındaki önemli isimler birer birer kızağa çekiliyordu.

Özbek Paşa'ya Tenzil-i Rütbe...

Jandarma Genel Komutanlığı Harekat Başkanı Tümgeneral Osman Özbek, bir alt rütbedeyken yürüttüğü Kayseri Bölge Komutanlığı'na atanıyordu. Aslında Genelkurmay bu atamadan üç ay önce Beyaz Enerji Operasyonu'nun başına Ankara Jandarma Bölge Komutanı Tümgeneral Bekir Uğurlu'yu getirerek Özbek Paşa'yı tam anlamıyla "by-pass" yapmıştı. Özbek Paşa, Harekat Başkanı'ydı ve Beyaz Enerji'nin Paşa'sıydı...

YAŞ'ta Paşa için, Genelkurmay Başkanlığı'nın hükümetle yeni bir tartışmaya girmemek için bulduğu "ara formül" açıktı; Ya emekli olacaktı, ya da istifa edecekti...

Özbek Paşa tepkiliydi... İlk tepkisini de önce komutanı Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman'a aktardı. YAŞ'ın son günü Yalman'ın makam odasına giden Osman Özbek, "Şerefimle, haysiyetimle görevimi yapmaya çalıştım. Karşılığının bu olmaması gerekirdi. Ben bunu hak etmedim, bana haksızlık yapıldı" diye sitemlerde bulundu. Özbek Paşa'nın sitem dolu sözlerine Yalman'ın yanıtı YAŞ kararını tebliğ etmek oldu. Jandarmadaki komuta kademesi Albay'ına sahip çıkmadığı gibi Paşa'sına da sahip çıkmamıştı.

Komuta kademesinde alışık olunmayan bu tablo, Özbek Paşa'nın ordudan ayrılacağının da ilk sinyaliydi.

Özbek Paşa yakın çevresinin karşı çıkmasına rağmen ilk

önce emekliliğini istedi. Ancak, Paşa'nın bu isteği kabul edilmedi.

Özbek Paşa için tek seçenek kalmıştı; istifa etmek. Tümgeneral Özbek, 14 Ağustos Salı günü istifa dilekçesini Aytaç Yalman yerine Genelkurmay Başkanlığı'na göndermeyi tercih etti. Bu olsa olsa generaline sahip çıkmayan bir komutana duyulan bir kırgınlık olabilirdi. Bu kırgınlık Özbek Paşa'nın sözlerine de yansıdı:

"Hiç hak etmediğim halde gururumu incittiler, beni bitirmeye çalıştılar. Zaten bu operasyonlar sonuçlanmazsa beni bitirmek isteyeceklerini biliyordum. Benden intikam almaya çalışanlar şimdilik başardı.?

Erbakan'ın Gizli Sevinci

Özbek Paşa'nın Türk Silahlı Kuvvetleri'nden istifa ederek emekliye ayrılmasına Yılmaz'la birlikte için için sevinen bir kişi daha vardı. Özbek Paşa, 28 Şubat sürecinde dönemin başbakanı Necmettin Erbakan'ın ailesiyle birlikte hac için Suudi Arabistan'a gitmesini sert dille eleştiren isimdi. O dönemde Tuğgeneral rütbesiyle Erzurum Jandarma Bölge Komutanı olarak görev yapan Özbek Paşa, 18 Nisan 1997 tarihindeki Kurban Bayramı'nın birinci günü Artvin'de halka açık olarak düzenlenen 'Karavana Günleri'nde Erbakan'a sert çıkışlarda bulundu. Suudi Arabistan'ın Türkiye'den gelenlere "laiklik karşıtı" broşürler dağıttığını anımsatan Özbek, "Ulan pe...k dinde krallık var mı?" diye konuştu. Özbek'in eleştirileri karşında Kaddafi'nin çadırına konuk olan Suudi Arabistan Kralı Fahd'ın davetiyle ailece hacca giden Erbakan'ın sevinmemesi işten bile değildi;

"Şimdi bir devlet büyüğümüz orada torunu ile birlikte

misafir. Adam olan gidip o krala misafir olmaz. Kusura bakmayın, adam olan sülalesini devletin bilmem nesini kiralayıp da misafir götürmez. Ben bunu kabul etmiyorum. 13 sene PKK ile mücadele ettiysem, bunlarla da edeceğim.

Özbek, aynı yılın Ağustos ayında atandığı Kayseri Jandarma Bölge Komutanlığı sırasında da, "irtica odağı" dediği çevrelere yine sert tepki gösterdi. Özbek, bir yıl sonra Ankara'ya Tümgeneral rütbesiyle Jandarma Genel Komutanlığı Harekat Dairesi Başkanlığı görevine atandı. 2001 Ağustos'unda terfi bekleyen Özbek Paşa'ya ummadığı bir tayin karşısında istifa etmek düştü.

Kadro Operasyonu

Albay Ergen'in "operasyon için rütbesini ortaya koydu" diye tarif ettiği komutanı Korgeneral Yusuf Soybaş da emekliliğini istedi

Operasyonda sanıkları sorgulayan Yarbay Cemil Temizöz de Jandarma Okullar Komutanlığı'na atanırken, Beyaz Enerji Operasyonu'nu üst düzeyde yürüten kadro neredeyse tamamen dağıtıldı.

Operasyon boyunca jandarmayı suçlayan, ANAP Kurultayı'nda ulusal güvenliği tartışmaya açarak Genelkurmay Başkanlığı'nı hedef alan ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz 7 ay sonra gülen taraftı...

Beşinci Bölüm

BEYAZDAN ÖNCE; BEYAZDAN SONRA

Beyaz Enerji soruşturmasında bir de Ersümer'in "sağ kolu" olan Yurdakul Yiğitgüden vakaası var. Yiğitgüden olayında Talat Şalk'ın yerinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu hukukçu olarak karşımıza çıkarken, bu kez yargının karşısında Ersümer'in yerine yeni Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan vardı.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ilk önce Yiğitgüden hakkında "Beyaz Enerji" soruşturması kapsamında soruşturma izni istedi. Ancak bu istem Çakan tarafından müfettiş raporları doğrultusunda reddedildi. Kanadoğlu'nun bu karara itiraz ettiğini anımsatarak savcının Enerji Bakanlığı'yla giriştiği soruşturma izni mücadelesine kısaca bir göz atalım...

Yiğitgüden'e Yargı Yolu...

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Kanadoğlu, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun raporu doğrultusunda TEAŞ'ın İstanbul'un Anadolu yakasında elektrik dağıtımı ve ticaretini yürüten Aktaş ile Kayseri civarındaki elektrik dağıtım ve ticaretini yürüten Kayseri Elektrik AŞ'nin TEAŞ ile mahsuplaşmasında dev-

letin zarara uğratıldığı savları üzerine Enerji Bakanlığı Müsteşarı Yiğitgüden hakkında bakanlıktan soruşturma izni istedi.

Bakanlık, başsavcının bu istemini kabul etmeyerek Yiğitgüden hakkında soruşturma izni vermedi. Çakan soruşturmaya izin vermezken, Başbakanlık Teftiş Kurulu raporunda söz konusu 2 şirketle ilgili olarak devletin 25 trilyon lirası ana para olmak üzere gecikme zammı ve temerrüt faiziyle birlikte toplam 48.5 trilyon lira zarara uğratıldığı yazılıydı.

Yargıya Kaba Müdahale

Kanadoğlu, soruşturma istemini reddeden Çakan'ın işleminin iptali istemiyle Danıştay'a başvurdu. Başvurusunu Danıştay 2.Dairesi'ne yapan Kanadoğlu, itirazının nedenini şöyle açıklıyordu:

"Bir kısım sanıklar yargılanırken amiri konumundaki müsteşar hakkında soruşturma izni verilmemesi, öncelikle kamu vicdanını yaralayan ve sistemin doğruluğunu sorgulayan ve mevcut kuşkuları arttıran bir sonuç doğuracaktır. Bir fiilin suç teşkil edip etmediği kararının, yargı yerine ait olduğunun göz ardı edilmesi, yürütmenin yargıya kaba müdahalesidir."

Başsavcı Kanadoğlu, Yiğitgüden hakkında yapılacak soruşturmanın dava açısından da etkili olacağını düşünüyordu.

Kanadoğlu'nun itirazını görüşen Danıştay 2. Dairesi, 2 bölgeye ait mahsuplaşmada devleti zarara uğrattığı savlarıyla ilgili olarak Yiğitgüden hakkında soruşturma iznini verdi.

Yiğitgüden'e 3 Yıl Hapis İstemi

Danıştay'ın kararının ardından Kanadoğlu son soruşturmasını yaptı ve Aktaş ve Kayseri Elektrik AŞ ile TEAŞ arasın-

daki mahsuplaşmalarda görevini kötüye kullandığı gerekçesiyle Yiğitgüden hakkında beklenen davayı açtı.

Kanadoğlu'nun iddianamesi 5 sayfadan oluşuyordu. İddianame Yargıtay 4. Ceza Dairesi'ne gönderilirken Kanadoğlu, Enerji Bakanlığı ile Aktaş arasında 24 Aralık 1989'da, Kayseri Elektrik AŞ ile 12 Ocak 1989'da görev verme sözleşmelerinin imzalandığını anımsattı. Bu şirketlerde mahsuplaşmanın nasıl yapılacağı açıklanarak TEAŞ ile bu iki şirket arasında 1990-96 yılları mahsuplaşmalarının yapılmadığı belirtilen iddianamede, mahsuplaşmaların gecikmesinin yüklü miktardaki kamu alacağının özel şirketler üzerinde kalması sonucunu doğurduğu belirtildi.

Kuşkulu uygulamaları yakından izleyen kamunun zarar görmemesini sağlamanın müsteşarın asli görevi olduğu vurgulanan iddianamede, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun çeşitli tarihlerdeki raporlarına atıfta bulunularak Yiğitgüden'in kasten yüklü miktarda kamu alacağının belirtilen şirketler üzerinde kalmasına meydan vermekle yasalara ve yazılı hukuka aykırı davrandığı ifade edildi.

Kanadoğlu, Yiğitgüden'in TCY'nin görevi kötüye kullanma eylemini düzenleyen 240. maddesine göre cezalandırılmasını istedi.

Müsteşarın Zırhına İtiraz Davası

Kanadoğlu, Yiğitgüden'in Çayırhan Termik Santralı'nın imtiyaz sözleşmesi yapılması, işletme haklarının devrine ilişkin işlemlerde görevde yetkiyi kötüye kullandığı iddiasıyla soruşturma izni istemiş ancak bakanlık buna da karşı çıkmıştı. Yiğitgüden hakkında dava açan Kanadoğlu aynı gün (12 Eylül 2001), 2 sayfadan oluşan itiraz dilekçesini Danıştay 2.

Dairesi'ne sundu.

Başsavcı, müfettişlerin Ankara DGM Başsavcılığı'nca toplanan kanıtları değerlendirmek yerine kendisini yargının yerine koyarak "suç isnadı yapılmayacağı" yönünde karar vermelerini sert bir dille eleştirdi.

Başsavcı itiraz başvurusunda, anayasaya göre yargı yetkisinin Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağının öngörüldüğünü hatırlatmadan edemedi. Kanadoğlu, "Bu itibarla, bir fiilin suç teşkil edip etmediğini tayin ve tespit etmek ve karara bağlamak görevinin yargıya ait olduğu göz ardı edilerek adı geçenin işlediği fiilin suç oluşturmayacağına karar verilmesi, yasa ve usule aykırı görülmüştür" görüşünü kaydetti.

Kanadoğlu, bu gerekçelerle Yiğitgüden hakkında soruş-
 turma izni verilmemesine ilişkin bakanlığın 3 Eylül 2001 tarihli kararının kaldırılmasını istedi.

Savcılara Yetki Tırpanı

Savcı Sabih Kanadoğlu, Enerji Bakanlığı Müsteşarı hakkında soruşturma isteyince, yolsuzluk soruşturmalarının önünü kesmek isteyen hükümet ortakları, kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin kanunda yaptıkları değişiklikle, cumhuriyet başsavcı ve savcılarının "soruşturma izni isteme" hakkını elinden almak için bir yasa hazırladı. Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkında Kanun'un 4. maddesinde yer alan "göndererek soruşturma izni isterler" ibaresi değiştirilerek yerine "gönderirler" ibaresi eklendi.

Son değişiklik, hazırlanan söz konusu evrakın yalnızca ilgili makama gönderilmesini öngörüyordu. Daha önce evrakın bir örneği gönderilerek soruşturma izni istenirken, yeni

düzenleme ile savcıların yetkilerine tırpan vurulmuş oluyordu. Tasarının hazırlanma tarihiyle, Enerji Bakanlığı Müsteşarı Yiğitgüden hakkında soruşturma izni istenilen tarihlerin aynı günlere denk gelmesi şaşırtıcı bulundu.

Hükümetin tasarısı TBMM'de her zamanki gibi yasalaşırken, yasa "Yanlış hesap Bağdat'tan döner" misali Köşk'ten geri çevrildi. Hükümet; Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'ndan Çankaya Köşkü'ne çıkan Ahmet Necdet Sezer'in hukukçu kimliğini bir kez daha unutmuştu.

TEDAŞ'TAN SONRA BİR DE BEDAŞ...

TEDAŞ Teftiş Kurulu'nun Başkent Elektrik Dağıtım AŞ'yle (BEDAŞ) ilgili yolsuzluk ve usulsüzlüklere ilişkin olarak Ankara DGM Cumhuriyet Savcılığı'na gönderdiği suç duyurusu yeni bir operasyonun habercisiydi; "Beyaz Havuz Operasyonu!.."

TEDAŞ müfettişlerinin yolsuzluk ve usulsüzlüklere ilişkin raporlarının ardından jandarma 7 Eylül 2001 sabahı TEDAŞ lojmanına baskın düzenledi. Operasyonla ilk önce 3 bürokrat gözaltına alındı. DGM Cumhuriyet Savcıları, Hakan Kızılarslan ve Cengiz Köksal'ın talimatıyla gözaltına alınanlar arasında BEDAŞ Genel Müdür Vekili ve Yönetim Kurulu Başkanı Ferit Baydar, idari-mali işlerden sorumlu yardımcısı Hanefi Develioğlu ile yönetim kurulu üyesi Reyhan Nazlı bulunuyordu. Gözaltı süreci, 18 Nisan seçimlerinde ANAP'tan Hasanoğlan belediye başkan adayı olan Nazlı'ya seçimi kaybetmesinin ardından "telafi" olarak iki görev birden verildiğini de ortaya çıkardı. Nazlı, BEDAŞ'taki görevinin yanı sıra ANAP'lı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı Etlik SSK Hastanesi Müdürlüğü'nü de yürütüyordu.

Jandarmanın gün boyunca BEDAŞ Genel Merkezi'nde yaptığı incelemeler, gözaltı sayısını daha da arttırdı. İncelemeler sonucunda gözaltı sayısı 14'e yükselmişti. BEDAŞ Yük Tevzii Müdürü Adil Ertuğrul, Yardımcısı Nejdet Yemişçi, Müşteriler Müdürü Duray Özdurmuş, Ticaret Malzeme Müdürü Kemal Gündüz, Yardımcısı Bekir Demirezen, Başmühendis Aydın Aydoğan, Mühendis Şaban Kavlak, Teknisyenler Yusuf Beyhan, Sadık Gökoğlu, Eyüp Şimşek, görevli Yaşar Avşar da gözaltına alındı.

Soruşturma kapsamında, büyük işletmelere enerji bağlantısı verilmesi karşılığında oluşturulan havuzda toplanan paranın Yük ve Tevzii Müdürlüğü'ndeki görevliler arasında pay edildiği iddia ediliyordu. Bu müdürlükteki görevliler, "kuruluşa bilgisayar ve diğer malzeme alınacak" gerekçesiyle yasadışı olarak oluşturulan havuzda toplanan parayı daha sonra aralarında paylaştığı iddiasıyla sorgulandı. Kemal Gündüz ve Bekir Demirezen hakkında da, kuruma malzeme alımında ve diğer işler için yapılan ihalelerde yolsuzluk yaptıkları, BEDAŞ Müşteriler Müdürü Duray Özdurmuş'un da kaçak elektrik kullanımına göz yumduğu iddia edildi.

Operasyonu Karabük'teki incelemeleri sırasında öğrenen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın ilk açıklaması şaşırtıcıydı;

"Şunu açıklıkla ifade ediyorum, kamu kurum ve kuruluşlarında kim olursa olsun görevini kötüye kullanan, suistimal eden, devlete zarar verecek şekilde hareket eden ve özellikle söylüyorum başkasına hak etmediği halde yardımcı olmak, yani rüşvet alma konusunda bir girişimde bulunursa, hangi personel olursa olsun en ağır şekilde cezalandırılmasını arzuluyorum. Bu konuyla ilgili belge istendiğinde kesinlikle yargıya yardımcı olacağımı beyan ediyorum"

Çakan bu sözleri sarf ederken, müsteşarı Yurdakul Yiğitgüden hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın istemlerine hep olumsuz yanıt verdiğini nedense unutuvermişti.

BEDAŞ'taki operasyon daha sonra ilginç bir görevden alma yöntemiyle TEDAŞ yönetimine kadar uzandı. Bakan Çakan, gece yarısı yönetim kurulunun toplanmasını isteyerek TEDAŞ Teftiş Kurulu Başkanı Fahrettin Yağcı'yı görevinden aldırttı. Çakan 1.5 saat sonra da yönetim kurulunun başında

olan TEDAŞ Genel Müdürvekili Oğuz Güren'i görevden aldı. Yağcı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan istifa eden Ersümer döneminde de Teftiş Kurulu Başkanlığı'nı yürüten isimdi.

Çakan, görevden almalarının gerekçesini, "Beyaz Havuz Operasyonu kapsamında yolsuzlukların ortaya çıktığı BEDAŞ Genel Müdürlüğü'ndeki işlerle ilgili hazırlanan soruşturma raporunun gereğinin 2 aydır yerine getirilmemesi" olarak açıkladı.

Zeki Çakan, Beyaz Enerji'nin başladığı günlerde Ersümer'in Enerji Bakanlığı'ndaki bir dosyanın bir yıl boyunca işleme koyulmaması karşısında aldığı eleştirilerden anlaşılan büyük bir ders almıştı.

BEDAŞ'a yönelik yürütülen soruşturma sonucunda; BE-

DAŞ Yük. Dağıtım İşletme Müdürü İbrahim Adil Ertuğrul'un da aralarında bulunduğu sekiz kişi hakkında dava açıldı. İddianamede sekiz sanık hakkında Türk Ceza Kanunu'nun "Cürüm işlemek için teşekkül oluşturma" hükmünü içeren 313/1 ve "İrtikap" fiilini düzenleyen 209/1. maddelerine göre bir yıl ile sekiz yıl arasında değişen ağır hapis cezaları istendi.

ÇETE SUÇLARI AĞIR CEZA'YA...

2001 yılının Ocak ayında başlatılan "Beyaz Enerji" soruşturmasının açıklanan hedefi, Enerji Bakanlığı'Σndaki rüşvet çarkının ortaya çıkarılmasıydı. Ancak aradan aylar geçip soruşturma sonuçlanma aşamasına geldiğinde, ortaya bambaşka bir tablo çıktı.

Operasyona büyük bir başarıyla imza atan bir çok isim koltuğundan olurken, DGM'deki ilk duruşmada tutuklu 9 sanık hakkında tahliye kararı verildiğini yazmıştık.

Beyaz Enerji davasının ağır cezalık suçlarına ilişkin yargılama da Temmuz ayında başladı. Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, "rüşvet alıp verme, ihaleye fesat karıştırma" ve "görevi kötüye kullanma" suçlarından 9 tutuklu sanık 16 Temmuz günü yargıç karşısına çıktı. Ağır cezadaki ilk duruşmada da 6 tahliye kararı çıktı. Eski Enerji Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu, Osman İlhan, Yavuz Gürsoy ve Hasan Hüseyin Çoğalan'ın tahliyesine karar verilirken, Mahkeme Başkanı Sabri Eyüp Yağcı, memurların yargılanmasına ilişkin yasa uyarınca soruşturma izinleri bulunmadığından muhakemenin durdurulmasına karar verildiğini açıkladı. Bu sanıkların dosyaları, Enerji Bakanlığı'ndan izin alınması için Bakanlık'a gönderildi. Haklarında soruşturma izni çıkan sanıklar Danıştay'a itirazda bulundu. Danıştay 2. Daire Başkanlığı'nın 2002 yılının Mart ayındaki duruşmaya gönderdiği yanıt, sanıkların itirazlarını reddediyordu. Rüşvet vermekle suçlanan tutuklu sanıklar Erhan Aygün ve Nuri Doğan Karadeniz de tahliye edilirken, yurtdışı tahditlerinin sürmesi kararlaştırıldı.

DGM'den tahliye karan çıkan 3 tutuklu sanık eski TEAŞ

Genel Müdürü Muzaffer Selvi, yardımcısı Ünal Peker ve eski TEAŞ Yönetim Kurulu Üyesi Birsel Sönmez'in tutukluluk hallerinin devamına karar verildi.

11 Ay Sonra Tutuklu Sanık Yok

Beyaz Enerji Operasyonu'nun başlamasından yaklaşık 11 ay sonra; tutuklu 3 sanık Muzaffer Selvi, Ünal Peker ve Birsel Sönmez'in[1] "rüşvet alıp verme, ihaleye fesat karıştırma" ve "görevi kötüye kullanma" suçlarından tahliyesiyle Beyaz Enerji'nin ana davasında tutuklu sanık kalmadı. Ankara 1 No'lu DGM'ce 5 Haziran'da yapılan ilk duruşmada çete suçlamasından tahliye edilen tutuklu sanıklar yaklaşık 6 ay sonra 29 Kasım'da Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada bu kez rüşvet suçlarından 2'şer milyar lira nakdi kefalet karşılığı tahliye edildi.

TEDAŞ Genel Müdürlüğü'ndeki yolsuzluklarla ilgili 2. Beyaz Enerji Davası da temmuz ayında başladı. Ankara 2

1) SÖNMEZ'İN KIZINA POLİSE HAKARET DAVASI– Beyaz Enerji davası sanıklarından eski Devlet Bakanı Birsel Sönmez'in kızı Aslı Sönmez hakkında 29 Ekim 2001 tarihinde Ankara Merkez Kapalı Ceza ve Tutukevi'nde babasını ziyareti sırasında "polis memurlarına görevlerinden dolayı hakaret ettiği" iddiasıyla dava açıldı. İlk duruşma Ankara 15. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 19 Şubat 2002 tarihinde yapıldı. Müşteki polis memuru Selma Koca duruşmada Cumhuriyet Bayramı'ndaki açık görüş sırasında Sönmez'in kızı ziyarete geldiğinde herkes gibi onu da aramak istediklerini ifade etti. Sönmez'den kazağını çıkarmasını istediklerinde sinirlenerek "Siz kim oluyorsunuz da beni arıyorsunuz. Ben bakan kızıyım. Sizi sürdüreceğim. Siz polisler köpeksiniz" diye bağırdığını ve Sönmez'in kendisini iterek dolaba çarptığını belirtti. Sönmez hakkında Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) "resmi sıfatlılara görevlerinden dolayı sövme, hakaret fiilini düzenleyen 266/1, "müessir fiil" hükmünü içeren 456/4 (iki kez), "memura karşı müessir fiil" başlıklı 271/1 (iki kez) ile " memurun keyfi hareketleriyle fiile sebebiyet vermesi" başlığını taşıyan 266/1 maddeleri uyarınca 6 aydan 1 yıl 9 aya kadar hapis isteniyor.

No'lu DGM'de görülen davanın ikinci duruşmasında eski Genel Müdür Vekili Osman Nuri Doğan, Dağıtım Proje Tesis Daire Başkanı Hasan Tiftik, Merkez Kaçak İtiraz İnceleme Komisyonu üyesi Ercan Altınordu, Talat Şalk'ın tahliye istemlerinin reddine karar verilmesini istemesine karşın Mahkeme Başkanı Hüseyin Eken tarafından tutukluluk halleri gözönüne alınarak tahliye edildi.

Tahliye kararlarına sevinenlerin başında Mesut Yılmaz ile Cumhur Ersümer geliyordu. Yılmaz, tahliye kararlarıyla yargının kendilerinin savını doğruladığını ifade etti. "Yargının kararı bir anlamda bizi doğruluyor" diye konuşan Yılmaz anlaşılan bugüne kadar yargıya yaptığı müdahalelerin yerinde olduğunu düşünüyordu.

Soruşturma nedeniyle Enerji Bakanlığı'ndan istifa etmek zorunda kalan Çanakkale Milletvekili Ersümer de tahliyeleri "Yargı normale döndü" şeklindeki açıklamasıyla değerlendirdi. O zaman Ersümer'e göre yargı aylardır "anormaldi..."

Beyaz 'Bembeyaz'

Tahliyelerle birlikte ortaya, "Operasyonun faturasının Beyaz Enerji soruşturmasını yürütenlere kesildiği" gerçeği çıktı. Gözüken tablo her şeyi anlatmaya yetiyordu. Sanıkların yurt dışına çıkışları yasaklanırken, Birsel Sönmez'in mal varlığına ihtiyati tedbir kararı konuldu. Dosyada esas hakkındaki görüşünü hazırlaması için savcıya havale edildi.

Örtülü Af Sezer'den Dönüyor

Hükümet, mali suçlar alanında yaptığı yasal düzenlemelerle Beyaz Enerji soruşturmasında DGM'ce tahliye edilen sanıkların umutlarını bir kat daha artırdı. Devlet Güvenlik

Mahkemeleri Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadale Kanunu'nda yapılan değişiklikle Türk Ceza Kanunu'nun 313 ve 314'üncü maddelerinde tanımlanan "çete" suçları DGM kapsamından çıkarıldı.

TBMM Genel Kurulu'nda 14 Kasım'da kabul edilen TCK'nın 313 ve 314 maddelerinde değişiklik öngören yasada, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasası'na bazı düzenlemeler getirildi. 4422 sayılı kanunun çıkar amaçlı suç örgütlerini tarif eden birinci maddesinde yer alan "zor veya tehdit" ibaresi "tehdit, baskı, cebir veya şiddet" biçiminde değiştirildi. Yine aynı yasadaki "şüphe" ve "şüpheler" ibareleri çıkarılarak yerine "belirtiler" ifadesi getirildi. Yasaya göre sanığın şüphe duyulan tasarrufları kanıt yok diyerek incelenemeyecek, sanığın tutuklanması için "şüphe ve şüpheler" yeterli olmayacak; artık "ciddi belirtiler" bulunup bulunmadığına bakılacaktı.

TCK'nın çetelere yardım ve yataklığı düzenleyen 314'üncü maddesi DGM kapsamından çıkarılınca 4422 sayılı Kanunu'n 15. maddesi de DGM dışında kalmış oldu. Örgüte yardımı düzenleyen 15'inci maddede, "Türk Ceza Kanunu'nun 314'üncü maddesi hükümleri, bu kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır" hükmü yer almaktaydı.

Tutuklamalarda ise Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 104'üncü maddesi geçerli olacak. Bu maddeye göre ise 7 yıldan fazla ağır hapis cezası gerektiren suçlarda tutuklama verilebiliyor. TCK'nın 313'üncü maddesinde öngörülen cezanın 1 ile 3 yıl arasında olduğu düşünüldüğünde, sanıkların yurtdışına çıkışları için de yeterli süre sağlanmış olacaktı.

Değişiklik halen devam eden dava ve soruşturma dosya-

larını da etkileyeceğinden Beyaz Enerji'nin DGM'de görülen davası bundan böyle Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülebilecekti. Bu bir bakıma; çete sanıklarına açılmış bir özgürlük yoluydu.

Gülen Taraf Yine Yılmaz

Peki Yılmaz, aylar önce ne demişti? Yılmaz, jandarmaya gestapo suçlaması yönelttiği, Beyaz Enerji Operasyonu kapsamına giren suçların olağan olduğunu söylediği 5 ay önceki konuşmasında yasanın çıkışının sinyalini de vermiş;

"4422 sayılı yasa kapsamında başlatılarak, kanunun getirdiği olağanüstü yetkileri kullanmak, mahkeme safhasında başka bir kanun için suç isnadı yapabilir. Bu her zaman herkesin herhangi bir suçtan dolayı mafya için getirilen imkanlara maruz kalması demektir."

Yılmaz'ın dediği olmuştu. Gülen taraf yine Yılmaz'dı...

'Kişiye Özel Yasa Olmaz'

ANAP lideri Yılmaz Meclis'te sevinirken, hükümet yasanın çıkmasının ardından gözlerin çevrildiği Çankaya Köşkü'nü yine hesaba katmamıştı. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, yargı çevrelerinin tepki gösterdiği Türk Ceza Yasası'nın (TCY) 313. ve 314. maddelerinde düzenlenen çete suçlarını DGM kapsamından çıkaran 4719 sayılı yasanın 1, 2, 3 ve geçici 1. maddesini yeniden görüşmek üzere TBMM'ye iade etti. Sezer, hükümete yine hukuk dersi veriyor; iade gerekçesinde Susurluk çetesinin devletin iç güvenliğini ve kamu düzenini doğrudan ilgilendirdiğinin göz ardı edilemeyeceğini açıklıyordu.

Böylece Sezer, yeni anayasa değişikliğiyle kendisine tanı-

nan "kısmen iade" yetkisini ilk kez kullanmış oldu. Sezer, gerekçesinde yasaya ilişkin itirazlarını şöyle sıraladı;

– Yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlar hakkında 4422 sayılı Yasa'nın uygulanacağı açıktır. Çete davalarının iş yükünün yoğunluğu nedeniyle DGM'lerin görev kapsamından çıkarılmak istenilmesi haklı görülemez. Çünkü, bu davaların görüleceği diğer adli yargı yerlerinin iş yükü, DGM'lerin iş yükünden daha az değildir.

– 4719 sayılı Yasa'nın geçici 1. maddesinin yürürlüğe girmesi durumunda, kamuoyunun bunu, kimi kişilerin korunması amacıyla özel nitelikte yasa çıkarıldığı biçiminde algılaması güçlü bir olasılıktır. Bu durum ise, hem kamu vicdanını derinden yaralayacak, hem hukuk devleti ilkesine gölge düşürecek, hem de devlete ve yargıya olan güveni sarsacaktır.

– 2485 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usuller Hakkında Yasa'nın 9. maddesinde, Anayasa'ya göre DGM'lerin görev alanına giren konular yönünden bir ayrım gözetilmeden düzenleme yapılması hukuka aykırı sonuçlar doğurabilecek niteliktedir.

Susurluk İç Güvenliği Tehdit Ediyor:

– Laik devlet düzenine karşı çalışmalar yapmayı temel amaç edinen teşekküllerin varlığı yadsınamaz bir gerçek olduğu gibi; kimi örgütlenmelerin, örneğin kamuoyunda "Susurluk davası" diye anılan davanın, devletin iç güvenliğini ve kamu düzenini yakından ve doğrudan ilgilendirdiğini gözardı etmek de olanaksızdır.

– Dosyaların devir işlemlerinin ve bu işlemlerden sonra yetkili ve görevli mahkemelerde yeni baştan yargılanmaya

başlanmasının uzun süre alacağı, davaların sürüncemede kalacağı ve hatta zamanaşımına uğrayacağı, mahkemelerin iş yükü de gözetildiğinde, yaygın ve haklı bir toplumsal kanıdır.

– 1412 sayılı Yasa'nın 104. maddesinin, değişik biçimiyle uygulanması yolsuzlukla savaşımı zayıflatacak niteliktedir.

– Çağımızda terörizm ve ekonomik suç yanında çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri türemiştir. Çıkar sağlamaya yönelik suç örgütlerinin ülkemizde de ortaya çıkması, özellikle kamusal ve özel bankalarla kamu ihalelerini hedef alan çıkar amaçlı suç örgütlerinin toplumun huzurunu bozacak boyuta ulaşması ve kamu kaynaklarının bu suç örgütlerince yağmalanması, konunun özel olarak düzenlenmesini gerektirmiştir.

Hortumcuların İlişkileri Karmaşık:

– Haksız çıkar sağlamak amacıyla ve yıldırma, korkutma ya da sindirme gücü çeşitli biçimlerde kullanılarak kurulan örgütü oluşturan kişiler arasındaki ilişkiler, teknolojik olanaklardan da yararlandıkları için oldukça karmaşık ve kanıtlanması güç duruma gelmiştir. Bu nedenle, söz konusu ilişkilerin açığa çıkarılması özel usul kuralları gerektirmektedir.

Çete Adli Yargıyı Aşar:

– Genel yetkili adli yargı yerlerinde görev yapan yargıç ve savcıların 4422 sayılı Yasa'da öngörülen yetkilerle donatılmamış olmalarıdır. Dolayısıyla, bu tür suçların genel yetkili adli yargı yerlerinde görülmesi durumunda, sanıklar arasındaki ilişkilerin niteliği, derinliği ve karmaşıklığı nedeniyle olayın gerçek faillerinin ortaya çıkarılması her zaman olanaklı olmayabilecektir

Cumhurbaşkanı'nın iade gerekçesinden anlaşılıyor ki, Se-

zer eski Anayasa Mahkemesi Başkanı olarak, Yargıtay Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nın kaygılarını dikkate almıştı. Ancak unutmamak gerekir ki Kanadoğlu bu kaygılarını Çankaya Köşkü'ne değil daha yasa çıkmadan TBMM'ye iletmişlerdi.

Ne var ki hükümet bu yasayı çıkarmakta kararlıydı. Sezer tarafından bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderilen DGM Yasası'nda değişiklik öngören düzenlemenin TBMM Genel Kurulu'nda yeniden görüşülmesi sırasında usul tartışması yaşandı. Çünkü, Anayasa'nın değiştirilen 89. maddesine göre Cumhurbaşkanınca kısmen geri gönderilen bir yasanın görüşülmesi ilk kez yapılacaktı. Birleşimi yöneten Başkanvekili Murat Sökmenoğlu başkanlık olarak yasanın iade edilen maddelerinin görüşülmesi gerektiğini düşündüklerini ifade ederek bu tutumuna itiraz olup olmadığını sordu.

İlk itiraz da DYP Tunceli Milletvekili Kamer Genç'ten geldi. Böylece usul tartışması da açılmış oldu. Genç, tali komisyon olan Anayasa Komisyonu'nun raporunun dağıtılan kağıtlarda yer almadığını bildirirken atlanılan bir gerçeğin de altını çizdi. Cumhurbaşkanı Sezer'in yasayı iade ederken "çok haklı gerekçeleri ortaya koyduğunu" ifade eden Genç herkesin kafasındaki şüpheyi TBMM kürsüsünden milletvekillerine seslenerek dile getirdi;

"Güç odaklan bu kadar güçlü mü ki siz bu yasayı gecenin bu saatinde hemen görüşmek istiyorsunuz?"

AKP Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz da TBMM İç Tüzüğü'nde, kısmen iade edilen yasanın nasıl görüşüleceğine ilişkin bir hüküm olmadığının üstünü çizerek anlattı. Yasanın bazı maddelerinin TBMM'ye iade edildiğini anımsatan Kapusuz, "Peki biz iade edilmeyen maddelerinde bir düzenleme yapmak istersek ne olacak?" diye sormadan kendini alamamıştı.

TBMM Genel Kurulu, yasanın jet hızıyla Adalet Komisyonu'ndan geçmesinin ardından bir gün sonra 6 Aralık 2001 gecesi yasanın iade edilen maddelerini aynen kabul etti. Anayasa gereği Cumhurbaşkanı, Çankaya Köşkü'ne ikinci kez aynen gönderilen yasayı onaylamak zorunda bırakılmıştı...

Başta Beyaz Enerji olmak üzere Vurgun Operasyonu ve banka boşaltmaları nedeniyle açılan davalarda bürokratların da aralarında bulunduğu sanıklara "özgürlük" yolu sonuna kadar açılmış oldu.

Kimlere mi? Beyaz Enerji sanıkları ile daha bir çok yolsuzluk operasyonu sanığına. Bir de bankaları boşaltanlara...

Çünkü; Yahya Murat Demirel Egebank, Hayyam Garipoğlu Sümerbank, Dinç Bilgin Etibank, Ali Avni Balkaner Yurtbank, Cavit Çağlar Interbank ve Yusuf Zeytinoğlu Esbank'ın "içini boşalttıkları" gerekçesiyle TCY'nin 313. maddesi kapsamında haklarında dava açılmıştı. Yasanın çıkışı, kuşkusuz bu sanıkların da lehine sonuçlar doğuracaktı. Tıpkı yasa değişikliğinin sevindirdiği ilk ismin arazi yolsuzluğu nedeniyle İstanbul DGM'de yargılanan emlakçı Nevzat Ak olduğu gibi. Hepsi birer birer ya tahliye oldular ya da çıkan yasayla DGM'de yargılanmaktan kurtuldular.

Sahi... Kamer Genç'in bahsettiği güç odakları bu denli güçlü müydü?

'Olacak Şey Değil'

Ya, Çankaya Köşkü'nde eli kolu bağlanan Cumhurbaşkanı ne düşünüyordu... Cumhurbaşkanı Sezer'in, TBMM'nin çete suçlarının DGM kapsamından çıkarılmasını öngören yasanın aynen kabul etmesine gösterdiği tepki olsa olsa şöyle olurdu:

"Söze gelince yolsuzlukla mücadele edelim diyeceksin, eyleme gelince suçları kolaylaştırıcı düzenlemeleri yapacaksın. Olacak şey değil!.."

ADIM ADIM YARGI SÜRECİ

Evet...

Cumhurbaşkanı Sezer'in dediği gibi "olacak şey değildi...

Buraya kadar sizlere operasyonu adım adım anlatmaya çalıştım... Bu sayfaya kadar bazı bölümlerde yeri geldikçe yargı aşamasına değindim. Ama şimdi sizlere yargı sürecinde yaşananları yine adım adım anlatacağım.

Anımsayacağınız gibi Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk, "Beyaz Enerji Operasyonu" soruşturmasının bir bölümünü, 24 Nisan 2001 tarihinde tamamlayarak, 15 sanık hakkında dava açtı.

Ve dava, Ankara 1 No'lu DGM'ye düştü. Ankara 1 No'lu DGM ise, "ihaleye fesat karıştırma, görevi kötüye kullanma, rüşvet alma, rüşvet teklifinde bulunma" suçlarından görevsizlik kararı vererek, dosyayı nöbetçi Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Sanıklar, "çete" suçlamasıyla ilk defa 5 Haziran 2001 günü Ankara 1 No'lu DGM'de hakim karşısına çıktılar.

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin de görevsizlik kararı vermesinden sonra dosya ilk önce Yargıtay'a gitti. Yargıtay 5. Ceza Dairesi, davadaki, "rüşvet alıp verme" "ihaleye fesat karıştırma" ve "görevi kötüye kullanma" suçlamalarını Ankara 4 Ağır Ceza Mahkemesi'nin karara bağlamasına hükmetti.

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava 16 Temmuz 2001 günü başladı.

Bu arada, Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılama sürerken, TCK'nın 313. maddesinin DGM'lerin görev alanından çıkarılması nedeniyle, bu suçlamaya ilişkin Ankara 1 No'lu DGM'deki dosya da "görevsizlik" kararıyla Ağır Ceza'ya geldi.

Böylece Beyaz Enerji'nin ana davası tamamen Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlandı.

Toplam 24 sanık vardı...

En önemli üç isim gözaltına alındıktan sonra 29 Kasım 2001 tarihine kadar tutuklu kaldılar...

Eski TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi, eski TEAŞ Genel Müdür Yardımcısı Ünal Peker ve eski TEAŞ Yönetim Kurulu üyesi ve eski Devlet Bakanı Birsel Sönmez...

29 Kasım 2001 tarihli duruşmada tahliye olan 3 sanık aynı gün 2 milyar TL'lik kefaletlerinin yatırılmasının ardından Ankara Merkez Kapalı Ceza ve Tutukevi'nden çıktılar...

Ta ki mahkemenin karar duruşmasına kadar...

Yani 12 Temmuz 2002'ye kadar!...

Beyaz Enerji'de Ceza Yağıyor...

2001'de birbiri ardına tahliyeler yaşanırken ANAP kanadı neredeyse göbek atıyordu!..

Ne var ki bir yıl sonra mahkeme 24 sanıklı davada deyim yerindeyse ceza yağdırıyordu!..

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 24 sanıklı "Beyaz Enerji" davasında,

16 sanığı 7 ay 15 gün ile 11 yıl 2 ay 5 gün arasında değişen hapis cezalarına mahkum etti. Davada, 5 sanık beraat etti, 3 işadamı ağır para cezalarına çarptırıldı.

Davanın karar duruşmasına, 22 sanık ve avukatları ile müdahil avukatları katıldı. Mahkeme Başkanı Sabri Eyüp Yağcı'ydı...

Suçlamaları kabul etmeyen sanıklar ve avukatları, beraat talebinde bulundular. Sanık ve avukatlarının savunmalarını tamamlamalarından sonra, son sözleri sorulmaya başlandı...

İşte bazı sanıkların mahkeme kayıtlarına geçen son sözleri:

Muzaffer Selvi: Görevim dolayısıyla devlete 98 milyon dolar yarar sağladım. Kimseden rüşvet almadım. Soruşturma baştan itibaren hukuki zeminden uzak bir şekilde yürütüldü. İşkence gördüm. Ailem şu aşamada dahi korku içinde, baskı altında...

Birsel Sönmez: 1983 yılında milletvekili seçildim. 1996 yılında ise TEAŞ yönetim kurulu üyeliğine getirildim. Ben, 1996 yılına kadar hiçbir suç işlememişim. 1996'dan sonra mı suç işlemişim. Ailem perişan oldu. Devletin adaletine, sizin yüce adaletinize inanıyorum.

Eski Enerji İşleri Genel Müdür Yardımcısı Yavuz Gürsoy: Rüzgar elektrik santralları konusunda tekelleşmeyi önlemek için çaba gösterdim. Ancak tutuklandım.

Eski Hidroelektrik Santraller Daire Başkanı Hasan Hüseyin Çoğalan: Pişman olduğum, yanlış yaptığım bir şey yok. Bugün görevde olsam, aynı şeyleri yapardım...

Diğer sanıklar da mahkeme heyetinin adaletine güvendiklerini kaydettiler.

Ve Karar!..

Duruşmaya verilen kısa aradan sonra Mahkeme Başkanı Sabri Eyüp Yağcı, kararını açıkladı.

Başkan Yağcı, eski TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi'nin, yapmakla yükümlü olduğu memuriyet görevini TEAŞ ile iş yapan şirketlerden sağladığı menfaat karşılığında yerine getirdiğini belirterek, Demir Enerji yetkilisinden 2000 yılının Haziran ayında 190 bin dolar, işadamı Nuri Doğan Karadeniz'den 2000 yılının Aralık ayında 50 bin dolar, Park Hol-

ding Enerji Koordinatörü Erhan Aygün'den aynı yılın Kasım ayında 100 bin dolar, Enka Holding yetkilisi Mustafa Gecek'ten 2000 yılının Aralık ayında 10 bin dolar olmak üzere toplam 350 bin doları, "yapmak zorunda olduğu işi yapmak için rüşvet olarak aldığının" anlaşıldığını bildirdi.

Yağcı, Selvi'nin TCK'nın "rüşvet alma" başlıklı 212/1-son maddesi uyarınca 10 yıl ağır hapis cezasına, 1 trilyon 114 milyar 18 milyon 450 bin lira ağır para cezasına mahkum edildiğini açıkladı. Mahsuplaşma işlemiyle ilgili olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun raporlarına uymayarak görevini ihmal ettiği gerekçesiyle Selvi'yi, TCK'nın 230/2 maddesi uyarınca 1 yıl 5 ay 15 gün hapis cezasına mahkum eden Mahkeme heyeti, Selvi hakkında, TCK'nın indirim ve artırım öngören hükümlerini de uyguladı.

Selvi, sonuç olarak toplam 9 yıl 8 ay 20 gün ağır, 1 yıl 5 ay 15 gün hapis ve 928 milyar 348 milyon 708 bin lira ağır para cezasına mahkum edildi.

Selvi'nin evinde ele geçen 350 bin doların zoralımına karar veren mahkeme, görevi ihmal suçundan devletin uğradığı kaybın da ödettirilmesine hükmetti. Mahkeme, mal varlığına konulan tedbirin devamına karar verdi.

Ünal Peker de TCK'nın 212/1-son, 230/2. maddeleri uyarınca 9 yıl 8 ay 20 gün ağır, 1 yıl 5 ay 15 gün hapis cezasına ve 199 milyar 971 milyon 920 bin 833 lira ağır para cezasına çarptırıldı. Peker'in, Demir Enerji yetkilisinden Birsel Sönmez aracılığıyla 15 bin dolar, işadamı Erhan Aygün'den 30 bin dolar, işadamı Nuri Doğan Karadeniz'den 28 bin dolar olmak üzere toplam 73 bin dolar rüşvet aldığı belirtildi.

TEAŞ ile iş yapan firmalarla, "rüşvet karşılığında iş anlaşması yaptığı" belirtilen Eski TEAŞ Yönetim Kurulu Üyesi ve

eski Devlet Bakanı Birsel Sönmez de TCK'nın 212/1-son ve 230/2 maddeleri uyarınca, 8 yıl 4 ay ağır, 1 yıl 5 ay 15 gün hapis ve 510 milyar 77 milyon 500 bin lira ağır para cezasına mahkum edildi.

Mahkeme Heyeti, bu 3 sanığa ceza verirken, "suç işleme kasıtlarının yoğunluğu, kamu güveninin zedelenmesi, kamu yönetiminin itibar ve saygınlığının yitirilmesine yol açması, sanıkların konumu, şahsi ve sosyal durumlarını" dikkate aldı. Mahkeme, 3 sanığın hükümle tutuklanmasına ve ömür boyu memuriyetten men edilmelerine karar verdi.

İşadamlarına Trilyonluk Ceza...

İşadamı Nuri Doğan Karadeniz, menfaat karşılığı rüşvet vermek suçunu tanımlayan TCK'nın 213/2. maddesi uyarınca 680 milyar 970 milyon 188 bin lira, işadamı Erhan Aygün 1 trilyon 144 milyar 953 milyon 573 bin, Mustafa Gecek de 75 milyar 491 milyon 444 bin lira ağır para cezasına çarptırıldı. Mahkeme, işadamlarının cezalarını taksitle ödemelerine hükmetti.

İşadamı Mehmet Vehbi Bilgin'in, bürokratların görevleri kötüye kullanmalarına iştirak ettiği gerekçesiyle TCK'nın 240/1 maddesi uyarınca verilen 7 ay 15 gün hapis cezası, 713 milyon 25 bin lira ağır para cezasına çevrildi.

İşadamları Tanju Tugal, Önder Karaduman ve Ahmet Araçman ise delil yetersizliğinden beraat etti.

Bürokratlara da Ceza Yağıyor...

Eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Haldun Atıf Danışman, TCK'nın 230. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına mahkum edildi, cezası 912 milyon 600 bin lira ağır paraya çevrilerek ertelendi.

Eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu ile eski Enerji İşleri Genel Müdürü Osman İlhan, görevi kötüye kullanma suçundan 1 yıl 11 ay 10 gün hapis cezasına mahkum edildi.

Eski Enerji İşleri Genel Müdür Yardımcısı Yavuz Gürsoy ile eski Hidroelektrik Santraller Daire Başkanı Hasan Hüseyin Çoğalan da görevi kötüye kullanma suçundan 11 ay 20 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Eski TEAŞ bürokratları Mehmet Zeki Köseoğlu, Necip Timuçin Tümer ve Abdullah Oktay Şatıroğlu, "görevi ihmal" suçundan 11 ay 20'şer gün hapis cezasına çarptırıldılar. Cezaları, 1 milyar 50'şer milyon lira ağır para cezasına çevrildi.

Ahmet Şenol, Ahmet Celal Birinci, Selçuk Gökyer ve Zeki Göksu, görevi kötüye kullanma suçundan 1 yıl 3 ay hapis, 76 milyon 50'şer bin lira para cezasına mahkum edildi.

Mahkeme, değişik hapis cezaları verdiği eski bürokratları 3 ay ile 6 ay arasında değişen memuriyetten men cezalarını çarptırdı.

Mustafa Kemal Kılıçalan ve Murat Yılmazer, amirlerinin emirlerini yerine getirdikleri gerekçesiyle beraat etti.

Çete Suçundan Beraat

Haklarında, "cürüm işlemek için teşekkül oluşturma ve teşekküle yardım" suçlaması bulunan Selvi, Peker, Sönmez, Mendilcioğlu, İlhan, Gürsoy, Çoğalan, Karadeniz, Aygün ve Bilgin, bu suçlamadan beraat ettiler.

Mahkeme, "devamlılık, birden fazla olma, planlı ortaklık, eylemi paylaşma ve disiplin unsurlarının oluşmaması" nedeniyle, "çete"nin oluşmadığına karar vermişti...

Okurken yoruldunuz değil mi? Dediğim gibi Beyaz Ener-

ji'de düğmeye basıldıktan 1.5 yıl sonra ceza yağmıştı.

Duruşmadan sonra, tutuklanmasına karar verilen sanıklar duruşma salonunda kaldı. Diğer sanıklar, salondan ayrılırken işadamı Karadeniz ile Selvi, bir süre birbirlerine sarılarak vedalaştılar. Birsel Sönmez de duruşma salonundan çıkarılırken, avukatına, "Bu mu adalet? Ben bir şey yapmadım" diye bağırıyordu. Selvi, Peker ve Sönmez ikinci kez cezaevine götürülüyordu....

Selvi, Peker ve Sönmez aynı gün Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'ne konuldu. 3 sanığın Ankara Merkez Kapalı Ceza ve Tutukevi'nden başka bir cezaevine nakledilmeleri için Adalet Bakanlığı'na yaptıkları başvuru kabul edilince Selvi, Peker ve Sönmez 1 Ağustos 2002 tarihinde Nevşehir E Tipi Kapalı Cezaevi'ne nakledildiler...

Dava Dosyası Yargıtay'da!..

Şimdi sanıyorsunuz ki her şey böylece bitti!..

Hiç biter mi!..

Hemen tahmin ettiğiniz üzere dava temyize gitti... Yani Yargıtay'a...

Yargıtay 5. Ceza Dairesi temyiz kararını 21 Mart 2003 tarihinde verdi. Yüksek Mahkeme, bazı sanıklar hakkında verilen beraat kararlarını onarken, bazı sanıklar hakkındaki mahkumiyet kararlarını da lehte ve aleyhte bozdu.

Şimdi ilk önce Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin onama kararlarını şöyle bir sıralayalım:

Sanıklar Atıf Danışman, Mustafa Mendilcioğlu ve Yavuz Gürsoy'un Alaçatı RES (Rüzgar Enerji Santralı), sanık Mendilcioğlu'nun Afşin-Elbistan (A) Termik Santralı, Mendilcioğlu ve Osman İlhan'ın Kırklareli Doğalgaz Santralı ile ilgili

"soruşturma izni verilmemesi" nedeniyle "davanın ortadan kaldırılması" yönündeki karar onandı.

Sanık Tanju Tugal'ın, Sanık Birsel Sönmez'e 100 veya 200 bin dolar rüşvet vermek, Sönmez'in rüşveti almak, sanık Ahmet Araçman'a sanık Hasan Hüseyin Çoğalan'ın 30 bin dolar, sanık Remzi Önder Karaduman'ın Muzaffer Selvi'ye bir milyon dolar rüşvet teklif etmek suçundan kanıt yetersizliği nedeniyle verilen beraat kararları onandı.

Sanıklar Mustafa Kemal Kılıçarslan ve Murat Yılmazer'in mahsuplaşma suçundan görevi suiistimalden verilen beraat kararı yasaya uygun bulundu.

Gelelim Bozma Kararlarına...

Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin bozma kararlarını da birlikte okuyalım:

Sanıklar Mustafa Mendilcioğlu, Yavuz Gürsoy, Hasan Hüseyin Çoğalan'ın Gökçeada RES, Çanakkale İntepe RES, Mazıdağı RES, Hacı Ömerli RES ve Soma RES ihalelerinden TCK'nın 240. maddesinden hükümlüklerine karar verilmişse de uzman bir bilirkişi incelemesi bulunmadığı, mevcut kanıtlarla hüküm kurulamayacağı belirtildi. Uzman bir bilirkişi heyeti oluşturulduktan sonra hem bu eylemin, hem de TCK'nın 313 maddesinde düzenlenen "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak" ve "teşekküle rüşvet vererek yardım ettiği" ileri sürülen Mehmet Vehbi Bilgin'in hukuki durumlarının ayrı ayrı takdir edilmesi gerektiği bildirildi.

TCK'nın 366. maddesine muhalefetten haklarında dava açılan sanıklar Mustafa Mendilcioğlu, Osman İlhan, Yavuz Gürsoy ve Hasan Hüseyin Çoğalan hakkında bu suçtan "suçun unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verilir-

ken, TCK'nın 240. maddesinden hüküm kurulmasının CMUK 257 maddeye aykırı olduğu kaydedildi.

DGM'ye hitaben düzenlenen iddianamede sanık Mehmet Vehbi Bilgin hakkında Soma RES ihalesinde diğer firmaların tekliflerini kendisine sızdırarak "görevini kötüye kullandığı" ileri sürülen Yavuz Gürsoy'un eylemine fer'an iştirak ettiğinden açılmış bir dava bulunmadan, ek savunma hakkı tanınıp Bilgin hakkında bu suçtan hükümlülüğüne karar verilemeyeceği ifade edildi.

Sanıklar Muzaffer Selvi, Ünal Peker'in Yamula Barajı'nın yapım işinde yapmaları gereken işi yapmamaktan, rüşvete aracılıktan Birsel Sönmez'in mahkumiyetine yönelik kararda, rüşvetin niteliğinin bilirkişi raporu alındıktan sonra belirlenmesi gerektiği belirtildi. Ayrıca, bu suçun dışında, "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak" suçunun da oluşup oluşmadığı tespit edilerek sanıkların hukuki durumunun buna göre takdir edilmesi gerektiği kaydedildi.

Sanıklar Erhan Aygün ve Nuri Doğan Karadeniz'in Muzaffer Selvi ve Ünal Peker'e ayrı ayrı menfaat sağlamaları eylemlerinde iki ayrı rüşvet vermek suçu bulunduğu, cezanın buna göre tayin edilmesi gerektiği belirtildi.

Eski TEAŞ Genel Müdür Yardımcısı Ünal Peker'in TCK'nın 214 maddesindeki "emir ve idare yetkisine sahip olmadığı" gözetilmeden sanıklar Erhan Aygün ve Nuri Doğan Karadeniz'e verilen cezaların, bu madde ile artırılmasının da yasaya aykırı olduğu belirtildi.

Sanık Mustafa Gecek'in rüşvet konusu parayı Aralık 2000 tarihinde sanık Muzaffer Selvi'ye verdiği anlaşıldığı halde Kasım 2000'de verdiği kabul edilerek hüküm kurulması da bozma nedeni sayıldı.

tiyorlardı...

CMUK'nun 110/2. maddesi uyarınca, isnat edilen suçların asgari haddi ve henüz hüküm kurulamamış olması, tutuklu kaldıkları süre dikkate alınarak, Selvi, Peker ve Sönmez'in tahliyelerine karar verildi.

Tarih: 9 Eylül 2003'tü...

3 sanık Beyaz Enerji Operasyonu'ndan bugüne 24 ay 20 gün hapis yattı... Daha önce de tahliye edilen ve hükümle tekrar tutuklanan sanıklar şimdi ilk tahliye sırasında yatırdıkları kefaletle serbest bırakılacaklardı. Mahkeme heyeti tahliye edilen 3 sanığın yurtdışına çıkışlarına yasak koydu.

Mahkeme Bilirkişi Arıyor!

Mahkeme Başkanı Yağcı artık Beyaz Enerji Davası'yla baş
 başa kalmıştı. Operasyondan yıllar sonra Yargıtay'ın istemi üzerine dosyayı bilirkişiye gönderecekti. Tabii bulursa...

Koskoca mahkeme başkanı yana yana, döne döne bilirkişi arıyordu...

Bilirkişiler bir anda ortadan kaybolmuştu!..

Hatta Birsel Sönmez tahliye edilmeden önce "Yargıtay'ın bozma kararından bu yana davada hiçbir ilerleme sağlanmadı, dosyanın ne zaman bilirkişiye gönderileceği ve incelemenin ne kadar süreceği belli değil" bile demişti...

Bırakın mahkeme başkanını sanık bile feryat ediyordu.

Dava dosyası kapsamında öncelikle rüzgar enerjisi santralleriyle ilgili olarak ihale ve yapım aşamasının yanı sıra sanıklara yüklenen suçlamalarla ilgili hukuki yönden bilirkişi incelemesi yaptırılacaktı. Mahkeme heyeti, rüzgar enerji santralleriyle ilgili rapor gelir gelmez dosyayı yine davaya konu olan hidroelektrik santralleriyle ilgili uzman görüşü için di-

ğer bilirkişi heyetine gönderecekti. Çünkü Yüksek Mahkeme, bozma kararında, yolsuzluk iddialarına konu olan santrallerle ilgili bilirkişi incelemesi olmadan hüküm kurulamayacağına işaret etmişti.

Yargıtay'ın bozma kararına uyan Ankara 4 Ağır Ceza Mahkemesi, dosyanın yeniden görülmeye başlandığı 4 Haziran 2003 tarihinden itibaren rüzgar enerjisi ve hidroelektrik santrallerinin ihale süreci ve yapımıyla ilgili bilirkişi incelemesi yaptırmak için uzman aramaya başladı.

Ankara ve İstanbul'daki üniversitelere, konunun uzmanı akademisyenlerin bildirilmesi için yazı yazan mahkeme, üniversitelerden isim alamadı. Mahkemenin, ikişer kez müzekkere yazdığı ODTÜ, Hacettepe ve İTÜ, bünyelerinde hem santral ihalesi hem de yapımı konusunda uzman bilirkişi bulunmadığı yanıtını vermişti.

Daha sonra uzman bilirkişilerin Yükseköğretim Kurulu (YÖK) nezdinde araştırılmasına karar verildi. YÖK'ün, Fırat Üniversitesi'nde hidroelektrik santraller konusunda teknik eğitim verildiğini bildirdiği mahkeme, üniversiteden aranılan nitelikte öğretim görevlisinin bulunmadığı yanıtını aldı. Yağcı o kadar bunalmıştı ki bu gelişme üzerine YÖK'ün ilgili birimi hakkında suç duyurusunda bulunulmasına karar verdi.

Yargı ayağının üniversiteler nezdindeki girişimleri sonuçsuz kalmıştı. Bunun üzerine, başka bir yol denendi. Bu kez Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği'ne (TMMOB) yazı yazıldı. TMMOB'un yanıtı sevindiriciydi!..

Mahkemeye Beyaz Enerji davası için isim listesi bildirilmiş ve aranan bilirkişiler 23 Mart 2004 tarihindeki duruşma öncesinde bulunmuştu.

Ankara 4'ncü Ağır Ceza Mahkemesi, Yargıtay'ın kararın-

dan bir yıl sonra ne mutlu ki bilirkişi heyetini bulmuştu!..

Ve nihayet 26 Mayıs 2004 tarihinde Beyaz Enerji dosyası rüzgar enerjisiyle ilgili inceleme yaptırmak üzere bilirkişi heyetine gönderilebilmişti...

Listeden 3 hidroelektrik santrali ve inşaatı, 3 kişi de rüzgar enerjisi alanlarında uzman seçilerek bilirkişi tayin edilmişti...

4 Yıl Sonra Bilirkişi Raporu...

Beyaz Enerji'de operasyona 2000 yılının Ekim ayında bürokratların telefonları dinlenerek start verilmişti. Bilirkişi raporu ise tam 4 yıl sonra davanın görüldüğü Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne geldi... Yargıtay'ın bozma kararından ise yaklaşık 1 buçuk yıl sonra...

Evet... Yanlış okumadınız!..

2004 yılının Aralık ayıydı ve bilirkişi raporu mahkemeye yeni ulaşmıştı...

Peki, bu raporda neler yazıyordu?

Neler yazmıyordu ki...

Talat Şalk'ın, Albay Ergen'in ortaya koyduğu **deliller** bilirkişi raporlarıyla da bir bir kanıtlanıyordu...

Rapor, Kayseri'deki Yamula Barajı'nın yapımıyla ilgili eski TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi ile yönetim kurulu üyeleri Ünal Peker ve Birsel Sönmez'in aldıkları iddia edilen rüşvetin niteliğinin belirlenmesi amacıyla hazırlatılmıştı.

TMMOB'den üç mühendisin hazırladığı rapordan satırbaşlarını hep birlikte okuyalım...

Kayseri ve Civarı Elektrik Türk A.Ş firmasının Yamula ve Bayramhacımlı hidroelektrik santrallerinin yapımı için girişimde bulunduğu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın

rekabetçi ortam oluşturulduğu görüntüsü verecek şekilde şirketin fizibilite teklifi yanına ikinci teklif koyduğu ve şirkete kesin fizibilite hazırlaması için yetki verdiği ifade edilerek, bu konuda dönemin bakanı Cumhur Ersümer'in olurunun alındığı anımsatıldı.

Keyfiyet Firmaya Bırakılmış!..

Danıştay incelemesinden sonra bakanlık ile firma arasında 26 Haziran 1998 tarihinde imtiyaz sözleşmesi imzalandığı hatırlatılıyor, işlerin sözleşme hükümlerine aykırı yürütüldüğü görüşüne yer veriliyordu.

Temeli Mesut Yılmaz Atmış

Sözleşme hükümlerine göre şirketin yer teslimini talep edebilme ve işe başlama aşamasına gelememiş olmasına rağmen dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz'ın 1 Kasım 1998 tarihinde yer teslimi yapılmayan tesislerin temelini törenle attığı kaydediliyordu.

Sözleşme hükümlerine uyulmaması nedeniyle inşaat süreçlerinin kontrol mekanizması olmadan yürütüldüğü ifade edilerek, "Kamu yararını ve yatırımın sağlıklı yapılmasını kollaması gereken bakanlığın yeterli ve gerekli denetim ve yönlendirme işlevini yerine getirmeyerek, süreci bütünüyle şirketin kendi keyfi ve ticari işleyişine teslim ettiği tespit edilebilmektedir" deniliyordu.

Bakanlığın, firmadan kaynaklanan eksiklikler olması halinde sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetme yetkisi olduğu belirtiliyordu.

"Bakanlıktan TEAŞ'a Dayatma"

Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun uyarınca, bölgedeki elektrik dağıtımını yapmakla görevli şirketin Kayseri ve Civarı Elektrik Türk A.Ş olduğuna, bakanlığın ise elektrik satışına ilişkin tarifeyi belirleyeceğine işaret ediliyor, aynen şöyle deniliyordu:

"TEAŞ, elektrik enerjisini, yürürlükteki tarifenin çok üstünde fiyatlarla, bütün üretilen veya emre amade enerjiye alım garantisi vererek, Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş'den almaya, aradaki fiyat farkını Hazine'den kendisi karşılayarak daha ucuz tarife üzerinden Kayseri ve Civarı Elektrik Türk A.Ş'ye satmaya bakanlık tarafından zorlanmaktadır. Bu zorlama ise bakanlık ile şirket arasında imzalanan imtiyaz sözleşmesine konulan hükümler ve o hükümlerin gereği olarak, TEAŞ ile şirket arasında imzalanması istenilen elektrik satış anlaşması ile dayatılmaktadır."

Öncelikli Proje Değil...

Yamula hidroelektrik santralinin, DPT'nin koordinatörlüğünde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TEAŞ, DSİ ve BOTAŞ'ın katılımlarıyla yürütülen Elektrik Enerjisi Planlama Çalışması'nda tespit edilen öncelikli projeler arasında yer almadığının altı çiziliyor, bakanlığın barajla ilgili çalışmaları ısrarla sürdürdüğü ifade ediliyordu...

Elektrik satış anlaşmasının TEAŞ tarafından imzalanmasının, hem kurum olarak TEAŞ'ın çıkarlarına uymadığı hem de öncelik verilmeyen bir santral yapımından dolayı Hazine'yi gelecek yıllarda yüklü ödeme yükümlülüklerine soktuğu için Hazine'nin ve kamunun çıkarlarına uymadığı görüşü dile getiriliyordu.

Hazine'ye Yük...

Elektrik satış anlaşmasının imzalanması halinde Yamula hidroelektrik santralinin işletmeye geçtiği ilk yıl TEAŞ'ın üretilen elektrik enerjisini Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş'den 8.98 cent/kwh'ten satın alacağı, Kayseri ve Civarı Elektrik Türk A.Ş'ye 3 cent/kwh'e satacağı anlatılıyor, TEAŞ üzerinden Hazine'nin tarifeye yansıtılacak diğer etkenler hariç 25 milyon 252 bin 900 dolar ödeme yükümlülüğü altına sokulduğu belirtiliyordu.

İmtiyaz sözleşmesine göre elektrik satış anlaşması imzalanmadan önce Hazine Müsteşarlığı'nın olumlu görüşünün alınmasının zorunlu olduğuna işaret ediliyor, TEAŞ ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 11 Ekim 1999 tarihinde mutabık kalınan anlaşmayı görüş için Hazine'ye gönderdikleri, ancak anlaşmanın 29 Eylül 2000 tarihinde Hazine görüşü beklenmeden Muzaffer Selvi ve Ünal Peker'in de katılımlarıyla yapılan TEAŞ yönetim kurulu toplantısında usulsüz olarak kabul edildiği, TEAŞ adına Selvi ve Seçkin Ülgen tarafından imzalandığı kaydediliyordu. TEAŞ'ın, firmanın Hazine garantisinden feragat ettiğine ilişkin taahhütnamesi üzerine, 7 Mayıs 2001'de tekrar Hazine'den görüş istediği de belirtiliyordu.

Sorun Siyasi Yapılanma

Raporun sonuç bölümünde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda ve bakanlığın etkilemesiyle bağlı kuruluşlarda şekillenen yapının, enerji sektöründe tanımlandığı gibi bir planlama anlayışının uygulanmasını imkansız hale getirdiği ifade ediliyor, önemli görüşlere yer veriliyordu:

"Yamula projesi uygulamasında da açıkça görüldüğü gibi bu yanlış politikaların kamu adına yeterli ve yetkin bir denetleme ve yönlendirme yapılmaksızın, kamuya ait doğal kaynakların imtiyaz tekelleri oluşturacak şekilde özel sektör ve yabancı sermayenin yağmalamasına teslim edilmesi boyutu kazandığı görülmektedir. Siyasi erki elinde bulunduranlar, siyasi iradelerini, angaje oldukları bu yanlış anlayışlarına işlerlik kazandıracak yapılanmalar oluşturma, onunla uyum sağlayacak unsurları inisiyatif noktalarında görevlendirme yönünde kullanmışlardır. Kamu yararı gözetilmeksizin, belirli çevrelere menfaat sağlamaya yönelik uygulamaların içinde yer alan ve bu durumu bilen kimi insanların o menfaatten pay alma istekleri ve bu isteklerin belirli ölçülerde karşılanmasıyla söz konusu çarpık politikalar işlerlik kazanabilecektir. Olayımızda sanıkların suçlama konusu eylemlerinin de bu çerçevede cereyan ettiği anlaşılmaktadır

Projeye ilişkin gelişmelerle ilgili bilgilerini ve konumlarını kendilerine menfaat sağlama yönünde değerlendiren sanıkların, imzalanmaması gereken anlaşmanın TEAŞ yönetim kurulunda onaylanmasını ve kurum adına imzalanmasını sağladıkları anlaşılmaktadır."

İkinci Karara Doğru: 2008...

Beyaz Enerji'nin ana davasında son duruşma 13 Eylül 2007 tarihinde yapıldı. Duruşmaya katılan Sönmez ve Selvi bilirkişi raporlarına itiraz etti. Mahkeme heyeti ise dosyayı itirazla birlikte Cumhuriyet Savcısı'na gönderme kararı veriyordu. Beyaz Enerji en önemli davasında ikinci kez karara doğru yol alırken, 2000 yılında düğmeye basılan operasyonda 2008 yılı da görüleceğe benziyordu!..

Sönmez'i Zamanaşımı Kurtardı...

Beyaz Enerji'nin bürokrat ayağında onlarca dava açıldı; ana dava dışında da onlarca bürokrat tutuklandı. Mesela ana davadan tahliye olan eski Devlet Bakanı Birsel Sönmez, yedi bürokratla birlikte 6 Haziran 2005'te İskenderun Kömür Santralı ihalesinde görevi kötüye kullanmaktan ikişer yıl ağır hapse mahkûm oluyordu. Aynı Sönmez, eski TEAŞ Genel Müdürü Muzaffer Selvi'yle birlikte dönemin sekiz enerji bürokratı hakkında 'ihaleye fesat' suçlamasından ise zamanaşımıyla kurtuluyordu...

Yine 2005'de Beyaz Enerji-2 adı verilen davada gözaltına alınan 13 zanlıdan ikisi bürokrat, dördü işadamı ve biri de çaycı olmak üzere yedi kişi tutuklanarak cezaevine gönderiliyordu. 14 Şubat 2005'te tutuklananlar arasında EÜAŞ Genel Müdürü Önder Piyade, yardımcısı Servet Üst de bulunuyordu...

2007'ye gelindiğinde Beyaz Enerji bir kez daha gündeme geldi. Operasyonun üzerinden 6 buçuk yılı aşkın bir süre geçmişti. Ersümer Yüce Divan'da Zeki Çakan'la birlikte hesap veriyordu...

Ne ilginçtir 6 yıl öncesinin siyasileri operasyon yapıldığında jandarmayı, yargıyı hedef alıyordu. Bu kez Yüce Divan'da bir başka siyasi partiyi AKP'yi hedef alacaklardı...

YÜCE DİVANA GİDEN SÜREÇ...

Yüce Divan'a uzanmadan sizleri önce **24 Ekim 2002 tarihine** götürmek istiyorum.

Çanakkale'ye!..

Cumhur Ersümer'in memleketine...

Efendim!..

Cumhur Ersümer biz gazetecilere özenmiş **olacak bir kitap** yazmış... Tam 125 sayfa...

Adını da "İddialar, Cevaplar ve Kararlar" koymuş...

Ve kitap ANAP Genel Merkezi'nce 3 Kasım 2002 seçimlerine kısa bir süre kala 1 milyon adet basılmış...

Ne diyelim ANAP eski bakanını seçimler öncesi aklama yöntemini böyle bulmuş...

Yazar Ersümer kitabı, seçim bölgesi Çanakkale'de yerel bir televizyonda katıldığı bir açık oturumda tanıtıyor. Ersümer'in ağzından inciler dökülüyor:

– Yazdığım bu kitap Beyaz Enerji Davası'nın bir ibret belgesidir.

– Bakanlıktan istifa etmeme neden olan soruşturma yargısız infazdır.

– Bu kitap, Türkiye'de bir savcının nasıl taraflı davrandığının, bilirkişi raporlarının nasıl baskı altında ve düzmece yazıldığının bir delilidir.

– Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda çete oluşturarak ihalelere fesat karıştırıldığı iddiası tamamen uydurmadır. Bu uydurma iddia yargı kararlarıyla belirlenmiştir.

– Atılan iftiralar, uydurulan yalanlar üzerimize bulaşmadı. Gazete sütunlarında ve sorgulama odalarında mahkum edilmek istendik, ama sonuç ortada. Şimdi bize iftira atanların kamu vicdanında kendilerini aklamalarını bekliyoruz.

Eeee. Ne oldu?

Ersümer'in bu açıklamaları fayda etmedi. ANAP 2002 seçimlerinde yerle bir oldu. Bir baktı ki dokunulmazlık kalktı...

Eski Enerji Bakanı Yüce Divan'da yargılanmaya başlandı. Çakan'la birlikte... İki bakanın Yüce Divan'da yargılanmalarına 2 Kasım 2004 Salı günü başlandı. Yargılama 2 yıl 8 ay sürdü...

29 Haziran 2007'de açıklanacak karar 22 Temmuz 2007 seçimleri sonrasına bırakıldı. Ve 27 Temmuz 2007'de Beyaz Enerji'ye son noktayı koyan karar açıklandı:

"Eski Enerji Bakanı Ersümer Esenboğa Havalimanı Mobil Santralı ihalesinde suçlu bulundu. Çakan ise beraat etti...

Kararı Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç açıkladı... İşte kararın kısa özeti:

– Ersümer, Kırklareli Doğalgaz Santralı ihalesinde görevi kötüye kullanma, gaz alım bağlantıları ihalesine fesat karıştırma, 10 Aralık 1999 tarihli gaz alım ihalelerine fesat karıştırma, Rus şirketi Turuzgas ile bir yıllık gaz alım sözleşmesini 23 yıla çıkararak ihaleye fesat karıştırma, Samsun-Ankara doğalgaz boru hattı ihalesinde görevi kötüye kullanma eylemlerinin de aralarında bulunduğu 18 suçlamadan beraat etti. Yüce Divan, bu kararların 14'ünü oybirliği, diğerlerini ise oy çokluğuyla karara bağladı.

– Ersümer hakkındaki 5 adet yap-işlet santralı ihalesine fesat karıştırmak iddiası görevi kötüye kullanma olarak vasıflandırıldı. Eylem, 23 Nisan 1999 tarihinde gerçekleştirildiği gerekçesiyle davanın kesin hükme bağlanması 4616 sayılı Şartla Salıverilme, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun uyarınca ertelendi.

– Ersümer hakkındaki Yamula Hidroelektrik Santralı ihalesinde görevi kötüye kullanma suçlaması ile ilgili davanın

kesin hükme bağlanması da aynı çerçevede ertelendi.

– Yüce Divan, Ersümer'i Esenboğa Havalimanı Mobil Santralı ihalesinde ise suçlu buldu. Ersümer, ihalenin istediği firmaya verilmesi yönünde hareket ettiği gerekçesiyle cezalandırıldı. Ersümer, 765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu'nun görevi kötüye kullanma suçunu düzenleyen 240. maddesi uyarınca 2 yıl hapis, 91 YTL adli para cezası ve 2 yıl memuriyetten men cezasına çarptırıldı. Ersümer'in cezası iyi halden 1 yıl 8 ay hapis, 75 YTL adli para ve bir yıl 8 ay memuriyetten men cezasına indirildi. Ceza, Ersümer'in "sosyal konumu ve bir daha suç işlemeyeceği kanaatiyle" ertelendi. 3 üyenin muhalif kaldığı bu karar da oy çokluğuyla alındı.

Haşim Kılıç, Ersümer'in 5 yıl içinde suç işlemesi halinde dosyanın tekrar açılacağı uyarısında bulundu.

Ersümer, diğer mobil santral ihaleleri ile ilgili suçlamalardan da beraat etti.

Yüce Divan, dava masrafı olan 49 YTL ile kamu avukatlarının ücret giderlerinin Ersümer'e yüklenmesine de karar verdi.

Zeki Çakan ise üzerine atılı tüm suçlamalardan "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat etti.

Karar açıklanmıştı...

Iyi halden hapis cezası 5 yıl ertelenen Ersümer, karardan bir hafta sonra yine memleketi Çanakkale'de 2002'de kitabını tanıtırken ki tavrı ile konuşuyordu:

"Siyaset zor ve meşakkatli bir iş. Yüce Divan'ın hakkımda verdiği beraat kararı kanıt yetersizliğinden değil, gerekli incelemeleri yaptıktan sonra verdiği bir karardır 30 milyar dolarlık işler yapıp imzalar atmışız, 1 metreküp fazla gaz için Mavi Akım ile uğraşmışız, bunlar suç mu? 5 tane yap-işlet-devret termik santrali yaptık. Türkiye'nin ihtiyacını karşıla-

yacak bütün projeler dava konusu oldu. Bunları yapmasaydık, Türkiye 5 yıl önceki gibi karanlıkta kalırdı. Menfaat sağlamak ve görevi kötüye kullanmak gibi suçlarla mahkemeye sevkedildim. Kararın gerekçelerini göreceğiz. Beraat ettiğim anı duyanlar, umarım mahçup olmuştur. Çünkü yapılan iddialar boşa çıktı. Türkiye'de hizmet etmek kolay değil, bedeli var. 25 yıldır siyasetin içindeyim. Yaşanan tartışmalara karşın siyasetten kopmadım. Bu zaman zarfı içinde bilgi, birikim ve deneyimlerime güvenerek bütün politikacıları birlik olmaya davet ediyorum?"

Yine aklıma Cumhurbaşkanı Sezer'in söylediği bir söz geldi:

"Olacak şey değil!..

Başka ne söylenebilinir ki!..

Hadi ertelenen hapis cezasından, affa uğrayan suçlamalardan geçtik "Yüce Divan'ın verdiği iki yıllık memuriyetten men cezası" ne olacaktı!..

Kitabı bitirirken Ersümer'in bir konuda hakkını yemeyelim!..

Yüce Divan'dan çıkışında söylediği şu sözleri de tarihe not düşelim:

"Ben bu kararı içime sindiremedim, kamuoyu da sindiremeyecektir. Bakanlık yaptığım 4 yılın hesabını 6 yıldır veriyorum. Allah bugün seçilen ve daha önce seçilip görev yapmış milletvekillerine ve özellikle bu hükümetin bakanlarına yaptıkları işlerin hesabını teker teker verebilmeyi nasip etsin diye dua ediyorum?"

BİTİRİRKEN

Yargı ve jandarma, 2001 yılında belki de Cumhuriyet tarihinde ilk kez bu kadar tartışıldı. Aziz Ergen'in başlattığı operasyonda; Talat Şalk'ın hazırladığı Beyaz Enerji İddianamesi'nde siyasiler suçlanırken, soruşturmanın yargı ve jandarma ayağı yine ilk kez parti liderleri tarafından bu kadar açık seçik suçlandı.

Çıkar amaçlı suç örgütleri, gelişen teknoloji ile ekonominin ve devletin hukuki yapısındaki eksikliklerden ve karmaşıklıklardan da faydalanıp bazı kamu görevlileriyle de işbirliği yaparak haksız kazanç sağlamaya yönelmişti. Birileri bunu meslek edinmişti. Ve bu hal devletin kaynaklarının ve yurttaşlarının sistemli bir şekilde soyulması halini almıştı...

Beyaz Enerji Operasyonu'yla hem jandarma hem yargı bu oluşumlara yedi yıl önce dur demeye çalıştı...

Bir nebze de olsa başarı sağlandı!..

Şimdi Beyaz Enerji Operasyonu'nda yaşanan gelişmelere baktığımda Türk siyasetçisinin ve Türk gazetecisinin kötü bir sınav verdiğini görüyorum.

Keşke böyle bir sınav verilmeseydi diye iç geçirmeden

edemiyorum...

"Rüşvetin Deşifresi"ne son verirken sizleri iki önemli askerin açıklamalarıyla ve bir metinle baş başa bırakıyorum...

İlk önce iki emekli albayın önemli açıklamalarını okuyacaksınız. Röportajların sonunda ise bir metin bulacaksınız. Bu metni Genelkurmay Başkanlığı, tam 6 yıl önce yayımladı. Bende 6 yıl sonra kitabın sonuna özellikle ve isteyerek koydum. Okuyun da bugüne bir de o gözle bakın diye!..

Bugün hala aynı kaygılar yaşanıyor; benzer açıklamalar yapılıyor Altı yıl önce açıklamanın yapılmasına yol açan isim 22 Temmuz 2007 seçimlerinde Rize Milletvekili olarak yeniden TBMM'ye girdi. Yılmaz'ın başında bulunduğu partiye bağlı Enerji Bakanlığı'na yapılan operasyon sonucu ise Yılmaz'ın eski bakanı aynı seçimlerden bir kaç gün sonra Yüce Divan'da hapis cezasına çarptırıldı. Peki söyler misiniz yolsuzluklara karşı mücadele edenlere ne oldu?

Kazanan ve kaybeden kim oldu!..

RÖPORTAJLAR

MAVİ ÇELİŞKİLER

Kitabın her yerinde adı geçen, Beyaz Enerji Operasyonu sırasında nezarethanede kendisine teklif edilen rüşveti elinin tersiyle geri çeviren Emekli Jandarma Kurmay Kıdemli Albay Aziz Ergen, bir başka olayla da kamuoyunun gündemine geldi. O, Süleymaniye'deki Türk askerinin başına geçirilen çuvalın intikamını alan Türk subayıydı!..

Albay Ergen, Beyaz Enerji'nin ardından bir süre kıta görevine gönderilmedi. Sonrasında ise jandarma teşkilatında ilk kez bir kurmay albayın tayin edildiği bir göreve gönderildi:

"Şırnak, Uludere, Gülyazı Taktik Jandarma Sınır Alay Komutanlığı...

Beyaz Enerji'de düğmeye basan asker, daha sonra 2004 yılında ABD'li Albay Martin Rollinson ve ekibini Irak'ın Türkiye sınırında Türk askerince yakalanıp silahlarından tecrit edilmesi emrini veren, sorgulayan Gülyazı Taktik Jandarma Sınır Alay Komutanı olarak karşımıza çıkacaktı...

Albay Ergen, daha sonra emekliye ayrıldı. Ve 2007'de anı-

larını kaleme aldı. Albay Ergen, Cumhuriyet Gazetesi'ne ziyaretime geldiğinde "Kirli Ellerin İttifakı" kitabının ilk baskısını, yazdığı şu satırlarla imzalamıştı:

"Çok değerli gazeteci Aykut Küçükkaya Beyefendi'ye en içten saygılarımla...

Tarih: 10 Şubat 2007

Günler çabuk geçiyor...

Ağustos sıcağında "Rüşvetin Deşifresi"ni kaleme alırken Albay Ergen'i aradım. Kendisiyle Beyaz Enerji'den sonra tabiri caizse "güme" giden Mavi Akım'ı konuştuk...

"Mavi çelişkileri!..

Her ne kadar Albay Ergen anılarını kaleme aldığı Kirli Ellerin İttifakı adlı kitabında yazdıklarına Jandarma Genel Komutanlığı bir açıklamayla yanıt verdiyse de Albay Ergen hala bu konunun üzerine gidilmesini istiyor...

Hem devletten hem de basından...

Beyaz Enerji Operasyonu devam ederken o malum tayin çıktı. O an aklınıza ne geldi?

ERGEN: *İnanmayacaksınız ama aklım yine operasyondaydı. Bir çok isim tutuklanmıştı. Sıra soruşturmanın en önemli kısmı olan, BOTAŞ ve Mavi Akım'a gelmişti. Çünkü karargaha Mavi Akım ile ilgili çok sayıda kaset, belge, bilgi gelmişti. Bu dosyaların içerisinde Gazprom ile ilgili bilgiler, Türkiye'de Gazprom'un ilişki içerisindeki bulunduğu işadamları, siyasiler mevcuttu.*

Peki görevden alınmasaydınız operasyonun seyri ne olacaktı? Sizin tayininizin çıktığı 11 Mayıs 2001 gününün sabahı Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Cengiz Köksal, Mavi Akım soruşturması için Jandarma Genel Komutanlığı'na resmi yazı göndermişti. Akşam saatlerin-

de tayininiz çıkmasa sonuç alabileceğinize inanıyor muyduz?

ERGEN: *Operasyon ekibi olarak sorguda çok kısa sürede sonuç alacağımıza inanıyorduk. Dediğim gibi operasyonu başarıya ulaştıracak belge ve bilgiler mevcuttu. Jandarma olarak dönemin BOTAŞ Genel Müdürü ile yönetim kurulu üyelerini gözaltına alacaktık. Bütün yolsuzlukları Türk milletinin önüne serecektik. Hatta Fransa ile İngiltere arasında bulunan bir adadan Mavi Akım ile ilgili kasetler ve dosyalar gelmişti. Bu nedenle elimizdeki delillere çok güveniyorduk...*

Kaleme aldığınız "Kirli Ellerin İttifakı" kitabında Savcı Cengiz Köksal'ın operasyon için jandarmada sizin bağlı bulunduğunuz daireyi seçtiğini yazıyorsunuz. Ancak yukarıda bahsettiğim resmi yazıya yanıt verilmediğini yazıp şöyle devam ediyorsunuz: "Gerekçe Mavi Akım Operasyonu'nu polisin yapması nedeniyle jandarmanın bu operasyonu yapamayacağıydı. Böylece Türk milletinin umut bağladığı Beyaz Enerji'nin ikinci boyutu olan Mavi Akım soruşturmasının önüne set çekilmiş oldu. Bu operasyonu polis siyasilerden çekindiği için yapamamaktaydı. Milli İstihbarat Teşkilatı'nda yeterli bilgi ve dosyalar mevcuttu. Fakat yurtiçinde uzantısı hükümet üyelerine kadar uzanan böyle bir operasyonu yapabilmesi çok zordu." Şimdi Mavi Akım'da geçmişe bugünün bilgileriyle baktığınızda hangi tabloyu görüyorsunuz?

ERGEN: *Şimdi Aykut Bey biz bunları yazdık da yine ortada bir şey yok. Tablo oldukça net aslında. Türkiye sürekli bir enerji krizinin sınırında dolaşmış ve ya da dolaştırılmış. Bu krizi üçlü bir yapı yönetiyor Bunlar yabancı ülkeler, işadamları ve siyasetçi-bürokratlar olmuş. Yabancılar Türkiye'nin*

her an bir enerji krizine ***gireceğine ilişkin ciddi bir lobi çalışması yürütüyorlar***

Neden böyle bir lobi yapıyorlar?

ERGEN: *Bunun iki sebebi var... Birincisi, Türkiye'ye bu şekilde para ve mal-hizmet satmak. İkincisi ise daha önemli. Bağımlılık ilişkisi yaratıyorlar İşadamları kriz ortamlarından büyük paralar kazanmaktadır. Sıkışan kamu, özel sektörün imkanlarına muhtaç kalmakta, bu da mal ve hizmet bedellerinin olmadık ölçülere çıkmasına ve büyük paraların transfer edilmesine yol açmaktadır.*

O zaman Türkiye'nin son 20 yılına baktığımızda doğalgaz santralleri böyle mi doğdu? Mavi Akım bunun neresinde?

ERGEN: *Günümüzde detaylar yavaş yavaş ortaya çıkıyor.*

Türkiye'ye doğalgaz satmaya çalışan ülkeler ki temel olarak Rusya, elektrik krizi ile ilgili haberleri ve faaliyetleri yakından etkileyerek kendisinden gaz alımını kaçınılmaz kılmıştır. Şimdi Mavi Akım'ın geçtiği boru hattının geldiği nokta önümüzdedir. Mavi Akım'ın, bu kadar hızlı bir şekilde gündeme getirilip yapılmasının arkasında sadece Türkiye'nin gaz ihtiyacı olmadığı, başkalarının öncelikleri de olduğu ortaya çıkmıştır.

Mesela...

ERGEN: *Aykut Bey, bugün görüyoruz ki, Mavi Akım sadece Türkiye için değil, İsrail için de çok önemli bir projeymiş. Mavi Akım yapılmasa, İsrail'in gaz ihtiyacını gidermesi son derece zor olacakmış. Bu projenin önünün görünmeyen bir el tarafından açılması, projeye herkes karşıymış gibi görünürken hiç kimsenin projeyi engelleyememesinin ardında bu varmış demek ki...*

Mavi Akım'la Türkiye'nin Rusya ile uzun yıllar sürecek bir bağımlılık ilişkisine evet dediği bir gerçek. Bu gerçeğe karşın ortaya çıkıp, "Ama Rusya'da bize bağımlı hale geldi" diye açıklama yapan kimi yetkililerde olmadı değil. Hepimiz birkaç yıldır Rusya'nın hem bazı Avrupa ülkelerine hem de Türkiye'ye enerji silahını nasıl kullandığını gördük. Şimdi oturup düşündüğünüzde nasıl bir fotoğraf çekiyorsunuz?

ERGEN: *Biliyorsunuz santral ihalelerini Rusya ile yakın ilişkileri olan ENKA kazandı. Mavi Akım'ın Türkiye içindeki bölümünü de gerek Rusya, gerekse bu projenin arkasında duran siyasetçilerle yakın ilişkideki firmalar üstlendi. Kazanabilirsin ya da üstlenebilirsin. Seçimi yapan Gazprom firmasıydı. Hatırlarsınız o dönem basında firmaları Gazprom'a kimin tavsiye ettiği uzun süre tartışıldı. Neyse o tartışmaları kenara bırakalım. Yukarıda da bahsettim. Mavi Akım Türkiye'yi; Rusya'ya ve doğalgaza bağımlı kılan, Kafkasya doğalgazının piyasaya çıkışını önemli oranda geciktiren, İsrail ile doğal ittifak görüntüsünü besleyen bir projedir Mavi Akım Projesi sebebiyle Türkiye'nin doğalgazla elektrik üreten enerji santrallerine karşı bir politika geliştirmesi de artık imkan dahilinde değildir Nedeni açıktır: Bu projeyi sistem dışına itmeye kalktığınız anda doğalgaz tüketimimizde önemli bir düşüş olacak ve bu da al ya da öde yükümlülüğü sebebiyle Türkiye ile Rusya arasında ya hukuki ihtilafa ya da Türkiye'nin tüketmediği gazın bedelini ödemesi gibi bir sonuç doğuracaktır Bu yüzyılımızın formülüdür· "elektrik + alım garantisi = doğalgaz + al ya da öde"*

Beyaz Enerji'nin önemli bir kolu da Manisa'da yürütülmüş; operasyonun adı ilk önce "Beyaz Elmas" konmuştu...

Sonra "elmas" karardı, operasyonun adı "Kara Elmas Operayonu" oldu. Operasyonun başında Emekli Jandarma Kıdemli Albay Erdal Sarızeybek vardı.

Erdal Sarızeybek'i tanıtmama gerek var mı bilmiyorum. Albay Sarızeybek de emekliye ayrıldıktan sonra önemli kitaplar kaleme aldı. "Şemdinli'de Sınırı Aşmak" kitabı geniş yankı yarattı. Albay Sarızeybek'le yine bir Ağustos günü Kadıköy'de buluştuğumuzda elinde bir CD vardı... Yeni kitabı... Ben size Sarızeybek'le yaptığım röportajı yazarken Sarızeybek'in yeni kitabı baskıdaydı... Biz yıllar öncesine Manisa'ya Soma'ya döndük... Yolsuzluğun, vurgunun, sahtekarlığın tam ortasına!

Sahi!.. Bisikletle binlerce ton kömür taşınır mı?

Ya Gazi Paşa Duyarsa adlı kitabınızı okurken Kara elmas operasyonuna da değiniyorsunuz. Operasyona Ankara'dan arayan Albay Aziz Ergen'in telefonuyla başlıyorsunuz...

SARIZEYBEK: *Evet... 2001 yılından itibaren özellikle Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman döneminde çıkar amaçlı suç örgütleriyle bir mücadele başlatıldı. Mafyavari bu çetelerle mücadelenin yanı sıra devletin kamu kurumları içinde örgütlenmiş mafya-bürokrat-siyasetçi üçgeni içerisinde milli varlığımızı şahsi menfaatleri doğrultusunda kullanan kişi ve kurumların da üzerine gidildi. Bu tür operasyonlar başlangıç olarak Beyaz Enerji adıyla Ankara'da başlatıldı. Jandarmanın sürdürdüğü başarılı operasyonlar üzerine*

işlenmiş suçlardan haberdar olup da bulunduğu görev ve makam itibariyle bunu yargıya intikal ettiremeyen vatandaşlarımızdan jandarmaya çeşitli konularda ihbarlar yapılmaya başlandı. İşte bu ihbarlardan biri de Manisa Soma'da faaliyet gösteren linyit işletmesi ve termik santraller alanında yapılan yolsuzluklarla ilgili idi. İhbar Jandarma Genel Komutanlığı'ndan Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanı Kurmay Albay Aziz Ergen'e yapılmıştı. Aziz Albay ihbarı Manisa İl Jandarma Komutanı olarak bize bildirdi. Böylece Kara Elmas Operasyonu'nun ilk adımı atılmıştı...

Operasyon Albay Ergen'in ihbarı size iletmesiyle başladı diyorsunuz. İlk gelen bilgilere göre operasyonun kapsamı ne idi?

SARIZEYBEK. *Şimdi bize yapılan ihbar; esas itibariyle Soma Taşıyıcılar Kooperatifi'nin devlet ihaleleri üzerinde tekel oluşturduğu, ihaleye katılmak isteyen firmalara şiddet uygulanarak vazgeçirildiği, kömür işletme sahalarında yapılan dekapaj ihalelerinde yolsuzluk yapıldığı, özelleştirme kapsamına alınmakta olan Soma Termik Santrali'nde alıcı firma lehinde yedek parça stokları yapıldığı, Soma Linyit'te ise devlete ait kömürün gerek hırsızlık yoluyla gerekse işlemlerde usulsüzlük yapılmak suretiyle devletin zarar uğratıldığı iddialarını kapsamaktaydı.*

Önemli iddialar bunlar... Peki bu iddiayı araştırırken neleri ortaya çıkardınız. Bunları detaylandırabilir misiniz?

SARIZEYBEK: *Tabii... Size şimdi anlatacaklarım belki komik gelecek ama bisiklet ve taksi plakaları üzerinden kömür sevkedildiğine dair delillere ulaştık.*

Şimdi size bazı hususları açıklamak isterim. Soma Linyit devletin kömür üreticisidir. Bir yandan Soma Termik Santra-

li'ne kömür temin ederken diğer yandan da halka ve kamu kurumlarına kömür satar. Yaptığımız araştırmada her üç faaliyet kolunda da yolsuzluk yapıldığını belirledik. Hem de belgelerle...

Birincisi Soma Termik'e giden kömür... Bu tür kömür sevkiyatlarının takibi kantar kayıt ve fişleri tarafından yapılmaktadır Ve ilk zorluğu burada yaşadık. Zira kantardaki bilgisayar kayıtlarına ulaşamadık. Bize söylendiğine göre kayıtlar bir hata sonucu silinmişti. O günleri hiç unutamıyorum?

Elli jandarma askerini büyük bir salona topladık. Her birine bir bilgisayar temin ettik. İnanın bana binlerce kantar fişini bilgisayar ortamına taşıdık. Bunlar Soma Linyit'ten çıkan kömür kayıtları idi. Daha sonra termik santraline giriş yapan kömürlere ait binlerce kantar fişini de bilgisayar ortamına aldık. Her ikisini çakıştırdığımızda şunu gördük ki; linyitten çıkan binlerce ton kömür, on saniye ile bir dakika arasında beş kilometre ötedeki termik santraline giriş yapmış.

Dediğiniz gibi inanılacak gibi değil!.. On saniye ile bir dakika arası. Bunun anlamı ne?

SARIZEYBEK: Bunun anlamı şudur: Bir kantara dolu bir kamyon çıkarmışlar, o kamyona ait yüzlerce kantar fişi basmışlar, plakalarını değiştirmek suretiyle binlerce ton kömürün termik santraline giriş yapmış olduğunu kayda almışlar Ama o kömür santrale girmemiş ve dışarıda satılmış. Şimdi gelelim ikinci konuya... Soma Linyit'in ikinci faaliyet sahası ise dışarıya kömür satışıdır. Malumunuz kömürün yanma yani kalori derecesine göre fiyatı belirlenir. Dolayısıyla üç milyona tonu satılan kömür olduğu gibi on milyona satılanı da vardır. İşte biz bu kantar kayıtlarını ve araç plakalarını değerlendirdiğimizde gördük ki; iki milyon liralık kömürden on

ton alan bir araç sahadan çıkarken on milyona satılan kömürü yükleyip çıkmış. Tabi bu rakamları yüz binlerce ton kömür üzerinden değerlendirseniz burada devletin çok büyük bir kaybının olduğunu göreceksiniz.

Bunları dinledikten sonra üçüncü faaliyet alanını sormaya korkuyorum....

SARIZEYBEK: *Korkmayın... Ben size üçüncü faaliyet alanı da anlatayım. İşte burası yani kamu kurumlarına kömür satışı ise bir başka felaketin habercisi oldu. Örneğin, Soma'dan Aydın'daki bir kamu kurumuna satılan tonu on milyon olan kömür yola çıktıktan sonra değiştirilmiş, aynı kamyona tonu iki milyon olan yanma değeri düşük kömür yüklenerek kurumlara teslim edilmiş. Bunun anlamı nedir? Taşıyıcı firmalar yüksek değerli kömürü piyasaya satmış, kurumlarımız ise düşük değerli kömürü alıp yakmaya çalışmış. Olaya hangi yönden bakarsanız bakın, burada yani bu olayda kaybeden tek kişi vardır, o da devlettir. Yani biz. Bizim milli servetimiz bazı yöneticilerimizin gafleti yüzünden çarçur edilmiş ve kaybeden hep biz olmuşuz. Halbuki, bu değerlerimize sahip çıkılmış olsaydı, enerji ucuza mal edilecek, bu ucuz enerji her türlü mal ve hizmete yansıyacak ve kazanan biz olacaktık.*

Tabi bir de bunların yanı sıra, kömürün yer altından çıkarılması için yapılan dekapaj işleri de var...

SARIZEYBEK: *Orada da ilk sorun ihale. İhale mafyası oluşmuş... Parayı veren ihaleyi alıyor. Soma Taşıyıcılar Kooperatifi'nin almış olduğu ihaleleri inceleseniz inanın ya güler ya da ağlarsınız. İhale kırımları % 0 ila binde bir ya da iki arasında değişiyor. Yani hiç kırım yapılmadan ihaleler kooperatifte kalıyor. Bunu devletin kurumu biliyor ama önleyemiyor. Bu nasıl adalet bu nasıl demokrasi? İkincisi ise, yüz ton-*

luk iş yapıyorsunuz bin tonluk iş yapmış gibi size para ödeniyor. Yazık... Bunların hepsi delilleriyle tespit edildi ve adli makamlara ulaştırıldı.

Bu kadar yolsuzluğu ortaya çıkardınız. Olumlu hiçbir şey görmediniz mi?

SARIZEYBEK: *Aaaa. Bir de bilgisayar ihaleleri üzerinden yapılan yolsuzluklar vardı. Kuruma çok sayıda bilgisayar alınmış, parası ödenmiş ama sistem çalışmıyor ve bilgisayarlar da orada boş boş duruyor. Neyse ki bu operasyon sayesinde ilgililer mecburen olaya el atıp sistemi çalıştırdı. Orada çalışanlar da biraz olsun rahatladı.*

Kara Elmas'ı, Beyaz Enerji ve diğer operasyonlardan ayıran bir özellik var mıydı? Önünüze hangi zorluklar çıkarıldı...

SARIZEYBEK. *Hatırlarsanız o dönemlerde özellikle basının da üzerinde durduğu "delilden suça gitmek" şeklinde bir soruşturma prensibi gündemdeydi. Anlamı şuydu: Önce suç delillerini elde edeceksiniz, sonra ise bu delillerin ışığında suçluya ulaşacaksınız. Biz de bu amaçla yola çıktık ama beklemediğimiz sorunlarla karşılaştık. Bunları şimdi aklıma gelenlerle şu şekilde özetleyebilirim:*

Konusu suç teşkil eden olaylar bizim uzmanlık alanımızın dışındaydı. Örneğin, dekapaj ihaleleri, teknik malzemelerin kasten hasara uğratılması, kömür sevk ve nakilleri, Soma Linyit'te üretilen kömür miktarının tespiti, Soma Termik'te harcanan kömür ile satılan kömür miktarlarının tespiti gibi. Bu eksikleri giderebilmek için çok sayıda bilirkişiye başvurmak zorunda kaldık dolayısıyla bu da önemli bir zaman kaybına yol açtı. Gene konusu suç teşkil eden olaylar ve bunlarla ilgili kişilerin çokluğu bizi gücümüzün ötesinde jandarma

personeli görevlendirmek zorunda bıraktı. Yanılmıyorsam yüze yakın jandarma subay, astsubay ve uzman jandarma bu soruşturmada görev aldı. Takdir edersiniz ki bir yandan İl Jandarma Komutanlığı olarak günlük işlerimizi yaparken diğer yandan da bu soruşturmayı gece ve gündüz demeden yürütmek zorunda kaldık. İzmir DGM'nin hazırlık soruşturmasına ayrılmış ödeneğin yetersiz kalışı nedeniyle bilirkişi ücretlerini ödemekte oldukça zorluk çektik.

Kara Elmas operasyonu ne kadar zaman aldı?

SARIZEYBEK: *Soruşturma yaklaşık sekiz ay sürdü?*

Operasyon ihbarı Ankara'dan geldi peki soruşturmayı adli yönden kimin emriyle yaptınız?

SARIZEYBEK: *Aynı Albay Ergen gibi. O Ankara DGM'nin emriyle yapmıştı. Biz de İzmir DGM'nin emriyle yaptık...*

Sayın Sarızeybek, şöyle arkaya dönüp baktığınızda bu kadar yolsuzluğu, vurgunu ortaya çıkardınız. Sizce Kara Elmas'ın faydası ne olmuştur?

SARIZEYBEK: *Gene yanılmıyorsam yukarıda saydığım usulsüz işlemler nedeniyle devletin 120 trilyon TL zarara uğratıldığını tespit ettik biz. Sorumlularını belirledik. Ve yetkili makamlara teslim ettik. Soma Taşıyıcılar Kooperatifi'nin devlet ihaleleri üzerinde oluşturduğu tekeli ortadan kaldırdık. Zaten suçluları DGM tarafından tutuklandı. Yine bu ihaleler nedeniyle Soma'da örgütlenmiş mafya vari teşkillerin gücünü ortadan kaldırdık. Bence en önemlisi, devlet kurumları içinde yapılmış yolsuzlukları ortaya çıkarmak suretiyle ve dönemin valisi Sayın Rasih Özbek'in de çabalarıyla Enerji Bakanlığı'nı harekete geçirdik. Ki bu tür usulsüzlerin bir daha yapılmaması için kurumlarda tedbir alınmasını sağladık.*

Bir şey sormak istiyorum. Bu operasyonu yönetirken,

görevinizi yaparken karşılaştığınız engellemeler oldu mu?

SARIZEYBEK: *İlk önce zaman darlığı nedeniyle sıkıntı çektik. Operasyonun bir an önce bitirilmesi için bizden daha çabuk hareket etmemiz istendi ama sonuçta, adli makamların bize vermiş olduğu yetkiyi sonuna kadar kullandık ve bir engellemeyle karşılaşmadık. Engelleme demeyelim ama arzu edilmeyen olaylarla da karşılaştık. Şöyle ki; Yanılmıyorsam eski Soma ANAP İlçe Başkanı Erol Güler bizi dönemin İçişleri Bakanı Rüştü Kazım Yücelen'e –Beyaz Enerji Operasyonu devam ederken Sadettin Tantan'ın istifa etmesinin ardından bu göreve atanmıştı– şikayet etmiş. Hem de operasyondan altı ay sonra. Gözaltındaki sanıklara kötü muamelede bulunduğumuzu söylemiş. Yetkili makamın İzmir DGM ve suç yeri Cumhuriyet Savcılığı olmasına karşın, Sayın Bakan mülkiye müfettişi gönderdi Manisa'ya. Soruşturma için?*

Siz ne yaptınız?

SARIZEYBEK: *Ben doğal olarak bu soruşturmaya karşı çıktım. Müfettişlere ifade vermedik.*

Daha sonra ne oldu?

SARIZEYBEK: *Ben müfettişlere ifade vermeyince bu kez Jandarma Genel Komutanlığı'na müracaat edip bir müfettiş de oradan istemişler Bir müddet sonra üç müfettiş birden geldi, bizim hakkımızda soruşturma yapmak için. Buna da karşı çıktık. Bu sefer dosyayı önce İzmir DGM'ye gönderdiler. Oradan da Kırkağaç Cumhuriyet Savcılığı?na. Altı ay kadar soruşturma geçirdim.*

Önemli bir yolsuzluk operasyonuna imza attınız ve soruşturma geçirdiniz?

SARIZEYBEK: *Durun anlatayım. Sadece ben değil iki astsubay arkadaşım da soruşturma geçirdi. Önce ben aklandım.*

İki astsubay arkadaşım ise yaklaşık iki yıl yargılandı. Sonra onlar da aklandı. Sonuçta biz hiç suçumuz olmadığı halde bir siyasinin asılsız şikayeti yüzünden aylarca soruşturmaya maruz kaldık. Beni de en çok üzen bu oldu zaten. Siz sekiz ay gece gündüz demeden soruşturma yapıp suçluları buluyor ve adalete teslim ediyorsunuz ama sonunda soruşturma geçiren siz oluyorsunuz. Olacak şey değil bu ama oldu ne yazık ki?

Sonra Soma ne oldu?

SARIZEYBEK: *Şimdi Aykut Bey, biz jandarma olarak devletin bir kurumuyuz. Soma Linyit ve Soma Termik de devletin kurumları. Her kurum kendi bünyesindeki yolsuzlukları önlemek için tedbir alınması gerekirken Enerji Bakanlığı bunu yapamamış dolayısıyla bu tür yolsuzluklara jandarma el atmak zorunda kalmıştır. Yani, bir devletin kurumun diğer bir kurum hakkında soruşturma almak zorunda kalması inanın çok acı. Çünkü bu devlet bizim. Devlete herkesin sahip çıkması gerekir. Sorunuza gelelim... Bu olaylardan sonra ilgili kişiler görevden alındı. Selahattin Bey genel müdür olarak atandı. Basından takip ettiğimiz kadarıyla Soma İşletmeleri'ni son yılların en verimli seviyesine getirdi ama onu da bir süre sonra görevden aldılar. Buna da üzüldüm ve anlamadım sebebini. Biz de çalışan insanlar dinlendirilmek için görevden mi alınır, bilemiyorum. Sonuç olarak Manisa İl Jandarma Komutanlığı olarak böylesine zorlu bir operasyondan yüzümüzün akıyla çıktığımız için gururluyum. Operasyona katılan tüm arkadaşlarıma sizlerin vasıtanızla yine teşekkür ediyorum. Ayrıca beni tekrar Soma yıllarına döndürdünüz. Bana bu fırsatı verdiğiniz için size de teşekkür ederim. Dilerim, bundan sonra iyi yönetim sistemleri ortaya konur ve bu tür operasyonlar yapılmak zorunda kalınmaz. Ve devletin kaynakları boşa harcanmaz?*

Ben de size teşekkür ederim. Hazırladığım kitaba sizin röportajınızla son vereceğim. Son olarak neler söylemek istersiniz?

SARIZEYBEK: *Bu operasyondan bu yana yıllar geçti. Hâlâ anlayamadığım bir husus var. Biz bu operasyonları adli makamların emri ile yaptık. Ama hep suçlanan ve soruşturma geçiren biz olduk. Örneğin, Kara Elmas Operasyonu nedeniyle iki kez İçişleri Bakanlığı müfettişlerince, iki kez de onların yanlış raporu yüzünden adli makamlarca soruşturma geçirdim. Ayrıca iki arkadaşım da yıllarca yargılandı. Benzer şekilde Beyaz Enerji Operasyonu'nun kilit isimlerinden Osman Özbek Paşa emekli olmak durumunda kaldı, Aziz Ergen Albay ise ayrılmak durumunda kaldı. Bunu anlamak güç. Diğer gerek polis gerekse jandarma tarafından yapılmış büyük operasyonları da mercek altına alabilirseniz, kanaatimce bu tür büyük operasyonları yapanlar şu ya da bu şekilde pasifize edildiler. Neden?*

Kara Elmas'tan sonra TBMM Başkanı Sayın Bülent Arınç'ın annesine ait evde arama yapmak için adli makamlardan karar aldık ama nedense son anda arama kararı iptal edildi. Arama yapamadık. Ve ardından Şanlıurfa'ya tayinimiz çıktı. Orada yılların suçlusunu yakaladık gene soruşturma geçiren biz olduk. İki yıl sonunda aklandık ama emekli olmak zorunda kaldık.

Soruyorum neden?

İşte ben bunları anlamakta güçlük çekiyorum. Bizim ülkemizde görev yapmak, görevi layıkıyla yapmak bu kadar zor mudur? Devleti, varlığını, otoritesini ve kaynaklarını korumak bu kadar zor mudur?

METİN

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI'NIN AÇIKLAMASI

O tarihte ANAP Genel Başkanı olan Mesut Yılmaz'ın sözlerine Genelkurmay Başkanlığı'nın 7 Ağustos 2001 tarihinde verdiği yanıtın tam metni:

"Bir parti liderinin; parti olağan kongresinde ulusal güvenlik kavramına ilişkin yaptığı açıklamalar; basın ve yayın organlarında, Silahlı Kuvvetler'i hedef alan değerlendirmeler olarak algılanmış ve kamuoyuna da bu yönde yansıtılmıştır

Yapılan konuşmada, bugün varolduğu düşünülen "ulusal güvenlik anlayışının", devletimizin geleceğini sağlamlaştırıcı her adımın engelleyicisi ve devletin can damarlarını kesen bir yapıda olduğu ifade edilmiş, ayrıca ülkenin geleceği için gerekli her ileri adımın ulusal güvenlik gerekçesiyle önü kesilmesinin kabul edilemez olduğu beyan edilmiştir.

Bilindiği gibi ulusal güvenlik kavramı tehdit/risk algılaması ve değerlendirmesi ile başlayan sosyal, ekonomik ve askeri parametreler ile milli güç unsurlarının tümünü içeren bir yapıdadır. Ulusal güvenlik düzenlemelerinin nihai hedefi, içte demokratik, laik ve üniter cumhuriyetin korunması; dışta, ülkenin yaşamsal çıkarlarının savunulmasını içerir.

Türkiye Cumhuriyeti; uzun yıllardır bekasını, üniter ve laik yapısını hedef alan saldırılarla karşı karşıyadır.

15 yıla aşkın bir zamandır, tarihin en kanlı terör örgütü, ülke bütünlüğünü hedef alan acımasız katliamları gerçekleştirmiş ve bu eylemlerine, bazı ülkelerin desteğiyle devam etmiştir. Halen bu çabalarını siyasallaştırmak ve legal zemine oturtmak gayreti içindedir. Binlerce silahlı teröristi, halen dağlarda hazır beklemektedir.

Yıllardır; şeriat özlemcisi siyasi hareketler, demokrasinin sağladığı imkânları istismar ederek laik düzenin değişmesi için çalışmış ve bu yolda önemli mesafe kat edilmiş bulunmaktadır

Kıbrıs, Kafkaslar, Ortadoğu, Kuzey Irak gibi dengelerin kurulamadığı coğrafyada Türkiye uzun vadeli güvenlik endişeleri içinde yaşamak zorunda kalmıştır.

Sayılan tüm bu olumsuzluklara rağmen, Türkiye Cumhuriyeti, uzun bir süredir bütün bu tehditlere karşı başarı ile mücadele vermektedir. Bu mücadelenin en fedakar unsuru ise; her zaman olduğu gibi eşsiz sabrı ve direnci ile yüce Türk Ulusu'dur.

Yapılan bu talihsiz konuşmada; "her ileri adımın, ulusal güvenlik gerekçesiyle kesildiği" ifade edilmiş, ancak tek bir örnek de verilmemiştir

Bilindiği gibi ulusal güvenliğin sağlanmasından TBMM'ye karşı Bakanlar Kurulu sorumludur Bu sorumluluğu paylaşan bir kişinin kurumları hedef alan bu tür konuşması, mesnetten yoksun ve düşündürücüdür.

Kaldı ki ulusal güvenliği ilişkin temel düzenlemeler, Başbakan imzasıyla yayımlanan "Milli Siyaset Belge-

si"nde yer almakta ve Silahlı Kuvvetler, bu belgeye istinaden "milli askeri strateji" dokümanını hazırlamaktadır. Tüm bunları yok kabul edip ulusal güvenliği "ayak bağı" olarak nitelemenin, sağduyulu vatandaşlar tarafından makul görülmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir

"Ülkenin geleceği için gerekli her ileri adımın" her zaman gerçek anlamda ileri adım olup olmadığı tartışılması gereken bir konudur.

Eğer atılması düşünülen ileri adımlar; –şeriat düşünen sapık düşünce ve eylem sahiplerinin faaliyetlerini kolaylaştıracaksa, –ülkeyi bölmeye çalışan gruplara yasal dayanak sağlayacaksa, –ülkenin yaşamsal güvenlik mülahazalarından tavizler verecekse, bunlar gerçek anlamda ileri değil, geriye doğru atılmış adımlar olacaktır

Tarihi örnek alarak verilen matbaanın gelmesini istemeyen zihniyetin bu konuşmada ulusal güvenlik kavramını reddeden zihniyet olduğu değerlendirilmektedir.

Üzerinde düşünülmesi gereken önemli konu, kişi ve kurumların sorunlar karşısında, üzerlerine düşen görevleri eksiksiz yapmak yerine, başkalarına saldırarak sorumluluktan ve başarısızlıktan kaçma gayretleridir

Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nde; –ekonomi iflas noktasına gelmişse, –ekonomiyi bu hale getirenler hakkında en ufak bir işlem yapılmıyorsa, –milli ve ahlaki değerler aşındırılmışsa, –soygun düzeni adeta normal bir davranış haline gelmişse, –AB'ye girmeyi hedefleyen bir ülkede ortaçağı hedefleyen zihniyetler devlet kadrolarında bile yer alabiliyor ve buralara özenle

yerleştiriliyorsa, –ülke içinde siyasi istikrar, kişisel ihtiraslar nedeniyle bir türlü sağlanamıyorsa, –ülkenin bir parçasında ekonomik ve sosyal tedbirlerin alınamaması neticesi ayrılıkçı terörün, etnik/milliyetçi ve ayrılıkçı harekete dönüşmesi önlenemiyorsa, küreselleşme anlayışı ekonomik teslimiyetçilik olarak benimseniyorsa; Tüm bu olumsuzlukların nedenini "ulusal güvelik kavramı" ile örtmek ve bu kavramın sonucu olarak görmek hem makul hem de insaflı değildir, aynı zamanda tehlikelidir.

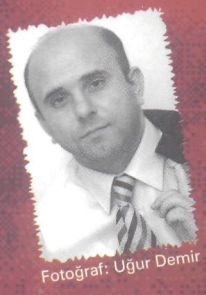
Son tartışma konusunun, sorumlu bir makamda olunmasına rağmen, meşru zeminlerde tartışmak yerine, dünyaya şikâyet etme şeklinde gündeme getirilmesinin onurlu bir yaklaşım olarak kabul edilmesi mümkün değildir

Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye'nin bekası, refahı ve mutluluğunu hedef alan konuların daha ciddi, günlük siyasi çıkarlarından arındırılmış platformlarda tartışılmasının uygun olacağı inancı içindedir.

Her fırsatta, doğrudan veya dolaylı olarak Silahlı Kuvvetler'i yıpratmaya yönelik girişimlerin, bu girişimlerde bulunan kişi veya grupların yıprattığı ve ülkeye zarar verdiği geçmişte görüldüğü gibi, gelecekte de görülecektir.

Çağdaşlık, evrensellik ve ilericilik anlayışları kendi yarattıkları paradigmalar ile sınırlı kişilerin, ulusu aydınlık yarınlar yerine belirsiz karanlıklara götüreceği ve bunun geçmişte de pek çok örneklerinin bulunduğu bilinen bir gerçektir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur."

Fotoğraf: Uğur Demir

AYKUT KÜÇÜKKAYA

RÜŞVETİN DEŞİFRESİ

Bu kitapta yazılanlar benim istifama neden olan olaylardır. Görevim sırasında ülkemin nasıl soyulduğunu, devletin kasalarının nasıl boşaltıldığını, içeriden ve dışarıdan işbirliği ile ülkenin nasıl geriye götürülmek istendiğini gördüm...

Osman ÖZBEK - Eski Jandarma Genel Komutanlığı Harekât Dairesi Başkanı, Emekli Tümgeneral

Cumhuriyet tarihimizin yolsuzluk sistemine karşı en büyük çaplı operasyonu olan ve kamuoyunda büyük yankı yaratan "Beyaz Enerji" Operasyonu'nun her safhasını adım adım izleyerek, büyük bir cesaretle yazılamayan ve yayımlanamayan bilgi-belgeleri bu kitapta heyecanla okudum.Yazmış olduğum "Kirli Ellerin İttifakı" isimli kitabımı da Küçükkaya'nın yazdıklarından cesaret alarak yayımladım.Gelecek kuşakları aydınlatmak için yüreğini ortaya koyan usta kalem, yurtsever yazar Aykut Küçükkaya'nın ellerine sağlık.

Aziz ERGEN - Emekli Jandarma Kurmay Kıdemli Albay

Aykut Küçükkaya, operasyonla sarsılmayan hükümette liderle, bakan ilişkisine kulak kesiliyor, soygun düzenindeki zincirin halkalarını bir bir ortaya koyuyor.

Hikmet ÇETİNKAYA

Aykut Küçükkaya, Susurluk'un gayri meşru çocuklarından biri olarak doğan Beyaz Enerji Operasyonu'nu ve onu araştırma sürecinde sürekli ayağına takılan farklı türden bir üçlemeyi; siyaset-medya-ticaret ilişkisini anlatıyor.

Ertuğrul MAVİOĞLU

www.siyahbeyazkitap.com
9 789944 490238

ALETYA
KÜTÜPHANESİ